

Paul Goma

BUTELII...

(SCRISURI)

1998

3

Paris 12 ianuarie 1998

Pe marginea volumului
Le livre noir du communisme

În *Timpul* din decembrie 1997, la rubrica *Poligraf*, Dorin Spineanu încearcă o dare de seamă a volumului recent apărut la Paris.

Încearcă - am spus, pentru că, grăbit, comite câteva erori :

a. *eroare de lectură* : scrie (mai și subliniază!): “indicele alfabetic al lucrării cuprinde **doar un singur nume de român**, Virgil Ierunca și - se pare - iadul care a fost aici este cuprins **într-o singură pagină!**”

Inexact : *Indicele* “cuprinde” 21 “nume de român(i)” - însă nu din această pricină trebuie să fim noi, Românii, nemulțumiți ;

b. *eroare de informare* : “Așa a pățit dl. Banu Rădulescu, inițiatorul revistei... *Memoria!*”

Așa, cum ? Citez iar : “Criminalul regim Iliescu a obstrucționat orice demers în acest sens, mergînd până la violențe fizice împotriva celor care doreau să ne înprospăteze **memoria**”, explică Dl. Spineanu.

Ne așteptam la altceva de la “criminalul regim Iliescu”? Nu - însă nici la...obstrucția lui Banu Rădulescu însuși, din chiar momentul apariției revistei *Memoria*, când a refuzat să publice **mărturii** despre reeducarea de la Pitești. Răspunsul pe care l-a dat lui Virgil Ierunca, la București, în **mai 1990** (precum și în scris, mai târziu) a fost năucitor:

“Întâi să facem mai multe comisii de cercetare, din care să facă parte sociologi, psihologi și istorici care să cerceteze, cu obiectivitate (!) documentele, abia apoi acestea să fie date publicității”.

Frumos, nu ? Parc-am mai auzit de procese fără martori...

Să ținem minte la cine voia Banu Rădulescu să facă apel întru luminarea fenomenului Pitești - ne vom mai întâlni cu acest argument: al scrierii istoriei, excluzînd mărturiile, dînd crezare doar concluziei trase de istorici-sociologi-psihologi (și astrologi, adaug eu) în urma cercetării... documentelor oficiale.

Și din această pricină am declinat invitația lui de a face parte din colegiul redacției revistei (cealaltă : prezența nejustificată, obraznică, ofensatoare la adresa **memoriei** a Anei Blandiana și a lui Doinaș). Întîlnit la Roma, în luna mai 1991, Banu Rădulescu a dat vina nepublicării mărturiilor despre Pitești pe... Doinaș (și el prezent): ca președinte de onoare a Uniunii scriitorilor, refuza banii necesari funcționării revistei (din al cărei colegiu făcea parte).

Concepția lui Banu Rădulescu (el însuși trecut prin Pitești) a triumfat : editura *Vreamea* a publicat în 1995 (selectarea și falsificarea “materialelor” a cerut... vreme !) volumul **Memorialul ororii**, în fapt Cartea albă a Securității volumul II. Despre această recidivă a cuplului orwellian Pelin-Măgureanu

m-am rostit în *Familia* (7-8/97). Cu excepția câtorva piteșteni (eu cunosc un singur "student" : Ștefan Davidescu, ce-și va publica mărturia în curând, la Nemira), victimele "reeducării" nu au deloc chef să se afle adevărul.

Iar aici mă întâlnesc cu Dorin Spineanu, când vorbește despre aceste animale care nu există (ba da : în spațiul carpatin !), numite ba Diaconescu, ba Galbeni - las-că nu sunt deloc singurii : nici întru senilitate (alibi al multor ticăloșii), nici întru viclenie țărănească-activescă de tip Ceaușescu și Iliescu.

Înapoi la **Cartea neagră** ... - Dorin Spineanu mai comite o :

d. *eroare de judecată* - atunci când scrie că absența României din paginile cărții se datorește (in)activității securiștilor. Adică : securiștii diplomați nu s-au deranjat să-i documenteze pe autorii **Cărții negre**...

Dacă ar fi consultat *Index*-ul cu pricina, ar fi dat și de numele meu - aici nu interesează decât în măsura în care explică, prin negativă, ca să zic așa, cvasiabsența românească...- citez de la pagina 489 :

"Știm (...) că am greși dacă am pune în plină lumină destinul dramaturgului ceh Vaclav Havel, al filosofului maghiar Istvan Bibo, al scriitorului român Paul Goma ori ale altora provenind din inteligenție și i-am lăsa în umbră pe cei mărunți..."

Aici este vorba de o pură diversiune : capitolul în care se vorbește de România a fost redactat de "specialistul" Karel Bartosek, fost membru al CC al UTC-ului cehoslovac, ce, prin înșelăciune (și după ralierea lui Mihnea Berindei și a lui Alain Paruit), a pus mâna pe revista fondată de noi, anticomuniștii, *L'Alternative*, transformînd-o, nu doar în *Nouvelle* (sic) *Alternative*, ci într-o publicație nostalgic (și conspirativ... comunistă). Iar aici, în **Cartea neagră**, operează două falsificări:

1. atunci când explică : nu a vrut (el, Bartosek !) să reducă analiza la "represiunea culturală", deci refuză să se oprească asupra tributului greu plătit, în comunism, de "culturali" - scriitori, filosofi, juriști, istorici, artiști, savanți...;

2. din aceeași mișcare, scontînd pe "impresia" primă, îi exclude pe scriitori (filosofi, dramaturgi) dintre martori, deci nu ia în seamă și mărturiile lor (cu o excepție : Soljenițin - însă prezent numai cu **Arhipelagul Gulag**).

Întru "consolare" : de la ruși, Vladimir Bukovski este pomenit de două ori, dar nu i se iau în seamă cărțile de mărturie ; Saharov amintit de două ori, Leonid Pliușci o singură dată, Andrei Siniavski o dată, Andrei Amalrik și Natalia Gorbanevskiaia deloc ; în aceeași situație se află și polonezul Adam Michnik și cubanezul Armando Valladares, care a petrecut 20 ani în închisorile castriste și a cărui mărturie (apărută prin 1980) a făcut multă vâlvă la Paris. Iar dacă nu sunt pomenite numele : Dorin Tudoran, Dan Petrescu, Gabriel Andreescu, Doina Cornea, să fim asigurați : tovarășul Bartosek i-a nemurit pe Ana Pauker, pe Pătrășcanu, pe Vasile Luca, pe Foriș, pe Iustinian...

Cum se explică prezența doar a lui Virgil Ierunca ? Simplu : dacă s-ar fi mulțumit cu publicarea studiului său doar în românește, acesta ar fi cunoscut soarta cărților lui Bacu, Cârje, Grigore Dumitrescu : s-ar fi știut de Pitești doar în cercurile exilaților români ; dacă ar fi scris... un roman (ca mine, **Patimile după Pitești**), chiar publicat în franceză, ar fi fost ignorat de tovarășul Bartosek - ca ne-mărturie. Or Ierunca nu s-a mărginit la publicarea textului său **Le phénomène concentrationnaire en Roumanie**, întâia oară ca postfață la volumul meu, **Gherla** (Gallimard, 1976) ; nici cu publicarea aceluiași text, augmentat - tot ca postfață, de acea dată a romanului **Le Chiens de mort** - titlul în franceză al **Patimilor**... (Hachette, 1981), ci, cu prefața lui Furet, și-a publicat eseul în volum autonom, în franceză.

Și Dorin Spineanu cade în păcatul mioritismului - acela de a da vina pentru nereușitele noastre, totdeauna pe **altul** - fie străinul (Yalta, Malta, Churchill, Roosevelt, Ungurul, Jidanul, Bulgarul), fie unul de-al nostru, dar... altfel : înainte de 1989 - țiganul ; după - securistul...

Desigur, securistul nu are interes în etalarea adevărului (s-ar afla că a fost pur și simplu călău), însă nici victima nu întâmpină cu satisfacție perspectiva spunerii (publicării) adevărului - fiindcă s-ar afla că nu fusese

doar victimă...

De aici "reticența" față de accesul la dosarele de Securitate, nu numai a unor Iliescu, Roman, Măgureanu, Vadim, Păunescu, Babiuc - ticăloși de notorietate - nu doar a turnătorilor de închisoare cu condicuță (Quintus), ci și a "democraților" Diaconescu, Galbeni, Constanti-nescu, Zoe Petre - iar dacă ar mai fi trăit Coposu, cu certitudine că și Tatăl Nației s-ar fi opus din răspuțeri "divulgării" dosarelor, pretextînd: "Pentru a nu provoca tulburare..."

Mă întorc la **Cartea neagră a comunismului** și la afirmația lui Dorin Spineanu că securiștii ar fi sabotorii, ei ar fi vinovații "doar un singur nume de român" și "o singură pagină" - am văzut că aceste presupuneri sunt inexacte, însă asta nu ameliorează cu nici un chip "locul României în lume".

Absența informațiilor despre România (cu excepția citată) este imputabilă nu (doar) securiștilor - ci și istoricilor români.

Știu despre ce vorbesc, fiindcă am fost în miezul evenimentelor : acum două decenii conduceam o colecție la Hachette. Printre prioritățile autoimpuse: publicarea unei **Istории a României** și a unei **Istории a literaturii române** - ambele pentru uzul neromânilor, în primul rând al francezilor. După cum se poate constata din Jurnal dar și din volumul **Scrisori întredeschise**, am avut promisiuni ferme - din partea lui Nicolae Manolescu, din a lui Matei Cazacu. Ce s-a ales din ele ?

Manolescu, întors la București, n-a mai dat semn de viață ; la întrebările mele : «Merge, merge, **Istoria literaturii** promisă pentru a fi tradusă în franceză ?», nu a răspuns. Matei Cazacu, pe care-l aveam "la îndemână" la Paris, la fiecare întâlnire mă asigura că «merge, merge... - dar greu» - între timp același istoric publica, ba un studiu despre Petru Cercel, ba o carte întreagă cu Dracula... Rezultat - în 1997 : despre literatura română Francezul nu știe mai mult decât aflate din **Panorama**...lui Bazil Munteanu (editată în 1938!) - fiindcă Ionesco și Cioran sunt "scriitori francezi de origine română"; despre istoria României, fie că știe câte ceva din cartea comunistului Castellan (toți românii îl înjură - ei și ? - cu ce înlocuiesc ei minciunile comuniste : cu neantul - adevărat, mioritic ?), ori din cea recent apărută, semnată de Catherine Durandin - la care toți românii strâmbă din nas, găsindu-i "lipsuri", erori de apreciere, însă nici o clipă nu se gândesc să dea vina pe Matei Cazacu, pe Mihnea Berindei, pe Dinu C. Giurescu - ce-or fi făcut ei, românașii noștri, cât au stat "la adăpost" în exil, pentru ca România să nu fie cunoscută ca o... mare necunoscută ?

Să (re)spun eu : Matei Cazacu s-a ocupat de Petru Cercel, de Dracula, iar după 1989 a umblat pe la Chișinău și, după ce a stat de vorbă cu doar Hădărcă, i-a ars un studiu "cu mărturii" (la plural), potrivit căroră Basarabeni n-au vrut și nu vor unirea la România - "fiind ei moldoveni conservatori din fire"(ceea ce a confortat atitudinea filo-sovietică a lui Iliescu ; ceea ce a anticipat orientarea pro-ucra-ineană a lui Constantinescu) ; Mihnea Berindei : e drept, s-a ocupat de drepturile omului, însă ca istoric, de doar vămile turcești din sec. XVI-lea ; Giurescu - a!, la București, el s-a ocupat, de glorificarea Ceaușescului, iar la Washington (pe banii lui Rațiu), de denunțarea Monicăi Lovinescu, a lui Virgil Ierunca, a lui Tudoran și a mea - ca... "prea critici ai lui Ceaușescu, deci... de-a dreptul antiamericani" !

Asta este, iubite Dorin Spineanu : vorba unui cioban (altfel mioritic) :

«Cum ți-o faci, așa ți-o dormi !»

De aici concluzia : ce-și face Românul cu mâna lui (dar mai ales: ce **nu**-și face), n-o va realiza în veac, în locul lui, nici Rusul, nici Bulgarul, nici Ungurul, nici Ovreiul - cum ar veni : detractorul, calomniatorul, dușmanul-etern al românimii...

Vorba aceluiași cioban :

«Ce-și face Românul cu mâna lui - lucru manual !»

P. S. À propos de lucru-manual : n-ar strica defel ca analfabeți ca Blandiana care are, n-are treabă, își dă cu părerea în adunări, de obicei internaționale, afirmînd fără pic de rușine, **că România și Românii au fost cel mai cumplit martirizați de comunism** (și rostește asemenea idioțenii și nesimțitorisme în prezența Polonezilor, a

Balticilor - a Rușilor !), să pună mâna, să răsfășie această carte ; iar dacă s-ar mai aduna de pe drumuri și s-ar întoarce la uneltele sale - cu tot cu prințul consort - ar face și mai bine. Nu de alta, dar cine știe ce alt monstrulete ne mai clocește - după acest Puiu Constantinescu

*

12 ianuarie 1998

Grigurcu

Despre Grigurcu s-a spus-scris totul - și contrariul : că este un foarte bun poet, un subtil - și cumpănit - critic literar de poezie ; că nu e chiar atât de bun poet (mai avem noi și alții, muuult mai buni), iar criticul este un resentimentar, un înăcrit, un veninos, avînd el plăcerea diabolică de a scuipa pe morminte sfinte și a stropi cu noroi statui de ghips veritabil, ba chiar și din mucava naturală ; că la cei peste șaiszeci de ani ai săi nu a scris măcar o "sinteză" - când mult mai junele oradiot Ioane Chinezuț a și comis vreo șaispe (toate cu titluri interogative)...

S-a mai spus (pe ici, pe colo) că poetul și criticul literar Gheorghe Grigurcu șade ca un huhurez la dracu-n praznic, la Tîrgu Jiu. N-o fi avînd el chiar domiciliu-obligatoriu, dar izolarea cu care este... înconjurat de tîrgieni, nesolicitarea dinspre Centru (așa se vorbește, cu totul abuziv, despre București), face ca el să nu se simtă mai liber în capitala Gorjului, decât de-o pildă eu, în satul-nou Lătești, din Bărağan - cel care nu mai există, Măguri-tatea l-a arat prin 1964.

Știu că vorbesc în pustiu (de la Bărağan mi se trage...), dar fac asta de când mă știu, de ce n-aș continua ?

Plec de la faptul că Grigurcu este, nu doar un cărturar și un om de literă și de cuvânt cu care s-ar mândri oricare altă comunitate europeană - cu excepția Românilor : n-or fi alcătuiind o comunitate, ci doar o adunătură - dar, ca s-o dau pe ardeleneste : "aparține" - de Uniunea Scriitorilor ; de Ministerul Culturii (fiind și în colegiul de redacție al *Contemporanului*), iar politicament, cu-carnet, fără-de-carnet, omul a adus mari servicii Partidului Țărănist (bine : și Creștin), lucrînd câțiva ani buni la oficiosul *Dreptatea*...

Să zicem așa : din partea Uniunii Scriitorilor - al cărui membru eminent este Grigurcu - nu te poți aștepta la mare brînză dinspre Ulici (cum nu te așteptai de la Dinescu). Bine, asta este "conducerea" - dar "unii membri ai conducerii"? De ce nu mișcă măcar un deget președintele de onoare (al Uniunii), senatorul, academicianul, senatorul (țărănist - a devenit mania lor, nu obsesia mea) și așa mai departe Doinaș ? De ce nu intervine în favoarea măcar a prietenului, dacă nu în a celui care a adunat vreo două volume de analize elogioase despre poezia doinașică ?

A-ha, îl doare degetul - taman acela, țărănist-intervenționistul...

Grigurcu și-a investit în organul Ministerului Culturii numele - chiar și obrazul, într-o chestiune care mă privea pe mine în raport cu Breban. Hai să spunem că bietul Breban nu mai are putere, ca pe timpuri (1970-71 : ce impuri ce moravuri !); să admitem că un bișnițar ca Sorescu, un tolomac precum Spiess un inenarabil ca Mărgineanu, "prietenul plopilor de lângă drum" - miniștri ai Culturii ! - nu aveau cum să priceapă ori accepte că Gheorghe Grigurcu ar merita o soartă omenească, nu cea sub-omenească, de la Tîrgu Jiu - dar Caramitru ? Actualul ministru al culturii, actorul Caramitru (ca un făcut: și el țărănist - ca Pruteanu-Zacuscă), e o persoană care chiar guscă poezia recitată (la radio, la televiziune, pe scenă), fie ea de Shakespeare, de Eminescu, de Păunescu - ba chiar de Grigurcu !- ce a răspuns el la solicitarea poetului și criticului, a cărturarului Grigurcu, aflat în neagră mizerie ?

Las întrebarea suspendată și trec la țărăniști. Spre deosebire de Grigurcu, basarabean și el, eu, pe urmele lui Stere, am avut totdeauna o, ca să zic așa, "mică reținere" când venea vorba de partidul lui Iuliu Maniu. Dacă Stere făcuse din nimic (în fine : din neantul mioritic) cel mai puternic partid

din România anilor 20, unindu-i pe naționalii ardeleni cu țărăniștii regăteni (iar aceștia căpătaseră coloană vertebrală - ei, da ! - de la basarabeni) ; dacă îi dăduse, nu doar un program (ceea ce nu-i de colea : să fie întrebat Ion Diaconescu ce program are partidul dumisale - n-are să se trezească din moțaiala-i de apoi, dar-însă-totuși are să rădă, seninic, fiind el convins că se spusese un banc !), ci o doctrină. Drept recunoștință, Maniu întâi, apoi Vaida-Voievod, Mihalache la urmă aveau să-l expulzeze pe Stere, ca pe unul susceptibil să le încurce treburile murdare, curat-politicalice. Iuliu Maniu, cel cu aureolă de martir de la Sighet, trage după el două ghiulele, două păcate dintre cele mai grele :

- în 14 iunie 1930, Maniu, Prim ministru al regelui Mihai I a depus jurământ de credință lui Carol (II), recent parașutatul (corect : aterizatului clandestin), declarînd că îl considerase de totdeauna pe Carol (Doi) rege legitim al țării (cu nouă zile în urmă, declarase, în fața Înaltei Regențe, legitimitatea lui Mihai...).

Această faptă a lui Maniu a avut consecințe dezastruoase pentru fragilizata democrație, prin frângerea țării în două tabere : procarliști și prolegionari;

- în 23 august 1944, Iuliu Maniu, în loc să se afle alături de regele Mihai - tânăr, inexperimentat, traumatizat de comportamentul tiranic al lui Antonescu - s-a ascuns, nu i-a dat asistență, a dezertat (de parcă ar fi fost intelectual român - dar nu era), l-a lăsat singur cu comuniștii lui Pătrășcanu, iar rezultatul îl îndurăm și azi și va fi simțibil încă un sfert de veac. Vai, Rușii tot ne-ar fi ocupat - cum au ocupat Polonia, Cehoslovacia, martirizate și de Germania, cum au ocupat Ungaria (rămasă pe două picioare, până la urmă), însă nu am fi acoperiți și de rușinea istorică a cedărilor de tot felul, din pricina atitudinii capitularde a “șefilor partidelor democratice”.

Această paranteză - ca să întreb, retoric :

Acest partid care-și mai zice țărănesc (și creștin!), imediat după 22 decembrie 1989 a dat adăpost tuturor milițienilor, grănicerilor, “diplomaților”, activiștilor, **securiștilor (cei care martirizaseră cu precădere țărânul român)**, a acordat asistență tuturor nemernicilor, doar dacă solicitau membrăia în partidul lui Coposu (care, să nu uităm: a fost unul din cei vreo sută de secretari ai lui Maniu : el, Coposu, a fost secretarul lui Maniu și nu invers) - însă în ochii Tatălui Nației un om de valoare, de statura morală a lui Gheorghe Grigurcu “nu prezintă interes” - o-ho, ce interes (în nici un caz al țării) prezenta “Virgil” ! ; și “Emil”. Diaconescu și Tepelea (alți martiri ! - cât despre intelectualitatea lor, s-a dus buhul !), în cel mai troglodit stil clanic și-au introdus neamurile (cu toate : colaboraționiste - altfel am fi auzit și noi de rezistența anticomunistă a lor) până la a șaispea spiță în tot felul de “funcții”.

Pentru Grigurcu, ce a adus mult mai importante (oricum : mai curate) servicii țărănismului și românismului, decât cei doi preistorici la un loc - ba.

Prototipul țărănistului util : Emil Constantinescu : nu trebuie să fi avut activitate anticomunistă (ba chiar din contra !, să fi fost secretar PCR al Universității, să fi fost adunător de cotizații până la 22 decembrie 89 fix), să fie dus în lesă de Securitate și să cedeze din România, tot ce nu-i... Ardeal.

Să mai adaug : Constantinescu de mâine este citibil în contemporanul vostru Diaconescu.

Dar viitorul Grigurcu ? Așteaptă Românii să moară bine-bine, apoi să-i ridice statuie, să boteze străzi (chiar în Tg. Jiu - actuala “Zonă Sâmboteanu”) cu numele lui - abia după aceea Ulicii și Doinașii, Diaconeștii și Constantineștii (ba chiar și Zoele cele rău-sfetnice) să se se scarpine pe sub cușme, în sfârșit, dumiriți :

«Domnule ! Bine că ne-am adus aminte : hai să-i facilităm și lui Grigurcu o locuință pe-aici, prin București»...?

P. S. Ion Caramitru a intervenit - astfel a luat naștere “Afacerea *Literatorul*...”

12 ianuarie 1998

Dilema amneziei sau Amnezia Dilemei

Și eu care credeam că amnezia este o deficiență cu care nu ai de ce te lăuda ; și eu, care credeam că uitarea, mai ales când se întinde la istoria propriei comunități, dacă nu poate fi “extirpată” (cum să elimini... o gaură ?), măcar poate fi redusă.

Nu contez printre cei avînd o memorie fenomenală ; nici măcar printre inșii cu memorie foarte bună. Mă consider o ființă normală cu o memorie normală - în comparație cu cea *sub*-normală a compatrioților. O memorie nativă medie, corect cultivată, convenabil întreținută - și ne-contrariată, necenzurată de însuși posesorul - face figură de excepție pe plaiurile mioritice când e comparată cu ne-memoria, ba cu mândria de a nu reține “toate fleacurile” a maselor largi de români : directorii de conștiință ai lor dau *la-ul* “Ariei Amneziei”.

Această tot mai îngrijorătoare tendință (de a uita, nu de a nu înregistra) mi-a apărut de prin 1981 la scriitorii călători la Paris. Am pus impresia pe seama situației de excepție a “ieșirii” în Occident, pentru unii prima, amestec de bucurie (că au ajuns la Paris !) și de tristețe, de spaimă că trebuie să se întoarcă ; de sentiment de liberare - dar și amintirea noului, sau întâiului contract de... legare de glia Securității.

Am mai scris : 1984 a constituit și pentru mine un prag ce a separat, brusc, România și Români, prag arătînd nemilos că există un *acolo* și un *dincoace* ; prag *dincolo* de care am dat de un univers unde se mișcau oameni știuți de mine - acum necunoscuți ; prieteni buni, *înainte*, însă acum înstrăinați. Ne-înțelegerea, ne-comunicarea dintre s-au manifestat brutal, de la un vizitator la altul, de la o călătorie la alta a aceluiași ; dialogul s-a prefăcut în două monologuri paralele. Ce se înțelegea din recitalul prietenului (re)venit în vizită la Paris ? În mare:

«Nu mai țin minte, nu mai știu nimic»- iar în subtext :

«Nu mă întreba, nu-mi spune lucruri care ar putea fi considerate secrete - nu vreau să le știu : ca să nu am ce spune la viitoarea anchetă».

Abia la sfârșitul verii anului 1989 (perioadă și... întâmplări povestite în *Căldură mare*), tot punîndu-mi întrebări de genul : «Ce se va fi petrecînd cu prietenii noștri din țară - de prin ‘84 ?», am început a închea un răspuns. Adevărul fiind acesta : simțindu-l venind, însă neputîndu-l evita, măcar i-am întîrziat ieșirea la lumina înțelegerii mele: cu prietenii, cu colegii din țară se întîmplase ceva cumplit, ceva grav - din 1984.

Evenimentele ce au urmat după decembrie 1989, din nefericire mi-au confirmat temerile cu asupra de măsură.

Cronologic, întâiul a fost cel prilejuit de conferința de presă dată de Mircea Dinescu, în 27 ianuarie 1990, la Paris, în auditoriul FNAC. Se aflau acolo mulți români, dintre aceștia numeroși susținători ai lui Dinescu în încercările prin care trecuse în ultimul an de zile (1989), de la publicarea textelor sale în *Libération*. Mai erau prezenți polonezi, cehi, unguri, ruși, bulgari, vietnamezi : în țările lor, cunoscuseră nu doar “subsolul casei în care locuiau cu doi copii”, nu doar alungarea din postul de redactor al organului Uniunii Scriitorilor - ci șomajul cronic ; ci declasarea (ca în Cehoslovacia) ; internări în azile psihiatrice și arestări nenumărate, detenții de ani și ani. Or supraviețuitorii, odată ajunși în Occident, înainte de a-și povesti viața, în conferințele de presă și în mărturiile scrise îi amintiseră pe cei ce-i precedaseră - în acțiune și în suferință. Rușii, de pildă, nu-i omagiau doar pe înaintașii lor ruși, ci și pe cutare ceh, pe cutare polonez, cubanez (chiar român). La fel cehii, bulgarii, polonezii - oricâtă ură împotriva rușilor adunaseră în inimi, îi aminteau pe Marcenko, pe Bucovski, pe Șalamov, pe Soljenițin, pe Amalrik, pe Gorbanevskaja, pe generalul Grigorenko. La polonezi pe Walesa, pe Popielusko, pe Michnik, pe Mazowiecki, pe Kuron, la cehi pe Uhl, pe Anna Sabatova, pe Kohout, pe Havel... Așa făcuseră și Români ce-l precedaseră cu decenii pe *martorul* Dinescu venit cu mari sacrificii (oficiale) din România.

Fiindcă așa se face. Aceia aparțineau unor comunități numite : popoare; la ei memorie cu memorie alcătuiește istoria - nu istorioare, bancuri cu Bulă, calambururi înalt apreciate la Casa Scriitorilor.

Despre cine a vorbit românul Dinescu în 27 ianuarie 1990 la Paris ? Se laudă că soacra sa este rusoaică de cea mai intelectuală extracție - a pomenit măcar o dată numele lui Soljenișin ? Dar pe al lui Șalamov ? Al lui Brodski ? Dar numele lui Walesa? Dintre înaintașii săi români (cu excepția Doinei Cornea - fiindcă era prezentă, alături, pe podium, fiica sa) a rostit el numele lui Calciu? Al lui Filipescu? Măcar al lui Dorin Tudoran? Zicem: de al meu nu și-a adus aminte, era abia pionier al Patriei la 25 ani, prin 1975 când, la Casa Scriitorilor, dintre mentorii săi Fănuș Neagu și Băieșu, curajos, strigase:

«Goma ! Marele scriitor fără cărți !» (citad fidel din gândirea - și din groapa săptămânală a lui Eugen Barbu).

O vreme am crezut în omisiunea voită ; în amnezia cu program. Trecând anii (iată : opt!), a trebuit să accept : într-o comunitate neevoluată ca cea românească individul trăiește un perpetuu prezent, calitate ori tară moștenită, consolidată generație după generație ; că este fatal - românește normal - ca un Mircea Dinescu să fie cum este : uituc, căscat, buimac, câpiu - într-un cuvânt: **autocronic**, carevasăzică istoria comunității sale - fie cea din Slobozia, fie cea din Uniunea Scriitorilor - să înceapă și să încheie cu propria-i istorie.

În această categorie a autocronicilor intră foarte, prea mulți români. Nu arăt înspre masele largi, analfabete, analfabetizate, ci spre directorii de conștiință și ei analfabeți **dar** și analfabetizatori - iertare dacă primele nume care-mi vin pe limbă sunt ale unor doamne : Ana Blandiana și Gabriela Adameșteanu. În opt ani de vedetariat aceste bune scriitoare au dovedit cu vârf și îndesat : altceva decât propriile ficții și lirisme - nu știu, nu vor să știe, în schimb, vorba unui tovarăș, le explică auditorilor-cititorilor tot ce n-au știut ele - de când se știu : istoria contemporană a țării lor.

În aceeași categorie - i-aș spune : a grănicerilor la poarta memoriei - se află **cei ce fac istoria (pentru că o consemnează)**. Revista Memoria (!), în care istoria României sub comuniști este prezentată (și propusă maselor ignorante) astfel, încât să nu care cumva să dea seamă de absența, de demisia, chiar de colaborarea cu Puterea teroristă a unor Banu Rădulescu, Doinaș, Blandiana - cât despre Istoria Piteștiului, cvasiabsentă din revista "memoriei arestate" (sic) m-am rostit cu alte, multe, prilejuri. Tot aici consemnez Cartea albă a Securității vol II : volumul scos la editura Vremea, sub titlul **Memorialul Ororii** - și despre această ispravă dirijată din umbră de părechea fără de pereche Pelin-Măgureanu am scris - nu mai revin.

Îndărățul fiecărui amnezic se ascunde un vinovat, spunea careva (iar de n-a spus, foarte rău pentru el !). Oricât de flusturatic, miștocar, gălăgios, nu se poate ca Dinescu să nu fie, măcar într-un ritm cincinal mâncat, ros - nu mult, doar nu el e rus ! - de rușinea că un poet ca el, debutând strălucit la 20 ani a deschis gura abia la vârsta de 40 (în 1989) - și atunci pentru o pricină administrativă. Pentru autocron(ist)ul Dinescu nu a existat "problema" solidarizării cu Charta 77 (dacă avea abia... 27 ani !); nu a existat "problema" grevei minerilor din august același an '77; nici a constituirii SLOMR - nici măcar a revoltei muncitorilor de la Brașov (când el avea, bietul, 37 anișori) - nici distrugerea satelor, a palatelor, a bisericilor. **Problemă** a devenit darea lui afară de la România literară. Acesta va fi fiind motivul... neținerii mințe a atâtor "probleme" ale comunității și a lui. În capul său de poet-la-român, istoria omenirii în general, în special istoria Românilor începe în 1989, când s-a trezit el, descoperind-și "problema".

Culpabilitatea nemărturisită va fi răzbătînd și din **Amintiri în dialog** de Matei Călinescu și Ion Vianu : deși cam de vârsta mea, dialoghiștii nu pomenesc nici din greșeală ecoul în lumea studentească din România a Revoluției Maghiare din 1956 ; nu-și amintesc nici de campania de exmatriculări din '57-'58 (condusă și de tovarășul nostru Iliescu). Vinovăția negată, neacceptată se răzbună, străbătînd prin rețeaua de camuflaj a variantei biografice cosmetizată, falsificată, furnizată de interesat alcătuitoarelor unei broșuri apărută în 1995, **Totul despre Manolescu**. Aceeași "jenă" (de a pune degetul pe eve-

nimente incontestabile se manifestă la persoane care, prin vârstă, nu ar fi putut participa **dar nici dezerta** (ca Vianu, Matei Călinescu, Manolescu), anume: Vladimir Tismăneanu și Mircea Mihăeș în dialogul Balul mascat în pasajul despre '56 la români. O tăcere dintre cele mai de aur domnește în "amintirile" altfel guralive, publicate în ultima vreme de Zăciu, de Ciocărlie, de Alexandru George (chiar : ce vor fi făcut și unde erau acești bravi, în perioada octombrie '56-decembrie '58 ? ; dar între februarie-septembrie 1977?).

Eu, naiv, credeam că amnezicii la români sunt, fie prin structură (mioritică), fie din culpă - vezi rezultatul recente campanii de acces la dosarele de securitate, prompt înăbușită de țărăniștii vechi și noi (citește : colaboraționistii și securiștii), cu pretexte dintre cele mai tăpălăgoase.

Ei bine, m-am înșelat : Mai este o variantă a amneziei la români. Nici nu-i bănuiam existența. Noroc de Mircea Iorgulescu - el mi-a revelat-o în organul lui Pleșu, *Dilema* din 22-28 august 1997, sub titlul și el zăpăcitor, trimițător aiurea : "Mica scleroză". Semnat de strălucitul eseist și nu mai puțin celebrul Anonim autor a sute de articole de fond ale *României literare* din Iepoca de Aur 1977-1989. Plecînd de la **Jurnal**-ul meu, ajunge la o teorie dintre cele mai năuce - și mai nocive - în strict spiritul *Dilemei* (în traducere: susținător al lui Petre Roman).

Cal bătrân, vechi meșteșugar, Iorgulescu știe cum să-l ia pe cititor, pentru a-l mistifica fără efort : acesta începînd să citească "Mica scleroză", este convins : autorul îi dă o lecție (meritată !) "procurorului", cum mă etichetaseră Țepeneag și Barbăneagră. Povestește Iorgulescu acolo cum un ascultător al Europei libere îl întrebase "dacă nu socotim necesară o punere în discuție a **Jurnalului** lui Paul Goma"? Și cum el a dat "un răspuns sec (...), că nu, nu socotim necesar".

S-a înțeles : Noi-Iorgulescu, nu socotim necesar să vorbim despre **Jurnal**-ul lui Goma la Europa liberă. Nici despre Goma - fără **Jurnal**... Ascultătorii nu mai țin minte, iar Iorgulescu veghează ca Românii să nu afle: postul de radio în chestiune, începînd din 1972 căpătase onorabilitate (în sensul că n-a mai fost considerat *The Voice of CIA*) și prin lucrarea, de ce n-aș spune-o : și prin declarațiile sinucigașe făcute presei occidentale, cu precădere germane de către nemerituosului actual diarist, atunci - până în noiembrie '77 - aflat pe solul RSR, sub laba Securității (chiar așa : de ce-și va fi propus pielea pe băț : ca să apere onoarea damei, a oficinei imperialiste ?; pentru ca bravi simpatizanti să aibe un alibi al "rezistenței lor înalt culturale"?; pentru ca iorguleștii eterni și de ambe sexe să mănânce o pâine-albă **și** să dea lecții de curaj anticomunist - simultan lingînd papucii lui Pleșu, ciubotele lui Roman, gumarii Zoei Petre?).

Numai că... Noi-Iorgulescu i-am răspuns ascultătorului că nu, nu socotim necesar să vorbim la Europa liberă despre Goma...- însă abia **după** ce Goma, contactat telefonic de însuși Noi(-Iorgulescu), cu propunerea de a angaja "un dialog despre **Jurnal**", i-a răspuns - adevărat, nu atât de sec precum tatăl articolelor de fond de la *România literară* naivului de ascultător al Europei libere, însă fără apel - astfel :

«Nu dialoghez cu Iorgulescu de la *Dilema* Europei libere - **și** de la Europa *Dilemei* libere -și susținător al lui Petre Roman».

Am făcut această precizare, știind că dilemistul romanopetrist, deși o viață întreagă a mințit cum respira, ascultătorii nu și-au dat seama ce anume... respiră el - ca de-o pildă, teoria demisiei la intelectualul român, pornind de la exemplul lui Pleșu - cel care a continuat a fi ministrul lui Iliescu până ce mineriilor lui Cozma l-au alungat pe Roman cu tot cu Pleșu-al său.

După ce ne-a feintat, făcîndu-ne să credem că obiectivul prim și ultim al său este atacarea lui Goma, dilematotul eurolibric Iorgulescu scrie - citez:

"Ce face, de fapt și în felul lui, Paul Goma ? Nu în litera cărții lui, ci în spiritul ei (...). Simplu : Paul Goma își reamintește, *în felul lui, cu mijloacele lui* (subl. în text - P.G.) de un timp îngropat aproape în unanimitate. De timpul confuz, mîlos, mlăștinis, al «epocii de aur». Un timp evacuat, parcă, din hiperselectiva memorie a contemporaneității. Și poate mai important decît felul în care o face este că totuși o face (subl. în text)". Și : "(...) nimeni sau

aproape nimeni nu vrea ori nu poate să-și amintească de trecutul apropiat”.

S-a înțeles : oamenii nu vor să-și mai aducă aminte de perioada nenorocită dintre 23 august ‘44 și 22 decembrie ‘89. Ei, bine, n-am nimerit - fiindcă iată încotro ne conduce Iorgulescu de la *Dilema* :

“Există, în rememorarea românească, două spații privilegiate : ceea ce s-a petrecut după decembrie 1989 și ceea ce a fost între, cu aproximație, 1947 și 1964. Perioada 1964-1989 este, parcă, lovită de o mică scleroză. Sau încuiată de un tabu tacit consimțit. Or această perioadă este cea în care s-au format/ deformat toate generațiile active de astăzi. Inclusiv Paul Goma. Inclusiv autorul rândurilor de față”.

Nu pot să nu fiu de acord... cu mine însumi : am scris cu fiecare prilej - și probabil sânt primul, cronologic - despre anul 1964 ca “prag psihologic”, **însă nu între două generații, ci în aceeași generație** (de deținuți politici). Pe lângă meritul... cronologic, îl revendic pe acela de a fi explicat **de ce** socotesc eu Anul 1964 ca despărțind un timp de alt timp (vorba fiind despre decretul de amnistie dat de Gheorghiu-Dej prin care închisorile pline până atunci au fost golite).

Însă Iorgulescu nu explică. Îl lasă pe cititor să nu-înțeleagă singur - după ce l-a ghidat în gura Labirintului *Dilemei*. Undeva, mai sus, dar tot atât de poetic (citește : diversionist), trimitea la “epoca de aur”, însă fără a vorbi de domnia lui Ceaușescu ; nici de ultima parte a ei, cea a terorii, a distrugerilor. El dă de înțeles că “epoca de aur” ar fi început în 1964, adică pe când mai trăia Dej ! - e și asta un punct de vedere...

Epoca a început mult mai târziu. Nu în ‘64, nu în ‘68 (?) și nu în 1971, când cu “Tezili”, ci abia în vara anului 1977. Repet această convingere, nu neapărat pentru că atunci scriitorii români **nu** s-au solidarizat cu semenii lor, deja solidarizați cu *Charta 77*; nici pentru că scriitorii români s-au dovedit, în continuare, **nesimțit(or)** la greva minerilor din august - cei care într-o scrisoare adresată Europei libere, se declarau solidari cu mișcarea pentru drepturile omului ce îi precedase - ca să vezi : muncitorimea românească se raliază scriitorimii - normala reciprocă nefiind valabilă : ai zice că toți membrii Uniunii Scriitorilor din 1977 erau, de cel puțin șapte generații, intelectuali subțiri și cetățeni convingeți, cunoșteau “poporul” doar din cărți...

Ci pentru că la congresul din acea vară, ‘77 scriitorii români, anticomuniștii-foc și nemaîntâlnit de rezistenții prin cultură au acceptat fără crâcnire, fără împotrivire “sugestia” lui Ceaușescu de a se întrecenzura, adică de a reproduce, în libertate și în literatură, **Oroarea Piteștiului**.

Iorgulescu nu amintește acel moment ; rușinos, mie-mi spui ?; rămâne în vag - și în spiritul *Dilemei*. Iar cu finalul textului reintră pe față în frontul publiciștilor români cu voie de la Brucan ; cei ce au scris despre **Jurnal**-ul meu, fie că l-au citit, fie că l-au răsfoit, fie că li s-a povestit la telefon : văzîndu-mă “auto-situat în rol de justițiar”. Drept care mă avertizează : o asemenea pozițiune nu mă salvează - pentru că, “nu chestiunea «salvării» se pune”.

Ce ar trebui să înțeleg, dacă aș fi cuminte, din muștrarea lui Iorgulescu? :

- că Românii nu pot, nu vor să-și amintească de perioada 1964-1989 ; că această perioadă a fost “confuză, mîloasă, mlăstinoasă” ; în acest interval s-a schimbat chiar și Iorgulescu ; că despre această perioadă tabu, Goma își reamintește “în felul lui, cu mijloacele lui” ;

- avem noi - pluralul incluzîndu-l și pe Goma ! - “conștiința acestei iremediabile apartenențe” ? ; - dacă da, sperăm într-o “imposibilă «purificare»” prin spălarea rufelor în piața mare (el spune mai frumos: “exhibată în spații publice”) ? ; nădăjduim, într-un “«păcat» de care te poți elibera prin spovedanie”?

Mai departe mi se adresează în stilu-i cunoscut : vaselinic, prelinsos, uleist - întrebîndu-mă dacă îmi fac iluzia că, prin “teribila, vehementa imprecăție la adresa tuturor celorlalți” voi înceta de a mai fi asemenea lor ?...

Îl cunosc pe Mircea Iorgulescu de treizeci de ani, așa că n-am să răspund la chestiunile sale diversioniste care nu călăuzesc spre eventualul

adevăr, ci rătăcesc, dezorientează, trimit nicăiri (ca la *Dilema* !). Avînd școala veche a duplicității, Iorgulescu joacă totdeauna cu cărți măsluite, încercînd să ne amețească, să ne-arate popa - nu e popa. Așa face cu periodizarea care nu periodizează, cu explicațiile neexplicatoare - în schimb îl duce de căpăstru pe cititor la o concluzie dintre cele mai ticăloase. Să fi învățat asta de la Ivașcu? Sigur este că gândirea vine în linie directă de la Pleșu : «Toți sîntem vinovați - deci toți sîntem nevinovați»... Plêsică fiind influența, nu numai în-fond, ci și în-formă : cu cât tonul îți este mai cumpănit, mai “întept”, mai “civilizat” (tu nu ridici glasul, nu zbieri, nu scoți flăcări pe nări - ca ceilalți), cu atât mai lesne faci să se scurgă în urechea cititorului sucul de cucută al oricărui sofism, al oricărui neadevăr, a oricărei mistificări.

Când Pleșu declama : «Toți sîntem vinovați - deci toți sîntem nevinovați !», nu se mărginea să dea cu var peste zidăria de penitenciar-în-funcție a sufletelor (sic) activiștilor, securiștilor, el întindea balsam alinător și pe rănilor nenorocitelor de victime care, prin Pleșu, ca singură **reparație morală** se și vedeau investite cu dimensiunea... creștină ;

Când Iorgulescu afirmă că Românii nu vor să-și mai aducă aminte de “epoca de aur”, el nu îi doar tranchilizează, asigură de impunitate pe activiști, pe securiști (cei care cerșeau, guițînd, prin glasul lui Buzura : «Fără violență !»), ci și pe extrabugetarii anonimi, “semnatari” de articole de fond, glori-ficînd chiar *I*epoca de aur - ca el, Iorgulescu. Or metoda tot la Pleșu duce - e drept : ocolind, nu pe la dreapta, ci pe la stînga.

Nu este adevărat că și eu m-am format/deformat în acea perioadă pe care el și ai săi, diversioniștii dilemezi ar vrea-o uitată. Eram format/ răsformat încă de la vârsta de 5 ani (în 1940), iar pentru mine anul 1964, atunci, ca și astăzi a constituit un moment de intensă fericire. Chiar de nu mai eram în închisoare, am fost bucuros pentru toți ieșiții din închisoare ;

Nu este adevărat ce clamează Pleșu : «Toți sîntem vinovați...»;

Nu mă simt vinovat - nici de tăcere complice cu Puterea, nici de colaborare cu Securitatea: n-am denunțat, n-am demascat, n-am laudat Partidul, Conducătorul, *I*epoca lui - nici măcar ca Iorgulescu, farfuridic, curajos-anonim, de câteva sute de ori. În schimb, ca să spun așa, mă laud cu **normalitatea** de a fi protestat cu glas tare și prin scris împotriva nelibertății, a terorii de stat și de partid atentînd la demnitatea omului. Am plătit pentru asta cu clasare, șomaj, discriminare...națională (“basarabean refugiat”); cu arestări, închisoare, domiciliu obligatoriu - cu alungarea din țara și a mea, iar în exil prin câteva tentative de asasinat împotriva mea și a fiului meu ;

Și, firește, nu-i adevărat ce proclamă, tot de la tribuna *Dilemei*, Iorgulescu : ce a fost a fost, însă “perioada 1964-1989 este lovită de amnezie, de un tabu tacit consimțit”; și - aceasta fiindu-i concluzia - cel care “își reamintește, *în felul lui, cu mijloacele lui*, de un timp îngropat aproape în unanimitate”, acela “se autosituează în rol de justițiar” - dar să nu-și facă iluzii Justițiarul cu pricina : nu se salvează - pentru că nu se pune chestiunea “salvării” (ghilimelele aparțin, sub semnătură, de astă dată - lui Iorgulescu ; în *Dilema*).

Nu dau două parale pe “teoricile” pleșo-măgurene vînturate de Iorgulescu, partizan al lui Roman. N-am crescut (vorba lui : nu m-am “format/deformat”) în aceeași... ideologie, nu împărtășesc aceleași valori, iar **gândirea de cireadă (elaborată de văcar)** mi-e necunoscută. Dacă ar fi fost să uit, ori să mă prefac ; să mă fac mic-mititel, să nu mi se vază capul din buruieni (Iorgulescu, băiat înaltuț, nu îndoiaie genunchii - el se scade, frîngîndu-se de mijloc la nouăzeci de grade - din această demnă postură bate el mătaniei), demult aș fi ajuns, nu doar lefegiu la Europa liberă, făcînd, pe banii americanilor, politica *Dilemei*, dar chiar consilier al consilierii Zoe - ce, numai Hurezean să primească răsplătă de la Măgureanu ? ; dacă ar fi fost să încuviințez orice și contrariul, să adun cotizatiile, să conduc ședințele de partid, să-mi denunț colegii și subalternii, să fac elogiul comunismului ceaușesc, azi aș fi fost și eu președinte al României (ipoteză de lucru, firește); aș fi **cedat** eu, basarabean, Basarabia mea Ucrainenilor.

Pe mine nu mă interesează teoria lașității naționale formulată pe după

piersicul intelectual-legitimist de putrezi și de putrezitori ca Pleșu, Buzura, Iorgulescu - în *Dilema* - unde are rubrică permanentă și Pruteanu-Zacuscă, emblematicul intelectual al țărano-creștinilor de ambe interese (căci opinii...-mai va !) - precum și unsul arheu personal al lui Liiceanu.

Eu am învățat la alți maștri decât Ivașcu. Ceea ce am învățat - și am pus pe hârtie - se poate rezuma astfel :

Sânt un om normal - deci ***normal este să nu uit nimic din ceea ce nu este omeneste să uit*** : oameni din comunitatea mea au fost umiliți, jefuiți, înfomețați, închiși, torturați, asasinați de alți "oameni", tot din comunitatea mea. C-ar vrea Pleșu-Iorgulescu : victime și călăi să se îmbrățișeze, să se pupeze-n Piața-Ndependenti ? ; martirizații să-i ierte (creștinește) pe martirizatori, chiar înainte ca aceste bestii să formuleze o propozițiune de regret, de solicitare a iertării ?

În nici un caz ! Fiindcă animalele de activiști și securiști, odată trecute prin mașina de spălat păcatele marca *Dilema* - de vor avea prilejul, în viitor, vor face ce-au mai făcut (ba mai mult decât atât). Fiindcă vor ști, vor fi asigurați că totdeauna se va afla un căcăcios de "director de conștiință" român care, ca să nu-și recunoască păcatul colaborării cu Organul, are să dea cuvânt de ordine : «Să iertăm, căci creștini sântem...». Buzura, scufundat până în gât în apele (profitabile, materialicește) ale Securității, de pe când făcea pe rezistentul și umbla prin Europa occidentală, explicînd că problema nu este comunismul și nebunia destructoare a Ceaușescului, ci Ungurii ; Pleșu, scufundat până în gât în tovărășia de cruce cu Iliescu, iar apoi (ca Rumânul imparțial), cu Petre Roman - în fine, Iorgulescu, adunînd firimiturile de la masa barosanelor, visînd un post de consilier (ce : numai Virgil Tănase o fi scriitor român?, numai Hurezeanu ?), aceștia și cei asemenea au tot interesul ca ***bieții păguboși să uite și de astă dată că ei pierd mereu, pierd tot timpul, pierd totul - fiindcă uită***.

Eu nu vreau să fiu creștin, astfel. Ba, dacă aș face asta, i-aș da dreptate lui Cain (și mioritismului, emblemă-elogiu al fratricidului) - ceea ce ar constitui un păcat de moarte.

Și ***de ce*** aș uita ? Dar bine-nțeles : de la «Fără violență !» al lui Buzura, la «Toți sântem vinovați» al lui Pleșu (trecînd prin : «Toți am colaborat...» al lui Breban) sare în ochi fierbîntea dorință a Securității ca victimele ei să uite. Nu vreau să uit - și nu sânt singurul gîndind astfel, astfel acțiunînd. Cei care au fost victime ale comunismului, prin Brațul ei, Securitatea, așa gîndesc :

Iertarea - treaba lui Dumnezeu ;

Neuitarea - treaba (obligația) noastră, a oamenilor - chiar a celor ce nu au suferit de pe urma comunismului - ca Pleșu, ca Iorgulescu.

Dacă vom uita și acum, pe pămîntul netocmit și gol, ca la începuturi (cînd nu exista nici memorie, nici durere, nici întristare), profitorii, deșteptii, 'oșii, bandiții or s-o ia de la capăt, asigurați fiind că păcatele lor nici n-au existat devreme ce-au fost uitate de victime și de martori.

P.S. Un prieten epistolar din țară îmi scrie că urmărește "publicistica" (mod politic de a vorbi despre colaborarea, uneori lunară în *Timpul*, trimestrială în *Vatra*, accidentală în *Luceafărul* și în *Art Panorama*) și că, din cîte află din jur, textele mele trezesc oarecare interes - "în primul moment". Imediat însă oamenii se întorc la necazurile, decepțiile, problemele lor, ridicînd din umeri : ce importanță au "probleme" ca deschiderea-nedeschiderea dosarelor de Securitate, faptul că Anania este securist, că Alexandru George scrie, în continuare, tîmpenii, că Pruteanu rămîne ce-a fost : un găinar jute de gură și că, înscriindu-se la țărăniști, a urmat directivele interne...?

Însă, pe cînd Iorgulescu mă îndeamnă să uit, nu doar epoca de aur, ci și prezentul de căcat, prietenul epistolar deploră această cumplită oboseală, apatie a colegilor săi. Din fericire pentru mine, nu e singurul care gîndește astfel - cu toate că și el a obosit deplorînd ceea ce se petrece în România începînd din 17 decembrie 1996.

Dacă m-aș fi luat după oboseala, sațul, resemnarea compatrioților, dorința lor de a uita, de a începe în fiecare zi cîte o nouă viață; fără legătură cu precedenta - azi aș fi și eu "om cu situație", nu ? Ce-mi va fi trebuit să vorbesc în numele muților ? Ba împotriva voinței lor (care țineau să fie lăsați în pace...)?

Bine, bine, dar cine mai era cel-care-face-ca-neoamenii, imprecatorul, profetul-nechemat (și neascultat : cine să-l auză în pustie ?), pe scurt : nebunul satului ?

18 februarie 1998

A fi sau a nu fi amnezic (1)

Dacă tot mi-a încredințat *Curentul* o tribună, să o folosesc. Doar șapte cititori de vor găsi acceptabile intervențiile mele publicistice, voi fi mulțumit - altfel voi rămâne la fideli doi și jumătate.

Una din pricinile pentru care comunitatea noastră geografică, lingvistică are un comportament curat-mioritic (social, nu poeticescul blagian) este lipsa de memorie. Individul incapabil să distingă trecutul de viitor, el trăind într-un perpetuu prezent nu poate deveni om; comunitatea astfel alcătuită rămâne un întâmplător plural, nu are cum să acceadă la stadiul de popor.

Români de mijloc fiind, cititorii *Curentului* mă vor soma să dau exemple în sprijinul afirmațiilor. La care eu voi răspunde cu grabire (și răutăcioasă bucurire) :

«Să punem pe seama anticomunismului structural al românilor acceptarea regimului ceaușesc prin nemișcare, prin supunere, prin... "rezistență" (în accepția de capacitate de îndurare și nu în cea de ridicare în două picioare și opunere)? Dar după decembrie '89 ? De ce în alegerile din 20 mai 1990 ferocii antibolșevici carpatodanubioți ("Cei mai anticomuniști din Lagărul sovietic" - apud Arpagica Națională, inventatoarea constantinescului copos' ; "Cei mai dreپți dintre traci", după Herodot, comparat cu Ceaușescu, în 1986, de tov. acad. Condurache, tatăl tovarășei Zoe, sfetniceasa Tratatului cu Ucraina) - de ce, întrebam, au votat... cu Iliescu ? Firește, "revoluționarii" Roman-Brucan-Voican-Măgureanu (+Câmpeanu) au furat cât au putut - ba mai mult decât atâta - însă o fraudă electorală are... ca să zicem așa, limitele ei. Altă dovadă (în fapt, aceeași, însă cum Românii sunt lipsiți de memorie, nu au realizat reeditarea, au luat-o drept inedită) : Iliescu și-a reînnoit "mandatul", Moldova cea dulce fiind masiv favorabilă... comunismului».

Care să fie explicația acestui "paradox românesc": pretinzi că ești anticomunist, că "ai suferit mai mult decât oricare din vecini"- tot din gândirea Blandianei fiind citatul - dar când ai ocazia să respingi sistemul care a distrus țara, a nenorocit direct cel puțin trei generații, tu, dărzul românist, îl votezi pe... Roman ? Chiar după opt ani de la "Voluție" - ca directorii de conștiințe Giurescu, Pleșu, Iorgulescu și alți Nécémunteni (măcar Hurezean merge direct cu strănepotul lui Horia și cu nepotul de verișoară al lui Coposu, numitul Astalos-Măgureanu).

Răspunsul nu poate fi altul : **lipsa de memorie.**

Cum să țină minte Românul aflat în relații intime cu eternitatea (cea născută la sat...)? Așa cum vechii egipteni nu realizau perspectiva (în spațiu), tot astfel urmașii lui Drăgan (citește : ai lor, ai tracilor) n-au ajuns până la pagina cu lecția despre timp.

"Calitate" vădită nu doar în faptul că, pentru ei, ceasornicul este o podoabă, ca inelul, brățara, și nu instrument de măsurat timpul, deci spunând: «Român nepunctual», comiți un pleonasm - dar și pentru că al nostru ca bradul nu datează scrisorile ; pentru că în "povestirea" (la oral, în scris) a trecutului, orice s-a petrecut înainte de clipa de față în ochii lui este o movilă de "date" în care cronologia este necunoscută, totul aflându-se pe același plan (adică pe niciunul).

Aceași tară genetică (de a fi lipsit de organ pentru timp) îl face să creadă că istoria comunității începe și sfârșește cu istoria lui, ca individ. Poetul Dinescu, venit la Paris în ianuarie 1990, rugat să vorbească despre rezistența anticomunistă din România, a luat-o, hăt, de la începutul anului 1989, moment în care el, la vârsta de 40 de ani (neîmpliniți), s-a trezit din somnul scriitoricesc român și a protestat public. Când din sală oameni favorabili lui i-au suflat : să vorbească despre partizani, despre țărani, despre cei cu drepturile omului, despre SLOMR, despre minerii din Valea Jiului din 1977, despre internații în azile psihiatrice, despre împușcări de pe frontieră, despre răscoala brașovenilor din 1987, Dinescu s-a arătat, nu doar ignorant, dar iritat de insistența acelora - și a luat-o de la cap cu propria-i istorie...

Boală românească numită autocronie : timpul comunității începe și

sfârșește cu individul istorisitor! La Dinescu amnezia ca autocronie s-a manifestat inconștient, la alții însă...

În februarie '90 "crema intelectualității" (așa-i zice Breban) ca Marin Sorescu, Sorin Mărculescu, Andrei Pippidi, (ce s-au exprimat la Paris), Buzura, Vulpescu (la București), Blandiana, Gabriela Adameșteanu la Roma - a deschis gura. Pentru a șterge din propria-i "memorie", dar și din a celor din jur fapte de rușine : dezertăunea, prudența vinovată, egoismul, colaborarea cu teroarea (prin neopunere) - a practicat metoda Coué : dacă spui, dacă repeți mereu, mereu că tu ai rezistat bolșevismului, ajungi să chiar crezi că așa a fost! - cât despre ceilalți și ei se află în tratament couétic...

Astfel ne-am pomenit, la Paris, cu o mulțime de binecunoscuți scriitori obedienți - oricum, dintre cei cuminței până la colaboraționism - că ne explică, de sus, cum, cât, pe unde rezistaseră ei comunismului - prin cultură...

Ce să le faci unor nerușinați ca Sorescu, Mărculescu, Buzura, Blandiana, Pippidi, Vulpescu și altor vânjoși combatanți anticomuniști?

Atunci - nimic. Eram paralizați de neobrăzarea cu care scoteau panglici pe nări și ne striveau sub faptele lor de arme - ca mâncatul soiei...

Singurul naiv dintre exilați care i-a interpellat pe acești impostori ai memoriei am fost eu.

După cum se constată : fără vreun folos.

Așa e când "prea le ții minte pe toate", cum bine mi-a zis-o fosta mea prietenă și, cu voie de la Brucan, formatoare de caractere, Gabriela Adameșteanu.

*

20 februarie 1998

A fi sau a nu fi amnezic (2)

Ne plângem că vecinii răuvoitori ne contestă originea, că *alții* - când nu ne oprimă (Ungurii, Turcii, Rușii), cu siguranță ne strică pe dinăuntru, ne fac de râs (Țigani, Evreii), cât despre Occidentali, ce să mai vorbim, sunt cinici, perfizi (ca Albionul), ne vând tot-mereu ba la Yalta, ba la Malta, ba la 'Alta...

Văicăreală istorică (să ne recitim cronicarii). Concluzii false trase din false premise - datorate tot amneziei. Nu chiar toate relele abătute asupra capului nostru ne-au venit de la "alții", nu toate "vânzările" au fost făcute pe deasupra capului nostru, cel mult răbdătoriu. Însă pentru că nu vrem să ținem minte ce se petrec cu noi și în jurul nostru geografic, ne menținem într-un analfabetism "plin de slavă", ne hrănim cu istorie de carte de citire pentru clasa a treia. De aici gravele erori comise (de noi înșine, fără nici un... ajutor exterior, ori dinspre alogonii care atâta așteptau). Nu ținem minte, nu învățăm nimic din greșelile trecutului - dacă sântem campioni europeni în materie de amnezie... Iată, doar în acest secol am făcut trei (în fapt patru) încălcări de teritorii străine - "Noi, care n-am ocupat pământ străin!", clamează cunoscători ai istoriei României precum I. Rațiu și Blandiana : **în 1913 am intrat în Bulgaria învinsă ; în 1919 am intrat în Ungaria învinsă ; în 1941 am trecut Nistrul - am ajuns la Stalingrad ; în 1944-45, împărțiali din tată-n fiu, am luat-o viceversa, până-n Tatra.** Dar ia să expui aceste **adevăruri istorice** - sar să te omoare (mai bine-i omorau pe rușii ocupanți), nu doar românii verzi (din decembrie '89, securiștii înverziți, milițienii țărăniști, internaționaliștii descoperitori ai românismului), ci intelectuali rezonabili, persoane instruite, citite... Și ești tratat de ne-român (ba de anti-român) dacă arăți că noi, Românii (chiar de nu eram născuți în momentele faptelor) sântem vinovați de persecutarea (ce eufemism, pentru tentativa de lichidare!) a două minorități naționale : Evreii și Țigani, în timpul războiului împotriva Rușilor, iar imediat după aceea (în timpul războiului imparțial contra Nemților), am păcătuit grav față de cetățenii români de origine germană (pe care i-am predat rușilor) - însă cronologic înainte, i-am predat rușilor pe cetățenii români de origine română din provinciile românești Basarabia și Bucovina (de Nord).

Cum se va fi chemînd această (tot eufemism) nesimțire națională: nu

vânzare de frate ? Dacă îți povestești viața unui român, “fratele” te privește ca unul din ciobanii care l-au ucis pe al treilea - că tot sântem la Miorița, în plin mit Cain-Abel. Nu te crede - și, pe loc, uită ! Ce ușor e să uiți o vină a comunității tale, pretinzând că tu n-ai făcut nimic, nici nu te născuseși.

Adevărat : dar în 1997, când nu comunistul Iliescu, ci creștin-țărănistul Constantinescu a încheiat Tratatul cu Ucraina - erai născut ?

Nu, nu erai. Și nici n-ai să te naști vreodată.

Nu, nu sântem popor - cu atât mai puțin european.

Ne plângem că n-avem hârtii: inexistența lor (ca să fiu patriot român: cvasi-inexistența) se continuă, peste veacuri, cu “sertarele scriitorilor”.

Înainte de decembrie 89 eram convins : cândva, când România va fi liberă, iar scriitorii vor deschide sertarele, vom cunoaște o... avalanșă de scrieri (îi explic lui Z. Ornea, istoric literar, ca să afle, în sfârșit și el : *scrieri de sertar* sunt acelea care, la o percheziție a Securității, ar fi fost confiscate, iar autorul arestat).

“Bilanțul” făcut în luna mai 1990 (acum... opt ani), a rămas riguros același : **au avut manuscrise în sertar cinci scriitori români** : Blaga, Noica, Steinhardt, Sirbu și Mihadaș. Spre rușinea “breslei” (unde sunt scrierile de sertar ale lui Breban, Buzura, Simionescu, Toiu, D.R. Popescu, Titus Popovici - Marin Preda ?), mult mai mulți au fost nescrșiitorii - care, din simplă, dar atât de rară la români datorie a memoriei, au riscat (cu atât mai vârtos, cu cât cu toții fuseseră deținuți politici), au scris pe furiș, au păstrat prin poduri, lăzi, grajduri, fânare, au tremurat de frica percheziției, a arestării - mai ales a pierderii manuscriselor - dar au făcut-o. În locul istoricilor inexistenți, în locul scriitorilor dezertori aceștia ne-au fost *martorii* (termen care vine din aceeași rădăcină cu *martir*) - câteva nume, în dezordine pioasă: Aurel State, Dumitru Mircescu, Paraschiv Vasile, Nistor Chioreanu, Anița Nandriș, Costin Merișcă - și există mult mai mulți (oare de ce ?) în Basarabia.

Rămânând la **memorie** : am vorbit de României care au avut normalitatea de a scrie și de a păstra scrisul (“în sertar”), înainte de decembrie 1989, fiindcă după... Doamne, câți viteji și cât de viteji s-au arătat după război ! Nu doar revoluționari (cu diplomă), dar și membri ai Uniunii Scriitorilor : și-au confecționat o mulțime de volume... “de sertar” (aceeași Arpagică etern profitoare, cu binecuvântarea Monicăi Lovinescu) : așa au ieșit la iveală “scrieri cenzurate” de Păunescu, de Sorescu (n-or fi fost și de V.C. Tudor ?), ca să nu mai vorbim de jurnalele... post-scrise.

Toate aceste găinării - și din pricină că sântem, cu program, amnezici.

Pe lângă veșnicul alibi al vicisitudinii istoriei, rămâne incapacitatea Românului ce acceptă românia ca “filosofie” de a percepe corect (corectez : european) timpul. Care este, orice-ar zice Noica, ternar. Pentru ca o comunitate să aibă **hârtii**, este necesar ca acelea (din care o parte, vai, vor fi distruse, pierdute, vândute) să fie mai întâi scrise. În ciuda a ceea ce pretindea tot Noica (îl citez mereu, pentru că el a fost și teoreticianul și alibiul demisiei, nu doar a intelectualului, ci a Românului), anume că noi n-avem nevoie **să ne facem istoria** (ca Polonezii !, îi arăta cu degetul Gânditorul de la Păltiniș), pentru că **noi avem istorie doar prin faptul că... sântem** ! Deci Românul nu este silit să dea din mâini, din picioare (și din inimă), ca să se facă pe sine și să-și cultive o conștiință națională, el șade-n vârful muntelui, cujetă la nișica, modulează verbul a fi - și **este** ! Această jalnică justificare a propriei lașități (ce balsam pe inimile simpatrioților aflați în genunchi, ba chiar pe burtă) a fost vehiculată în Occident, nu doar de Noica (cel care explica : bisericile dărâmate de Ceaușescu tot nu aveau valoare...), ci și în varianta ei sfânto-loagă, colportată în Franța de pictorul țărano-creștinic Horia Bernea - în rezumat, asta : adevărat, acum (în ‘85-’88) e greu pentru oameni - dar să ținem seama că Românul are vocația sfințeniei ! I-a ținut hangul alt zograf, Sorin Dumitrescu, adăugînd : în sfârșit, vom avea și noi, României, un sfânt !

Îl deranja Sisoe, Galeriu ba...

21 februarie 1998

A fi sau a nu fi amnezic (3)

Uitarea : cusur individual cu urmări îngrijorătoare la scara comunității. Un ins este un uituc, însă totalitatea uitucilor nu constituie o nație (cu atât mai puțin popor), ci o (un ?) nimica. Dacă puțin cu puțin dă ceva-ceva, nimic cu nimica dă zero. Desigur, uitarea poate avea un rol de protecție a individului. Cei ce au trecut prin încercări limită : război, închisoare, catastrofe naturale, accidente, dacă nu ar fi respins ori evacuat o parte din "amintiri", ar fi explodat de prea-plin, ar fi înnebunit.

Există și uitare selectivă: "reeducatii" de la Pitești, după un timp de amnezic (cvasi)totală și-au recăpătat memoria, însă tot după gradul de protecție: Grigore Dumitrescu, întâiul, cronologic, "piteștean" mărturisitor (**Demascarea**, editura autorului, München 1978), relatează numai prima parte a "procesului de reeducare", cea în care el fusese victimă; cealaltă: nu. Se ștersese.

Am aflat de Pitești în 1958, la Jilava, de la Ștefan Davidescu. În închisoare am cunoscut și alți piteșteni dar abia în domiciliu obligatoriu am înțeles ceea ce ei înșiși, scufundați în propria-le memorie-amnezic, nu realizau : perioada în care fuseseră siliți (prin torturi de neimaginat) să tortureze la rândul lor, nu era ascunsă, de rușine, de sentimentul vinovăției, ci pur și simplu nu mai exista, fusese răzuită din memoria protectoare.

Ce s-a petrecut la Pitești și Gherla între 1949 și 1952 a fost, prin diabolismul strategiei, nu doar un fapt rar, ci unic. Dintre supraviețuitori câțiva au mărturisit, după 1990, partea lor de adevăr, alții, ca Ștefan Davidescu se află în curs de a scrie despre ceea ce nici un piteștean nu a mărturisit - în fine, alții (Gheorghe Calciu) refuză, în continuare, să deschidă gura, însă nu ezită să iscălească prezentări falsificatoare la cărți falsificate, după 1990 (**Pitești**, de D. Bacu, apărută inițial în 1963, la Madrid).

Din fericire, nu toți Românii au trecut prin Pitești, chiar dacă mulți au cunoscut închisorile, prizonieratul în Rusia, deportarea în Siberia bărgană. Foștii deținuți, odată liberi, au povestit prin ce trecuseră - sau încercaseră să o facă... Rezultatul : dacă fostul pușcăriaș mai găsisese ceea ce se cheamă familie (în urma presiunilor exercitate de Securitate care pe muulte soții de "bandiți" divorțase ea), "poveștile" lui erau primite cu condescendență - prima oară ; a doua oară fusese rugat să relateze mai... concentrat (doar mai povestise "din astea") ; în fine, momentul în care fericitului ce mai avea nevastă, și era acceptat de copii, între timp deveniți adulți i s-a pus chestiunea de încredere: ce a fost - a fost, acum nu mai e ca atunci ; din acest moment nu mai povestește, nici în casă, nici la gard, nici la cârciumă, nici la lucru ! Destul suferiseră ei - soția la serviciu, copiii la școală, la facultate, frații, cumnații, verii, verișoarele, unchi, cuscii - *din pricina lui*. E-he, familia-la-români : cum a știut ea să șteargă, să interzică, nu doar curajul faptelor, ci memoria !

În multe din textele mele, nu doar publicistice, încercam să situez **în timp** momentul ruperii și ireversibilității spinării românilor. Găsisem trei :

1. **1956**: Revoluția Maghiară. Ungurii se răscoală împotriva ocupantului rus și a comunismului străin, cer ajutor "Americanilor" (occidentalilor) - Americanii însă... nu mai vin... De atunci datează constatarea : «Am fost vânduți la Ialta»;

2. **1958**: Retragerea trupelor de ocupație rusești din România : eveniment primit cu nesfârșită bucurie de Români. Numai că, după ce s-a potolit entuziasmul prim, oamenii au căzut în... îndoială ; apoi în derută - mai ales naționaliștii care, începând din 22 iunie 1941 îl combătuseră cu arma în mână pe rus (sovietic), apoi rezistaseră împotriva invadatorului sovietic-rus. Or acum, că armata sovietică nu se mai afla pe solul României, ce rămânea din rațiunea de a fi a lor, a celor ce se luptaseră numai cu **străinul** ?;

3. **1964**: decretul de amnistie - ce poate fi mai minunat ? După ani, decenii, cei ce luptaseră cu ocupantul străin și împotriva orânduirii străine au ieșit la lumina libertății. Numai că dacă lovitura de ghioagă din 1958 îi atinsese doar pe naționaliști, cea din 1964 i-a strivit pe toți. Amnistia nu

fusesse un gest de... generozitate din partea puterii comuniste, cu atât mai puțin de cavaleriească oprire a ostilităților. Comuniștii lui Dej hotărâseră golirea închisorilor, fiindcă "politicii" nu mai reprezentau un pericol pentru comuniști : trecuseră 20 ani...

Să constăți că dușmanul nu se mai teme de tine... Să afli că ți-ai sacrificat tinerețea, energia, sănătatea, viața - pentru nimica. Și, încoronare a nefericirii : nevasta, copiii, neamurile, prietenii, cunoscuții, după reproșurile de rigoare («Din pricina prostiilor tale ne-au dat afară din casă, din slujbă, copiii n-au putut merge la facultate...» etc.), iar tu să constăți că, ieșind din închisoare, ai urcat la suprafa, a lumii, nu doar de altundeva, ci ai căzut din altcândva ; că ești un încremenit, un "oprit" în momentul arestării ; în loc de respectul, de cinstirea cuvenite - pentru apărarea României de ruși, de comunism - toleranță superioară, dacă nu de-a dreptul ostilitate. Nu puține soții, nu puțini copii și-au interpelat soțul, părintele astfel :

«De ce n-ai rămas în pușcăria **ta**, domnule ?», mergînd până la : «Mai bine mureai **acolo** - măcar știam o treabă...»

Atunci, în '64 a fost înfrîntă definitiv rezistența românului. Pe ruinele ei Ceaușescu a putut bucătări - vai, cu succes - înghețata fiartă numită comunism naționalist.

Cine să se opună ? Bătrânii erau striviți, nu atât de pușcărie, cât de "libertatea" de afară, abia atunci îngenunchiaseră și se predaseră cu arme și bagaje dușmanului de moarte al tuturor : Securitatea ; tinerii (atunci, la sfârșitul anilor 60), avînd bine învățată lecția părinților, își spusese că nu vor face aceeași greșală - ca să-și strice viața ?

Astfel a luat naștere o nouă "variantă" (nu generație) de români : părinți fricoși, cinici, mincinoși, perfect duplicitari, profund necinstiți aplaudîndu-l pe Ceaușescu și interzicînd, "în casă", memoria. Rezultatul s-a văzut după decembrie '89: intelectuali, dragă-doamne, avînd în jur de 30 ani, neștiind nimic-nimic-nimic despre închisorile românești, deși (în fapt: tocmai, pentru-că) cel puțin unul din neamuri cunoscuse pușcăria ; oameni în plină putere creatoare (acum vorbesc doar de umaniști) cheltuindu-și energia, tinerețea cu alibiuri culturale, în fapt: morale - ca structuralismul, poietica, textualismul și alte inutilități cu moț, dar evitînd cu o grijă demnă de o cauză mai bună atât realitatea, adevărat, murdară, respingătoare, cât și reprezentările ei din bibliografia, nu doar occidentală, dar și poloneză, cehă, ungurească, rusească...

Această luptă pentru supraviețuire, în România, a avut - și are, în continuare, un preț ce nu merită a fi plătit : amnezia națională.

*

10 martie 1998

Ce-ți doresc eu ție...

Prieteni epistolari îmi descriu în culori din ce în ce mai sumbre prezentul României ; ba, de la o vreme au intrat în panică : ce i s-o fi-ntâmplînd acestui neam fără noroc ?; de ce se încrâncenează soarta-crudă asupra noastră?; cu ce-am păcătuit, istoric, de sântem mereu, mereu loviți, pedepsiți...?

Mă aflu într-o situație inconfortabilă : nu le pot replica :

«V-am spus eu ! Încă din aprilie 1990, în **Scrisoarea către Gabriela Adameșteanu**, publicată de revista 22 !»

Nu pentru că ar fi neadevărat - ba da, iar de atunci am repetat-o de nenumărate ori - însă nu sînt "profetul" care să se bucure de adevărarea profeției. Dimpotrivă : sufăr că s-a-implinit, uneori mă întreb dacă nu cumva, spunînd ce spusesem, menisem, atrăsesem nenorocirea asupra noastră, a tuturor...

La urma ce anume rostisem în primul trimestru "după revoluție"? Nimic deosebit, comunicam o observație pe care, credeam eu, ar fi putut-o formula oricare alt român - anume : din prezent, aruncînd o ochire în trecut, deduceam că viitorul nostru comunitar nu se prezenta "de aur" ; nici măcar de aramă, nici chiar de fier prost. Ci de... Nu mai continuam, îmi era frică de cuvântul cu care numeam viitorul. Cei ce mă luaseră în seamă - atunci, în aprilie 1990, îmi reproșau că aruncam vina trecutului (deci și a viitorului) exclusiv asupra

intelectualității - or, poporul român nu este alcătuit numai din intelectuali...

La acestea răspundeam, acru, că nu am vizat deloc ceea ce nu există, "intelectualitatea" fiind o stare de spirit, mereu trează, nu o... pătură socială. Arătasem cu degetul înspre scriitorul român : acesta, precum sluga cea leneșă, îngropase talantul de aur (cu tot cu talentul... specific românesc), atât de... bine, încât, la întoarcerea stăpânului, nu-l mai găsisese...

Acuzam direct scriitorimea română, cea care nu-și făcuse datoria față de semeni și față de cuvântul, în principiu, sacru : se ascunsese, dezertase ; în virtutea "rezistenței prin cultură", colaborase cu tirania, rămânând o castă de extrabugetari activiști de partid pe tărâm cultural, de profitori mărunți, de "favorizați" ai bacșifului, de măscărici la Curtea Veche a Noii Aristocrații bolșevice.

În luna mai 1991, la un colocviiu la Roma, intervenția mea purta titlul : **"Numai activiștii și securiștii au confiscat revoluția română ?"**. Dînd răspunsul : **"Nu - și scriitorii !"** - întrebarea-răspuns provocase protestele indignate, rănite, ale lui Doinaș, Blandiana, Adameșteanu, Ulici, Uricariu...

Înainte de a fi laminat de marii și lații noștri clasici în viață (ei erau : toți - eu rămăsesem... singur), apucasem să le spun verde-n față:

- îi acuz pe scriitorii români pentru analfabetismul "cititorilor" lor, cei care, tot lăudîndu-se cu anticomunismul lor neabătut, îl votaseră, la 20 mai 1990, pe comunistul Iliescu ;

- îi acuz pe scriitorii români pentru primitivismul cititorilor lor, cei care se manifestaseră ca o hoardă împotriva politicianilor burgheji, a intelectualelor, a străinilor, a monarhiei, culminînd cu mineriadele ;

- îi acuz pe scriitorii români pentru autoiluzia numită Piața Universității: pe timpul terorii comuniste rezistenții (ba chiar opoziții - vezi-l pe viteazul-după-război Al. George!) nu mișcaseră în front, se supuseseră, mărșăluiseră în pasul dat de fanfarele PCR-MAI reunite, făcînd, cu voie de la primărie, estetism, textualism, structuralism, poietică, semiotică, ba chiar și pătînișism, iar după 22 decembrie 1989 își imaginaseră că "recuperează" o viață de om de dezertăni, de cedări, de trădări - printr-un curs forțat (și fără profesor !) de... etică civică.

N-au recuperat nimic, în cel mai fericit caz au rămas plantați în timpul dinainte de '89 ; alții au prins din zbor (citește : după ureche) politica și fie s-au dat cu Iliescu (Eugen Simion, Sorescu, Buzura - să nu fie uitat cu nici un chip melancolicul imparțial și dilemizator Pleșu), fie au "riscat" opoziția democratică și n-au fost în pierdere, au câștigat cu sudoarea frunții o sumă de scaune - ca Doinaș, ca Ulici, ca Prelipeanu... Faptul că un Nicolae Manolescu, o Ana Blandiana au rămas pe dinafara structurilor de stat (și de partid) nu înseamnă că au rămas și fără pâine - și fără tribună. Din nefericire - nu doar pentru ei, ci pentru "poporul român", cel mereu invocat de directorii de conștiință dar mereu, mereu... ignorat - nu s-a ales nimic de tentativele de "recuperare" a timpului pierdut :

Abia acum, în Anul al 9-lea de la revoluție (iată, n-am pus ghilimele), în al 2-lea de la victoria "alor noștri" se poate măsura dezastrul la care "scriitorimea cinstită" a contribuit după puterile sale (și a avut *astfel* de puteri).

Privind la această fostă turmă de oi câpii, păzite de ciobani senili ca Diaconescu și Tepelea, de strungari pe sfert ca Ciorbea, de baci năucovicleni precum Constantinescu (inseparabil de gândirea de consistență zerului a brânZoei), cu un "tată" de formă - nu fiindcă nu se mai află printre vii, ci fiindcă și pe când trăia era condus de funie de Măguritate - îți spui că, într-adevăr, neamul românesc este bătut de soartă. Și nu poți afirma că are ceea ce merită - să-i fi meritat pe Gheorghiu-Dej ?, pe Ceaușescu (deși-i slăvise pe amândoi, ba chiar și pe Stalin) ?

Însă poți spune : Poporul român - așa cum este el - merita, nu "alți scriitori", ci, totuși : niște scriitori ; merita, nu "altfel de intelectualitate" - ci, în sfârșit, niște intelectuali.

11 martie 1998

Dosarele de Securitate

M-am rostit în multe rânduri : cunoașterea dosarelor de securitate este de absolută necesitate - dacă mai dorim să devenim, din populație, popor, dacă vrem să ne întoarcem în Europa, de unde ne-au deportat în siberii, Rușii. Cei ce am suferit de pe urma “patriotismului” Organului Terorii - fie acela internaționalist (al lui Dej), fie curat-naționalist-ceaușist, avem dreptul imprescriptibil de a ne cunoaște dosarul de securitate. Al nostru, al foștilor colegi, al foștilor prieteni, desemeni dosarele celor care, din decembrie 89, ne informează, ne învață, ne dau lecții de politică înaltă - ba chiar și de morală : de la Andrei Pleșu la Emil Constantinescu.

De înțeles : Ciomagul Comunismului : Securitatea nu vrea să i se afle ticăloșiile, crimele. Opoziția ei la divulgarea dosarelor nu miră, intră în reflexul elementar al **vinovatului**.

Însă m-a mirat peste poate prima, cronologic, sărirea în apărarea Odioasei Instituții a unui scriitor cu faimă, dacă nu de opozant, atunci victimă a cenzurii : Augustin Buzura. În 18 ianuarie 1990 a semnat editorialul *României literare* intitulat imperativ : “Fără violență !”. Nu, nu era “cuvântul de ordine al revoluționarilor”, cum explicau mai apoi daniiosifi sergiinico-laești, petreromânii, - ci guițatul securistului simțind apropierea Ignatului.

Constatînd că un scriitor - și încă unul “rezistent prin cultură” - face o treabă mult mai eficace decât o mie de cadre de-ale sale, epoletate, Securitatea trecută în ilegalitate, sub nume conspirativ : SRI a folosit, în continuare, condeieri prestigioși întru apărarea intereselor ei împruțite, criminale.

Locul doi - tot cronologic - după Buzura și-l dispută Breban cu Pleșu : romancierul ardelean (să nu se uite : în 1977, când un prieten al său, Negoîtescu și un coleg: eu, eram între labele generalului Pleșiță, Breban îi dădea șefului Securității, cu dedicație, volumul **Bunavestire** - lui “și Doamnei Sale”...) a afirmat : “toți am colaborat (cu Securitatea - n.m. P.G.) - mai mult sau mai puțin...”, iar eseistul melancolic : “toți sîntem vinovați (pentru colaborare cu Securitatea - n.m. P.G.) - deci toți sîntem nevinovați...” - această cugetare a devenit programul *Dilemei* și va deveni al Exteriorului Internelor. Au urmat alții, mulți, care de care mai de-valoare : Virgil Tănase, Dinu Cernescu, Lucian Pintilie, cu toții admitînd că... încheiaseră pactul cu Secu - “dar toată lumea făcea așa !”

Nu “toată lumea făcea așa”, cum pretind nerușinații, pentru a li se pierde urma (și semnificația) colaborării cu Puturosul Organ. **Însă (aproape) toată lumea care nu colaborase cu Securitatea nu se exprima la radio, la televiziune, în presa scrisă.** Cei tăcuți, cei ce n-au colaborat nu aveau talente ce “trebuiau cu orice preț cultivate” - ca ale lui Sorescu, Cernescu, Pintilie, Hăulică, Țiriac ; lor Securitatea nu le pusese întrebarea : «Ești cu noi - sau împotriva noastră ?» - pentru ca “directorii de conștiință ai nației românești” să aleagă arta, nu morală; estetica cea pură, nu icomoda etică.

După câteva tentative de a distruge documente (nu au fost cunoscute decât cele reușite), Securitatea a trecut la altă armă : Cărțile Albe.

Așa cum, înainte de decembrie 89 fabrica “probe” pentru a-i acuza pe oameni de tot felul de crime și a-i ține sub cizma terorii, “după revoluție” a confecționat “probe” - mai puțin, sau deloc de anticomunism, la cei avînd astfel de manifestări - ci, din același reflex al răsturnării, al inversării valorilor, au fabricat probe inverse, de... elogiare a anticomunismului comuniștilor militanți, ne-au prezentat “fapte de rezistență antitotalitaristă” la indivizi profund murdari și cunoscuți ca servitori ai totalitarismului : Titus Popovici, Dumitru Radu Popescu, C. Țoiu, Fănuș Neagu, Hobană, Ungheanu, A. D. Munteanu - mai lipsesc Nina Cassian, Maria Banuș, Crohmălniceanu - ignorați din motive de incompatibilitate... națională... Un troglodit ca Pelin are nerușinarea să “disculpe” un coleg de MAI ca Târnăcop-Silvestri, un felon ca Ivăsiuc - după cum peștericolul V.C. Tudor, după ce a făcut imprudența să-l apere pe spionul Pordea, îl justifică pe turnătorul Quintus, bietul, care turna fiindcă... îl obliga Securitatea, nu de altceva (de unde concluzia : preferabil

este să te pupe Popa Iapă decât să te apere V.C. Tudor).

S-au semnalat și alte cărți-albe - acestea, ca și *Săptămîna* lui Barbu, ca și *România Mare* a lui V.C. Tudor, circulînd... în civil. Astfel a apărut, în 1995, la editura Vremea un volum ce poate fi pe drept numit Cartea Albă bis: **Memorialul Ororii**, îngrijit de Silvia Colfescu (?), Nicolae Henegariu (?), Angela Dumitru, Cristina Cantacu-zino. Ar fi trebuit să ne prezinte Dosarul reeducării de la Pitești - ni s-a băgat pe gât o selecție (deloc întâmplătoare) de documente autentice, însă astfel puse în relație unul cu altul (și fără cele esențiale), încât cititorul rămâne, nu doar tot atât de neinformați ca înainte de lectură, ci dezinformați - de aceeași Securitate. Cum altfel, dacă documentele au fost selectate de "cadrele SRI" - iar editorii mulțumesc "Domnului Virgil Măgureanu, directorul SRI" - însă și lui Quintus.

Ei, pentru ce mulțumesc ei fostului deținut politic anticomunist, ajuns ministru de justiție al lui Iliescu (acest miracol purtînd un nume: Cîmpeanu)? Trebuie să fii ne-român de naiv, ori să faci cu mare talent pe tîmpitul, pentru a mima nepriceperea : documentele publicate sub Iliescu, cu aprobarea lui Măgureanu, la cererea lui Quintus (turnător notoriu de pușcărie, pe timpul lui Ceaușescu om al lui I.C. Drăgan, acum proprietate a lui Cataramă) - acelea sunt, în cel mai fericit caz, "documente".

Oamenii politici din opoziție s-au manifestat mai târziu, când terenul era... desțelenit de "crema nației" (l-am citat pe Breban) și doar învăluiți în mantia celor grijulii cu bunăstarea (psihică...) a nației, exprimîndu-se nuanțat în legătură cu accesul cetățenilor la dosarele de securitate - ce ar fi, nu-i așa, dăunător "procesului de reconciliere națională..."

Să zicem : până la 16 noiembrie 1996, sub regimul comunist al lui Iliescu nu era de mirare că activiștii și securiștii se opuneau necesarei intervenții chirurgicale : Iliescu însuși, Roman, Văcăroiu, Măgureanu - și ceilalți tovarăși-în-civil aveau ceva de ascuns - însă toată lumea știa ce, chiar dacă nu și cât... Or, de când avem un președinte "țărănist" (de alaltăieri creștin !), oamenii se întreabă pe bună dreptate : ce și cât - are de ascuns Emil Constantinescu, de se lasă greu cu dosarele ? Vrea să-l apere pe "partenerul" Roman ? - dar acestuia i se cunoaște scurta-biografie enkavedist-securistă-sovietistă ; îl protejează pe... protectorul său Măgureanu, căruia, în 1995, de mână cu Zoe Petre, i-a confecționat pe măsură catedră la Universitatea București - la sugestia lui Coposu ? Dar securistul e arhicunoscut "în țară și peste hotare", numai președintele nostru cel atoateștiutor n-are habar ce grad are tovarășul Astaloș.

Și nici noi ce hram poartă Emil Constantinescu.

*

21 martie 1998

27 Martie 1918 : Basarabia și România

Basarabia : o dreaptă idee despre România. Cine nu acceptă acest adevăr-prim nu percepe elementele constitutive ale națiunii - începînd cu limba română ;

În 1812 când, în urma de-acum știutelor manipulări rusești, jumătatea de răsărit a Țării Moldovei (cea cuprinsă între râul Prut și fluviul Nistru) a fost înghițită de Imperiul Țarist și botezată abuziv : Bessarabia ; locuitorii pămîntului se chemau, firește, moldoveni, vorbeau moldovenește, cuvintele român, românește - de la România - avînd să apară mai târziu, odată cu acea realitate geopolitică numită România.

Basarabia : simetrica Transilvaniei - numai din punct de vedere... cartografic :

Sub unguri, vreme de un mileniu, Transilvănenii au avut parte de suferințe cumplite, printre nedreptăți fiind nerecunoașterea băștinașilor ca

națiune, alături de ocupanți și de coloniști. Dar, în 1918, când s-au unit cu Patria Mamă, puteau să scrie și să citească, aveau o identitate, știau cine sunt și de unde se trag, ba îi învățaseră carte și conștiință de sine pe cei din principatele - totuși, libere ;

Sub ruși, numai în 106 ani, Basarabeni au fost striviți, analfabetizați, desnaționalizați, desidentizați.

Să fi fost oare Moldovenii dintre Prut și Nistru mai puțin bravi ?, mai inerti, mai înclinați spre supușenie decât Transilvănenii ?

Istoria, literatura, cu osebire a lui Sadoveanu spun... contrariul :

De pe la 1400, când puterea mongolă a diminuat, ținuturile devastate din răsărit au prins a fi repopulate. Sub Alexandru cel Bun s-a început construirea-reconstruirea fortificațiilor de la granița naturală dintre Europa și Asia : Nistrul. Cetățile de pază presupuneau străjeri, oșteni : **oameni liberi**. Astfel a început istoria Moldovenilor de la Nistru, grănicerii de la Răsărit, avînd statut oarecum asemănător celor din interiorul arcului carpatic : Făgărășenii, Năsăudenii...

Agricultori, crescători de vite (mai cu seamă de cai), neguțatori în timpul liber, oșteni în... tot celălalt, slujeau pe câte un domnitor, dar și pe ei înșiși - de unde frecvente răzvrătiri împotriva puterii centrale (de la Suceava, de la Iași), pentru impunerea unui "domnișor" de-al lor, de regulă un impostor...; nu se sfiau să dea și câte "o raită": peste Nistru, "La Cazaci" (care nu erau o seminție, ci o adunătură de mercenari - mulți dintre ei moldoveni, numele venindu-le, nu de la ucraineanul *cozac*, ci de mai departe, de la tătarăscul : *ca'zac*, însemnînd, simplu : călăreț...), în Sud, "La Tătari" - firește, în scop, cîstit, de jaf (mai corect : *jac*, Polonezii constituind majoritatea... cazacilor).

Însă oricât de turbulenți erau în interior, când se profila primejdia străină, căpătau un singur domn-dumnezeu : Moldova.

Moldovenii dintre Prut și Nistru, oameni liberi, războinici, întrețineau cu Tătarii din Bugeac (deveniți auxiliari ai Turcilor) relații originale, neîntîlnite la răsărit de Nistru (să zicem : până la Nipru); necunoscute "la apus de Prut" - nici valahilor, nici ungurilor, nici poleacilor, nici nemților. Apocalipticul "Vin Tătarii !", se trăgea de la Marea Invazie din 1241 și avea efect fulgerător, traumatizant, asupra bieților ne-tătari.

Nu și asupra Moldovenilor de la Nistru. Dintre victimele "mongolilor" de la Caspica la Adriatică, aceștia nu se temeau de tătari - de ce ? Dar e simplu : și ei erau... călăreți. Prin meserie, prin vocație ; și ei "dialogau" din să, cu sabia, cu sulița, cu arcul - și cu ghioaga. De obicei năvălitorii veniți călare întâlneau fie o împotrivire armată pedestră (inferioară cu cel puțin un metru, dînd **și** un important avantaj psihologic), fie o cavalerie grea, greoaie, lesne de evitat și înfrînt de roiul de viespi mongole.

Și Cazacii (de la Praguri) "discutau" pe picior de egalitate cu Tătarii, adeseori înfrîngîndu-i. Da, dar ei erau buni (și interesați) luptători, însă nu aveau de apărut - pe loc - un pămînt al lor, să zicem : "Cazacia". Moldovenii, da : Moldova. Trăind și ei pe-cal, Moldovenii îi înfruntau de la egal la egal ("de la același nivel") pe Tătarii născuți-pe-cal. Să fie citit volumul **Neamul Șomăreștilor** și ca un document ce este ; să fie re-citiți memorialiștii basarabeni D. C. Moruzi, Matei Donici, Leon Donici, Gh. V. Madan : curioșii vor fi surprinși să afle "istorioare" de genul (nu citez, reconstitui din memorie):

"S-a întîmplat ca într-o vreme, în împrejurimile Hînceștiului, să moară aproape toate femeile, după ce nășteau. S-a ținut sfat : oamenii au hotărît să saie pe cai și să deie iama-n tătarime, în Bugeac".

Așa au făcut : s-au dus, s-au întors :

"După ce-au tăiat, pe la brâu, toată partea bărbătească, s-au întors cu toți caii tătarăști, cu toate vitele, cu toate sculele de preț **și cu ceva tătarce, de să aibe cine le spăla izmenele...** (s. mea.)"

Și astfel s-a plămădit bravul norod moldovinesc dintre Prut și Nistru. Că afirmațiile sunt adevărate ne-o probează **și** toponimia (frecventă, nu doar în Sud), **și** onomastica : sunt de origine tătară nume neoșe basarabene ca Ciachir, Celac, Burlac, Uzun, Huzum, Cabac, Baidan, Buiuc, Murafa - chiar și Hîncu - oricât s-ar strădui Iorgu Iordan să-l tragă din slava bulgară, tot de la

türco-tătarul **han** vine, fie și sub forma khan - ceea ce a dat în limba românească : Cantemir (Han-Temir), dar și : Temircan (Temir-Han)...

Acestea - și încă altele - pentru a spune că nu firea mai slabă a românilor dintre Prut și Nistru a fost de vină în strivirea lor, doar în 106 ani ; nu firea mai tare a românilor din arcu carpat, suferind un mileniu, i-a făcut să iasă teferi din robia ungurească. Ci natura ocupantului.

Ungurul, brutal, crud, disprețuitor, nu i-a considerat pe "indigeni" alcătuitori ai unei națiuni - însă le-a îngăduit practicarea religiei (ortodoxă), apoi greco-catolică ; a tolerat (acesta fiind termenul) ca Valahii fără drepturi, să aibă școli, tipografii, publicații - în limba lor ;

Rusul - bun, să-l pui pe rană !- doar la câțiva ani de la ocuparea Moldovei de Răsărit în 1812, a suprimat bruma de autonomie culturală, teritoriul și locuitorii au fost rusificați.

Basarabia : cei dintâi sunt, în spațiul carpat, cei din urmă...

Adevărat : evenimentele istorice nu fac "întreceri" pentru întâietate în timp, dar să nu se uite :

Dintre provinciile înstrăinate, Basarabia a fost prima care s-a unit cu Patria mamă (la 27 martie 1918, în urmă cu 80 ani) ; a doua : Bucovina : la 28 noiembrie ; în fine, la 1 decembrie 1918 s-a unit și Transilvania...

Ce folos : Basarabia și Bucovina au fost abandonate ; cedate...

Basarabia : simetrica Transilvaniei, și egala ei, în drepturi filiale.

Această realitate o cunosc și Transilvănenii - însă numai cei luminați-luminători (ca Onisifor Ghibu) ; adevăr ignorat, contestat, ba considerat "contrar intereselor naționale" (de la Partidul Național, nu de la națiune) de către **toți** oamenii politici ardeleni, de orice culoare politică ar fi (fost), de la ultralegionarii lui Sima la ultracomuniștii lui Groza (adeseori aceiași) - de alaltăieri, de ieri, de azi.

Transilvănenii s-au comportat pe plan național - încă înainte ca România Mare să fie realizată - așa cum se comportă, în ultima jumătate de veac, Evreii : au instituit un monopol al suferințelor, deci al atenției publice naționale, astfel încât nimic din ceea ce nu este direct privitor la Transilvania nu merită a fi luat în seamă ; ba, în multe împrejurări trebuie oculat, sacrificat, ca... dăunător "interesului național".

România nu este prima unitate în care provinciile (istorice) își dispută întâietate. Numai că Transilvania, precum fata cea mare dintr-o variantă a basmului Fetele babei (Dochia...) și ale Moșnea-gului (Bădica Traian), nu cere doar drepturile cuvenite primului născut dintre copii (un abuz) - ci pe ale... unicului. Ca și cum, istoricește, n-ar fi existat România (după Unirea din 1859, de sub Cuza) alcătuită din unitatea numită Muntenia și unitatea numită Moldova ; ca și cum, în 1877, nu i s-ar fi adăugat încă una : Dobrogea ; ca și cum, la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia s-ar fi proclamat nu unirea și a Transilvaniei cu Patria Mamă, ci s-ar fi sărbătorit Reîntregirea Țării ! Or cronologia spune altceva :

Data de 29 decembrie 1919 - când Parlamentul a votat legile de ratificare a unirii cu România a Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei - poate fi socotită a Reîntregirii, nu cea de 1 decembrie 1918.

Ce ar fi fost dacă un basarabeian s-ar fi trezit pretinzând ca ziua de 27 martie 1918 - pe bună dreptate, ca întâia cronologic - să devină Zi Națională a României ? Ei, da : Consensusul național a fost substituit de consensusul național-țărănist (predominant ardelenesc).

Nu poate fi vorba de un conflict de interese între două provincii (istorice), în cadrul familiei române, ci mai degrabă de o tenace strâmbă percepție din partea transilvănenilor a "locului" fiecărui element component.

Este adevărat că "inventatorul" Moldovei a fost un ardelean (maramureșean): descălecătorul Dragoș ; este deasemeni adevărat că mulți valahi de sub stăpânirea ungurească au trecut munții spre răsărit, pentru a scăpa de asuprire. Însă trecerea Carpaților Orientali (și de Curbură) nu se făcea într-un singur sens, doar din Ardealul ocupat de Unguri în Moldova. Se circula -

uneori : în vederea stabilirii - și dinspre răsărit spre apus. În lipsa documentelor istorice, să ne rezemăm pe cele... onomastice - și să ne întrebăm: Care dintre locuitorii celor două provincii vecine vor fi mai numeroși : Moldovenii (locuind în Moldova) și purtând nume ca : *Ardelean*, *Ungurean*, sau Ardelenii numiți : *Moldov(e)an* ? - cunoscut fiind faptul că o persoană băstinașă (sat, vale, zonă, regiune, provincie, țară) nu va purta numele locului de origine - decât atunci când, ajungând în altă parte, va fi desemnat (și) prin locul de origine. Dacă vom întâlni un *Ardeleanu* în Ardeal, un *Moldoveanu* în Moldova, să fim siguri : în urmă cu două-trei generații înaintașii săi ieșiseră din "vatră", apoi, întorcându-se, trăsese după ei și numele...

Deci : ne "tragem", nu din ardeleni, ci din părinții noștri (ardeleni sau... din contra), dar mai ales ne tragem din noi înșine, cei care ne facem (pe noi) cu mâinile noastre. A fi ardelean nu înseamnă că ești neapărat **bun** - ardeleni au fost și Sima și Groza - chiar și Măgureanu e ardelean get-beget.

27 martie 1918 : Basarabia se întoarce la sânul Patriei Mame.

Vai, la 26 iunie 1940 Rușii o re-răpesc - din aceeași mișcare, șterpeland și Bucovina de Nord și Ținutul Herței.

Este foarte adevărat : la 22 iunie 1941 Armata Română trece Prutul și ne liberează de bolșevici.

De unde să știm noi, bieți supraviețuitori ai primelor masacre, ai primelor deportări în Siberia (aveau să mai vină - și să nu se mai isprăvească...) că motivul adevărat (și ascuns) al războiului în Est - și consecința fericită pentru noi, ocupații : recuperarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord - era, în fapt, un viitor război în Vest - pentru recuperarea Transilvaniei de Nord... Chiar de am fi știut, nu ne-am fi împotrivit : pentru noi, Basarabenii și Bucovenenii, România este de neconceput fără (fie și o parte din) Transilvania.

Ceea ce însă nu am știut - și după ce am aflat pe propria piele, n-am acceptat : pentru Transilvăneni, România=Transilvania ; în ochii (și în inima) lor n-au decât să fie pierdute, cedate, oferite toate celelalte provincii (pe lângă Basarabia și Bucovina) : Moldova, Dobrogea, Oltenia, Banatul - chiar și Muntenia cu tot cu "țiganii" ei - de parcă nu Budai Deleanu ar fi cântat primul Țigănia Ardeleană -, atâta vreme cât există Ardealul, persistă România. Pentru recuperarea, apoi pentru păstrarea Transilvaniei, Transilvănenii au fost în stare, după 23 august '44, să devină pro-ruși, pro-comuniști ; înfocații naționaliști (legionari) au "trecut", fără tresărire la comuniști (vezi doar clanul teologal Căndea din Sibiu), prin Frontul Plugarilor ; democrații, chiar rămașii democrați (de-o pildă național-țărăniști) care conduceau treburile administrative în județele ardeleni au lucrat cu credință pentru cestălt drăguț-împărat, Stalin, atunci când și-au dat silința, întâi să-i vâneze pe Românii refugiați din Basarabia și Bucovina de Nord, apoi să-i interneze, în fine, să-i convingă să se "repatrieze" (în Siberia).

Între 23 august 1944 - când a început vânătoria de refugiați - și până la sfârșitul anului 1947, ne-au chinuit, ne-au hăituit, ne-au trimis în "țara noastră" («Marea Uniune Sovietică»), nu Rușii din trupele de ocupație, nu comuniștii și nu țiganii, nici ungurii, nici evreii - ci românii ardeleni, de regulă țărăniști, ei fiind atunci înalți funcționari la prefecturi și, spre dezonoarea lor, purtându-se cu noi mai rău decât ofițerii sovietici din Comisiile de repatriere.

Acest, nu neapărat dispreț, dar nesimțire ardelenască față de existența altor unități constitutive ale nației române s-a făcut simțită, după evenimentele din decembrie 1989, atât în refuzul net, iritat, ba chiar ultragiat («Cine sunt ăștia, cu pretențiile lor ?!») față cu dorința "Moldovenilor" de a se uni cu România, exprimată în 1990, de fruntea-frunții PNT - cât și sub domnia lui Emil Constantinescu, pur produs al ardelenismului de tip Coposu-Blandiana-Măgureanu, prin încheierea Pactului cu Ucraina.

Despre acest **act de trădare națională** am mai scris - și am să mai scriu.

Până atunci, să ne aducem aminte :

În urmă cu opt decenii, Basarabia se unea cu Patria Mamă.

Optzeci de ani - din care șaiszeci de sudoare, de lacrimi, de sânge. Și de

moarte: o treime din populația românească a teritoriilor ocupate de ruși a fost lichidată.

Dacă țărănismul de ambe sexe a hotărât că ziua de 1 decembrie să fie Sărbătoare Națională, eu **propun ca Ziua de 27 martie să fie Zi de Doliu Național**.

*

26 martie 1998

Răspuns altui anonim (la români)

Scrisoarea adresată redacției *Lumea liberă* pe mine mă interpelează (nu o reproduc : se deduce din comentariu).

După cum poate oricine constata, autorul scrisorii este nemulțumit, iritat, de faptul că, ocupându-mă de Mihail Sebastian și de al său **Jurnal**, am avut nemaipomenita îndrăzneală să-i găsesc apropieri de **Jurnal**-ul meu, publicat, câteva luni mai târziu. Autorul scrisorii se întreabă ("Nu s-ar cuveni, oare...") să nu mă rezum la a-i arăta numai pe cei "răi", să fac cunoscute și numele celor "pozitivi" ?

Iritarea, inflamarea, supărarea, năduful autorelui e de înțeles. Semnătura: "Constantin Dan" fiind, vădit, neadevărată, persoana care se ascunde îndărătul acestui gard (sau tufă de boz), are, ne-calp, doar resentimentul - altfel de ce ar scrie : "din anul 1977 al descălecatului său politico-literar" ?

O carte publicată : o ieșire în piața publică ; autorul care nu acceptă să-i fie judecată fapta de scris acela să rămână în veci autor de manuscrise. Nu totdeauna autorul cărții are tăria sau umorul de a primi criticele - chiar insultele. Am avut parte de ele cu asupra de măsură, ultimul prilej fiind chiar apariția **Jurnal**-ului. Numai că cei ce mă criticau, mă acuzau de toate păcă-tele (nu puține inventate) semnav cu numele lor acele texte prin care își arătau dezacordul. Or "Constantin Dan", continuând un foarte prost obicei românesc, se arată nesfârșit de curajos... sub nume de împrumut. Măcar Farfuridi o dădea anonimă și o semna ; persoana care pretinde a se numi : "Constantin Dan" (altfel, combativ bărbat) atacă de după gard, din tufișuri - căci el, nu-i așa, totdeauna a fost un băiat discret...

Dacă tot a luat condeiul, să fi semnat cu adevăratul său nume ; sau cu un pseudonim consacrat - de cine se mai teme ? I-a fost frică de Securitate, până în 1983, când s-a stabilit în Franța. Dar după ? N-a participat la manifestații anticomuniste (el fiind un anti-... înfocat - la bucătărie). Fie : omul era prudent, apoi își va fi zis că, din moment ce soția sa era de față, ca jurnalist, ce să se mai ostenească și el, cu lupta ceea... De ce nu a publicat **Terfelogul** lui... - prima parte, cea adusă în Franța ? Măcar fragmente, în revistele din exil - *Limite* a lui Virgil Ierunca (doar acolo i-au apărut versuri), *Contrapunct* a lui Focke, *Agora* și *Meridian* ale lui Tudoran... ? Tot de frica Securității ? De ce l-ar fi pândit Securitatea pe el, băiețel atât de cuminte ? Din această pricină - ca și alți mari anonimi antibolșevici de la Paris - nu figurează el în anuarul telefonic ? Ca și cum Securitatea, dacă ar fi avut de gând să-l asasineze pe "Constantin Dan" - pentru activitățile sale anticomuniste, parol ! - n-ar fi putut să-l lichideze : de unde să-i ia... adresa, dacă nu-i scrisă în cartea de telefon ?

Acum doi ani, într-o revistă literară din Ardeal, "Constantin Dan" a publicat un număr de poeme. Versurile - bunicile - cine dintre românii-născuți-poeti nu scrie binișor ? Atât că erau precedate de o notă bio-bibliografică scrisă de însuși interesatul. De acolo aflăm : "Constantin Dan" are vreo trei-patru-cinci pseudonime - pe lângă alte câteva nume adevărate - dar cât de adevărate, adevăratele ?

La urma urmelor n-are decât să-și iscălească fiecare poem, chiar fiecare vers cu câte un pseudonim. Însă atunci când scrie demascări, să aibă elementarul bun simț să le semneze cu nume de om, nu cu nume conspirative : e scriitor, nu spion ! Și nici sub pseudonim să nu mintă - în autoprezentare făcea următoarea afirmație :

"N-a frecventat mediile scriitoricești în România, cu rare și prețioase excepții - Dinu Pillat, Nicu Steinhardt - idiosincrazie răsplătită cu o tenace

indiferență «de breaslă». Prea intransigent pentru a fi «disident» (...), prea exigent pentru orice aventură colectivă...

Neadevărat : eu l-am cunoscut (și l-am reîntâlnit) la “Cenaclul Țepe-neag”, unde mai veneau : Sorin Titel, Daniel Turcea, Virgil Mazilescu, Virgil Tănase, Cezar Ivănescu, Ion Negoitescu precum și alte “neexcepții”.

Cât despre : “prea intransigent pentru a fi «disident»” - alibiul i se trage de la Ana Blandiana : și aceasta, după ce a făcut, sub Ceaușescu, de zeci de ori înconjurul pământului, cu burse și călătorii oficiale, după ce a fost ani la rând “(a)muza” lui Gogu Rădulescu, de cum s-a schimbat calimera, a pretins că era prea exigentă... pentru a fi disidentă - ea, ca (toată româncă) : fiind de-a dreptul (sau : de-a algeorgelea) : opozantă...

*

31 martie 1998

Petre Roman al *Dilemei*

După obiceiul prinșilor cu mîța-n sac, Mircea Iorgulescu dă alarma, strigînd : «Hoțul ! Hoțul !!», și arată spre mine în *Dilema* din 13 și 20 3...- și următoarele, 98 ; după obiceiul tovarășilor cultivați, nu doar la *Munca*, ci și la *România literară*, ultragiatul dilemesc folosește efectul îmbătător-zăpăcitor al unui bun (și lung) motto. Și nu din oricine : din Havel ! - dacă Manolescu a ajuns să se sprijine (!) pe Soljenițin, de ce n-ar cita până și tovarășul lui de rezistență prin cultură, Iorgulescu - din Havel ?, că tot nu ne rușinăm...

“Ghinionul Paul Goma” se intitulează extemporalul scris de Iorgulescu, acela carele vrea să dea impresia că, dacă, acum, el șade la Praga, în mod necesar înainte de 89 s-a tras de brăcinar cu Havel ; cel care tot speră că i se va replica prin, de pildă : “Norocul Mircea Iorgulescu”.

Să nu conteze pe răspunsurile mele la stimulii obișnuiți categoriei sale. Îi știu pe indivizii care o alcătuiesc, le cunosc reacțiile - nici o dificultate să prevăd următoarele mișcări.

De fiecare dată am formulat la adresa lui acuzații precise, verificabile :

- în 1971 l-a trădat într-o manieră dintre cele mai slugărești pe Nicolae Breban (care-l adusese de la *Munca*, punîndu-l vechil la *România literară*) : de unde până atunci scria despre șef articole ditirambice, nemaiscoțîndu-l din “genial”, după ce tovarășul a fost dat afară din C.C. al P.C.R. și din fruntea revistei, bietul exclus, sub pana iorgulească, și-a pierdut, fulgerător și talentul!;
- între 1972-1989, sub Ivașcu, Iorgulescu a fost “fondist” de nădejde - va fi scris câteva bune sute de editoriale, altfel spus : “îndreptare ideologice” - desigur, nesemnate...;

- prin 1986, ascultînd el Europa liberă și Deutsche Welle, a alcătuit rezumate (și din modestele mele colaborări, altfel nu mi-aș fi dat seama de ciupeală - paradoxală apucătură la un demascator al plagiatorului Eugen Barbu...) pe care le-a trimis Monicăi Lovinescu, D-sa le-a (re)transmis la Europa liberă - “contribuție” semnată curajos, farfuridic : “Negrescu” ;

- în 13 iulie 1991 (la împlinirea a un an și o lună de la Prima Mineriadă), de bine ce promise azil politic în Franța, în chiar momentul în care noi strigam în fața ambasadei RSR : «Jos Iliescu ! Jos Roman ! Jos comunismul !», colegul nostru Iorgulescu ședea la masa consulului Bar, în cafeneaua aflată sub ochii noștri ; iar când a coborît în stradă ambasadorul Dijmărescu, în timp ce noi îi explicam **motivul manifestației** (morții și răniții mineriadei din 13-15 iunie 90), Iorgulescu îl ocupa și-l distrăgea (ai fi zis că chiar asta aștepta tovarășul) pe o chestie cu o viză pentru un frate ; sau poate chiar un cumnat ;

- ajuns la Europa liberă, Iorgulescu i-a făcut pe dată o măgărie indefectibilei sale protectoare Monica Lovinescu : în legătură cu o replică la atacul lui Norman Manea împotriva lui Eliade, a folosit termenul “abject” ; negrul-pe-alb a ajuns sub ochii și în mâinile vizatei ; întrebat telefonic cum stăm cu “abjecția”, Iorgulescu a mințit fulgerător, pretinzînd că la microfon nu rostise ce “stătea scris” în Buletinul Europei libere ! ; persoană iremediabil binecrescută, Monica Lovinescu nu i-a atras atenția că ceea ce “stătea scris” fusese scris de nimeni altul decât de el, de Iorgulescu - chiar dacă, la microfon...;

- căpătînd scaun la Europa liberă (firește, la intervenția hotărîtoare a Monicăi Lovinescu), Iorgulescu s-a prefăcut în “curea de transmisie” (să nu uite vocabularul de la *Munca*) : a început să-i difuzeze-remunereze (firește, cu acordul șefilor Stroescu și Ratesh, veterani ai “dialogului fără frontiere” americano-ceaușist) pe amicii săi de rezistență culturală și de antibolșevism patent: Ștefci, Paler, Blandiana, Pruteanu, Buzura, Ornea - și nu în ultimul rând Pleșu ; aceștia nu trimiseseră, înainte de decembrie 89, nici măcar sub pseudonim vreun text, însă, de cum primiseră bilet de voie de la Brucan, Dumnezeule, cum îl mai combăteau postum, pe unde-scurte ba pe Ceaușescu - ba pe însăși Ceaușeasca! (firește, alți colegi de la Europa : Hurezean, N. C. Munteanu răsuflaseră ușurați : în sfârșit, puteau lucra pe față, nu ca “înainte de revoluție”...) ;

- ca să nu rămână dator (?), difuzatul la Europa liberă Pleșu i-a încredințat lui Iorgulescu rubrică la *Dilema* - organ al Organului etern;

- în 1993 Iorgulescu s-a trezit scriind un “eseu” difuzat la Europa liberă în care făcea teoria... “demisiei la români” - citat din *Buletinul Europei libere*:

“Andrei Pleșu, cel dintâi ministru al culturii, **a amenințat și el cu demisia, în câteva rânduri pentru ca, până la urmă s-o și dea**” (subl. mea P.G.);

Am arătat - în *Vatra* - că Iorgulescu mințea fără să clipească : **întradevăr, Pleșu amenințase că demisionează - până ce a devenit profesionist al demisiei - dar n-o făcuse : când Cozma, “minerul” lui Iliescu l-a alungat pe Roman, “primul premier la români” a plecat cu tot cu Pleșu-al lui ;**

- atîns la onoarea-i de curea de transmisie între Europa liberă americană și *Dilema* diversionistă, cu dilemioții ei iliști (între timp deveniți : petromaniști), Iorgulescu mi-a dat o replică violentă la 20 mai 1994 (însă fără a-mi pomeni numele). După obicei, nu a răspuns la precisele mele acuzații, în schimb m-a tratat de “înjurător național”, “miner literar”, “rinocer”, etc... E drept : de “ghinion” (încă) nu...

Iorgulescu uită (sau tot nu a înțeles) că, dacă am fost aproximativ contemporani și oarecum colegi de redacție (la *România literară*), dacă vreun an de zile după rămânerea lui în Occident (1989-90) am comunicat prin viu grai în câteva rânduri și prin telefon cam tot de atâtea ori - **nici o secundă nu am fost împreună, ci totdeauna alături** ; nu am împărtășit aceleași valori ; nici înainte de plecarea mea din România (1977), nici după venirea lui în exil, 1989, nu i-am intrat, nu mi-a intrat în casă (deci, vorba lui Breban : nu ne-am bătut, reciproc, whisky-ul).

Prin urmare, nu voi dialoga cu el - ca la *Dilema* - organ al dezinformării național-măguriste. În câteva rânduri l-am atacat, însă, constatînd modul lui de a da replica, n-am angajat polemică. Nu pentru că n-aș crede în virtuțile lui publicistice (să fie la el, la *Dilema*), ci pentru că Iorgulescu boxează la altă categorie: el nu răspunde la acuzațiile precise, nu rămâne în chestie; el mimează replica, însă debitează noi (**și** răsuflă) neadevăruri. Ca un jurnalist demn de *Dilema* : nu ridică tonul, păstrează un, nu-i așa, “nivel” - virtuți rare pe Dâmbovița, drept care praf sunt făcuți intelighențioții români de la orașe și sate. Fiindcă ei funcționează după exact același mecanism glandular cunoscut din vremea în care actualul stăpîn și maestru de gândire al Iorgulescului, Pleșu, era ministru al lui Iliescu, iar premierul Roman le vrăjea, le tachina (!), le magnetiza până la extaz pe feseniste (care nu au apărut în 1990, ele sunt eterne, vezi-o pe Mița Baston... - Iorgulescu trebuie să cunoască problema, ca specialist în Caragiale). Toate aceste însușiri - ce spun eu : daruri cerești ! - puse **în slujba neadevărului**.

Auxiliarii lui Stalin știau că minciunile, cu cât sunt mai mai gogonate, cu atât, repetate, ajung mai lesne să fie crezute ; propagandiștii lui Ceaușescu (printre ei fiind chiar Iorgulescu, prin articolele de fond ale *României literare*) erau convinși că toate minciunile pot fi înghițite, dacă sunt înecate în rântaș naționalist ; iată că, “după revoluțiune” avem și noi faliții-intelectualii noștri, subțirii (în frunte cu Pleșu !) : ei încearcă să-i prostească pe români printr-o “tematică” de-politizată (distanța de la cer până la Eugen Simion nu e chiar atât de mare), prin pura și simpla diversiune a manierei “stilată” cu care sunt scrise negru pe alb minciunile.

Un cititor cât de cât avizat - și deloc partizan al meu (însă nici dușman) - citind serialul iorgulesc 'Ghinionul Goma', descopere fără efort neadevărurile de care colcăie fiecare paragraf, fiecare frază, fiecare propoziție.

Ei, da, însă nu și cititorii *Dilemei*, organ al Fundației Culturale inventate de Virgil Cîndea, **pentru** Ceaușescu, continuată de Buzura, **pentru** Iliescu, iar după noiembrie 96, **pentru** Măgureanu - să nu se uite: **avînd sediul pe Aleea Alexandru** ! În zdrobitoare majoritate aceștia nu au nevoie de adevăr, ei sunt extrem de mulțumiți de "ținuta intelectuală a dezbaterilor" imprimată de Pleșu, la cererea lui Iliescu, din banii sustrași de la treburile culturale (pe care ministrul Andrei/ le apăsese... la nivelul 0,33%) și deturnați de Fundația securistă Cîndea-Buzura. Colaboratorii - și, fatal, cititorii *Dilemei* - alcătuiesc, vai, de șapte ori vai, "neoristocrația intelectuală" a României postdecembriste, cu nimic mai brează (**pentru că structural imorală**) decât cea dinainte de 89, "culturală" al cărei demn reprezentant și de nădejde activist a fost, printre alte celebrități și Iorgulescu.

Că tot se arată băiatul de alergătură a lui Breban, Ivașcu, Ratesh, Pleșu orifiat de "listele negre" alcătuite de Ghinionul de mine :

Cine figurează în caseta redacțională a săptămânalului "de tranziție"?, cinstit-diversionista *Dilema* - folosim doar numerele recente :

Bineînțeles : **Buzura** - este nevoie să-l pun eu pe lista-neagră ? Dar s-a pus singur, vizibil, din ianuarie 1990, când a publicat în *România literară* editorialul pro-securist "Fără violență !" ; mai apoi când, numit de Iliescu șef al Fundației curat Culturale Cîndia, într-o reciprocitate, îi potrivea Tovarășului, pre dindărăt, în văzul lumii, scaunul sub cur - ditamai romancierul (în plus, maramureșean) : nu-i ajunseseră lățimile posterioare ale "Unchiului" Gogu Rădulescu, altfel unchiuleț și al Blandianei ! - să continuu ? ;

Doinaș : marele poet și traducător, senator (țărănist, altfel, cum?), "conștiință trează", "director"... A fost arestat în legătură cu Petrișor - dar mai ales cu Ion Omescu - liberat după câteva luni. **A reînceput a publica înainte de iunie 1965** - când a început a funcționa un decret prin care li se permitea foștilor deținuți politici continuarea studiilor universitare, reluarea activităților literare, pedagogice. Sunt cunoscuți **doi scriitori (ambii consacrați), foști deținuți, care ieșind din închisoare, au publicat înainte de iunie 1965 : Crainic și Gyr** - începînd din 1962, în revista "de export" *Glasul Patriei*...; Doinaș numai din 1964;

Z. Ornea : cine nu-l cunoaște pe legitimistul-legitimatorul de serviciu? Pe Consecventul supranumit : Zig-Zagul O. ? Când iese din ograda istoriei literare (unde a dat volume remarcabile), devine, nu doar un biet dezorientat (vezi-i, de pildă, "părerile" despre literatura de sertar), dar un fanatic militant, neîngăduit de parțial pentru un istoric (cu prilejul discutării lui Mihail Sebastian, a lui Norman Manea) ;

Despre utemiștii Radu Cosașu, Tita Chiper, Magdalena Boiangiu - nimic deosebit de spus, în schimb despre "ai-noștri-tineri-juni" ca **Elena Ștefoi, Bogdan Ghiu, Alex. Leo Șerban, Andrei Manolescu**... Din aceste exemple, o concluzie : faptul că te-a prins momentul decembrie 1989 tânăr, deci **încă** ne-maculat nu a fost decât o întâmplare, să zicem : o șansă - de care n-ai știut profita; după modelul părinților, al înaintașilor, al măestrilor, te-ai maculat singur-singurel, foarte bine, temeinic ; românește.

Să nu fie uitat un alt membru fondator al *Dilemei*: **Mihai Botez**. Nu vom fi știut noi, prietenii lui din exil, ce hram poartă, până când s-a dovedit a fi ambasadorul lor - Pleșu, Buzura, Măgureanu își cunoșteau bine colegul.

Cine dintre "externi" are rubrică permanentă la Organ? - pe lângă Iorgulescu, firește? Dar bine-nțeles : tovarășa colonel (o fi ajuns general) **Carmen Firan** - ea povestește setoșilor de călătorii peste oceane cum șade treaba prin America - avîndu-l în dreapta pe un gradat-superior, binecunoscutul diplomatist Geoană, la stînga pe civilul Buzura.

Și - se putea fără-de ? - **George Pruteanu** ? Nu se putea, mai ales că ei, la *Dilema* se găsesc în familie. De la Cristoiu la Petru Dumitriu; de la Canalia Canală până la Pleșu distanța prutnică e mult mai neînsemnată decât vor să accepte dilemofilioții.

În această cheștiune firul roșu - tot ca la *Munca* ne exprimăm, ca să înțeleagă până și Iorgulescu - este Petre Roman.

Să fi fost ceaușist : ori erai un mare fricos, ori erai un "mare porc" (acum, cu totul și cu totul întâmplător, vorbesc de Păunescu) ;

Să fi fost iliist : ori erai un bou, ori un securisto-activist, ori erai un "agățat de Securitate", temîndu-te de pierderea privilegiilor, de divulgarea dosarelor (aici, neîntâmplător, vorbesc de Mihai Botez, de Virgil Tănase - și, bine-nțeleș, de Buzura) ;

Să fii constantinist - dacă ești anticomunist, dacă ești onest, firește, l-ai susținut, l-ai votat pe "Emil"! - ce s-a ales din speranță, altă căciulă...

Dar să fii petrromanist ? Când n-ai fost mare-mare-porc, nici un mare-mare-bou, când n-ai fost bestie de securist, rahat de activist, căcat de turnător - de ce-l susții pe un ins ca Petre Roman ?

Să zicem așa : Petru Creția a fost un imens naiv - dar oare naivitatea să fie și trăsătura dominantă a lui Babiuc ? ;

Petru Creția a fost și a rămas până la sfârșit un păgubos - se poate spune oare același lucru despre Pleșu, profitor emerit sub toate vremile ?

Doamne ferește !

Partizanii lui Petre Roman știu foarte bine că individul este un ticălos :

- a participat la lovitura de stat din decembrie 89, militînd numai în favoarea activiștilor, a securiștilor - și, firește, a rușilor;

- a fost *complicele lui Iliescu și al lui Măgureanu* în toate manevrele bolșevice : devastarea sediilor partidelor, tulburările etnice, lichidarea Pieții Universității, mineriadele - desigur, până la demiterea sa...;

- *îl are în spate, din partea "Maicii" pe tovarășul Caraman*, cel ce a provocat NATO-ului pagube considerabile (în folosul rușilor) ;

- în ciuda relațiilor sale occidentale (sau datorită lor) Petre Roman rămâne, în această durată de mare cumpănă pentru comunitatea românească cel mai primejdios candidat la președinția României și, în caz de reușită va deveni cel mai nociv dintre toți păgubitorii politicieni.

Aceste lucruri - despre Petre Roman - le știu și Babiuc și Pleșu, chiar și trepădescul Iorgulescul.

Oricum, despre ei nu se va putea spune că n-au știut ce fac, bieții săraci cu duhul - fiindcă ei sunt săraci de caracter, de coloană vertebrală, altfel în deplină cunoștință de cauză.

Sunt, dar puțin le pasă de români, de România - cauza lor, dilemică să izbândească - fie și cu prețul ca întreaga țară să devină o singură *Dilemă*.

În slujba lui... Petre Roman.

Iar în asta nu mai este nimic de răs.

*

5 aprilie 1998

Literatura de sertar - un capitol de istorie literară

În urmă cu patru (patru !) ani *Timpul* din Iași a publicat o dezbatere provocată de Viorel Ilișoi despre "Literatura de sertar". Nu pot ști dacă era întâia abordare a "temei" - la patru (!) ani după Revoluțiunea Română, însă dacă era evident că întrebătorul știa **ce întreabă**, întrebații (Z. Ornea, C. Nistorescu, V. Știrbu), vorba Ardeleanului, nu prea știau (deloc) **ce răspund**.

Iată că, opt (opt !) ani după evenimentele din decembrie 89 - și la distanță de un cincinal de *Timpul* de la Iași - *Luceafărul* bucureștean, săptămânal al Uniunii Scriitorilor din România, consacră întreg numărul 7 din 25 februarie 1998 - citez fidel de pe prima pagină : **Literatură de rezistență, Literatură de sertar**. Și în acest caz, fără a jura că este pentru întâia oară, după 89, când Uniunea Scriitorilor abordează cheștiunea (acesta fiind întâiul număr întreg ce îmi parvine), judecînd după cele spuse-scrise, am impresia că nu s-a făcut nici un pas în cei patru ani întru înțelegerea "fenomenului", ba așa zice : dimpotrivă: s-a pierdut și ce se știa în *Timpul* din 1994 (oricum, știa V. Ilișoi, nu Z. Ornea). Probabil din pricină că *Luceafărul* a înecat peștele, cum se zice, "lărgind sfera": în "literatură de rezistență" intră cine vrea, cine pofteste, cine-

i mai iute de mână și de schimbare de cojoc - securistul legionar Anania, ceceistul Titus Popovici, călătorul impenitent Sorescu - concurat doar de Blandiana - de mirare fiind absența lui Adrian Păunescu de pe lista din pagina a 2-a (dar nu de mirare absența semnatarului acestor rânduri - așa-i trebuie, dacă și-a ofensat breasla!).

Nu am ambiții de “teoretician”, nu năzuiesc să bag, cu banița, soarele în casă, nici geniul lui Faulkner în scheme, în grafice, în rubrici (precum Sorin Alexandrescu), sânt ceea ce sânt - însă, ca **martor** nu pot tăcea când aud și citesc atâtea și atât de flagrante inexactități. Firește, în această dezbatere nu poate fi pusă în cauză **valoarea literară** a cărților, a autorilor, ci doar... situația lor civilă.

În timpuri normale, adică ne-comuniste, **literatură de sertar** exista în... sertarul fiecărui scriitor: texte nedefinitivate, texte de care autorul nu era mulțumit și le lăsa să aștepte o ameliorare (ori o definitivă abandonare), texte refuzate de periodice ori de edituri... Numai că, din august 1914 am intrat în Zodia Sarajevo, din octombrie 1917 în anormalitate. Sintagma “literatură de sertar” a căpătat o altă accepție.

Nu eu am inventat noua noțiune - și realitate : **literatură de sertar**, doar am colportat-o, încercînd s-o adaptez realităților din România. Termenul se afla în circulație încă înainte de al doilea război mondial, la ruși, iar după aceea a apărut unul înrudit : **samizdat**. Așadar, în accepția rușilor (dar și în a ucrainenilor, a balticilor, a caucazienilor - chiar a “moldovenilor”), în a polonezilor, a cehilor, a ungurilor, a bulgarilor, a germanilor din Est, **literatura de sertar** era cea care :

a) - prin ceea ce spunea (în scris) nu se arăta în acord cu Puterea (or, se știe : «Cine nu-i cu noi e împotriva noastră !»);

b) - găsită la o percheziție, ar fi provocat, nu doar arestarea și condamnarea autorului pentru agitație publică, pentru subminarea puterii populare, dar și a pedepsirea deținătorului (un prieten, un coleg, o rudă, o amantă);

c) - firește : un asemenea text nu era de propus editurii (deliberat am folosit singularul), deci despre existența lui securiștii nu știau.

Am cunoscut doi “sertariști” (în accepția de mai sus :

Mircea Șoltuz : student la Filosofie, arestat în 1948, condamnat, trecut prin infernul de la Pitești, în 1958 “liberat” în...domiciliu obligatoriu, în satul-nou Lătești. Acolo Șoltuz a scris zeci (sute?) de pagini despre Reeducarea de la Pitești. Prin 1961, arestat pentru părăsire de domiciliu (se dusesse la Constanța, fără bilet-de-voie), casa a fost repartizată altuia, acela a simțit că, într-un anume loc, sub picior, suna a gol, a căutat, a săpat, a găsit scri-surile, a alergat la milițian, a raportat... Șoltuz, oricum, fusese (re)condamnat, însă prietenii din Lătești (mai ales colegii de Pitești : Ștefan Davidescu, Romulus Pop) au fost îndelung anchetați : “Difuzase banditul fițuica ?” (în traducere : “Dăduse Șoltuz ceea ce scrisese - la citit ?”);

Ion Omescu actorul, dramaturgul, poetul, omul de teatru : arestat în 1947, nu fusese la Pitești-i se povestise. De cum se liberase, scrisese despre reeducare. În legătură cu acest “bandit” se știe : difuzase fițuica, o încredințase unui prieten, Șt. Aug. Doinaș. Percheziționat în noiembrie 1956, în legătură cu Marcel Petrișor, lui Doinaș i s-a găsit fițuica, a fost “reținut” câteva luni - Omescu a căpătat șapte ani.

Aceste “fițuici” (și altele, necunoscute mie) intră în categoria sertarului.

De acord : faptele relatate datează de pe timpul stalinistului Gheorghiu-Dej. Să însemne că, sub Ceaușescu (pentru Românul amnezic : venit la putere în 22 martie 1965), conținutul sertarelor a fost scos la lumină ?, publicat ?; măcar... tolerat, în sensul că nu era confiscat ? Nu mai erai condamnat pentru “redactare și difuzare dușmănoasă de fițuici contra’voluționare” - dar ți se confisca(u) ! Așa i s-a-ntâmplat lui N. Steinhardt, cu **Jurnalul fericirii**. Ba chiar te și ucidea Securitatea noastră, dragă - ce să mai vorbim de “națională” - pentru un jurnal, ca pe nefericitul inginer Ursu (să nu fie uitată complicitatea familiei ce i-a impus tăcerea, pentru ca fiul să primească pașaport !).

Am început cu sfârșitul : consecințele găsirii, la o percheziție, a literaturii de sertar... Dar e mai bine așa. Oricum, în continuare, fără a încerca să impun criteriile mele în “clasificare”, continui a-mi face cunoscute părerile despre acest fenomen, măcar pentru că și eu am avut, în sertar, literatură (bună, rea, nu asta contează).

Mai sunt necesare două “condiții”:

1. *de timp*, răspunzând la întrebarea : «**Când** a fost scris textul în chestiune : **înainte** ori **după 22 decembrie 1989** ?»

2. *de loc*, în funcție de răspunsul la întrebarea : «**Unde** a fost scris: **pe solul RPR/RSR** - sau **în afara lui**, la adăpost (în emigrație ori în exil)?»

Așadar, cred că un text, pentru a fi de sertar în accepția contemporană, în afară de “periculozitatea” și păstrarea în secret a lui, **era necesar să fi fost scris înainte de decembrie 89 și în România**.

Rezemat pe aceste principii, în aprilie 1990 am afirmat : “Dintre scriitori, literatură de sertar au avut : Blaga, Noica, Steinhard, Ioan D. Sîrbu și Teohar Mihadaș”. Regret, însă după opt ani, lista mea a rămas neschimbată.

Să consultăm “Recuperările redactorului” din pagina 2 a *Luceafărului* :

Valeriu Anania : nu cunosc sertarul legionarului securist, reeducator la Aiud, însă știu: numele lui nu are ce căuta într-o înșiruire a **cărților de sertar**, nici în a **literaturii rezistente** - pentru un motiv simplu : din victimă a Securității, a devenit zelos auxiliar al ei. Un “călugăr cu epoleți”, un tovarăș popă legionar, liberat din închisoare în august 1964, trimis în primele luni ale anului 1965 în America (atunci când **toți** ceilalți foști deținuți politici nici nu visau că, abia **după iunie 65** vor avea dreptul să publice) - un asemenea ins nu avea cum să scrie texte împotriva regimului comunist - decât, eventual, în scop de provocare. Citez din **Dictionarul Scriitorilor Români** (ce figurează printre “scrierile de sertar”), la pag. 64, în prezentarea lui A(urel) S(asu) : “Între 1965 și 1976 /Anania/ e paroh la Detroit. Călătorește în cele patru continente”. Parohul călătorește (și el fiind oltean) avea, “în sertar”, **Miorița** : a publicat-o în 1966 ; **Meșterul Manole**, **Steaua Zimbrului** - pe toate acestea le-a publicat-jucat - de unde până unde apare acum cu... **Amintirile peregrinului apter** ? **Când** și **unde** le-a scris? La Detroit ? Între un continent și altul, din cele patru câte îi ies la numărătoare lui A. Sasu ? Au poate în jâlțul mitropoliei de la Cluj, pe după cap cu tovarășul său, Funar ?;

Nu știu cât de periculoase în cazul găsirii la o percheziție ar fi fost romanele lui Andru, ale M.-L. Cristescu, textele lui Alexandru George, Stelian Tănase - poate că da - însă cu nici un chip nu poate fi inclus aici **Sertarul cu aplauze** al Anei Blandiana. Monica Lovinescu a afirmat că “doar parțial” a fost scris înainte de 89 - or cunoscând curajul legendar al autoarei Arpagicului Opozant, înțelegem cât de “doar parțial” fusese anticomunismul ei, cu Gogu Rădulescu de-a stânga, cu Buzura de-a dreapta...;

Ion Caraion : pamfletul **Insectele**... a fost scris în Occident ;

N. Breban : oriunde și-ar fi scris romanele, nu sunt nici de sertar, nici de... rezistență - rezistență de la Paris ?

Din lungul pomelnic, alcătuit cumetrial, după opinia mea, merită reținuți : Bujor Nedelcovici (însă numai cu **Al doilea mesager** - publicat de mine, în colecția de la Albin Michel), I. D. Sîrbu, Steinhardt - și Ursu (pentru jurnal).

În rest... Cred că se înșeală Nicolae Prelipceanu, când, la “literatură de sertar” include mărturiile lui Victor Ioan Pica și Ion Gavril-Ogoranu, scrise **după decembrie 1989**, însă nu pomeneste mărturii scrise **înainte**, făcute pe furie, cu spaimă, convocări și bătaii la Securitate “ca să dea fițuica !” - semnate de Dumitru Mircescu, Aurel State, Nistor Chioreanu, Costin Merișcă - și, desigur, cea a Aniței Nandriș ; greșește când include “cărțile celor de dincolo” (citește : exil) - care nu au cum să intre la “sertar”.

În ceea ce mă privește : deși Monica Lovinescu, după ce a introdus-o prin efracție pe Blandiana în “sertar”, din aceeași mișcare m-a alungat pe mine, am avut două cărți-de-sertar.

Nu **Ostinato** (care a făcut atâta scandal) - fiindcă acest roman a fost pre-dat la editură (că a fost respins - altă poveste, dar nu a rămas ascuns) ; nu **Ușa**

noastră cea de toate zilele - carte respinsă de Marin Preda ; **În Cerc** - nu a mai avut șansa de a fi respinsă - însă și ea fost predată (tot la Preda !) și înregistrată... Acestea nu pot fi considerate de-sertar.

În schimb, **Gherla**... Am scris-o în 1972, la Paris; în 1973, m-am întors cu manuscrisul în România : am mai comis o variantă... Securității care intrau în casă și-mi furau manuscrise nu mai păreau interesați de versiunea după care se făceau traduceri în franceză, în suedeză - însă, curioși până la isterie, se dăduseră de ceasul morții să o "recupereze" pe ceastăaltă, nouă. Nu era mai "dușmănoasă" decât cea care avea să apară în 1976, la Gallimard - eu aflându-mă în Drumul Taberii - dar Securitatea nu cunoștea acest amănunt...

Nu știa Securitatea nici că scriu **Gardă inversă** (între 1973-75) ; în ciuda "vizitelor", nu a găsit nimic de confiscat : scriam direct la mașină, ascundeam exemplarele, în tot atâtea locuri, câte copii; iar când terminam un capitol, îl trimiteam în Occident... Nu doresc nimănui să "continue" în fiecare zi a scrie o carte, fără a reciti ce scrisese ieri...

Rezumînd : am avut două cărți de-sertar : **Gherla** (variante a doua) și **Gardă inversă**. Volumele scrise în Franța - la adăpost (relativ, fiindcă au existat tentative de asasinat) - nu : au fost așternute pe hârtie fără vreun risc.

O altă nouă-acceptie a unui termen vechi (autoeditare) o capătă în toate limbile luarea ca atare, în rusește, a cuvîntului : **samizdat**. Și acesta, în spațiul spiritual românesc, este folosită alandala - mai des : abuziv-autolaudativ.

La ruși, inițial, au fost "editate" - cu mijloace rudimentare, de la copiatul de mână, în doar **un exemplar**, apoi dactilografierea în câte exemplare se putea, în fine, xeroxarea - cărți fundamentale ale oricărei culturi iudeo-creștine, începînd cu **Biblia**. La această lucrare s-au înghesuit oameni care credeau, nu numai în Dumnezeu, dar în Cuvînt ; au trudit, zile, nopți, chiorînd la propriu, în fiecare clipă riscînd să fie surprinși, deci arestați, pentru "multiplicare și difuzare de fițuici mistice".

Repet întrebarea pe care o tot pun de opt ani :

«Câți dintre românii ortodocși au copiat - de mână, la mașina de scris, la xeroxul întreprinderii - măcar **Cântarea Cântărilor** (fiind noi mai înclinați spre poezie)? Ce au făcut marii și mai ales lații noștri frunțași ai bisericii, pentru a stinge măcar în parte setea de carte sfântă - începînd cu **Biblia** ? Miorișosul Anania a scos abia în 1993 **Noul Testament** - de ce nu l-a tipărit în septembrie 1990 (Biblicul Institut ar fi avut nevoie de cel mult nouă luni, ca să-l pregătească pentru tipar)? Dar superiorul în grad, protectorul lui Noica, prietenul lui Liiceanu și al lui Pleșu : Plămădeală - ce-a făcut ? A călătorit (el însă "în cinci continente"- dar tot cu pașaport MAI), a scris *miliție*-uri, ca **Cinci ceasuri în iad**, precum și "polemici" cu papistașii - el fiind, nu doar "distins anglist" (apud Liiceanu), ci și istoric... Încă din primul număr al revistei 22, întrebat ce făcuse în aceste decenii în care credincioșii fuseseră lăsați fără păstor, tovarășul-camarad Leonida răspunsese : «**Ne-am rugat**...».

Bănuiam noi cam cu ce anume-și petrec timpul teologii legionaro-securiști...

Cronologic, a doua categorie de ruși care s-a dedat acestui joc periculos a fost constituit din... soțiile, văduvele, logodnicele, surorile, verișoarele - ori pur și simplu admiratoarele cutărui poet, dramaturg, prozator ; mai des : iubitoarele de literatură. Fiind lichidați în Gulag sute de scriitori consacrați (dar câte sute de încă neajunși la notorietate !), *aflăm cum au fost salvate de la pieire capitole întregi din istoria spiritualității rusești*.

În momentul următor au cunoscut **samizdatul** supraviețuitori ai Gulagului (Șalamov, Soljenițin, Siniavski), proscriși (Pasternak), "paraziți" (Brodski, Maksimov), ori doar scriitori nepublicați. Polonezii, Cehii, Bulgarii au avut **samizdat**, însă în URSS, și nu doar fiindcă însuma două sute și ceva de milioane de suflete, a luat proporții gigantice, funcționînd după principiul "Scrișorilor Sfîntului Anton" : cine primea un exemplar se știa obligat (mai corect : dator) să multiplice alte cel puțin șapte, iar dacă nu avea mașină de scris, plătea o dactilografă, "pentru a-și aduce și el obolul". Nu exista o evidență a tirajelor, dar în țara unde un roman contemporan se edita în jumătate de milion de exemplare, samizdat-ul "trăgea" cam tot atâtea...

La noi nu a existat samizdat (dealtfel N. Manolescu a scris că nici nu era necesar - din moment ce "au fost publicate cam toate cărțile de valoare"); nu se știe ce este acela - dar se vorbește : aiurea. În același celebru **Dicționar al Scriitorilor Români**, la N. Carandino, I(on) C(ristofor) scrie fără să clipească :

"Memoriile de după 1944 (ale lui Carandino, n.m. P.G.) au circulat în samizdat în mediile literare din țară, fiind publicate la editura Dreptatea din New York sub titlul **Zile de istorie** (1986)".

În o singură frază un neadevăr și o... dezinformare :

1. Memoriile lui Carandino nu aveau cum să circule în România "în samizdat" - I. C. crede că *samizdat* și *copie dactilografică* : același lucru ;

2. Memoriile lui Carandino au fost imprimate la New York, însă nu în "editura Dreptatea", sublimă, dar inexistentă, ci în... anexa unei foi oarecum trimestriale cu același abuziv nume scoasă de notoriul agent securist Dean (Mitu) Milhovan, cu banii Bucureștiului. "Memo-riile" apărute la capitaliști (atenție : act fără vreo consecință pentru autor !), erau, vai, purtătoare de false informații, de "variante" defăimătoare privindu-i pe unii demnitari - mai ales cele despre moartea lui Gheorghe Brătianu, contrazise mai apoi de Monseniorul Todea.

Poziția, ca să spun așa, a istoricilor literari în această chestiune (de istorie literară, totuși : literatură de sertar, samizdat) rămâne de neînțeles. Dacă scriitorii (în fine : creatorii, ficționarii), orgolioși-copilăroși cum sânt vor să aibă și jucăria asta, adulții istorici ai literaturii ar fi trebuit să tempereze "cererile", să explice termenii, să stabilească o dreaptă măsură - începînd prin a declara că o astfel dezbateră nu are scopul de a stabili valoarea literară a cutărui scriitor, a cutărei cărți - ci numai dacă "intră" au ba în acest pat al lui Procust : **literatura de sertar**. După Z. Ornea și N. Manolescu (le-am citat opiniile, aiurea), iată în *Luceafărul* păreri ale altor istorici literari. De Al. George nu mai spun nimic, el "are circumstanțe", vorba cuiva care, de n-a inventat gaura covrigului, practică de sârg eclipsa-socialistă. Așadar, Al. George nu poate fi luat în seamă nici aici : nu cunoaște "problema" - în schimb o neagă (și comuniștii făceau așa) ; nu știe despre ce se vorbește, "în schimb", are opinii categorice - mai vîrtoase atunci când prinde ocazia de a-și autodecerna certificat-de-opozant.

Intervenția lui Emil Manu : și ea previzibilă. Acest fost deținut politic care, odată liber, a scris despre orice și oricum, își apără și el bățutura, vorbind despre sertarul personal - căci toți am avut un sertar ; și un jurnal-în-sertar ; căci toți sîntem români. Astfel pornit, firesc, ajunge la C. Țoiu - în fine, nu la autor, ci la personajul Merișor : căci și el este d-al nostru, din popor, și el posedă jurnal nu ? De aici sare la : "Constantin Dumitrescu (**Demascarea**)".

E. Manu se înșeală : Constantin Dumitrescu semnează volumul **Cetatea totală** - a cărei traducere în franceză a apărut în 1981, la editura pariziană Seuil, cu o postfață semnată de mine ; Grigore Dumitrescu este, într-adevăr, cel care a scris mărturia (despre Pitești) **Demascarea**.

Despre care Dumitrescu vorbește-scrie Emil Manu, *istoric literar* ?

Cred că dezbateră organizată de *Luceafărul* este o nereușită - am mai spus : un regres față de mult mai modestele încercări anterioare. Din două motive - citez din "Recuperările redactorului" :

"Ne-a fost extrem de greu să cercetăm domeniul, pe o perioadă lungă, aproape cincizeci de ani de comunism. **Ne-am fixat, așadar, doar asupra ultimilor ani de domnie ai lui Nicolae Ceaușescu**" (subl. m. P.G.).

Ce semnifică asta ? Că organizatorul dezbaterii (și) autorul textului (cu tot cu lista propusă) nu se mulțumește să aibă, el, memorie scurtă - și cu găuri - dar impune cititorilor "viziunea" sa ; așa cum Mircea Dinescu știe, din istoria României, doar scurta-și biografie, așa și Marius Tupan : pentru el "istoria" sertarului începe atunci când i s-a topit lui o carte ! - și ne mai întrebăm de ce fata morarului e șchioapă...

Acum din "Reacții la o provocare" semnate, citeț, de Marius Tupan :

"Câteva personalități, cu influență în mass-media sunt tentate să creadă

că la noi n-ar fi fost un **fenomen al sertarului**, ca în alte țări din lagăr, ci încercări izolate, palide, vanitoase de revoltă, scrieri esopice, care n-ar amenința acum, ierarhiile literare. Ca să le dăm o mică satisfacție (deh, s-ar putea să ne împingă într-o ipostază nedorită și, temători, ne luăm unele măsuri de protecție !), n-am rămas doar la sintagma, atât de controversată, **literatură de sertar** și am adăugat pe aceea ce s-ar putea să-i mulțumească, literatură de rezistență” (sublinierile : în text).

Așadar, dezbaterea din *Luceafărul* are drept scop (nobil, se-nțelege, rar pe timpurile astea - mai ales în tagma scriitoricească) a avut drept scop... (re)concilierea atât de dragă pleșioților de ambe dileme :

«Na și ție, na și ție - iar acum duceți-vă și jucați-vă frumos, că noi avem treabă : discutăm **istorie literară** !»

Firește, nu așa văd eu lucrurile. Măcar pentru că sânt mai bătrân; pentru că memoria mea bate, orice-ar crede confrății, dincolo de momentul distrugerii **cărților mele** ; dincolo de **faptele mele** - și, culmea, în ochii unor autocronici : dincolo și de momentul **nașterii mele**.

Pentru un motiv simplu : eu cred în memorie, cred în istorie - iar în discuția de acum, cred în **istoria literară**.

*

DE CE - AȘ FI MODEST ?

1. Gaura din cap

Paris, 23 aprilie 1998

Există găuri și găuri :

Gaura din steag, atât de emblematică pentru rrevoluționarii de la '89, cu voie de la Brucanitetul Central și cu certificat de anticomunism de la Măguritate - cei ce n-au știut, n-au vrut să accepte că descoperirea fusese descoperită de unguri, în toiul Revoluției de la 1956;

Gaura din covrig - descoperită de inteligențioții noștri compatrioți treziți din somnul cel de moarte la 22 decembrie 89 fix ;

Gaura din roman(ele cu cheie), descoperite de bravii rrezistenți prin, zi-i pe nume: cultură ! - uitată așa, des-(a)coperită, astfel riscînd să răcească, naibii ;

În fine, **Gaura din memorie (istorie)**.

De ce-aș fi modest ? De ce i-aș lăsa - ca pân-acum - pe alții **să nu** aibă memorie, **să nu**-și aducă aminte, să conteste - ba chiar să fabrice adevărul ? Consemnez aici, nu mari-fapte-de arme - dar **fapte** (de la **a face**).

Dacă primele găuri pot fi considerate folclor local și îi privește pe câte unul (să fie citită publicistica Gabrielei Adameșteanu, în chestia covrigului, romanele lui Buzura în a cheii), cea din istorie, din memorie - **gaura din cap** - ne interpelează pe toți : amnezicii cu program, “directorii de conștiință” (al căror merit istoric este unul... geografic : *au rămas locului* - în genunchi, pe burtă, pe spate), treziții taman la 22 decembrie 89 nu s-au mulțumit cu clamarea căcăcioasei lor “rezistențe prin cultură” (devenită foaaarte rentabilă) - ci s-au apucat să scrie, ei istoria ! Se spune : învingătorii scriu istoria - așa este, cu excepția Românilor : deși mereu învinși, mereu regulați, scriu istoria ceea de parc-ar fi fost, de când se știu, învingători.

În Bălăcăniada Trăisticoloră, unde, vorba lui Pleșu cel Isteț (dar-însă-totuși : Melanconic - vezi-i dilematicul organ) : “toți sântem vinovați - deci nevinovați sântem cu toții”- nu există buni **și** răi, albi **și** negri, victime și călăi, opozanți **și** colaboraționiști, deci nici învingători **și** învinși, ci, vorba poetului: o apă și-un pământ...;

- unde Cartea Albă a Securității îi unge “anti-comuniști” pe activiștii de partid pe tărâm ideologic : Titus Popovici, D.R. Popescu, Fănuș Neagu, C. Țoiu, Buzura, Ivăsiuc, A. D. Munteanu, Săraru, Hobana, Everac, Săraru ;

- unde “literatură de sertar” au (în prezent!) - cu aprobarea Uniunii

Scriitorilor - "rezistenți" ca Titus Popovici, Anania, Sorescu, Blandiana, Breban, Țoiu (a nu fi uitat opozantul clasei, curat-sertaricolul Al. George);
- unde "interziși de cenzură" au fost aceiași, plus Păunescu, plus Sorescu, plus V.C. Tudor...;

- în fine, acolo unde istoria țării, a comunității românești este pusă pe hârtie de cronicari fără memorie ce încep (și sfârșesc) consemnarea cu... momentul trezirii lor din somnul colaboraționismului pitit îndărătul înțelepciunii-de-veacuri : "Eu nu fac politică, eu fac artă !";

Acolo, zic (nu pentru întâia oară - și tot degeaba : eu nu sânt credibil - ca Petru Dumitriu, ca Petru Popescu - și alte pietroaie) lucrurile sunt mult mai dramatice, acum, în 1998, decât ni se păreau în, de pildă, 1988 - când, pentru România, exista speranța.

În acest an treburile merg mai prost (material, spiritual) decât în '96, decât în '94, decât în '92, chiar decât în 1990 - astfel progresînd Românul ("pe culmi..."). Ceea ce se numește : populație - care a suferit toate Plăgile Moscovei aduse de comunism - îndură acum aproximațiile, nepriceperile, nepăsătorismele, tembelismele, necinstismele alor noștri, anticomuniștii-în-vorbe. Oamenii pătimesc, mai și gem, dar tot nu văd de unde li se trage o bună parte din suferință:

Ei, de unde ! De la **uitare** !

Uitarea de frică ; uitarea întru conservare - uitarea din obișnuință.

La **uitare** o hotărîtoare mână de ajutor au dat scriitorii noștri preferați - înainte de '89, când trăiau în complicitatea-promiscuitate cu cititorii a refuzului-politicii ; după '89, când analfabeții noștri intelectuali umaniști, sperînd că absența de totdeauna din agoră va fi recuperată la oral, prin cursul forțat al Pieții Universității, au trecut la proba scrisă - și scriu și scriu la ziar : editoriale, comentarii, cu predilecție prognoze - dintre cele mai buimace, după exemplul produselor astrologului Brucă, neasemuit previzionist al trecutului.

Drept care biata "populație" (deloc pașnică : să ne aducem aminte de 13-15 iunie '90) soarbe cu gura căscată gânditorismul politic din carton veritabil al lui Manolescu, cugetătorismul abisalic al Gabrielei Adameșteanu, infantilismul filorus, deci antibasarabean-bucovinean - al lui Gabriel Andreescu (ce să mai vorbim de Andrei Cornea : îl suplinește cu strălucire pe Pavel Cîmpeanu), porcăriile lui Cristoiu, căcă-riile lui V.C. Tudor, iar la tembelizor șade (tot cu gura căscată), năucită de viteza de mitralieră a găinărilor culturale ale Pruteanului nației, arheul Humanității, încântată de "ținuta" plenarelor (pe muzichie...) conduse de eternul tovarăș Sava.

Sântem o comunitate fără noroc, fără destin, fără izmene, fără NATO, fără Basarabia și Bucovina de Nord (și Insula Șerpilor), fără Europa, fără șira spinării - încolo stăm bine.

Atât că, uitînd, uitînd, uitînd, am uitat și ce uitasem.

De aceea vom fi noi atât de mândri și umblăm țănoși, cu pălăria mult dată pe ceafa găurii din cap.

De ce-aș fi modest ? De ce-aș omite spunerea adevărului ?

(2) Gaura din... modestie

Paris, 25 aprilie 1998

După șapte ani (și ceva...) în care te miri ce colaboraționist notoriu al totalitarismului (Păunescu, Ion Alexandru, A. D. Munteanu, Săraru), ori doar cumițel tîrîtor pe burtă prin buruieni - ca să nu-l vază Securitatea și să mi ți-l umfle "pentru activitate opoziționistă" (vânjosul clapon istericalizat Alexandru George) - se laudă pe toate drumurile și cărările cu isprăvile de pe frontul antibolșevic, dar nimeni nu-i dă peste nas, peste bot (de ce ? pentru că și celui suscep-tibil să-l pună la punct pe nerușinat i-a scăpat măcar o laudă - cu a lui rezistență-prin-cultură), simt nevoia să las de-o parte... reținerea de a-mi povesti viața și faptele;

Să las la o parte, cale de câteva pagini, modestia (care,-n România nu doar rimează, dar echivalează cu prostia).

La urma urmei, nu voi practica lauda-de-sine ; poate fi verificată oricând, de oricine, succinta trecere în revistă a unor “întâmplări” adevărate :

I.

O iau de la... începutul începutului care, pentru mine este momentul din care am amintiri cursive și nu, ca până atunci, imagini-fixe:

În categoria de vămi prin care, din nefericire, nu doar eu am trecut - înșir :

1. cedarea Basarabiei și a Bucovinei de Nord, în 28 iunie 1940 ;
2. “calitatea de cetățean al URSS” care a căzut în capul, nu doar al celor care hotărâseră că nu se refugiază, ci și în al celor care, pornind cu întârziere spre Apus, au fost ajunși din urmă de ruși, întorși de la noua graniță : Prutul...;

3. arestarea și deportarea tatei în Siberia ;

4. după 22 iunie 1941, când Armata română a trecut Prutul și ne-a dezrobît de dușmanul de Răsărit și Miazănoapte, am aflat că Lagărul de triere de la Balta fusese lichidat de ruși, acolo pierind și tata - am devenit orfan; norocul a făcut ca tata să fi trecut pe la Balta cu șase luni mai devreme - și n-a murit : ni s-a întors “pe cealaltă parte a pământului”; la sfârșitul anului 1943 nu mai eram orfan...;

5. în martie 1944, din fața frontului, ne-am refugiat în Transilvania ;

6. începînd din 24 august 1944, cei în jur de un sfert de milion de refugiați din Basarabia și Bucovina de Nord au fost considerați de ruși “cetățeni sovietici”, iar de autoritățile românești (care consfințiseră această crimă, semînd prevederea specială din cadrul Convenției de armistițiu - Moscova, 12 septembrie) : “cetățeni străini - repatriabili”; așadar, **am fost, cronologic (și nu doar) primele victime românești ale comunismului românesc - după ce, în 1940, fusesem primele victime românești ale comunismului rusesc ;**

7. în decembrie 1944, după trei luni de hăituială prin păduri, stâne, peșteri, am fost prinși de ciobani localnici (Buia, Târnava Mare), predați jandarmilor, aceștia ducîndu-ne sub escortă în Lagărul de Repatriere de la Sighișoara ; cu acte false am reușit să rămînem în România - am fost liberați din Lagăr la sfârșitul lunii mai 1945, mult după încheierea păcii...;

8. din acel moment până după moartea lui Stalin (5 martie 1953 - adică opt ani de zile) părinții au fost convocați cel puțin semestrial la județ, apoi la regiune, pentru a declara că... nu s-au răzgândit : că nu vor să fie... repatriati în Siberia ;

9. în 1949, vreme de o jumătate de an ambii părinți au fost arestați și anchetați la Securitatea din Mediaș, eu rămînînd, la 13 ani, o persoană avînd “domiciliul” în trenuri și în gări.

Însă aceste nenorociri nu se abătuseră doar asupra mea. Toți refugiații din Basarabia, din Bucovina de Nord, din Ținutul Herței le luaseră în piept, le înduraseră, le supraviețuiseră - repet : începînd din iunie 1940.

Iar ghinionistii dintre refugiați care, în ‘44 își găsiseră adăpost în Banat, au fost, în 1951, deportați în Bărăgan, ca “titoiști”. Numai că, la liberarea (în 1955) bănățenilor și a oltenilor (români, sârbi, germani, macedoneni), **Basarabenii și Bucovinenii au rămas pe loc, în casele de lut, acoperite cu paie, proprietate a MAI: unde să se mai ducă ?**

Acolo i-am găsit (1958), când am fost dus, de la Gherla în domiciliu obligatoriu : în ulițe compacte, în satul-nou Lătești. Acolo i-am lăsat când am fost liberat (1963).

După distrugerea satelor noi în 1964, (ca să nu mai rămână urmele crimelor Securității), Basarabenii și Bucovinenii, străini în proprie țară, au fost siliți să-și caute norocul (sic !) în alte părți ale Republicii Comuniste Române.

Paris 26 aprilie 1998

II.

În adolescență (trebuia să spun : copilărie) am cunoscut arestarea ambilor părinți de Securitatea abia înființată. Adevărat : în primii ani după

1944, "asta" se petrecea numai în familii de refugiați, însă în curând a devenit frecventă și în celelalte : "criminali de război", militari, politicieni, "exploatați", chiaburi...

La sfârșitul anilor 40, începutul anilor 50 am fost unul dintre mulții elevi convocați la Securitate, ruși în bătaie, pentru bănuielele cele mai năstrușnice (fusesem pârît că... țin jurnal-intim) ; și am fost unul dintre elevii exmatriculați din toate liceele din țară.

După Revoluția Maghiară din 1956, am fost unul dintre numeroșii studenți (din centrele București, Timișoara, Cluj, Iași, Brașov) arestați și condamnați, la ispășirea pedepsei trimiși cu domiciliu obligatoriu în Bărgan.

Cu o "derogare" : în 1955 și în prima parte a lui 1956 am fost singurul de la Filologie-București care la seminariile de marxism puneă "întrebări tendențioase" - în fapt, afirmații ca :

- *Basarabia și Bucovina sunt teritorii românești, locuite de români, care nu vorbesc "moldoveneste", ci românește ;*

- *limba română nu este "de origine slavă", cum susține tovarășul Al. Graur, ci de origine latină, potrivit savantului sovietic Aleksandr Șismariov ;*

- *colectivizarea agriculturii este o tragică eroare ;*

- *limba rusă este o limbă importantă - dar nu unica ; să-și recapete, în învățământ, rolul cuvenit printre celelalte devenind facultativă ;*

- *trupele sovietice să plece din România : au trecut zece ani de la încheierea păcii ;*

- *războiul din 1939 împotriva Finlandei a fost un "război nejust" - potrivit materialismului istoric... etc., etc. ;*

Încă o paranteză : nu cunosc vreun alt "agitator public" care să fi făcut "propagandă antisocialistă", citind, în noiembrie 1956, într-un seminar, "literatură... interzisă". Aceasta a fost principala acuzație - în gura Securității suna : "alcătuire și răspândire dușmănoasă de fițuici subversive"...

Repet : arestarea, ancheta-ca-la-Interne, condamnarea (2 ani), Jilava, Gherla, apoi domiciliul obligatoriu au constituit "pâinea" zilnică a zeci de mii de români - unii trecînd prin încercări mult mai grele (Reeducarea de la Pitești, Canalul, Minele de plumb, Reeducarea de la Aiud...). Deasemeni declasarea suferită ca "cetățean liber" ce nu avea acces decât "la lopată" - **până în iunie 1965.**

În iunie 1965, noul stăpîn al României, Ceaușescu, a dat o decizie prin care foștii deținuți politici erau "reabilitați profesional": puteau postula pentru locuri în învățământ, în artă, în cultură, scriitorii interziși aveau din nou dreptul să publice, studenții ale căror studii fuseseră întrerupte puteau să continue - ori să reia studiile.

Am fost și eu unul din mulții studenți ce și-au reluat studiile - dar singurul căruia nu i s-a aprobat reînmatricularea (dealtfel, nici reabilitarea juridică), pentru a le continua - în septembrie 1965 eram în... anul I, ca și în 1954.

Adevărat : în iunie 1965 mi s-a dat voie să public - dar foștii mei colegi de facultate, deveniți redactori (Eugen Simion, Dimisianu, Velea, Baltag) n-au mișcat un deget, pasivitatea lor fiind, în fapt : blocare. În decembrie 1966, m-am adresat unor redactori necunoscuți mie : Sânziana Pop și Gica Iuteș: ei/ele m-au propus pentru... debut, Eugen Barbu a fost de acord (în ciuda opoziției lui Săraru și a lui Dodu Bălan) - așa am publicat întâia oară, în *Luceafărul*.

Adevărat : am intrat în Uniunea Scriitorilor, **după** apariția volumului **Camera de alături**, deși existau mulți autori ce nu debutaseră editorial, însă erau primiți în Uniune "pe baza" a două schițe publicate în reviste...

Încă o "originalitate" : în martie 1970 am fost integral interzis (din aceeași mișcare, soția și socrul) - dar nu am fost dat afară de la *România literară* ! Continuum să lucrez în redacție, eu, întâmplător și autor, fără dreptul de a publica o notă de lectură (nesemnată) !

Situația mea de "lefegiu" a fost rezolvată : în aprilie 1973 Dimisianu mi-a scris la Paris că sunt, în continuare, la România literară... Însă în iunie când m-am întors, am constatat că, în birou nu mai există... scaun. **Scaun**, în

sensul propriu - nu "loc". Dimisianu era uimit și nu știa cum să rezolve problema. Abia după vreo săptămână, la insistențele mele, mi-a mărturisit, în șoaptă tainică :

«Da, bătrâne, ai cam fost dat afară de pe la noi...»

Povestea carnetului de partid a fost și mai nostimă :

Pentru că, în 22 august 1968, după invadarea Cehoslovaciei, voisem să intru în Brigăzile Patriotice ; pentru că, după cum aflatam, se dădeau arme numai membrilor de partid, am cerut să intru în partid ! Prilej cu care au aderat alți cinci scriitori... Armele nu ni s-au încredințat, în anul următor am trimis **Ostinato** în Occident (și am anunțat), iar bunii mei tovarăși (de organizație de partid) : Chiriță, Dimisianu, Țoiu, Horea, Nichita Stănescu au încercat în multe rânduri să mă determine să... predau carnetul, pentru a fi evitată... excluderea. N-am acceptat. Am fost anunțat (confidențial, la ureche, de Chiriță) că... în august 1968, "în realitate", nu fusesem primit în partid !- deci nu mai sunt nici în momentul de față (1974-76)...

Acest nod (roșu...) gordian a fost tăiat de Securitate, la 1 aprilie '77, când m-a arestat. "Obiectivul nr. 2" (primul fiind umflarea și ducerea mea la Rahova) a fost... găsirea carnetului. Mi-au povestit soția și socrul ce exclamații de bucurie a victoriei au scos perchezi-ționatorii : Securitatea pusese, în sfârșit, mâna pe corpul delict : carnetul de membru al PCR !

Paris 27 aprilie 1998

III.

Au existat însă "întâmplări" pe care... nu le-am împărțit cu nimeni :

Din martie 1970 (când am fost total interzis de a publica chiar și traduceri - ca și soția și socrul) până în 20 noiembrie 1977, când am plecat definitiv din România, nu s-a vorbit despre mine și despre ale mele din... jenă politică. De ce ?

1. devenisem "**cel care...**" citise la Cenuclul condus de M.R. Paraschivescu fragmente de roman (**Ostinato**) cu-colectivizarea, cu-Jilava, cu-Canalul, cu-Securitatea, cu-Basarabia-Bucovina, cu-Sașii, încât plecaseră din sală prudenți (jenati...) ca Balotă, ca Ovidiu Cotruș, ca Petrișor...;

2. devenisem "**cel care...**" trimisese în Occident cărțile respinse de cenzură, "imitându-l" pe Soljenițin - nu pe Marin Preda ;

3. devenisem "**cel care...**"; din martie 1970 fusese total interzis de a publica ; "restricția" a fost ridicată abia după 20 (douăzeci) de ani, în 1990 ;

4. devenisem "**cel care...**" publicase o carte (**Ostinato**), simultan la două din cele mai prestigioase edituri europene : Gallimard și Suhrkamp și, cu toate că, în 1971 izbucnise cunoscutul scandal de la Târgul de Carte de la Frankfurt, când România își retrăsese standul prin lucrarea "profesorilor de la ambasadă RSR de la Bonn" Oancea și Pușcașu - nu fusese pedepsit de clasa-muncitoare ! Ba, în luna mai 1972, deși până atunci nu "ieșise" nici până în URSS (Traian Iancu : «Să provoci tulburări în Basarabia d-tale ?»), președintele Zaharia Stancu îl "convinsese" să accepte pașapoarte pentru Occident - «Ia-o și pe doamna, rămâneți pe-acolo, până vi se uită numele...»;

5. devenisem "**cel care...**", deși plecase în Occident cu nevasta, la expirarea vizei de un an, se întoarce în țară :

- după ce publicase, în traducere germană, la Suhrkamp încă o carte, **Ușa noastră cea de toate zilele** ;

- după ce lăsase, la Gallimard, în vederea traducerii în franceză alte două cărți : **În cerc** și **Gherla** ;

- după ce dăduse o sumă de interviuri și scrisese o serie de articole anticomuniste, anticeaușiste pentru presa scrisă și radiourile occidentale ;

- după ce în dialogurile radiofonice cu Noël Bernard, la München, cu Monica Lovinescu la Paris se exprimase la radio Europa liberă despre stările de lucruri din România fără nici o reținere ;

- după ce citise la microfon, și înregistrase, la Paris, largi fragmente din două cărți : **Ușa noastră cea de toate zilele**... și **Gherla** - difuzate în emisiunea lui Virgil Ierunca "Povestea vorbii"- autorul aflându-se în acele momente

(toamna 1973, toamna-iarna 1976-1977) pe solul RSR, sub mână, eufemism admis, pentru : ciomagul Orga-nului ;

6. devenisem "**cel care...**" - *dealtfel unicul* ! - scriitor, nepublicat în țara sa, dar Uniunea Scriitorilor (al cărei membru era, în continuare), îi vămua drepturile de autor în devize, provenite din Occident ;

7. devenisem "**cel care...**", deși interzis din 1970, numele său ne-fiind pomenit nici în enumerări (doar în cartea de telefon), avea dreptul de a fi pus la zid, condamnat ca dușman, ca parazit, ca hoț, ca violator, escroc în *Săptămîna Securității* sub semnăturile lui Eugen Barbu, Dan Ceachir, Dan Zamfirescu, Ulieru - și alte nume conspirative ;

8. devenisem "**cel care...**" era nefrecventabil din partea scriitorilor legitimiști, care-și păzeau rubrica, slujba, accesul la Fond, apartamentul, pașaportul, făcînd doar cultură ; în 1977, când Lagărul Comunist din Europa trosnea din toate încheieturile (de acea dată semnalul pornind de la Praga, prin Charta 77), nici în România faptele nu lipseau, cum se spune la evanghelie : Marea grevă a minerilor din Valea Jiului, din august ; 2 000 dintre ei s-au solidarizat cu Mișcarea pentru drepturile omului - față de 4 (patru) scriitori mari și lați : Negoîtescu, Vianu, Luminița Coler și maijossemnatul ;

9. dacă până la 1 aprilie 1977 (data arestării) eram, în ochii - și în vorbele rostite "un veleitar ce crede că scandalul suplinește talentul", după arestare devine "**cel care...**" nu merită să se vorbească despre el - necum să fie apărut, să i se ceară lui Burtică imediata lui liberare - ca pentru Negoîtescu: pasabil infantil, dar nu lipsit de talent, ca Goma... ;

10. după exact 7 (șapte) ani de inexistență ca scriitor - numele îmi apăruse doar în cartea de telefon și în gazeta de perete a Securității, *Săptămîna...*), devin "**cel care...**" trebuie condamnat, demască, pus la zid, sacrificat ritual în toate ziarele centrale, regionale, la radio, la TV ;

- în ședințele breslei breslașnicilor iau cuvîntul, "înfiează" nentalentul și dușmănozitatea "**celui care...**" - *și a Chartei 77* : Eugen Barbu, Lăncrăjan, Răpeanu, Fănuș Neagu, Nina Cassian, Săraru, Deșliu, Sântimboreanu, Abăluță (!), Geo Dumitrescu, Al.I. Ștefănescu (Turcul de la Cenzură sau Tovarășul Tovarășei Ninei Cassian)... ;

- în presă scriu negru pe alb, sentința (după rechizitoriul de-sus-de-la-C.C.): Al. Piru, Al. Dobrescu, Eugen Barbu, Zoe Bușulenga, Dan Zamfirescu, Vasile Băran, Titus Popovici, Săraru, Brad, Ivașcu, Virgil Teodorescu - și încă și încă : nu de auxiliari ai înrobitorilor duc lipsă înrobiții români ;

11. după pregătirea de artilerie, urmează atacul infanteriei :

- în 13 aprilie 1977 are loc ședința plenară a Consiliului Uniunii Scriitorilor : hotărîrea de a-l exclude pe "**cel care...**" este ratificată în unanimitate ; în afară de "cei răi" au votat excluderea bunii : Doinaș, Manolescu, Blandiana, Sorescu, Bănulescu... ;

- în 14 aprilie, "**cel care...**" este anunțat de colonelul Vasile Gheorghe, comandantul închisorii Rahova că... de-acum Securitatea poate face cu el ce vrea, pentru că, iată : Consiliul Uniunii Scriitorilor îl dăduse-afar'.

În unanimitate.

Paris, 27 aprilie 1998

IV

Spuneam că, în 13 aprilie 1977, Consiliul Uniunii Scriitorilor m-a exclus-din-rîndurile, ceea ce a constituit una dintre marile ticăloșii a breslei, a breslașilor glotași, precum și a breslașilor-șefi : Doinaș, Blandiana, Sorescu, Bănulescu, Manolescu...

Fiindcă în acel moment "elementul" care eram (mai zis și "Cazul") se afla arestat - acest lucru îl știau cu toții, îl aflaseră chiar de-și astupaseră urechile la știrile difuzate de Europa liberă, dorind să asculte numai Teze și Antiteze la Paris, ca orice scriitor român ce se respectă.

Până în acel moment Consiliul («Foru'», îi zicea Săraru) dăduse-afar' din-rîndurile pe acei scriitori care, călători în Occident, nu se mai întorseseră în patria iubită și socialistă : Ilie Constantin, Matei Călinescu, George Astaloș, Vera Lungu, Mioara Cremene... Lor, "fugiților", cum le spuneau securiștii,

dar și scriitorii autentici (Breban și în ziua de azi așa vorbește despre ei), puțin le păsa de excluderea din Uniunea Scriitorilor, după ce-și perduseră țara - chiar dacă unii avuseseră o remarcabilă - și remarcată - activitate "pe târâm", fie prin numărul volumelor, fie prin acela al plecăciunilor la ziar. N-am auzit însă de excluderea unui scriitor, să zicem : în momentul în care acela era internat în spital, fie și pentru o apendicită.

Am auzit - deși urechile îmi era binișor înfundate...- din biroul de anchetă a Securității din Calea Rahovei (prin gura colonelului Gheorghe Vasile - sau viceversa) de excluderea unui scriitor arestat - pentru care faptă penală ? Trădarea-de-patrie nu fusese dovedită, nici pedepsită prin condamnare, în urma unui proces - abia eram în anchetă...

Dacă rămânem la măgărie : poți exclude pe cineva care se nu se află în situația de a se apăra, de a avea dreptul la "ultimul cuvânt"? Nu. Dar să consimți - și să votezi excluderea cuiva pe jumătate mort (fie : doar pe sfert...)?, nu echivalează cu profanarea de cadavre (accept : atunci jucam rolul cadavrelor...)? Ei bine, scriitorul român cotidian a făcut-o și pe asta, în anul Domnului 1977 - ce mai conta o facere pe lângă atâtea și atât de puturoase făcături scriitoricești românești. Culturale.

În 6 mai (1977), față cu scandalul care atinsese proporții neprevăzute de strategii Securității, în urma presiunilor internaționale, în general, în special datorită intervenției președintelui Statelor Unite, Carter, am fost liberat...

Îmi amintesc cu enormă plăcere cum, pe lângă fideli în prietenie Virgil Mazilescu și Lucian Raicu, și de astă dată (ca și în timpul detenției mele, nezițind să meargă la tribunal, să o reconforteze pe Ana, soția mea) a fost lângă mine paradoxalul Breban : el (cu care nu eram prieten, dar lui mă adresasem, poftindu-l să se solidarizeze cu Charta 77) refuzase să se alăture - ceea ce nu l-a împiedecat să vină în câteva rânduri la mine acasă (deși eram strâns - și vizibil - supravegheat) ; el a avut inițiativa întâlnirilor cu Burtică - însă nu m-a "certat" pentru că refuzasem târgul propus de acesta (publicarea cărților în schimbul abandonării "drepturilor"); în timpul detenției, editându-i-se **Bunavestire**, un exemplar l-a dat generalului Pleșiță "și Doamnei sale", iar ministrul Securității, între două cafturi, la Rahova, mi-l arăta, ca probă de nesfârșită prostie a mea : dac-aș fi căzut la înțelegere cu **ei**, n-aș mai fi fost în **aceea situație** : i-aș fi dat și eu, pe una din cărțile mele, apărute, o dedicație - lui și Doamnei sale... Iar după ieșirea mea din... gaură (aceea fiind gaura-din-lume), Breban s-a purtat normal - colegial (a venit la socrul meu, unde stăteam, ca să ajute la scoaterea din pivniță a unor cufere), firesc, așa zice, chiar zic : cu spirit sportiv - și nu s-a prefăcut că nu mă vede, deci nu înregistrează salutul - ca Blandiana ; și nu a fugit de mine, pe stradă, ca buna mea prietenă Gabriela Adameșteanu ; nici nu mi-a explicat că ea are mult mai multe de pierdut (mult mai multe - decât cine : decât mine ?) ca prietena mea cea bună, Dana Dumitriu : și nici ca prietena, și ea, bună...

Ciudat : femeia contează ca mult mai curajoasă, mai rezistentă decât bărbatul la încercări grele. Însă când este vorba de instinctul de perpetuare a speciei, cea mai curajoasă dintre femei îl abandonează pe bărbatul căzut (în groapă), de nu se vede ! - cu excepția femeii Ana, soția mea.

Din vara lui 1977 mi-a mai rămas o întâmplare stranie :

Ca să nu zbiere reacțiunea capitalistă că sânt persecutat, generalul Pleșiță îmi impusese un alt apartament, tot în Drumul Taberii (fără telefon, chiar fără adresă) și o slujbă : la Biblioteca Centrală, atunci, după cutremur, înghesuită în Casele Brătianu. Călătoream cu un troleibuz ce avea stație în Piața Palatului. Într-o dupăamiază, în așteptare, am văzut că printre cei ce ieșeau din Sală se afla și prozatorul Dumitru Radu Popescu. Îl cunoșteam din vedere, îi prețuiam scrisul. Atât. Dar, spre surprinderea mea, îl văd făcând semne cu mâna, încoace. Am crezut că altcuiva - n-am reacționat. Atunci Dumitru Radu Popescu, membru în Comitetul Central al PCR, ieșind de la o ședință de-a lor, C.C.-istă, m-a strigat pe nume, tare, de pe celălalt trotuar.

Am dat de înțeles, prin gesturi, că auzisem, dar că nu pot traversa strada (în urma chimizării din timpul detenției de la Rahova, eram o ruină, mergeam cu mari dificultăți, abia reușind să păstrez echilibrul și linia dreaptă) -

însă D.R.P., sprinten (ca un adevărat membru al C.C.), a trecut el încoace. Mi-a întins mâna dreaptă, cu cealaltă a făcut un gest de îmbrățișare (repet : nu ne cunoșteam, nu ne vorbisem vreodată, nu ne dădusem mâna). Eu, surprins, n-am făcut decât să răspund prin monosilabe - la întrebările lui : ce fac, cum mă simt ? ce face doamna, cum a suportat copilul toate astea...? După ce a mai schițat o dată gestul îmbrățișării, D.R.Popescu a retraversat strada, pe celălalt trotuar așteptându-l colegi de-ai săi, printre care Titus Popovici, vibronant și sumbru...

Care să fi fost "semnificația" gestului lui D.R.P., scriitor care mai apoi a cunoscut o evidentă involuție, devenind unealtă docilă a Ceaușeștilor ? Nu, n-am crezut niciodată că, atunci, făcea un gest în serviciu comandat. Nici că încerca să-și spele un păcat față de mine : va fi votat și el excluderea din Uniune, la 13 aprilie - de ce nu ?...

Atunci de ce îl făcuse - și încă în văzul tovarășilor săi din C.C. ?

De ce ! Pentru că atunci, Dumitru Radu Popescu era încă autorul povestirii **Leul albastru**.

Paris, 28 aprilie 1998

V

După arestarea mea (1 aprilie 77), soția, copilul și lucrurile au fost încărcate într-un camion și transportate din Drumul Taberei, Alea Compozitorilor, blocul Z 21, în cartierul Dudești, unde echipa-tehnică a Securității pregătise din vreme o nouă locuință (!) "dotată cu mijloace", vorba lor... După liberare, vreo două luni, am locuit la socru-meu. Generalul Pleșiță, ministrul Securității, ca să închidă gura reacțiunii (care zbiera că nu am casă, nici slujbă) mi-a "repartizat" un alt apartament, tot în Drumul Taberei, la margine, într-un bloc fără număr, pe o stradă fără nume. Impunerea unui alt domiciliu a avut efecte mult mai rele decât îmi imaginam:

Neavînd "adresă", nu primeam poștă : după insistențe, amenințări, Pleșiță, Gheorghe Vasile îmi dădeau... fotocopii după anume corespondență oficială (de pildă invitația PEN Clubului francez care mă cooptase în timpul detenției) ; neavînd telefon, nu puteam fi contactat ; cu două-trei excepții (i-am amintit pe Virgil Mazilescu și pe Lucian Raicu) prietenii, cunoscuții fuseseră băgați în boale de Securitate, iar vestea că sînt izolat, păzit, supravegheat le procurase un perfect alibi al prudenței lor (de veacuri) : așa au "rezistat", așa au făcut ei "opoziție, nu disidență..." (ce : era tîmpit Algeorge ? - nu : el era prietenul șefului de cabinet al Popescului-Dumnezeu).

Soția, cu copilul în cărucior, putea merge oriunde - însă nu putea face orice : de cum dădea să intre într-un oficiu poștal ori încerca să telefoneze de pe stradă, unul dintre "însoțitori" (aceștia nu se ascundeau, imaginîndu-și că doar prezența lor, vizibilă, au să-i cenzureze însoțitului până și intențiile) se posta în fața "obiectivului", cu brațele în cruce și cu eternul :

«N-aveți voie, doamnă...»

Ana încerca să intre în forță - în clădirea poștei, în cabina telefonică - cu forța era împiedecată (de doi, trei securiști, bașca nelipsitele securiste-de-urmărire); la telefoanele publice fără cabină i se zmulgea aparatul din mână...

De la o zi la alta constatăm **izolarea** în care fusesem consemnați.

Totuși, se semnalau curajoși-disperați care cine știe de cât timp patru-lau prin cartier, sperînd să mă întâlnească : "făceau pe indiferenții", până ajungeau în preajma Anei sau a mea, se prefăceau că ajută la căruciorul copilului ori la sacoșa cu zarzavat și, în cel mult zece secunde, turuiau informații : nume, adresă, profesie, pătimire (închisoare, internare la-nebuni, alungare din casă, din slujbă, etc) și dorința: să fie "dat" la Europa liberă, să obțină dreptul de emigrare... Oricât de profesioniști erau securiștii, cei care voiau să comunice - comunicau. Când erau înhățați și duși, în pumni, în lovituri de picior "la ei", era prea târziu : mesajul fusese receptat de noi, releul - cât despre transmis mai departe, cum făcusem până la arestare...

După 89, am constatat că urmașii "celor de la '77" sunt doar... ulteriori, atât, nu au vreo legătură genetică : incredibil de nepăsători (un eufe-

mism) cu **timpul** - iar aici vorbesc doar de prezența lor pe un platou de televiziune, fie ca jurnaliști, animatori (pardon : “media-tori”!) de dezbatere, fie ca invitați : se scarpină (mental, pe sub clop), se aștern pe cugetat - în direct - iar când se pornesc să vorbească, dau impresia că, de fapt, se opriseră alaltăieri... Ori nu au ce comunica, ori nu știu **cum** să o facă, impresia generală este de hărmălaie de gară și, simultan, de tăcere : cuvintele lor, rostite, nu poartă nici o semnificație. Ce legătură poate exista între acești ne-grăitori (chiar și **darul cuvântului** să ni-l fi distrus comunismul ?) și ființele vii din 77, nefericite, disperate, dar care nu se lăsau, nu se lăsau călcate în picioare - iar în ceea ce ne interesează acum : învățaseră (și practicau!) tehnica... telegrafiei fonice : transmiterea unui cât mai lung mesaj în cât mai scurt timp posibil ?

Astfel se va fi explicînd succesul unui escroc intelectual ca Pruteanu : pe de o parte, prin analfabetismul profund al maselor-largi-de-telespectatori, care neavînd elementare cunoștințe culturale, nu au ce compara cu aproximările, prăpăstiile, tâmpeniile prute ; pe de alta Românul, ființă superficială, a fost de totdeauna fascinat de “viteza exprimării” : fie în muzica instrumentală, unde rapiditatea execuției este luată drept calitate (când ea dăunează de-a dreptul), fie în mînuirea cuvântului, unde Românul este convins că cel care vorbește iute, în mod necesar o face și adevărat...

Revenind la izolarea de după liberare : să nu mai pretindă “intelectualii români” în general, în particular scriitorii că ei, bieții, n-au știut de Greva minerilor din Valea Jiului (1-3 august ‘77), “decît abia după ce s-a dat la Europa liberă”. Spre rușinea americanilor, postul lor de radio nu a transmis știrea decît **după două luni** ! (eu am avut mult mai puțin de așteptat : cu toate că Ambasada USA la București știa de arestarea mea din chiar ziua de 1 aprilie, Departamentul de Stat a blocat difuzarea informației, până în 14 aprilie... - **doar două săptămîni** ...). Dar, spre rușinea scriitorilor : ei - bieții - știau ce anume se petrecuse la Lupeni.

Dacă eu, izolat, am aflat - de la Mazilescu - în jurul datei de 5 august ce povestise în gura mare, la beție, în restaurantul Casei Scriitorilor Iulian Neacșu (ale cărui legături cu Securitatea nu mai constituiau un secret), cum de au pretins bravi scriitori, printre ei : Fănuș Neagu, Băieșu, Dinescu, Chiriță, Jebeleanu, Marin Preda că... habar n-au ce se petrecuse în Valea Jiului? Din păcate n-am putut da știrea mai departe, la Europa liberă, la ziarele occidentale. Unii nefericiți disperați, riscînd, îmi transmiteau, mitralierat, o-viață-în-zece-secunde dar, spre deosebire de timpurile dinainte de 1 aprilie, nu mai aveam mijloacele de a le prelungi, ca să ajungă unde trebuia.

Acesta a fost motivul pentru care, după lungi, dureroase discuții cu Ana, am hotărît să cerem pașapoarte pentru Occident.

Reamintesc : călătorind pentru întâia oară în viață în străinătate, la vârsta de 37 ani (în 1972), deși soția era cu mine, deși aveam bani, la expirarea vizei de un an, m-am întors ; deși, după arestarea de la 1 aprilie 1977 Securitatea (prin șeful ei, ministrul Pleșiță) a făcut presiuni - și ce presiuni ! : dacă nu vreau să fiu condamnat pe viață, sau chiar pe-moarte, să accept pașapoartele pe care mi le “oferă” tovarășul nostru Ceaușescu și să mă duc, dracului, unde-oi vedea cu ochii, să-i las pe ei să construiască în pace socialismul multilateral ! - n-am acceptat. Și, să fiu crezut : nu mi-a fost deloc ușor, mă afluam “în lumea a doua”, în urma chimizării ale cărei efecte au durat încă 18 luni, însă distrugerea pompei numită : cord a fost iremediabilă.

Speram să pot rămîne în țara **si** a mea : să scriu românește, ca până atunci, să aștept să fiu publicat **si** în românește. Aș fi putut - dacă aș fi vrut - să renunț, în fapt, la “activitățile dușmănoase” ; aș fi putut publica traduceri, o vreme, apoi, de ce nu, chiar o carte originală - cu condiția să fie “curată”...

Cum nu am mentalitate de scriitor-român, egoist până la delir, până la sinucidere, mi-am zis (și Ana a fost de acord) că, mai util aș putea fi, de-acum încolo, “de afară”.

De aceea am cerut pașapoarte de turiști, iar duminică 20 noiembrie 1977 am plecat din România.

Pentru totdeauna.

Paris, 29 aprilie 1998

VI

În exilul început în 20 noiembrie 1977 n-ar mai fi fost motive de... imodestie - pentru că, nu-i așa ?, în Franța nu mă mai aflam la cheremul Securității ; nu mai existau tovarăși (și chiar tovarăse) însărcinați cu explicarea și supravegherea fiecărui pas al meu...

Exilurile de totdeauna, de pretutindeni sunt fidele eșantioane ale rămașilor în țară. Cel românesc : o sumă de indivizi, întâmplător vorbind, cândva, limba română, egoiști pe centimetru pătrat, individualiști în chestiuni cu interes (foarte) limitat, propunându-și scopuri doar "economice" - toate fiind animate de o mentalitate de rob ajuns brigadier (lucrează din greu, privindu-se adesea de strictul necesar, pentru a avea "afacerea" lui - care va funcționa în câștig : Românul, fost rob, va folosi robi dintre compatrioții veniți între timp...).

Firește, "economicii" alcătuiesc în toate exilurile majoritatea - dar nu totalitatea. Există o "stratificare" în timp : generația mea (sânt născut în 1935) a fost ultima care a cunoscut închisoarea, deportarea, descalificarea după "liberare" ; din ea nu puțini Români își făcuseră din ajungerea în Apus unicul scop al vieții : pe de o parte, ca să deschidă ochii Occidentalilor (care ne vânduseră la Ialta), pe de alta, ca să-i mobilizeze pe Români care, dând de binele occidental, uitaseră de soarta nefericitei Patrii...

Însă acești altruiști, curajoși, nu au trecut pragul în timp (simultan cu pragul... geografic, al frontierei), situat în jurul anului 1984. După acea dată, chiar dacă se înstrăinau tot mai numeroși, printre ei nu s-a mai găsit măcar un singur ins care să vrea să se întoarcă în România, pe tanc, să o libereze...

Mutația a fost una de mentalitate (vorbesc, în continuare, despre Români activi) și poate fi plasată cu două decenii mai devreme, **în 1964** : decretul de amnistie care a golit închisorile de deținuți politici. Atunci au ieșit la "lumina libertății" oameni obosiți, uzați, mulți dintre ei zdrobiți : de lipsuri, de lipsa speranței ce-i ținuse treji până prin 1958 (când trupele rusești părăsiseră România, "ducând" cu ele și rațiunea de a rezista a naționaliștilor). Devastarea sufletească a fost desăvârșită de constatarea că își sacrificaseră viața pentru... nimic, mai grav : pricinuid rău soției, copiilor, neamurilor, prietenilor... Iar constatarea că Răul nu mai este chiar atât de rău, fiindcă nu mai este rusesc, unguresc, ovresc, bulgăresc, ci "de-al nostru, românesc" - le-a dat lovitura de grație. Și-au spus :

«Nu se mai poate face nimic - ne supunem, răbdăm, așteptăm...»

Acești oameni, printre care politicieni marcanti, au judecat strâmb astfel : Răul vine numai de la **alții** (ruși, unguri, evrei, lipoveni), numai **alții** secretă... comunismul, "fiindcă, nu-i așa, în România de 20 milioane de suflete, PCR nu atingea mla de membri!" Aceiași "analști" găseau foarte bună (și adevărată) anecdota cu "diviziile Vaticanului", însă nu vedeau în fața nasului: comunismul nu era... nici secretul, nici secreția ne-românilor ci, cum se zice după '89 : *emanația* a ce este mai puturos, mai josnic, mai bestial în fiecare din noi. Comunismul fiind - ce simplu! - nu învățarea, de la **altul**, a tablei-înmulțirii Răului, ci doar **liberarea resentimentelor din fiecare individ**. La noi, în țările din Estul Europei a fost ocupația militară rusească - dar în China?, dar în Cuba?, dar în Vietnam?, dar în Albania?, dar în Coreea de Nord?, dar în Cambodgia?

La noi, după 1952, au fost dați afară din Securitate Evreii ; după 1956, Ungurii au fost și ei trimiși la plimbare, au rămas doar ai noștri ca brazilii, neaoșii, băștinașii, direcții trăgători din Traian, Decebal și - Miorița (totuși, era nevoie și de o persoană de sex contrar, nu?). Se poate afirma că Organul a devenit mai "îngăduitor"? Mai înțeleghător (ca între noi, Români...) ? Că și-a schimbat natura - **teroristă** ? Atunci cum se explică **teroarea** din '58, din '59, din '60 când Aparatul, "purificat", era pur-românesc ? Și chiar dacă represiunea generală a diminuat (nici nu era greu!), după 1962 tricolora Securitate a continuat **teroarea** prin reeducarea de la Botoșani, Jilava, Aiud exercitată asupra unor oameni epuizați de suferințe, striviți de așteptare...

Anul 1964, de mare bucurie (a golirii închisorilor) a avut un tragic revers : “întoarcerea pe dos” a indivizilor și a grupurilor care timp de două decenii **fuseseră** opoziția vie la ofensiva comunismului. Pe acești oameni, chinuți, martirizați, nu-i frânse închisoarea - nici chiar “reeducarea dulce” (dar cât de perversă !), ci “libertatea”: nu era cea așteptată, întrevăzută din străfundul celulei. Realitatea-libertății de după 1964 le-a administrat acestor oameni ce supraviețuiseră atâtor cumplite încercări lovitura finală : nu i-a omorât : i-a năucit, i-a buimăcit. I-a împins, întâi să gândească, apoi să spună în jur - apoi să repete, din ce în ce mai tare, din ce în ce mai insistent:

«Nu mai e nimic de făcut - trebuie să ne supunem și să așteptăm...»

Exact asta așteptau tovarășii ! Acesta fiind rezultatul reeducării !

Iar ca o consecință a confuziei instalate, li s-a suprapus alta - sub forma:

«Ceașescu - doar că-și spune : comunist, altfel e român de-al nostru, ne-a dat voie să cântăm *Deșteaptă-te, Române, Hora Unirii*, e împotriva rușilor, a ungarilor, a jidanilor...»

Din acel moment, “bătrânii”, “martirii”, “înțelepții” au devenit (nu fără a-și da seama), auxiliarii cei mai de preț ai Puterii.

Și ai Securității - de ce ne-am ascunde după deget ? Când, în primul trimestru al anului 1977, foști deținuți politici, înainte de a risca iarăși închisoarea prin aderarea la mișcarea pentru drepturile omului, îi căutau și le cereau părerea unor monumente ca Stăniloae, Carandino, Coposu, Noica iar aceștia (consultați pe rând) dădeau exact, dar exact același sfat-părintesc :

«Nu te duce la Goma : e omul ungarilor, apără interesele ovreilor, e agent sovietic - vrea să-i provoace pe ruși să ne ocupe iar, pe unguri să ne ia Ardealul - nu-ți dai seama că e pus de forțe străine să-i creeze dificultăți lui Ceașescu ?»

În ciuda acestor sfaturi înțelepte, trei dintre vizitatorii “bătrânilor” au ajuns până la mine și au semnat. Separat au venit - separat mi-au reprodus vorbele, ca trase la indigo ale acestor foaarte mari anticomuniști - acum (în prezentul acela) obosiți, resemnați.

Și din acest motiv termenul “disidentă” a fost respins cu vehemență de către “rezistenții” (în gând - să afle Securitatea ?). Bătrânii - tații nației, nu ? decretaseră depunerea armelor - ori acești necunoscuți încercau să continue a rezista prin alte mijloace. Necontrolabile de la Centru, cum se spune.

Și prin lucrarea acestor înțelepți, România a fost privată de... disidentă.

Asta o spune cineva care de totdeauna a declarat :

«Nu sânt disident - sânt scriitor”.

Nici mai mult, dar nici mai puțin.

Paris 2 mai 1998

VII

De ce-aș fi... modest și aș tăcea faptele (bune-rele) făptuite ?

Din 20 noiembrie 1977 când am ajuns în Franța, aș fi putut foarte bine să-mi văd de treaba mea de scriitor : în acel moment aveam în Franța, în Germania, în Olanda, în Suedia - trei titluri traduse și apărute (**Ostinato**, **Ușa...**, **Gherla**), în decembrie '77 avea să-mi apară, tot la Gallimard al patrulea : **În cerc**, iar al cincilea : **Gardă inversă**, tradus, își aștepta rândul...

Chiar așa: de ce m-am băgat în politică, de ce am făcut pe... disidentul?

Aceste întrebări n-au fost puse, atunci, de mine, interesatul, nici de cei din jur - conced : nu i-am auzit eu... În ceea ce mă privea, chiar de le-aș fi auzit, nu le-aș fi înregistrat, luându-le drept vorbe-din-inerție. Însă acum, că bravii târători pe burtă (atunci), vitejii-după-război, “adevărații opozanți” (precum Marcu Bianca, George Alexandru - și alte secreții) mi le reproșează, mi le aruncă în obraz, pot explica :

Nu făceam “politică”; nici “disidentă”, nu adunam capital-de-rezistență și nu-mi ascundeam sub perdeaua de fum a participării la tot felul de acțiuni anticomuniste trecutul-și-prezentul-comunist(e)... Făceam ceea ce făceau, cu naturalețe, oamenii cu care aveam de a face în exil, români, ne-români, însă ca și noi : normal constituiți. Fiindcă ne-normali, a-normali - ba, prin neutra-

litate, alcătuitori ai auxiliariatului ambasadelor RSR, erau acei vânjoși patrioți de cafea, anticomuniști între patru ochi, mari-români anonimi, farfuridizați - chiar dacă doar auziseră de Caragiale ; cei care, doamne-fereste, nu se "amestecau în troaca străzii" - așa spuneau ei, ca să-și justifice frica animalică de Securitate, frica de aparatele de fotografiat ale securiștilor ce făceau pe diplomații și ne immortalizau la fiecare manifestație din fața ambasadei ; cei care "nu refuzau mâna întinsă" a securistului cu misie de neutralizare și șantajare a exilatului, deci ascultau ce-i strecura în ureche țivilul cu epoleții albaștri purtați, reglementar, pe dinlăuntru : ca mari favoruri, promisiunea de a... nu mai aștepta încă cinci ani pașaportul pentru o soră ; cât despre amenințări...

Aceste putori nevertebrate, eterni oameni-sub-vremi primeau amenințările securiștilor cu nesfârșită satisfacție : nu fiindcă ar fi fost ei masochiști (erau - altfel de ce-ar fi ndurat atâta și atâtea, fără să crâcnească?), ci fiindcă aveau, acum, "la mână", dovada că ei nu pot să-și manifesteze, pe față, nețărnutul anticomunism al lor ; că ei nu au "libertatea de a acționa la lumina zilei", fiindcă ei, nu-i așa, sunt extrem de inteligenți, nu tâmpiți - ca cei care "ies în față, expunându-se (inutil) represaliilor"...

Dintre acești structurali căcănari s-au recrutat descurajatorii celorlalți, pe scurt : agenții de influență extrabugetari («Ce câștigi dacă semnezi petiția cutare ? Nimic, dar te iauăștia la ochi...» ; «Ce rost să ieși în față - nu fi prost:ăștia-s tari, s-au așezat pentru o mie de ani...»). Aceste creaturi băloase, prelinsoase, cu privire fugace, dar fără coloană vertebrală, menținute la verticală doar de interesele lor, sălbatic (mai cu seamă... artistice), pentru a arunca praf în ochii celorlalți, plăteau din banii pe care nu-i aveau "dreptul" de a nu figura în anuarul telefonic - pentru că, dragă-doamne, activitatea lor (subterană, mie-mi spui !) anticomunistă, din țară și din exil era atât de importantă («De-aceea nu ți-o spun - mai bine să nu știi, ca să nu ai și tu probleme»), încât securiștii trimiși în misie în Occident n-aveau alte treabă și alte obiective decât... lichidarea lor - știut fiind faptul : Securitatea află adresa anticomuniștilor (neștiuți nici de ei înșiși) dintr-o singură sursă : cartea de telefon...

În primele săptămâni de exil nu cunoșteam "activitatea inactivilor", atât de dragă mioritzoșilor sarmalitici - altfel, tricolori-foc ! Iar când am aflat mai multe amănunte (în general pe pielea mea), tristețea, greața, rușinea de a avea aceeași origine cu acești robi din tată-n fiu, robi din vocație - nu mi-au modificat "agenda", ca să spun așa.

Mă simțeam bine, foarte bine alături, împreună cu Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Mihnea Berindei, Marie-France Ionesco, Maria Brătianu, Matei Cazacu, Andrei Doicescu, Mihai Korne, Dana și Victor Roman (Virgil Tănase, Țepeneag se "retrăsese"); cu Barbăneagră, Cușa, Cazaban, Cesianu, Stolojan, Radina, Ionițoiu, N. Lupan, Paruit, Șismanian ; cu Oana Orlea, Rodica Iulian, Zoe Popescu, Antonia Constantinescu, Ionică Varlam, Dinu Zamfirescu, apoi Raicu, Sinescu, Ștefana Bianu ; cu Cernegură, Camilian Demetrescu din Italia, Solacolu și Focke (apoi Negoțescu) din Germania, Culianu din Olanda, Frunză din Danemarca, Brutus Coste, Ion Stere, Nicolae Dima, Cornel Dumitrescu, Z. Pană, Miron Butariu din America... Cu ei participam la colocvii, manifestații de stradă, petiții, reviste (*L'Alternative*, prima serie), dezbateri, emisiuni de radio și televiziune, întâlniri cu... occidentalii doritori să afle natura și întinderea represiunii comuniste în țările noastre. Deasemeni întrețineam excelente relații cu exilurile active anticomuniste : polonez, vietnamez, maghiar, rus, bulgar, cubanez ; ne întrajutoram cu Iranienii (o vreme persecutați de Șah, apoi de Aiatolah), cu Afganii, cu Chinezii - însă nu cu Argentinienii și nu cu Chilenii, aceștia nefiind exilați ce activau pentru liberarea țărilor lor, ci fanatici comuniști ce militau pentru (re)venirea la putere a lor, a totalitariștilor de stânga...

Exilul-activ românesc la Paris a fost puțin numeros și sărac. Nu am fost în stare nici măcar să înlocuim publicațiile dispărute ori cu apariție din ce în ce mai rară : *Ethos* (Cușa-Ierunca), *Contrapunct* (Focke), *Limite*, (Ierunca). Eroica - și dactilografiata ! - revistă *Dialog* a lui Solacolu, în ciuda calităților sale (întărite odată cu *Suplimentul literar* condus de Negoțescu) rămânea, totuși, confidențială. Spre sfârșit a scos Tudoran *Agora* și *Meridian* - dar hăt,

tocmai în America...

(Re)organizarea exilului... Din 1977 am asistat la două tentative, amândouă avînd rezultate catastrofale : Ion Rațiu, după ani de demersuri, a alcătuit Uniunea Românilor liberi, dotată cu organul Românul liber - pe care, blestem!, a pus-o în slujba apărării virginității notoriului agent de influență Gustav Pordea! Pe de altă parte, emergența, în 1984, a extremei drepte în Franța a cutremurat din temelii exilul activ românesc. Ciudățenie : democratul Rațiu s-a luat pe după cap, nu doar cu Pordea (a fost anunțat ca martor al apărării în procesul pe care l-am avut cu "deputatul european", apărut de oarecarele V.C. Tudor, în *Săptămîna* lui Barbu), ci, la întâlnirea de la Le Bourget, la aceeași tribună cu însuși Le Pen (și cu Momăia Transilvană Pordelică - dimpreună cu Doru Novacovici)...

În ciuda atîtor "ghinioane istorice", noi, cei din jurul Ligii pentru apărarea Drepturilor Omului în România mișcam încă. Iar grație Monicăi Lovinescu și a Europei libere se putea da impresia că exilul românesc de la Paris este o forță...

După moartea lui Noël Bernard (1981) nu am mai avut acces - decât sporadic - la "postul nostru de radio", unde căpătaseră microfon vestiți-comici-antibolșevici din ilegalitate, precum Gelu Ionescu, fiica regizorului Giurchescu, Raluca Petruțian, Hurezean, N.C. Munteanu, Eskenazy, Neumann și alți uteciști. Am colaborat însă cîteva ani buni la Deutsche Welle, cu câte un text pe lună, prin grija lui Focke...

Chiar de m-am supărat în multe rînduri pe lume și pe viață, nu m-am "retras" ca Țepeneag. Îmbinînd utilul (citește : zugrăvitul - când era...) cu plăcutul (scrierea cărților), am găsit timp și pentru "activități obștești".

Azi, după atâtea desiluzii, după atâtea decepții pricinuite de situații, de oameni - nu regret că... "am pierdut timpul cu fleacuri".

Viața unui om fiind alcătuită, fatal, și din muuulte și mărunte fleacuri.

Paris 3 mai 1998

VIII

De ce-aș fi modest ? De ce-aș tăcea (modest) acele fapte cu care mă pot lăuda ?

De cum am venit în exil, în noiembrie 1977, am fost ocupat cu promovarea cărților mele apărute în Franța, în Germania, în Olanda, în Suedia. Am întâlnit editori, autori, înalți funcționari la cultură, mari personalități politice. Am cunoscut președinți de state (numai europene, fiindcă Jimmy Carter, ce intervenise pe lângă Ceaușescu, pentru fi liberat din închisoare nu știa că mă aflu în SUA : lobby-ul românesc avînd acces numai la personaje de a două, a treia mărime...). Insensibil la acest peisaj (să nuanțez : nu mă făcea praf...), acceptam călătoriile, întâlnirile "la înalt nivel" (Giscard, Kohl, Gonzales, Mitterrand) fiindcă erau prilejuri de a le vorbi despre durerile noastre românești și a-i ruga să intervină în probleme de drepturi ale omului, în cazuri precise de persecutați, încarcerați, internați în azile de nebuni.

Mărturisesc : aceste demersuri nu mi-au provocat plăceri extatice, însă nu le-am refuzat ; după cum nu am refuzat să las lucrul la cărțile mele, ori lucrul-manual pentru câștigarea pâinii destul de negre, de pe schele și să mă duc la tribunal, la poliție, la Oficiul Refugiaților (OFPRA), pentru a asista pe câte un amărât de compatriot aflat în dificultăți administrative ; să răspund apelurilor venite din lagărele din Austria, din Italia, ori din provizoriul cine știe cărei țări ; să trimit declarații ce aveau să le slujească disperaților la obținerea azilului politic...

Acum, că a trecut timpul, iar realitățile de atunci au căzut mai degrabă în uitare decât în istorie, pot mărturisi : au fost foarte mulți oamenii care nu mă cunoșteau, pe care nu-i știam ; erau persoane (și familii întregi) care povesteau-povești : că, la o dată imposibilă, într-un loc inexistent m-ar fi întâlnit ori ar fi avut intenția - dar blestemată de Securitate...; drept care să-i trimit urgent o declarație pecumcă Cutărescu a semnat (prin telefon) Declarația din '77 - are nevoie urgentă de ea, pentru azil politic... Foarte

puțini dintre aceștia, fie îmi erau cunoscuți - direct, ori prin nume - fie ar fi putut să spună adevărul (din păcate, nu toți cei ce intenționaseră să vină la mine reușiseră să treacă prin baraje). Cei mai mulți nu avuseseră, în România, vreo legătură cu "drepturile", cu Charta '77, ba, la presiunile familiei (ah, familia la român !), se ținuseră, prudenți, de-o parte, departe de... politică (pe scurt : urmaseră - fără să-și dea seama - înțeleptele sfaturi ale "bătrânilor politicieni" ; sau doar ; înțelepți...). În cele din urmă părăsiseră țara, fie trecând frontiera clandestin, fie refuzând să se mai întoarcă dintr-o călătorie în Occident. Ajunseseră, fatal, la momentul justificării cererii de rămânere în Occident - avuseseră ei activitate anticomunistă în România? ; eventuala întoarcere a lor prezenta pericol, amenințați fiind cu închisoarea, cu azilul psihiatric ?

Adresa mea era cunoscută, atât în lagărele de la Traiskirchen-Austria, Latina-Italia, cât și de cei care consultau anuarul telefonic al Parisului : sânt printre extrem de puținii români care nu se ascund... Printre solicitanții de referințe vor fi fost necinstiți, șmecheri, unii; alții : activiști, securiști... Posibil, probabil - dar cum să faci "selecția"? În numele cărui criteriu hotărăști care este cinstit și are neapărată nevoie de azil politic și care-i un aventurier, un trezit "dincoace", iar pentru că nu are acte, hai să-i scrie lui Goma, că tot "dădea pașapoarte" în România !

La început de tot, la primele scrisori, am șovăit ; am discutat cu Ana am... hotărât noi, de capul nostru, singuri-singurei : eventualii securiști ce vor să se "infiltreze" (în Occident !) nu sunt nici atât de idiști, nici atât de inteligenți pentru a face apel la "filiera Goma". Odată eliminată această categorie, rămâneau **oamenii care aveau nevoie de azil** - fie că avuseseră în România "activitate anticomunistă", fie că nu ; fie că fuseseră persecutați - deci aveau să fie mai vădit, dacă erau expulzați - ori ba. Așadar am decis noi, Ana și cu mine : toți cei care mă solicită - au nevoie (chiar dacă nu "merită") să obțină rămânerea în Occident.

Nu i-am numărat, nu am ținut "evidența" acestor nefericiți care, neavând cărei instanțe, organism, organizație să se adreseze, îmi scriau ori îmi telefonau de pe unde eșuaseră.

La Dijon se controlau toate trenurile de marfă provenite din Italia (prin Elveția). În primăvara anului 1978 am primit întâiul telefon de la "căpitanul nevăzut", comandantul jandarmeriei de acolo : "interceptase" câțiva clandestini care nu aveau altă referință decât... numele meu și... adresa : Paris. În acel moment, în cartea de telefon a Parisului figuram doi abonați numiți Paul Goma, picase întâi pe "celălalt" (un pictor-poet congolez). Mă întreba căpitanul de jandarmi: Îi cunosc pe X, Y, Z ? Nu - dar cred că le cunosc problemele... să le dau referințe ? Scrise ? - nu : verbale ; telefonice. Desigur !

«Deci, am cuvântul dvs. de onoare că, odată ajunși la Paris, îi veți însoți la primul post de poliție, unde să se declare ?»

A doua zi m-am pomenit la ușă cu "doi și una": la Dijon căpitanul oprise un camion, îi dăduse șoferului ordinul de a-i duce la Paris, la adresa cutare... Întârziaseră, pentru că jandarmul îi luase la el, acasă, unde făcuseră baie (erau nespălați, neprimeniți de trei săptămâni), fuseseră hrăniți, așteptaseră să li se usuce îmbrăcămintea, mai primiseră de la gazde ceva haine, mai cu seamă tânăra, ba li se puseseră în mână și ceva bani "de metrou"...Din acel moment, cam la două săptămâni, prietenul meu tele-fonic, jandarmul de la Dijon mă anunța că îmi trimite compatrioți găsiți la controlul trenurilor venite din Italia. Micul nostru apartament din rue d'Hautpoul, 24, a fost și hotel pentru "cheferiști" fugari - ca și pentru legalii călători dintre scriitori.

Dintre cei cărora "le făcusem serviciul" - 300 ? 500 ? - doar șase mi-au scris după obținerea azilului, a stabilirii. Iată, nu am spus : "mi-au mulțumit" - fiindcă nu pentru mulțumirile lor făceam ce făceam. Însă dacă nu am suferit foarte din pricină că Românii pentru care intervenisem (eficace, probabil determinant) n-au mai dat semne de viață - și doar îi întâlneam în Germania, în Canada, în SUA și, desigur, în Franța : în primul moment cu toții spuneau că au ceva foarte important ! să-mi comunice, în al doilea dispăreau... - nici nu m-am bucurat când, aflu că un "cheferist" ce stătuse la mine o zi, o

săptămână, o lună, se plânsese :

«Dom'le, Goma ăsta-i un mare zgârcit : o singură dată nu ne-a invitat la un local, pe mine, pe nevastă-mea, pe vărul Gică, pe copil...».

Asta-i adevărat : nu-i invitase la restaurant, mărginindu-mă la a-i pofti să mănânce ce mâncam noi, acasă. Pe ei, care mormăiau nemulțumiți că facem zgomot, dimineata, când Ana pleca la slujbă, Filip la școală...; pe ei, supărați când ne veneau prieteni în vizită și stingeau televizorul, ca să auzim ce vorbim...

Toate acestea m-au amărât, m-au rănit, dar nu m-au "lecuit" de a face, în continuare ce făceam.

Paradoxul : "cheferiștii" au încetat de a mai declara, la Dijon, că îi cunosc, apartamentul nostru nu a mai găzduit necunoscuți : după atentate (bomba expediată într-o carte, tentativa de otrăvire), iubiții compatrioți, în frunte cu prietenii scriitori veniți în vizită la Paris riscau să doarmă în metrou - dar nu m-au mai frecventat.

Vreau să spun : nu au mai stat la mine, ca să sufere afrontul de a nu fi invitați - măcar o dată ! - la un local...

Ei, da : voi fi fost eu băiat bun - dar dacă eram zgârciit...

Paris 4 mai 1998

IX

Pentru că tot m-am pornit pe laudat, imaginându-mi că astfel am să închid gura unor atât diverși - și atât de asemeni : V.C. Tudor, Bianca Balotă, I.C. Drăgan, Pruteanu, Buduca, Mihăilescu, Al. George, Al. Ștefănescu (și alți ali) - să reamintesc câteva faceri legate de carte :

Așa cum Țepeneag și Dieter Schlesak pledaseră cauza cărților mele ajunse în Occident : **Ostinato** și **Ușa noastră cea de toate zilele**, așa, la rândul-mi, am pledat cauza cărților altora, atunci când am călătorit pentru întâia oară în Austria, Germania, Franța (1972). Era un gest, o acțiune firească, naturală : scriitori de aceeași limbă să recomande, să susțină, pe lângă editorii occidentali, în vederea traducerii și alte cărți decât ale lor.

În virtutea acestei credințe, în iunie 1972 am luat cu mine, în dublu, în triplu exemplar și câteva cărți de proză - fără a-i avertiza pe autori : dacă reușeam, foarte bine pentru ei, dacă nu, să nu-și facă iluzii, pentru ca apoi să cadă din pod... Firește, am recomandat editurilor mele Suhrkamp de la Frankfurt pe Main și Gallimard de la Paris "trei B" : **Bănulescu** : **Iarna bărbaților**, **Breban** : **Animale bolnave**, **Buzura** : **Absenții**. Din păcate răspunsurile nu au fost favorabile - sau nu au fost deloc.

La revenirea - definitivă - în Franța, în noiembrie 1977, am repetat gestul, propunând la Gallimard, la Seuil, la Grasset cărți de Breban, Bănulescu, Adameșteanu, Pleșu, Liceanu...

De Buzura mă lecuise : în august 1972, când pledam mai cu foc pentru calitățile estetice și etice ale colegului, Ugné Karvelis de la Gallimard, binișor jenată, a scos și mi-a arătat un număr festiv din *Tribuna* : prima pagină era împărțită frățește între o uriașă fotografie a Ceaușescului și un nesfârșit text de limbământ semnat de abia-lăudatului meu compatriot și recomandat și pentru "ținuta-i morală"...

Începând din 1981, am avut o colecție : *Est-Ouest* la Hachette ; am proiectat deschiderea ei cu "des entretiens" cu cei trei mari : Ionesco, Eliade, Cioran, incluzând volume de scriitori români contemporani, indiferent dacă-mi erau și prieteni ori ba. Din păcate colecția nu a avut viață la Hachette, am mutat-o la Albin Michel. Nici acolo n-am putut publica mai mult de două volume : un eseu al lui Czesław Miłosz (**Le Pays d'Ulro**) și romanul lui Nedelcovici **Ultimul mesager**. "**Cartea cu Eliade**" - lucrată de Culianu - a rămas neterminată (a publicat-o Dan Petrescu la Nemira, prin 1993). Fiindcă a venit vorba de Albin Michel : acolo am pus o vorbă bună (se zice : decisivă) pentru publicarea primei traduceri în franceză a lui Alexandru Papilian.

Publicând o carte la Seuil (**Le tremblement des hommes / Culoarea curcubeului**, de liiceană amintire), cu complicitatea lui Jean-Marie Domenach

am putut publica eseul semnat Constantin Dumitrescu : **La Cité totale** - prefată de mine.

Cât despre proiectele nerealizate... Mi-a rămas inima (și ciuda) la promisa **Istorie a literaturii române** a lui N. Manolescu, destinată să înlocuiască **Panorama de la Littérature roumaine contemporaine** de Bazil Munteanu - din 1938 ! ; și la **Istoria României** (sau **a Românilor**) promisă-jurată de Matei Cazacu...

Nu am scos reviste - nu am nici vocație, nu am avut nici fonduri (cu o excepție asupra căreia voi reveni).

Când Dorin Tudoran a căpătat promisiunea americanilor că vor finanța o revistă, dacă aceasta va fi "nășită" de nume prestigioase (de care să fi auzit până și sovieticii washingtonezi), cu bucurie am provocat și am adunat declarații de încuviințare de a face parte din Colegiul de redacție - de la, în primul rând, Ionesco ; apoi de la, în ordine alfabetică : Alain Besançon, Kazimierz Brandys, Milovan Djilas, François Fejtő, André Glucksmann, Jean-François Revel, René Tavernier...

Cu această artilerie grea în frunte a apărut *Agora* până în 1992 - fiindcă din 1993, soiofagii din România (cei care, înainte de '89 nici nu respirau : să se auză în... agoră ?) vor fi cerut directorului Tudoran să suprimă pomelnicul - cu care, fie vorba între noi, s-ar fi mândrit orice periodic. Și suprimat a fost. Ei, da : băieții și fetele, făcând revoluție cu voie de la Brucan, după război nu mai aveau nevoie de locomotive ; odată absolvită Piața Universității, ne descurcam foarte bine cu vagoane d-ale noastre, măi ! - din cele care la semnalul aceluiași Brucan, colonizaseră și Europa liberă : Paler, Dan Pavel, Blandiana, Prelipceanu, Stelian Tănase, Coposu, Mihăeș, Gogea, Claudiu Iordache(!), Doinaș, Adriana Babeți, Ion Manolescu, Ghiu, Nistorescu, Zoe Petre (să fi lipsit Liiceanu ?, oricum : Pleșu nu).

Dorința de a scoate o revistă nu m-a făcut să uit că nu mă pricepeam la așa ceva. De aceea în octombrie 1989 când ministrul Culturii al Franței Jack Lang mi-a promis fonduri pentru un periodic cultural franco-român, pe dată am translat responsabilitatea pe umerii Monicăi Lovinescu, ai lui Virgil Ierunca, ai lui Lucian Raicu și ai lui Mircea Iorgulescu.

Ce, n-aș fi putut s-o păstrez eu, revista aceea ? Să o prefac în gazetă de perete a familiei mele personale ? Însă, așa cum, prin 1970, în cel mai firesc mod cu putință Sanda Stolojan le "trecuse" Monicăi Lovinescu și lui Virgil Ierunca fondurile primite de la Comitetul Național (pentru a scoate **o revistă românească**) ei, cu aceeași naturalețe încredințaseră banii lui Țepeneag - pentru **o revistă românească** - iar acesta scosese *Cahiers de l'Est*, la fel am făcut și eu : am dat revista (în fine : proiectul) pe mâna prietenilor care se pricepeau să facă așa ceva.

"Pe-atunci eram tineri, aveam de unde muri" sună (aproximativ) un vers din Ion Caraion.

Ei, da : eram, nu doar tineri, dar și (mirare !) frumoși !

Cum a dat peste noi decembrie 1989, cum am devenit, fulgerător: bătrâni, urâți, proști.

În frunte cu mine. Atât, că eu accept acest trist adevăr.

Paris 5 mai 1998

X

Nu am făcut inventarul faptelor-bune, în vederea unor eventuale despăgubiri ; cu atât mai puțin pentru a da jos pe alții și a mă așeza, poponete, pe locul lor. Dacă am riscat, aici, ce nu-mi stă în fire (să mă laud), am făcut-o, numai pentru că, în acești opt ani și jumătate câți au trecut de la "schimbarea calendarului", s-au petrecut nu doar lucruri de rușine... simple ; ci și... compuse : Blandiana, Adameșteanu, Al. George, și alți braveți au lucrat din greu, nu doar cu pompa, umflându-și balonul faptelor anticomuniste dinainte de 89 (sublime, **și** inexistente), ci și cu "balanța" : diminuezi, bagatelizezi până la negație (apoi lași totul pe seama uitării-la-român) fapte

adevărate ale unor oameni din carne și din sânge - indiferent de ulterioara devenire a lor: Țepeneag, Virgil Tănase, Nedelcovici, Tudoran, Dan Petrescu, Luca Pițu, Cangeopol - pentru a te așeza "în locul lor", tu : lașul, dezertorul, consimțitorul, deci colaboraționistul, mincinosul - impostorul.

La urma urmelor, aș fi de acord să primească "certificat de opozant anticomunist" Paler, Blandiana, Dimisianu, Ștefănescu, Manolescu, Pruteanu, Al. George (mai ales !), ba chiar să li se deearne Ordinul Rezistenței (la Călcatul în Picioare) - cu o condiție : viața și faptele acelor scriitori care, riscându-și, nu doar rubrica, nu doar menținerea operei lor în manualele școlare, nu doar dreptul de a avea întâlniri-cu-cititorii, ci, de ce n-aș spune-o : au riscat și țara și viața, încercând să spele rușinea nerușinii breslei scriitoricești-român să nu fie batjocorite de inși care, uitând că, sub Ceaușescu le apăruseră toate cărțile, că publicaseră în toate periodicele, că figuraseră în toate dicționarele, călătoriseră (chiar în Franța - dar, Doamne-fereste să sufle ei un cuvânt despre teroarea din propria-le țară) ; iar după 89, că tot "se dăduse drumul la presă", s-au ridicat de prin șanțurile prin care se deplasaseră, în patru labe (ca să nu afle Popescu-Dumnezeu că amicul șefului său de cabinet este un rreacționar și un opozzzant terribel, parol !), lătrind la Soljenițin, la Saharov, la Havel - ce să mai vorbim de nefericiții de compatrioți și colegi... - dacă nu s-a înțeles că am arătat înspre vânjosul Al. George, foarte rău !

Ce nu pot accepta : faptele (scrisurile mele) să fie împinse pe al șaisprezecelea plan, date la o parte, "uite", îngropate - când nu sunt distruse - o spun pentru a suta oară, am s-o spun până la a 1001-a - așa cum a făcut Liiceanu cu volumul de mărturie despre 1977: **Culoarea curcubeului**, nedistribuit, dat la topit ; cum a făcut Sorescu, distrugător al plumburilor romanului **Gardă inversă** - cum a făcut Papahagi : el nu a distrus textul cules: **Patru dialoguri**, însă a cerut bani de la Soros, i-a primit - "în schimb", nu a publicat cartea !

Am avut timp să mă conving în acești (atâția !) ani: hotărârea de a mi se nega, prin ocultare, scrisul, deci existența a pornit de la Liiceanu, eficace consiliat de Monica Lovinescu, de Virgil Ierunca și beneficiind de logistica 22-ului. Multă vreme am refuzat să accept evidența : după evenimentele din 89 prietenii mei parizieni, dacă și-au menținut poziția critică la adresa puterii, și-au continuat atitudinea anterioară, de trecere peste "micile slăbiciuni ale scriitorilor buni" (Manolescu, Blandiana, Doinaș, Paler, Iorgulescu - hai să-l pun aici și pe Hăulică).

Or eu (vai !) nu mă schimbam : fără a le ataca "opera", arătam că "viața"-le nu este de cinste. Că, dacă-i pui la zid pe Sadoveanu, Călinescu, Arghezi, Vianu, Ralea, Cioculescu drept este ca, fără a le nega contemporanilor "părțile" (căci au și ei - cine-ar fi crezut !), să le amintești și pe cele-de-rușine. Pentru că, oricum am lua-o, întoarce-o, ocoli-o : nu poți înnegri "portretul" unui D. R. Popescu, de pildă și înconjura cu îngerași (roz) pe al bunului și devotatului prieten al aceluiași : N. Manolescu ; nu poți deplora marinismele lui Sorescu (însă numai după mai-iunie 1990 !), în același timp urca pe Blandiana în slăvi - nu numai pentru isprava anticomunistă intitulată **Arpagicul Tricolor**, dar făcând din ea o rezistentă, ba chiar sertaristă!

A, că nu este același lucru ?, că X a făcut mari porcării, Y doar din cele mititele ? - cu ce fel de balanță este cântărit păcatul-de-cuvânt-al-scriitorului care, ca și în crimă, începe de la unu ?; cu ce metru măsoară prietenii mei ero-riile scriitoricești, când vina grea a mânuitorilor de cuvânt a fost, în timpul terorii : **nerostirea cuvântului** ? Facem cum fac Norman Manea, Z. Ornea cu Eliade : numărăm articolele de rușine ?- începând de la câte bucăți autorul merită blamul, sub câte i se acordă "circumstanțe atenuante"?

Nu m-am putut înțelege cu Monica Lovinescu și cu Virgil Ierunca - într-o chestiunea de... de cantitate : ei nu acceptau comparația (pe care, în realitate n-am făcut-o - și regret - o dau aici ca exemplu) între Păunescu și Manolescu - de pildă. «E inadmisibilă o asemenea apropiere !»; eu credeam (cred) altceva, altfel : un scriitor de valoare (culturală) a lui Manolescu, dacă nu rostește cuvântul adevă-rului, cade în aceeași categorie cu cel ce rostește cuvântul neadevă-rului. Deci deosebirea dintre un auxiliar "cinstit" al Puterii

și un ins înzestrat cu darul cuvântului, însă care, din lașitate, din egoism, din frică rămâne mut - este doar cantitativă.

Mai există o nepotrivire în judecarea oamenilor de litere cu faptele lor cu tot.

Dacă, de pildă Gabriel Liiceanu a publicat tot ce le-au încredințat Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, dacă a organizat lansări, întâlniri cu cititorii, turnee prin țară, înseamnă că, în ochii lor, ai "beneficiarilor" Liiceanu este un om fără prihană.

În ai mei : nu prea ; deloc. A retras la scurt timp după distribuirea în librării volumul de mărturie **Culoarea curcubeului**, iar după doi ani l-a trimis la topit - fără să mă avertizeze (și fără să recunoască, atunci când aflând din presă, l-am întrebat ce se întâmplase cu cartea, vădit, rămasă... necunoscută) - Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, de parcă n-ar fi ei înșiși oameni de carte, respectuoși față de carte - mă acuză pe mine, victimă, de calomnie la adresa "bietului Gabriel" !;

Liiceanu respinge volumele de el solicitate : Scrisori și Articole - motivând, copilărește, proteste că... n-are hârtie - Monica Lovinescu și Virgil Ierunca nu numai că nu-și arată dezacordul față de "răzgân-direa" și argumentarea editorului lor preferat, dar îl conforțează în nedreptatea comisă cu acele texte. Păgubașul cu o mie de păcate...

În acest an, la Nemira, sper ca, în sfârșit ! să apară o parte din textele publicistice ale mele, dateate începând cu 1972 - nu e greșală : cel mai vechi articol păstrat (celelalte or fi în pivnița lui Pelin) datează din anul următor Revoluției Culturale și a fost publicat în *Die Zeit* din Germania. Le adunasem în vara anului 1990 - pentru Liiceanu - or, cum el le refuzase, le trecusem la Litera (care a publicat ceva, n-ar mai fi publicat, deloc, nimic !).

Unii prieteni (și editori) răspund la întrebările mele (legitime !) cu întrebarea : de ce mă grăbesc așa ?

Le explic : mă grăbesc (?) ca unul care timp de două decenii nu a putut publica în limba în care nu a încetat să scrie (unde mai pui că a debutat editorial la vârsta de 33 ani...);

Mă grăbesc, nu pentru a o lua altora înainte. Nu pentru a răsturna ordinea, ci așa zice : din contra, ca să pun ordine în cronologie ; să nu mai creadă eventualii cititori că **înainte** - adică **înainte, în timp de "analizele politice"** semnate de N. Manolescu, Păler, Liiceanu, G. Andreescu, S. Tănase, Dan Pavel, Ileana Mălăncioiu, Pleșu, Pruteanu, Hurezean, Iorgulescu, Blandiana... (așternute pe hârtie cel mai devreme după 1 ianuarie 1990) - pământul era netocmit și gol. Că a fost o gaură-n timp.

Mă grăbesc (dar, iată : au și trecut opt ani !) să restabilesc un adevăr : pe vremea când cei numiți mai sus, deși adulți și ei, autori de volume (de valoare !) nu îndrăzneau să discute nici la bucătărie, cu aparatul de radio pus tare, pe București "problemele", eu, din România, scriam în ziarele occidentale, dădeam interviuri - și mai cu seamă : publicam cărți.

Acesta este motivul lipsei de modestie de care am dat dovadă în textele de față - nu cer decât ceea ce mi se cuvine.

*

GAURA DIN... ISTORIE

Paris 7 mai 1998

Până la 22 decembrie 1989, ultima gaură din Istoria Românilor măsura "un diametru" de jumătate de secol (din 1938, de la instaurarea dictaturii lui Carol II) și o adâncime încă neevaluată. Din august 1944, mai vartos din 1948, comuniștii ne-au furat trecutul, interzicându-ni-l, băgându-ne pe gât un "viitor de aur" din ce în ce mai îndepărtat, pe măsură ce ne apropiam de el.

Lucrurile au fost limpezi atâta vreme cât am știut că Răul vine de la Răsărit. După 14 ani de ocupație, Ocupantul părăsind solul ocupat (1958), ocupații s-au mirat foarte că Răul n-a plecat odată cu Armata Roșie - cea care,

vorba anecdotei : “Ne scăpase de nemți, dar nu și de ruși...”. Luminații noștri politicieni (în majoritate încarcerati) s-au arătat a fi consecvenți purtători ai unei gândiri-de-lemn și nu au apreciat, normal, pericolului: firește, Rusul ocupant era o pacoste, însă comunismul adus și lăsat pe mâna localnicilor se arăta a fi adevărata năpastă. Această tragică eroare a făcut ca Românii să piardă, nu doar lupta-dreaptă, armată ; nu doar demnitatea. Ci și simțul realității.

Un individ, o comunitate poate cunoaște, perioade mai lungi, mai scurte de deprimare, descurajare, deznădejde ; însă când un ins - ori cinci, ori o sută, ori câteva mii, câți au fost mineri greviști în august 1977 se ridică din genunchi, atunci măcar a zecea parte a comunității trebuie să facă la fel ! Cu condiția ca acea turmă să aibă și un păstor-doi, nu doar berbeci. Comunitatea românească nu a avut - după ce ocupantul rus a plecat - păstori ; conștiințe ale nației, directori de conștiință : intelectualitate. Se simt insultați, “înjurați” inginerii patriei? Foarte bine, ar fi prima oară când s-ar simți. Fiindcă adevărul este acesta, crud : Dacă Românii ar fi avut ceea ce se cheamă : *intelectualitate*, **aceea ar fi dat semne că a existat și pe timpul lui Ceaușescu**, fiindcă prileurile nu i-au lipsit :

- 1) în 1968 ;
- 2) în 1971 (“revoluția culturală”);
- 3) în 1977 - în primăvară, față de mișcarea pentru drepturile omului ;
- 4) în vară, la congresul cutare al scriitorilor (când Ceaușescu i-a pus să se întrecenzureze - ca la Pitești) ;
- 5) la sfârșitul verii, greva minerilor din Valea Jiului ;
- 6) 1979 (constituirea SLOMR) ;
- 7) (“sistematizarea”) țării, 1984;
- 8) revolta de la Brașov, noiembrie 1987...

Se observă : n-am amintit “cazurile” - efectul lor nu a depășit patruzidurile sălilor de ședințe (“de creație”, altfel cum ?).

Nu : comunitatea românească nu a avut - atunci când nevoia era mai urgentă - intelectualitate. Din 1965 - Anul Unu al Iepocii - supraviețuitorii vechii generații erau deja striviți, descurajați - și mai ales trecuți în *proprietatea* Securității : rezistaseră la anchete, la torturi, la decenii de închisoare, însă nu rezistaseră la... “libertatea” cu care nu mai aveau ce face (doar n-or să spună Diaconescu, Tepelea, Quintus, Coposu - dacă ar trăi - că ei știau : au să apuce momentul decembrie 1989 !). Comunitatea românească a (supra)viețuit fără păstori, fără sfătuitori, fără învățători care să-i arate unde să pună piciorul, să o consoleze, să o încurajeze, spunându-i că nu mai este mult până la mal... Comunitatea românească nu a avut un cler demn de acest nume: preoții ortodocși au fost primii, cronologic, auxiliari ai Securității (și cu alibiul cel mai neinteligent : «Trebuie să salvăm credința strămoșască !» - de parcă, pentru a-ți salva sufletul, plătești Diavolului, cu... sufletul). Comunitatea românească nu a avut *intelligenție*, ca să folosim acest termen occidental de origine rusă : *dăscălii* și-au ascuns și ei colaboraționismul caracterizat îndărătul necesității de a nu-i lăsa pe tineri ne-instruiți (s-au văzut rezultatele “învățăturii” lor, în succesivele generații școlite începând din 1948) ; *artiștii* (plastici, muzicieni, dramatici) aveau de totdeauna alibiul : «Noi facem artă, nu politică!», iar scriitorii...

Scriitorii-la-români... Ei au fost în fruntea dezertorilor.

Demisia națională și-a arătat fructele otrăvite, nu neapărat în 1990 și nu în 1991 - nici chiar în 1992. Ci din clipa în care seniorul Coposu (tatăl nației - orfane...), bine sprijinit, elegant justificat, frumos legitimat-încadrat de două doamne : Ana Blandiana și Doina Cornea, a început a umbla (ier-te-mi-se vorba rea) cu măgureanu’ după el. Acest după nu vrea să spună, în cadrul relațiilor umane - și al umane... subordonări - că cel din urmă este sluga, scutierul, aghiotantul celui din față ; ci taman invers : personajul important fiind, dacă nu chiar Măgureanu, atunci “instituția”, altfel spus : Organul - de felul său foaaarte muzical : *el* cântă - ei bat pasul.

S-a văzut și mai limpede în 1996, când opoziția a câștigat alegerile, prin “Emil”. Impresia, terifiantă : comunitatea românească (în fine, acea mare-parte a ei care divorțase, nu-l mai voia pe Iliescu) era o turmă de oi câpii : nu

știa nimic, refuza să afle, nu mai ținea minte nimic-nimic-nimic. Bine-bine, dar ce voia ? Voia - și vrea, în continuare : bani. «Cine are bani își permite să fie și moral», zicea ea, dracu știe de unde scosese înțelepciunea.

«Ca Cataramă !», adăuga ca-catarama înalt exemplificatoare.

Încă o consecință a absenței unor îndrumători : așa cum, în 17 decembrie 1989 Românii, în majoritate, erau convingeți că au voit să se aranjeze cu Ceaușescu (ca să nu-i omoare Nea Nicu și Neanea Nica chiar de tot, chiar de tot) ; așa cum la 22 decembrie fix masele largi de **români ceaușiști** - dacă n-ar fi fost, de ce l-ar fi aclamat ? - au voit (*Box populi* !) moartea aceluiași Ceaușescu și nu (re)instaurarea libertății, a democrației (dacă mă înșel, să mi se răspundă : cum se face că la alegerile din 20 mai 1990 a câștigat tovarășul nostru Iliescu ?) - tot așa, în 16 noiembrie 1996, Românii din opoziție (majoritatea) au votat pentru Constantinescu, uitînd, nemaștiînd, nemaipăsîndu-le, că țărano-creștinul încheiase alianță, nu doar violent împotriva naturii și în poziție de vădită inferioritate cu nr. 2 al comunismului: Roman - dar că avea în spate (ca protector-dirijor-cenzor) Măguritatea Eternă.

Ce s-a ales de speranțele românilor în “ai noștri” - se vede cu ochii închiși. Deziluzia (care, de la încheierea tratatului cu Ucraina, a devenit catastrofă) are, la origine (“la bază”, ar zice tovarășul Constantinescu, “intelectual” de culoarea peretelui, strălucit activist) **dezertarea** - deci: **absența intelectualității din comunitatea românească**.

Firește : în “intelectualitate” nu intră toți cei avînd “la bază” o facultate ; nici chiar artiștii nemăsurat de talentați, frizînd geniul - ca Horia Bernea, ca Lucian Pintilie, Țiriac... Deosebirea dintre ei și un (problematic) intelectual român : aceștia au o puternică conștiință de sine - celălalt are (ar trebui să aibă) o normală conștiință de... ceilalți.

De aceea nu va fi avînd ursul coadă, nici Românul noroc. Fiindcă norocul e cum și-l face omul - cu condiția ca acela să știe pe ce lume se află ; să aibă ținare de minte - altfel pe ce construiește, mental : pe nimic ? Istoria unei comunități amnezice este... tot nimic, chiar dacă umblă un zvon : până și nimica mișcă ; o fi mișcînd - la alții : unguri, polonezi, bulgari...

După decembrie 1989, Românii au trecut și la astuparea găurii numită istorie. Excelentă idee. Numai că istoria cuprinde nu doar fapte și date... istorice, nu doar evenimente petrecute cîndva, demult, în trecutul îndepărtat, până în 1989 tăcute, ori de-a dreptul interzise. Ci și adevărurile noastre cele de toate zilele. Ceea ce facem - cu fapta, cu scrisul - azi, s-ar putea să... intre-în-istorie.

Se spune (eu am auzit de la tata, el știa din Siberia...) că, de pildă Rusul, oricât de umil, neinstruit, păcătos, bețiv ar fi, atunci când **face** ceva : un sputnik, un coteț, o groapă pentru latrină, o movilă de sfecclă, **știe că toată lumea este cu ochii pe el** ! Iar fapta lui, din străfundul Rossiei, are să fie trecută în istorie ! Nu contează că ceea ce face Rusul nu are nici pe departe calitatea facerii Neamțului - contează că Rusul, barbar, becisnic, mizerabil - are conștiința importanței sale (nici n-ai zice că face parte din o comunitate asiatică, în care demnitatea omului nu contează dacă te uiți la marea, la imensa lor literatură, accepți : contează) ; că el, individ, este o parte din comunitate: nație, popor...

Ceea ce mă îndurerează (și mă mânie), în continuare : lipsa de memorie a Românului - neresimțită de el ca un (grav) cusur, și dacă nu considerată calitate, atunci, sigur: o cantitate neglijabilă, echivalentă cu lipsa falangei ultime de la degetul mic al mâinii stîngi, negreșit: a vecinului posesor de capră...

Amnezie inacceptabilă în cazul **făcătorilor de istorie**.

1. C A L C I U

Ieri 6 mai am primit din partea D-nei Lucia Hossu-Longin caseta conținînd prestația mea din emisiunea *Memorialul Durerii*, în două volete : 67 și 68, difuzate în februarie și în aprilie pe canalul 1 al Televiziunii Române.

Văzînd primul episod, apoi jumătate din al doilea (aici, o eroare: am afirmat că volumul meu **Gherla** fusese înregistrat la București - nu: la Paris)

apoi încă jumătate din jumătatea rămasă, mi-am spus că mi se făcuse un minunat cadou pentru cea de a 21-a aniversare a liberării din arestul Securității de la Rahova (6 mai 1997). Nu mai regretam că, în decembrie 1997 acceptasem să particip la această emisiune deși, în aproape opt ani, realizatoarea “uitase” să mi se adreseze și mie, cel care, prin cărți, prin clamări, prin fapte începusem a erija, încă din 1966 (de când scrisesem **Ostinato**), un foarte modest, însă nu mai puțin unic **memorial**;

Nu-mi mai părea rău că, într-un târziu, apărusem și eu : aflasem că nici presa scrisă, nici televiziunea de la București nu stăpâneau istoria elementară și, ca pe malul Dâmboviței, analfabeții continuau să răspândească ne-știința, analfabetizând, în continuare, masele (largi). Nimeni dintre Vajnicii Români, altfel extrem de tricolori, nu se gândise la un colocviu, la o masă rotundă, la o dezbatere cu martorii, cu participanții, cu **îndurerății** din 1977 - dacă tot umblăm cu **memoriale ale durerii** (cu osebire la Universitatea bucureșteană, acolo funcționând, de treizeci de ani, fără întrerupere, *Uzina Amneziei Naționale*) ; mi s-a spus că nu s-a vorbit nici la München - pardon : la Praga, unde s-a mutat Europa liberă - firește, am arătat spre postul de radio care, de-o pildă, în 1977, nu a doar dat (celor neinformați, informații), dar a și căpătat (onorabilitate, deci prelungire a finanțării, în dolari, ca urmare a diminuării, apoi a dispariției acuzațiilor presei occidentale că ar fi “oficină a CIA” - lucra-re la care au pus un umăr decisiv și nefericirii ce-și puseseră pielea pe băț atunci, în Primăvara de la București...).

Bine, dar **cine** să vorbească românilor despre propria-le istorie ? Ratesh - care nu mai știe cum îl cheamă? Iorgulescu ? - care știe (deși nu semna articolele de fond ale *României literare*, nici “contribuțiile” sale conspirative trimise Europei libere, vulgare ciupeli de la același post de radio), însă îi îndeamnă pe ceilalți, în *Dilema* lui Pleșu, să uite tot ce știu ?

Privind caseta trimisă de la București, încercând să fiu “obiectiv” - și autocritic ! - constatam cu bucurie : realizatoarea, departe de a se mulțumi cu zisele mele, fie le confruntase cu altele, ale altora (chiar dacă am deplorat absența unor scriitori, “colegi” care ar fi avut muuulte de spus despre anul ‘77: Manolescu, Hobana, Blandiana, Dimisianu, Băran, Doinaș, Mircea Micu, Iorgulescu, Fănuș Neagu...), fie le întărise cu mărturii impresionante (Ion Ladea), ori cu ale foștilor mei colegi de școală primară din satul Buia : Petrică Banu, “Turcu”... O completare sfâșietoare la episodul Băragan a constituit mărturia cuplului de basarabeni supraviețuitori “în epoca de piatră” (oare vor fi băgat de seamă telespectatorii : în dialogul cu Lucia Hossu-Longin, acești bătuți-de-istorie de aproape 60 ani fără întrerupere nu s-au plâns, nu au plâns?; nu s-au văicărit, n-au aolit - oare de ce ? : n-or fi și ei români? a, da : ei nu sunt români, ci basarabeni...). În continuare, am aflat despre mine lucruri noi (grenada de la Buia : eu o bănuiam a fi fost provocare, pentru a avea Securitatea prilejul să-i bage-n boale pe buieni și să-i facă să “adere” la unul din primele colhozuri din țară - dar nu știam că acea grenadă, pentru care a fost bătută și mama, ca să spuie de unde-o avea, era, în fapt o petardă de exercițiu...); sau: știute doar de mine, din anchetă : “Foto-romanul”, “Scrisoarea de la trei popi”, “Excluderea din Uniunea Scriitorilor”; apoi Buia, Sibiu, Șeica Mare (n-ar fi stricat o imagine de la Mediaș: Securitatea; de la Sighișoara : Prefectura), acestea m-au impresionat până la (două) lacrimi - să spun așa : una de amintire, cealaltă de prețuire - a muncii realizatorului.

În ciuda “rezervelor” (este normal ca, fiind atâta timp respins, să resping la rândul meu pe respingător, nu ?), am acceptat să apar în emisiunea Luciei Hossu-Longin. Trebuia să spun : în urma insistențelor Ștefanei Bianu și Anei Țuțuianu. Însă când am ajuns în ultima parte (episodul **Scrisorii deschise**) - stupoare ! Pe cine văd, prezentat de realizatoare drept... unul de-al nostru, de-al “Mișcării pentru drepturile omului din ‘77”? Să nu-ți crezi ochilor (și urechilor) !

Un român-adevărat ar spune :

«Nu-nțeleg de ce te superi : emisiunea este bine făcută, adevărată - cu o mică excepție... Treci peste ea, ce Dumnezeu : acea excepție (mică) nu-ți face vreun rău, nu atentează la adevărurile rostite de tine... În schimb, lui îi face

un mare bine...»

Așa e. Așa o fi acolo, în România, unde viața a devenit alcătuită doar din astfel de "mici-excepții"; unde toată nația îl aplaudă pe tiran, apoi toată nația îl ucide ritual pe tiran, apoi toată nația pleacă la revoluție, apoi toată nația : ce vitează s-arată ea (după război), capătă certificat de revoluționar cu voie de la Secu. Numai că eu nu mă aflu în România. Nici înainte de a mă exila, în noiembrie 1977, nu acceptam ca viața să-mi fie zidărită din asemenea mici-excepții - mai știi ?, din această pricină am și fost... dat afar' din țară, atunci ; din această pricină am fost... ne-primit după 1989, în Uniunea Scriitorilor, de iubiții compatrioți, genialii mei colegi scriitori, în frunte cu Doinaș, Dinescu, Manolescu, Blandiana.

Am păcătuț de multe ori ; mult : prin minciună. Din 1977 am mințit autoritățile occidentale, afirmând că Ixulescu semnase **Scrisoarea** - prin telefon...; că pe Ygreceanu îl cunosc, cum să nu-l cunosc, doar a fost alături de noi, pe baricade, iar Zedete, ce să mai vorbim : era cât pe ce să fie arestat la domiciliu, noroc de familie : îl linșase preventiv, pentru că zisese că el "semnează, la Goma". Am mințit - zicându-mi că fac bine : oameni disperați, amenințați de a fi expulzați, aveau nevoie : fie **să iasă**, fie **să rămână**, în fine : **să capete azil politic în Occident**.

Cum să spun eu, ca să mă fac înțeles chiar și de un român : asemeni lui Crăcănel, vreau, totuși, să știu **Pentru ce** (Nene Iancule) ?! Până acum consimțisem la... neadevăruri-făcătoare-de-bine, însă nici-odată nu mi se forțase mâna; nicând nu mi se băgase în suflet și-n răsuflet: un discurs (text tipărit, rostit), mincinos. Despre ce este vorba? În partea a doua a emisiunii, ajungând la momentul **Scrisorii deschise** care a adunat semnături ale aderentilor, Lucia Hossu-Longin spune :

«Primii care aderă și semnează textul Scrisorii deschise sunt : Vlad Drăgoescu, Ion Ladea, Nicolae Bedivan, părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa (subl. mea, P.G.), Ovidiu Vasilescu, Gheorghe Brașoveanu, Sergiu și Carmen Manoliu...»

Pe ecran defilează lista : cea făcută de mine, întâi scrisă de mână, apoi bătută la mașină. Și ce se vede ? Iată ce :

"Au semnat :

Feher Adalbert

Gesswein Emilia

Gesswein Erwin

Manoliu Carmen

- " - **Sergiu**

Goma Paul

Năvodaru Ana Maria

Ștefănescu Șerban

„

Linia de după al optulea semnatar vrea să spună că aceștia au constituit "nucleul" iar cei ce au venit după au fost... următorii :

"Bedivan Nicolae

Topolski Elena

Ionescu Paul

Ionescu Vlad..."

Lista continuă să defileze - acum semnatarii poartă în față o cifră:

"34. Teodorescu Gertrude

35. Dobre Lili (...)

39. Curpen Emil Radu

40. Becescu Enric"

Vlad Drăgoescu vine pe locul 57, **Ladea** nu este văzut, probabil se afla între **Ionescu Vlad** (nenumărat, însă al 12-lea) și **Teodorescu** (nr. 34). Nu se văd pe listă, numele lor nu este rostit - deși au fost oameni extrem de curajoși, care au pățit cumplit: **Paraschiv Vasile** din Ploiești, **Gabriel Cristoaica**, **Robert Dâmboviceanu** (descriu pe larg, în **Culoarea curcubeului - v o l u m t o p i t d e f i l o s o f u l L i c e a n u !** - "paza" asigurată în ultimele zile și nopți de libertate de ei, de **Ladea** și de **Becescu**), apoi **Nicolae Dascălu**, **Ilie**

Ban, Dana și Ara Șişmanian...; nu apare măcar într-o înșiruire **Ion Negoïtescu**, arestat, umilit, silit să se renege; nici **Ion Vianu**, "demasc" în public, la Facultatea de medicină, copilul fiindu-i bătut de un securist...

Se spune: timpul, la televiziune, se numără cu secunda (răspunde Radio Erevan: «Da, însă noi, Românii, n-am fost înștiințați...»), deci, imperativele de încadrare în timp au lăsat pe dinafară numele unor oameni ce ar fi meritat măcar atâta...

Însă dacă lipsesc stâlpi ai mișcării noastre, apare, cine?: Calciu!

Cum se explică, nu: apariția (asta ținând de... teologie), **ci introducerea prin efracție** - ceea ce ține de cu totul alte... instanțe - a lui Gheorghe Calciu?

Nu știu. Nu-mi explic minunea. Cine s-a-nșelat - și, la rândul-i, a-nșelat Dacă realizatoarea l-ar fi pomenit într-o enumerare - deci: din greșeală - ar fi rămas o greșeală omenească, peste care, în cele din urmă, aș fi trecut. Or emisiunea se numește **Memorialul Durerii**, deci nu de la "roman", nu de la "poem" se trage, pentru ca noi să-l putem târî pe strada Ficțiunii, colț cu Amneziei - ci de la **memorie**. Or, în episodul difuzat se aude, se re-aude afirmația categorică a Luciei Hossu-Longin (că Gheorghe Calciu face parte din Mișcare! - face-face, cum să nu facă - însă nu din Mișcarea cea militând pentru drepturilor omului din 1977). Apoi apare, viu, însuși generatorul miracolului: Calciu! - nu doar confirmînd un neadevăr (hai să repetăm: din greșeală), dar întărindu-l, umflîndu-l - iată, cu ajutorul cuvintelor scrise ce s-a văzut și s-a auzit la televiziune:

După mărturia (impresionantă) a lui Ion Ladea, pe ecran răsare Calciu. Spune (răspunzînd la o parte din întrebare ce se doar deduce:

«Am aderat (la **Scrisoare** - n.m. P.G.), pentru că eram de acord. Am socotit că încălcarea libertăților este un act anticreștin. (...) Mă bucur că am semnat-o».

Pe ecran, peste imaginea vorbitorului, stă scris mare, citeț:

**Părintele prof. Gheorghe Calciu Dumitreasa
semnatar al Scrisorii Deschise
condamnat politic**

Aș fi rămas la simpla nedumerire, dacă realizatoarea n-ar fi rostit, în off:

«S-a spus că, de fapt, această mișcare intrată în istorie sub numele de Mișcarea Goma (ininteligibil...) dar sînteți deopotrivă unul din fondatorii și susținătorii ei...»

Ce spune Calciu despre "mișcarea Goma" - al cărei cofondator (!) a fost - chiar că nu mai interesează. Minciuna este atât de sfruntată, încât nu merită a fi corectată.

Interesează însă că ne aflăm în fața unui - pe de o parte: **neadevăr istoric** (realizatoarea a vorbit de istorie, nu eu); pe de altă parte dăm nas în nas cu o impostură dintre cele mai nerușinate - oi fi eu obișnuit cu măgăriile, cu porcăriile, oi fi făcut bătăture de-atâtea românării - dar bieții oameni care înfruntaseră barajele Securității, bătăile, aresturile, azilele psihiatrice (să nu fie uitată presiunea insuportabilă a familiei băgată-n boale - altfel, fulgerător profitoare!) - pentru că semnaseră **Scrisoarea** cu pricina? Ce vor gândi ei despre Calciu - persoană-personalitate care vreme de 21 ani nu s-a amestecat în... tărățea disidenților, considerați de el și de ai săi: «comuniști deghizați», dintr-o dată arătîndu-se în icoana ecranului, în straie de preot, cu barbă de preot, cu cruce de preot pe piept - **și mințind**!?

Calciu: nu numai că nu a semnat **Scrisoarea deschisă** din 1977 - necum să-i fie... fondator (niciunul dintre inițiatori nu și-a arogat această ispravă, Calciu: da), dar mă evita cu îndârjire, refuzînd să mă întâlnească (nici pome-neală să vină pe Alea Compozitorilor, să semneze!). Din 1968, când am încercat să stau de vorbă cu "piteșteanul" cel mai avizat, în vederea scrierii cărții despre reeducare, el a refuzat categoric - prin Marcel Petrișor:

«Bă, Ghiță nu vrea să vorbească despre Pitești - punct!»

În 1976 am mai făcut o tentativă, prin Vlad C. Drăgoescu. Rezultat identic:

«Ghiță refuză să vorbească...»

Dealtfel, de la tribunal (unde amândoi fusesem martori ai lui Petrișor în procesul de divorț - prin 1967) nu l-am mai văzut la față, în România, pe Ghiță Calciu.

/Fatalitate! Imediat după minciuna cât Patriarhia cu Teoctist cu tot, apare pe ecran (iar Lucia Hossu-Longin citește extrase) : “Scrisoarea unui grup de preoți ortodocși de la Protopopiatul Reghin, împotriva Mișcării Goma”, datată : 23 martie 77, semnată de : Pr. Gheorghe Pop, Reghin, Pr. Mihai Ciobanu, protopop, Reghin și pr. Nicolae Dinu, Breaza - aceștia încheiau după cum s-a putut auzi-citi la televizor :

“...nu ne temem de lătratul unui câine ca Dvs. (oameni cuvioși, părinței, un păgân ar fi zis : “ca tine” - n.m., P.G.), de n-am fi preoți, i-am spune că-l vom scuipa și-l vom lovi cu pietre...”

Am primit atunci și alte epistole sobornicești - una începea așa : “Noi, șapte preoți ortodocși...” - aceștia (preoți-preoți - dar șapte !) nu mă câneau, mă doar afuriseau...Calciu nu mi-a adresat asemenea scrisoare - însă nici vreuna de adeziune.

(Ar fi trebuit să scriu : “Calciu nu mi-a adresat atunci, în martie 1977, o asemenea scrisoare - dar nu e prea târziu. După cum merg treburile în România, n-ar fi de mirare dacă ne-am procopsi cu un guvern condus de patriarh - am mai avut... Și cum cota Securității se află în creștere, acel “prim-patriarh” are să fie recrutat dintre puterile securisto-legionar de teapa unui Anania, a unui Plămădeală”. Să mai fi adăugat : “Atunci voi cere cetățenia franceză și-i voi pune... cruce României, țară pentru care am făcut prea puțin bine - țară pentru care ei și ai lor au făcut prea mult rău”).

Faptul că nu a semnat **Scrisoarea deschisă** nu a însemnat defel că l-am considerat “dușman”. La urma urmei, nici Marcel Petrișor - care-mi era bun prieten (spre deosebire de Calciu) - nu a semnat-o ; nici Virgil Mazilescu, nici Dimov, nici Mihalaș, nici Lucian Raicu, nici Valeriu Cristea, nici Dana Dumitriu, nici Sorin Titel, nici Dorin Tudoran, nici Marius Robescu, nici Ileana Mălăncioiu (n-o mai pomenesc pe Gabriela Adameșteanu : ea a început a fugi de mine din martie 1970, când am fost interzis) nici... - nu le-am purtat ranchiună.

Când el a reînceput a avea mari necazuri - cu Mitropolia, apoi cu Securitatea - noi, la Paris, nu am stat cu mâinile-n sân : prin Liga pentru apărarea Drepturilor Omului (Maria Brătianu, Sanda Stolojan, Cezianu, Berindei, Marie-France Ionesco), am făcut moratorii, interpelări, informări, articole de ziar - întru apărarea persecutatului Calciu; pe Calciu, Țuța, Petrișor, Aurel State, Octavian Voinea i-am cooptat în CIEL, cerînd imediata liberare a lor ; Eugène Ionesco a inițiat o petiție cu semnături și a scris în *Le Monde* un articol prin care întărea argumentele jurnalistului francez Manuel Lucbert, ce publicase un serial ; Eliade a acționat și el - nu doar el, cum pretinde Stroescu în *Jurnalul literar*. Firește, toate aceste publicații, organizații au fost minunate, oamenii utili, buni, “de-ai noștri”, câtă vreme îl apăsaseră pe preotul caterisit și pe deținutul Calciu, dar au devenit, fulgerător : “comuniști”, “agenți ai Securității”, după 1985, când Calciu a ajuns în America și a început a se exprima în publicațiile legionare din exil.

I-am scris de două ori, el : o dată - atât. A difuzat un manifest cu înțepături la adresa mea și a “vulgarității” cu care-i atacam pe legionarii teologo-securiști Anania și Plămădeală).

Și iată-l acum, în 1998, declarîndu-se, în public, nu doar de acord, ba chiar... cofondator al unei “bolșevice” **Scrisori deschise** din 1977...

Aș fi luat acest *accident* drept un nesemnificativ *incident* (chiar și eu sînt creștin-ortodox) și aș fi trecut peste - dacă, în această primă-vară, în cursul unei vizite în țară, Calciu nu ar fi făcut declarații surprinzătoare la o față bisericească, la un campion al luptei anticomuniste, la un “conducător al exilului românesc”, cum se autointitulează - citez din presă :

– “Duminică (22 martie - n.m. P.G.) Părintele Calciu a oficiat o slujbă religioasă, «secondat» de Patriarhul Teoctist” - aceasta a fost o știre ; acum vorbește Calciu :

– “orice intervenție a statului în problemele spirituale reprezintă o

infrafracțiune divină” ;

– “statul laic nu are dreptul să se amestece în treburile Bisericii”.

În fine, iată ce crede și spune un fost deținut politic anticomunist despre dosarele de securitate :

– “accesul la dosarele preoților ortodocși care au colaborat cu Securitatea trebuie din capul locului interzis, iar dacă acest lucru se va face, atunci aceia care o vor face vor suporta judecata divină” (s.m.) Ca să pună moț acestor prostii și porcării, Calciu adaugă :

“Toți am păcătuit sub comunism” (subl. mea, P.G.).

Ia auzi ! Parcă ar vorbi-scrie dilemiotul curluntristo-diversionist Pleșu ! Parcă i-aș auzi pe notorii colaboraționiști Breban, Pintilie, Cernescu făcându-și balcanica mea culpa. Acum, în Anul Domnului 1998, iată-l și pe intelectualul Calciu, cogitînd profund pe malul râpei Cetății!

Ce se va fi întîmplat ? Medicinistul Calciu, a fost arestat în 1948 pentru activitate legionară ; reeducat la Pitești, reeducator la Gherla (i se spunea : “Băiatul lui Goiciu”), judecat în Lotul Țurcanu II, ne-executat, băgat la Secția de Exterminare din Jilava, unde îl găsește pe Dumnezeu ; teolog, preot, reîncarcerat pentru “crima” de a fi predicat tinerilor Cuvîntul lui Dumnezeu, caterisit, considerat “renegat”, silit să părăsească România; vreme de 21 ani (din 1977 până adineauri) a împărtășit și răspândit opinia legionarilor despre disidenți : “comuniști deghizați”; despre drepturile omului : “diversiune a Securității”. În acest an, în prea-frumoasa lună martie, surpriză : sare în teleaga Bisericii Securiste Române, schimbă pupături cu boaita de Teoctist, se trezește dîndu-și cu părerea despre dosarele de securitate și, în același preț, pătrunde în... Mișcarea pentru drepturile omului din ‘77 ! Însă nu ca simplu aderent - a, nu!, ci ca fondator!

Nu-i prea de tot ? Nu se sare peste calul bun-simț? Nu se calcă în picioare **adevărul** ?

Se vede că, în România, Românii înghit și “asta”. Cum au înghițit toate șopârlele, toții crocodilii, de la Ceaușescu-Patriotul la Anticomunistul Constantinescu. Și se mai întreabă ai noștri ca brazii de ce-i tratează străinii de robi din tată-n fiu...

Cine nu are ținare de minte nu ține-minte că s-a născut liber.

Cine uită - merită să rămâie rob.

Românii visează o Catedrală a Neamului. Or s-o aibă - Dumnezeu n-au.

Calciu visează Scaunul Patriarhal. O să-l aibă. Rămâne de văzut pe ce are să-și sprijine mitra. Eu știu : direct pe umeri. Amin.

*

Paris 11 mai 1998

(2) G Ă I N Ă R I I

Dacă Românii sunt divizați în chestiunea dezvăluirii dosarelor de securitate - de înțeles : nu toți persecutații de Securitate au rămas fără pată...

Aiuritoare se arată a fi audiența - și prestigiul ! - în presa scrisă, la radio, la televiziune, deci și în târg a unor inși întru totul detestabili, a căror murdară-biografie numără decenii de găinării, de porcării, de ticăloșii comise la lumina zilei. Cum se explică ? :

- Să fie oamenii chiar atât de uituci ?, să fi uitat “trecutul” acestor din cale-afară de... prezenți ?;

- Să scoată acești găinari, pe gură, din condei lucruri atât de adânci, atât de frumoase - atât de adevărate, încât li se trec cu vederea “rătăcirile de tinerețe” ?

Adevărată este doar bănuiala din prima întrebare ; la doua răspunsul ar putea fi :

«Neinstruitului, incultului, lipsitului de gust, primitivului îi plac “oratorii” inculți, triviali, primitivi».

În toate comunitățile există “categorii” de gusturi, după structură, după cultură, după vîrstă ; unora le place o anume literatură, muzică, spectacol,

vestimentație, mobilă, alimentație, persoane de sex opus etc...; altora; altfel-de. Se vede că Românul, strivit de comunism, dar și complăcându-se în starea de perpetuă ruină, totuși, pe undeva este conștient de stadiul pre-școlar (de pre-istoric să nu mai vorbim) în care întârzie. Drept care încearcă să se ajute singur, să “remedieze”, să se culturalizeze - nici măcar ca înainte : la-seral, ci la fără-profesor ; și, după modelul Pieții Universității, să urmeze cursuri-forțate-de - de ce-o fi !

Ce le lipsește, pentru a izbuti, dacă nu să recupereze (fiindcă nimic nu se recuperează - totul se pierde...), atunci : pentru a nu mai pierde timpul și prilejurile ?

Aparent, nimic. Românii noștri sunt, în general, bine dotați pentru exercițiul intelectual, nu figurează printre cei mai lipsiți de voință, de tenacitate, ba, dacă-i asculți, ei sunt cei-mai-isteți-dintre-Thraci (priviți-l pe I.C. Drăgan!). Și-atunci ? De unde spectacolul acesta (spectacol pentru un neromân, care doar înregistrează, însă nu participă) de grup uman buimac, ce pare năucit de o lovitură de băta în cap, ori de îngurgitarea unui drog care-i face pe indivizi, alternativ, simultan : isterici **ori** apatici ; violenți **și** inerti ? Cât despre producția mentală numită gândire-vorbire...

Ce li s-a ntâmplat compatrioților noștri, de arată cum arată - mai vizibil după 1996 : când au venit la putere ai noștri ?

Modesta mea opinie : una din cauzele incapacității Românilor de a se trezi (de a se deștepta - din somnul cel de moarte) este amnezia. Ea este motorul care ne poate propulsa în sensul cel bun : în față - dar ne poate opri, ține pe loc ; ba, în cazul nostru : da înapoi, retrograda. Dacă uităm.

Vulgara, simpla, normala, obișnuită tinere-de-minte face legături între prezent (pe care Românul strivit îl consideră unic, și îl trăiește permanent) și trecut. Or e tragic de simplu : dacă nu știi de unde vii (din trecutul mai apropiat, mai îndepărtat), înseamnă cu nu înțelegi unde te afli - aici-acum (deocamdată...).

Sânt convins : compatrioții noștri nu vor putea face un singur pas în față (cultural, economic, /geo/politic, sentimental) dacă se vor lăsa, în continuare, în voia obișnuinței de a uita ; dacă vor mai da ascultare prefăcutului glas al lupului vinovat de a fi înghițit Scufița Roșie, iar acum, la scadență temîndu-se de dreapta răsplată și implorînd, el... uitare - prin : «Fără violență !» al lui Buzura ; dacă vor asculta culturalistele glasuri ale sirenelor *Dilemei*, avînd ca primă-solistă diva numită Pleșu - nu doar propovăduind, dar cerînd ascultare-și-uitare.

C I A C H I R

Atîta vreme cît un cititor avînd 19 ani în 1989 - deci fost și “înainte” răsfoitor de gazete, îl va citi, acum, pe Dan Ciachir și-l va găsi interesant, adînc, creștin, deștept - chiar și frumos !-, acela are toate (ne)șansele de a rămîne, fie un primitiv, fie un... asimilat al Organului. Este de neconceput ca un om normal constituit să uite că acest Ciachir a fost ani lungi, poate două decenii, colaborator asiduu al gazetei de perete a Securității, *Săptămîna*, condusă de plutonierul de jandarmi și de curve : Eugen Barbu ; este inadmisibil să nu mai țină minte că Ceachirul scria și publica, nu texte cu Duhul Sfânt, nici măcar cu ecumenismul-sub-aripa-ortodoxiei (doctrina securistă răspândită de Plămădeală-Gură-de-Cocleală), ci calomnioase denunțuri publice, numite și “demascări”.

Încep cu un exemplu modest : deși, începînd din martie 1970, numele meu nu putea să apară nici pe traduceri, Eugen Barbu avea voie de la Ceaușul Suprem să “încalce” tabu-ul. Drept care, în *Săptămîna*, au apărut - **după 1970, cînd fusesem total interzis** - mai multe atacuri la adresa mea : “marele scriitor român fără cărți românești” (găselniță dezvoltată de Mircea Dinescu, aflat între Fănuș Neagu și Băieșu, la Casa Scriitorilor), “indivîd fără strop de talent, vîndut capitaliștilor” (de la articol la articol: ăloră care vor Ardealul, glucksmanilor de ocazie, dușmanilor de veacuri...). A mers pînă la a scrie negru pe alb că... sfidez populația, umblînd îmbrăcat fistichiu, bătînd barurile,

fluierându-l (?) pe Johnny Răducanu (??) - altfel sunt un neica-nime și bine-ar face "autoritățile" de m-ar da afar' din țară...

Acesta fiind Barbu. Barbu-i mort - trăiască barbu-i !

Pe când era viu și mult-duhnițoriu, era imitat cu mult zel și de ucenicul ascultător, Dan Ciachir. Cum anume ? Fără a spune lucruri noi (acelea erau proprietatea Bulibașei), prelua teme barbiste și-i ardea o variațiune, două variațiuni pe o temă din clasicii jandarmeriei-miliției-securității, chiar și din a literaturii socialiste din Șoseaua Nordului...

Într-o zi (să fi fost în vara lui '76 ?), urcam Bulevardul 6 Martie (așa-i zicea) pe trotuarul din dreapta. L-am observat - era lume puțină - pe trotuarul celălalt, coborînd, pe Dan Ciachir. M-a salutat. I-am răspuns, am trecut mai departe. A traversat, m-a ajuns din urmă : a constatat - cu plăcere - că nu eram supărat pe el... De ce să fiu supărat? Fiindcă... scrisese ce scrisese despre mine în ultimul număr din *Săptămîna* - dar să știu, adică știu, doar îl cunosc pe Barbu : îl obligase să scrie, îl amenințase că, dacă nu mă execută, atunci... I-am comunicat : nu citisem *Săptămîna* ultimă, nici penultimă nici antepenultimă... Ciachir, cel care mă acostase umil, culpabil, cățelos-gudurelnic, gata să-mi lingă sandalele pentru porcăria făcută din obligație - s-a prefăcut fulgerător într-un ins ofensat, rănit ; cum așa : nu-i citisem producțiile?

Să admitem : Românul de acum 20 ani, a cărui urzicuță preferată era *Săptămîna* MAI nu a reținut lăturile aruncate în capul lui Goma - erau altele mai consistente, mai mirosistente...

Dar cele azvârlite în obrazul lui Eugène Ionesco de același Ciachir, în mai multe rânduri?, o dată într-un fel de pamflet pe o coloană întreagă - pe acestea le ține minte? Nu ? Cum așa : se mânia-Dumăre când Norman Manea, Zigu Ornea susțin că Eliade a scris articole antisemite - **ceea ce, întâmplător, e adevărat** - dar se preface a nu fi băgat de seamă că, în 1979, un căcăcea, un limbric, un pionier al Securității a scris despre Ionesco măgărisme, rinocerisme, în săptămînalul Securității: că e atât de bețiv, încât nu-și mai dă seama ce face; că e ramolit, iar unul, Goma, îl pune să scrie tot felul de insulte la adresa României - **ceea ce, întâmplător, nu e adevărat** - astea nu-l indignează? Deloc-deloc ?

Ce memorie de formatori de opinie au jurnaliștii scriitori de la *Cuvîntul*, de la *Monitorul* de Iași, de la *Curentul* (numai acestea mi-au căzut în mână) care îl cultivă, îl publică, îl interviează pe acest Ciachir, notoriu teolog securist, lătrător la comandă sub Eugen Barbu și sub Ceaușescu ? Cu ce anume îi va fi ținînd el în șah pe Țeposu, pe Buduca (acest dovedit plagiator în 1997, călcase pe urmele ciachire încă din 1990, transmitînd de la Paris pentru *Convorbiri literare*: "Ionesco? e ramolit; Cioran? nu-l interesează Românii"), de le-a devenit un indispensabil maestru de gândire? Cu-dosarul?

La urma urmei e de înțeles : aceștia - și alții încă - au tot interesul să execute ce le ordonă Pleșu : să uite răul făcut de securiști, pretinzînd că ei, nu-i așa, doar din milă creștinească fac asta - dar cititorii ? A-ha, și printre ei există Ciachiri și Buduci - și nu puțini...

V. C. TUDOR

Tot din Groapa Săptămîinii a răsărit și acest vajnic plăieș, membru al unui important clan securist - un frate de-al său era gorilă-major(ă) la sediul C.C., iar cantitatea de informații din arhivele Securității folosite întru șantaj în de ei, nu poate fi explicată doar prin legăturile de-serviciu (tot familia-la-român-sireaca...). Când Eugen Barbu a fost "cinstit" cu Premiul Herder (pomenim câțiva laureați : Jebeleanu, Zoe Bușulenga, Marino - **și** Blandiana!), recomandatul seniorului a fost juniorul Tudor. Șederea în Occident nu i-a folosit la nimica, îl știa pe degete, din București (cât e de corupt și de capitalist), s-a întors pe baricade, la ei, pe Rahovei...

Am avut și eu dezonoarea să mă întrez cu individul (articolul-replică poate fi consultat în volumul **Amnezia la români**, Litera 1992, pag. 68.), după nerușinarea intitulată **Minciuna are picioare scurte**, ocupînd o întreagă pagină din *Săptămîna*, 10 ianuarie 1986.

Ce anume era "minciună (cu picioare scurte)", după opinia caporalului MAI ?

- afirmația jurnaliștilor occidentali, cu precădere francezi că în România se dărau case, palate, spitale, biserici, mănăstiri - în vederea edificării Piramidei lui Iepocă-Vodă ;

- afirmația exilaților români ("a trădătorilor de neam Monica Lovinescu, Berindei, Zamfirescu, Goma") că "sistemizarea" era, în fapt : pură și simplă - și tragică - distrugere ;

- afirmația (defăimătoare !) a ziariștilor occidentali și a exilaților că numitul Gustav Pordea, "deputatul european" din partidul francez de extremă dreaptă Frontul Național era, în fapt, un agent de influență al Bucureștiului, căruia Securitatea (prin Costel Mitran, la Viena) îi plătise scaunul de la Strasbourg cu o jumătate de milion de dolari...

De acord : Românul de acum 12 ani nu mai ține minte ce scria un oarecare găinar de-Rahova, săptămânist, despre Goma.

Dar ce scria același despre Monica Lovinescu? Despre Eugène Ionesco?

Contemporanii noștri - în fruntea lor : literatorii curați de la *România literară* și de la 22 - catalog editorial al Liiceanului - când pomenesc de V.C. Tudor, atenția și oroarea li se limitează la faptele "directorului de publicație", ale "șefului de partid", ale - pardon, scuzați - senatorului. Ba, când vor ei să insulte pe careva, îi aruncă drept în față, cu o demnitate demnă de un Dimnisiianu, acuzațiunea că se exprimă "ca la *România Mare*", oprindu-și memoria dincoace de decembrie '89, astfel respectând întocmai directivele Securității transmise prin *Dilema* iorgulească: "Porniți la uitare, tovarăși", "Adoar-me-te, Române", "Uitați, fraților români..." Vor spune unii :

«Nu e destul de odios V.C. Tudor numai cu ce a făcut după '89?»

Voi răspunde : nu e vorba de destul, de ne-destul - ci de adevăr.

Iar devărul este, orice-ar crede unii : întreg ; dacă nu e întreg, atunci nu mai e adevăr.

B R U C A N

Culmea-la-român (s-a înțeles : vorbesc de culmea inteligenței) este tovarășul *vostru* Brucan.

Chiar dacă dintre făcătorii de opinie ar lipsi Ciachir, V.C. Tudor - ce importantă: o impozantă nulitate ca astrologul Brucă rămâne Farul, Lumina, Conducătorul, Învățătorul compatrioților noștri de ambe sexe - să le fie de bine !

Acest obraznic, acest nerușinat, acest ghicitor al trecutului (nu totdeauna ; și nu orice fel de trecut), în loc să fie trimis la plimbare - pe fereastră, fiindcă pe acolo se introdusesse după ce fusese dat afară pe ușă - este, nu doar tolerat, nu doar acceptat la te miri ce dezbateri, care de care mai savanto-bui-macă, dar e chiar invitat să-și exprime opinia (așa se zice, pe malul Dâmboviței la râgâială) despre neant, deși nu-i chiar mioritic, el preferând capra. Te întrebi dacă ai căzut într-un coșmar ori ai nimerit în Cacania (variantă : Căcănia) unde un vițel pune întrebări, un bou rage, iar câteva milioane de vaci își întrerup rumegatul, ca să urmărească, cu gurile căscate, minunata gândire din beton armat a acestui mărunț, înălțat pe vârfuri, activist bolșevic.

Am citit, cu nesfârșită caznă, câteva pagini din producția-i, ca să înțeleg, întâi, "despre ce tratează" - după propria expresie a autorului, apoi ce găsesc la el iubitorii de subtilă gândire politică. Am dat de extemporalul unui elev de liceu a cărui incultură este egalată doar de "curajul" celui care, deși nu e pregătit pentru examene, în loc să-și recunoască ignoranța, se năpustește asupra celui din față, împrôșcîn-du-l cu vorbe-vorbe-vorbe - despre nișica, vorba Ardeleanului.

Acest monument al vidului obraznic este, nu doar hârtia de turnesol a Românului contemporan, ci însuși modelul său. În Brucan se recunosc mulți dintre compatrioți : nu știu nimica, nu-și recunosc neștiința, - dar ce idei ! și câte ! și cume ! au ei, la orice ceas din zi, din noapte ! O-ho, chiar mai bune și mai frumoase și mai lăptoase decât ale Brucanului - care, fie vorba între

noi: își face de râs comunitatea, fiindcă se știe : Evreii sunt oameni ai Cărții.

Umblă încă zvonul lansat de rabinul Rosen : Silviu Brucan nici n-ar fi evreu adevărat, doar un-fel-de. Știam - n-o știu Românii ce-l ascultă ca pe Ioan Gură de Aur.

Paradoxul : despre Brucan oamenii cunosc aproape tot ce a făcut (rău): a cerut capul lui Maniu, a fost șef-adjunct la Scînteia, s-a fătăit prin diplomația securistă (la Washington!), s-a băgat politruc suprem la Televiziune...; s-a amestecat și în evenimentele din decembrie 89, cum altfel - din partea Moscovei, desigur, dar mimînd "echidistanța" (care încă nu se purta).

Deci : Românul, chiar atunci când știe - parcă n-ar ști nimic, despre nimic. Când îi atragi atenția că se uită în gura acestui prostalău nerușinat mai în extaz decât la fotografia Claudiei Schiffer, întoarce spre tine privirea mirat-îndurerată, transmițîndu-ți :

«Ce ai cu gusturile mele culturale - și filosofice?»

Chiar așa : ce-oi fi avînd cu gusturile lui (culturale)? Și chiar filosofice?

Liiceanu, la Humanitas, în 1990 (citez după ultima copertă a **Culorii curcubeului, volum distrus de cel mai tânăr filosof la români**), după Havel, Sf. Augustin, Noica, Wittgenstein - și înaintea lui Cioran și a lui Ierunca - l-a editat pe Brucan ! - adevărat : **Dispariția puterii**, Biblia GDS, nu este chiar un tratat despre epitropie, vorba lui Paleologu, dar orișicîtuși, o apariție...

*

Paris 12 mai 1998

3. DESCRONOLOGIZATORII

Iertare, nu am găsit termenul care să-i numească pe manipulatorii de istorie răsturnători de cronologie. Celor ce încep istoria umanității cu propria istorie un prieten le-a spus : **autocroniști** - poate va găsi și pentru strâmbătorii cronologiei, deci : ai adevărului, un nume.

Mulți confundă propoziția cu riposta, avantgarda cu ariergarda - cauza cu efectul, primul-în-timp cu următorul. Atîta vreme cît un astfel de ghiveci mental rămîne în stadiul oral, nu rămân nici urme, însă dacă manipulările sunt consemnate negru pe alb...

Când se vorbește despre un dispărut dintre cei vii, oricît de scîrbavnică, chiar criminală îi fusese viața, se spune, cam grăbit : "Despre morți - numai bine..." ; când se compară două tragedii, două masacre, unii spun : «**Și** noi am fost victime», ceilalți : «A existat **un singur** Holocaust - cel al cărui victime inocente am fost noi" - și gata, dialogul nu mai este posibil.

Publicarea unui volum precum **Cartea neagră a comunismului**, a provocat în Franța un cor de proteste, de reacții extrem de violente din partea unor socialiști, a comuniștilor și a evreilor. Contestatarii au negat amploarea crimelor comuniste (în zeci de milioane...), caracterul programatic al lichi-dării, deasemeni importanța numerică a evreilor care au făcut parte ("la cel mai înalt nivel") din aparatul politico-polițienesc al statelor comuniste.

Cu acest prilej mi-am amintit de un colocviu-festival organizat de municipalitatea orașului Die (Drôme) în 1996, avînd ca temă : "La Moldavie" - s-a înțeles, era vorba de Basarabia, devenită "republică moldovenească". Profitînd de neinformarea francezilor, invitatul permanent al Festivalului, Antoine Spire, jurnalist la France Culture - după ce 20 ani fusese la organul comunist *L'Humanité* (și unde continuă să lucreze fratele său - ca în familiile clanice și... imparțiale), pe de o parte a furnizat date false privitoare la istoria "Moldovei" și simultan a copleșit standurile cu o altă **Carte neagră** - a persecuțiilor suferite de evrei în timpul celui de al doilea război mondial din partea statelor care luaseră parte la "războiul antisovietic" : Ungaria, Croația, Slovacia - și desigur, România (nu erau scutite nici țările care în momentul 22 iunie 1941 nu mai existau, fiind ocupate de Germani : Cehia și Polonia (fără a se aminti partea orientală, ocupată de ruși), cît despre Țările baltice, acestea erau acuzate în bloc de masacre ale evreilor pe teritoriile lor, fără a spune adevărul : autorul, ca și în cazul Poloniei, fiind ocupantul german.

Această **Carte neagră** a fost alcătuită imediat după al doilea război

(1945) de un comitet de evrei sovietici în fruntea lor : Ilia Ehrenburg și Vasili Grossman. Pentru distribuitorii volumului, la Die, nu conta că în peste 50 ani câți trecuseră apăruseră noi documente, ei pe cele "clasice" contau. Când mi-am exprimat mirarea-indignarea față de Antoine Spire (pe care-l cunoșteam de decenii și cu care avusesem conflicte publice la colocvii, conferințe, emisiuni de radio), el mi-a răspuns, râzînd, bătîndu-mă pe umăr :

«Il faut choquer l'opinion, mon cher !» și a arătat cum : cu o directă de dreapta...

Cunoșteam metoda comunistă : când n-ai argumente, folosești... șocul pumnului.

În cele trei zile am stat de vorbă cu organizatorii, cu autorii hărților, a cronologiilor (despre "La Moldavie")... Cu toții foarte amabili, acceptau, în principiu, că au putut greși, dar... Ce importanță mai avea, acum, faptul că informația cutare este inexactă?, sau că două evenimente au fost intervertite?

Ce importanță ? Una esențială : adevărul era falsificat !

Cu informațiile false - eram, din păcate, obișnuit să mă confrunt: le corectam, iar auditorii, politicoși, acceptau că și eu aș putea avea dreptate... Aici era vorba, în rezumat: "istoricii" vorbeau de "Moldova sovietică", fără nici o referire la statul Moldova din care fusese zmulă partea răsăriteană, botezată abuziv : Bessarabia ; în 1812 "imperiul țarist cucerise Bessarabia de la turci" - un teritoriu ce aparținea "de drept" slavilor, fiindcă, nu-i așa, "limba moldovenească este o limbă slavă"...; Unirea de la 1918 era, sub condeul istoricilor moscoviți : "răpire", alipirea la Patria Mamă, România, în 1918 : "cădere sub jugul moșierilor regaliști români..." , etc, etc...

Cea mai mare dificultate : "operațiunea" de restabilirea a cronologiei ; Francezii ridicau din umeri, în sensul că nu contează acest "detaliu" - după atîta amar de timp ; opinie împărtășită și de Gabriela Adameșteanu : și ea era de părere că *asta* nu avea însemnătate - importanță capitală avînd acum alegerile din România (eram în octombrie '96) ! Apoi cum ea e olteancă, nu are a se amesteca în treburile interne ale rușilor (Ucrainenii încă nu erau la modă...)

Autorii **Cărții negre** din 1945, vorbind pe larg despre masacrarea evreilor din teritoriul Basarabiei, al Bucovinei de Nord "invadate de armata monarhistă română după 22 iunie 1941", se păzeau ca de foc de a produce date și a pomeni interludiul sângeros dintre 28 iunie 1940, când acele teritorii fuseseră invadate de armata sovietică și 22 iunie 1941, când armata română le liberase. După ei, motivul actelor de barbarie ale Românilor : antisemitismul constitutiv și anticomunismul visceral.

De câte ori am avut prilejul am afirmat că, dacă România dorește să intre în rândul națiunilor civilizate, europene, este imperativ necesar să recunoască (pe lângă persecutarea etniei germane, după 23 august 44; pe lângă abandonarea, persecutarea, trădarea, **vinderea** Românilor refugiați din Bucovina de Nord și din Basarabia, începînd din iunie 1940) - tentativele de lichidare a două comunități etnice : Țiganii și Evreii, în timpul războiului în Est.

Din nefericire, nici dialogul româno-român nu este posibil : ai noștri invocă, pe lângă argumente cronologice (adevărate), altele ca : "dreptul solu-lui", "nerecunoștința evreilor", "exagerarea numărului victimelor", "aroganța lor, ca auxiliari ai ocupantului rus", etc., inacceptabile, nerezonabile, deși nu într-un totu false.

Nu-mi imaginez că voi stabili eu adevărul-adevărat, însă voi încerca să rezum conflictul de după revoluția bolșevică :

- în 1917 România se afla într-o situație militară, economică, psihologică dramatică - înghesuită, încolțită în refugiul din Moldova ; Evreii, în majoritate, erau cu inima alături de Revoluția Bolșevică, căreia i-au furnizat un mare număr de agitatori politici, de "cadre superioare" politice, polițienești, militare (vorbesc de cei nativi din România și din Basarabia);

- în 1918, când Basarabia s-a declarat autonomă, independentă - apoi să se alipească la Patria Mamă - Evreii din România, din Basarabia, din Rusia sovietizată au intrat în conflict acut cu statul român, cu Basarabenii din Sfatul Țării, în fine cu "ideea națională" opusă celei a internaționalismului pronat de comuniști - dintre care foarte mulți evrei ;

- după 29 decembrie 1919, când Parlamentul român consfințește unirea Transilvaniei, a Bucovinei și a Basarabiei, Evreii din România ca și cei din Rusia sovietică sunt în dezacord violent cu acest act și, uitându-și internaționalismul comunist, pledează pentru o Basarabie făcând parte din...națiunea rusă;

- constituirea PCR în 1921 : a fost, în fapt, oficializarea ofensivei rusești împotriva României Mari - în cadrul acestei campanii (și) militare, Evreii de pe ambele maluri ale Nistrului au jucat un rol considerabil - și nefast.

Din 1938, guvernele românești iau măsuri discriminatorii împotriva evreilor, iar de la venirea la putere a Statului Legionar (14 septembrie 1940), antisemite.

Vor, nu vor Ilia Ehrenburg și Vasili Grossman :

- **data de 28 iunie 1940** (când URSS ocupă Basarabia și Bucovina de Nord) **a fost anterioară datei instaurării statului național-legionar (am mai spus, dar repet : în 14 septembrie același an)**, când au început persecuțiile caracterizate împotriva evreilor din România) ;

- cu voia lor, **anterioară și datei de 22 iunie 1941** (izbucnirea războiului în Est), când foarte mulți evrei din Basarabia și din Bucovina de Nord, au fost arestați, încarcerați, deportați - asasinați.

Am făcut această elementară precizare (reșezarea cronologică a evenimentelor), pentru că Ehrenburg și Grossman pretind că "severitatea" (?) cu care i-au tratat sovieticii pe "călăii din Jandarmerie și din Siguranță", în Basarabia, nu a fost decât o pedeapsă "de avertisment" - ca urmare a crimelor comise de aceștia "după invadarea teritoriului sovietic"!

Adevărat : **persecuțiile sistematice împotriva evreilor încep după data de 14 septembrie 1940** (venirea la putere a legionarilor și a lui Antonescu), culminând cu rebeliunea legionară care a provocat moartea și a unor evrei - însă **violente, sistematice împotriva întregii comunități, au fost semnalate după 22 iunie 1941**, atunci când, liberate fiind Basarabia și Bucovina de Nord **au fost constatate atrocitățile comise de bolșevici în teritoriile ocupate, între 28 iunie 1940 și 22 iunie 1941**.

Să vorbim despre câteva din faptele unor evrei începând de la 28 iunie 1940:

La **Chișinău** : din chiar ziua de 28 iunie 1940 : Etea (Petia ?) Beiner, doctorul Derevici, avocatul Steinberg - locuitori ai orașului - au fost primii care și-au manifestat pe străzi bucuria de a fi fost eliberați de români, agitând listele negre (alcătuite de cine știe când) ;

- tot ei s-au aflat atât în fruntea bandelor care i-au atacat pe refugiații ce încercau să iasă din oraș, pentru a se îndrepta spre Prut - o coloană alcătuită din funcționari și din teologi ;

- la îndemnul și exemplul celor trei, "populația pașnică indignată" - alcătuită din evrei - avea deja pregătite : pietre, băte, vase cu uncrop, oale de noapte, pline : refugiații au fost bătuți cu pietre, opăriți, ciomăgiți, dezbrăcați, scuipați, stropiți cu fecale (pe teologii căzuți la pământ, femeile doar mimau sau chiar urinau cu adevărat) - apoi târâți și închiși în clădirile Facultății de teologie, unde sovieticii amenajaseră fulgerător una dintre închisori, "specializată" în, mai cu seamă, **ostași răpiți în timpul retragerii** ;

- aceiași (Beiner, Derevici, Steinberg) s-au aflat în fruntea haitelor de enkavediști care, în următoarele zile au operat mii de arestări - după listele lor negre.

La **Tighina** : în 28 iunie 1940 avocatul Glinsberg a împușcat, demonstrativ, în stradă, doi funcționari ai prefecturii ;

- același, împreună cu alți evrei l-au prins pe preotul Motescu, i-au tăiat limba și urechile, în plină stradă, l-au dus în altarul bisericii și i-au dat foc - în foc a sfârșit și preotul și biserica ;

La **Soroca** : avocații Fluchser și Picraevski (și ei autori de liste negre) au împușcat în stradă, la 28 iunie 1940, mai mulți funcționari superiori, avocați, ofițeri români ;

La **Cetatea Albă** : autorii de liste-negre Burman și Zuckermann i-au împușcat în stradă pe Eusebie Popovici și pe Nicador Maleski, preoți ;

La **Orhei** și în satele învecinate : **Popăuți, Olișcani, Isacova** bande de

evrei cu steaguri roșii au ucis preoți, strigînd :

«Vrem Moldova până la Siret !»

(N-o fi momentul, dar nu mă pot stăpîni : de ce nu strigau - că tot împușcau ei popi ortodocși : «Vrem Moldova până la... Atlantic !», deși nici «până la Pacific» n-ar fi stricat).

La **Cernăuți** - încă din 27 iunie 1940 (ce precocitate !) evreii au alcătuit un “comitet popular” condus de Sallo Brunn, care s-au autonumit primar ; împreună cu Glaubach (proaspătul adjunct) au pornit în fruntea bandelor de evrei căutători mai cu seamă de preoți, de studenți la Teologie, de profesori, de înalți funcționari - ca să-i ucidă (ceea ce au și făcut).

În iulie 1941, după liberarea Chișinăului, în curtea consulatului italian - unde NKVD-ul își stabilise sediul - au fost dezgropate 80 cadavre, în majoritate neidentificate, într-atât fuseseră mutilate (membre, capete tăiate), bațjorcorite (organe sexuale în gură), arse în timpul “anchetei” la flacăra, cu acizi. După resturile de îmbrăcăminte, s-a dedus că martirizații fuseseră preoți, elevi, ceferiști (după chipie);

Tot atunci s-a constatat că în subsolurile Palatului Mitropolitan fuseseră amenajate celule individuale în care erau anchetați “indivizii cei mai periculoși”;

Pentru a nu lungi pomelnicul macabru, câteva cifre :

- La data de 7 septembrie 1941, la Chișinău au avut loc funeraliile naționale ale celor 450 persoane găsite în gropile din curțile consulatului italian, Palatului Mitropolitan, Facultății de Teologie - multe rămase neidentificate din pricina mutilărilor.

În doar un an de ocupație bolșevică (iunie 1940 - iunie 1941), s-au înregistrat, în afară de cei cca 300.000 refugiați în ce mai rămăsese din România - în jur de 30.000 arestați (apoi : împușcați pe loc, deportați, morți în detenție, dispăruți) ;

În Basarabia, pe lângă secerișul roșu al oamenilor - re-repet : doar într-un singur an 1940-1941 - au fost dinamitate, incendiate de autoritățile sovietice : 42 biserici, 28 școli, 32 localuri ale unor instituții publice, 79 ale autorităților.

La aceste crime împotriva românilor din Basarabia și Bucovina de Nord au participat cu zel (și, să recunoască : cumplit de eficace) foarte mulți evrei, unii numiți de noua autoritate ca directori de școli, de instituții, de colhozuri, sovhozuri, etc., cei mai mulți voluntari, lucrînd în aparatul politico-represiv : partid, sindicat, miliție, NKVD.

Iar pentru că așa este istoria făcută : după retragerea sovieticilor din Basarabia și din Bucovina de Nord, din iulie 1941, criminali ca Beiner, Derevici, Steinberg, Fluchaser, Picrasevski, Glinsberg, Burman, Zuckermann, Brunn, Glaubach - și alții și alții (chiar și marii ruși care voiau «Moldova până la Siret !») au șters-o în furgoanele Armatei Roșii, nu au rămas pe loc, să dea, ei, seama de faptele rele - iar oalele sparte le-au plătit coreligionarii lor, nevinovați - ba unii (negustori, bancheri, sioniști), victime ale bolșevicilor...

Dar chiar dacă cei ce scriu istoria după cum le place ar scrie-o fără a manipula cronologia - ce-ar fi ? Ar fi pedepsiți și marii-vinovați, criminalii dintre evrei, aflați de ani buni la adăpost în Lumea Capitalistă: în Israel, în Franța, în USA ?

Din păcate, nu. Ceea ce nu înseamnă că cei care pot da glas indignării - să tacă. Vorba mea :

«Dacă tac, mă doare și mai tare».

*

Paris 15 mai 1998

4. CAPITULARZII

Și cei mai lucizi, mai sobri consemnatori de istorie față cu câte un eveniment... se opresc, trag aer în piept, se lasă pe spătarul scaunului :

«Și dacă...?»

Nimic mai firesc, mai omenesc : să vrei altfel, să corectezi aceasta, să

propui mai-bunul - prin : **și dacă...**?

Nu sânt istoric, nici lucid, nici sobru (de obiectiv, să nu mai vorbim), deci îmi iau voie de la mine însumi să lucrez trecutul cu viitorescul **dacă**. Firește nu folosesc această cheie decât pentru a descuria porțița probabilului favorabil mie și comunității mele, în nici un caz contrariul.

Înarmat cu **dacă**, atac hotărât un eveniment care, pe lângă faptul că a schimbat viața (în rău, firește), a mai bine de o cincime din populația de atunci a României, a atras atenția asupra unei carențe constitutive a Românului:

Momentul 26 iunie 1940.

N-au decât să argumenteze-demonstreze demonstrator-argumentatorii :

- nu puteam rezista colosul rusesc, disproporția militară fiind copleșitoare ;

- nu mai beneficiam de protecție internațională : garantele noastre erau, fie învinse și ocupate de Germania, ca Franța, fie în derută militară și psihologică (Marea Britanie) ;

- singurul aliat : Germania, era totodată aliatul dușmanului nostru, URSS.

Concluzie : nu aveam altă cale decât supunerea, acceptarea grelelor condiții rusești - pentru a evita un "adevărat" dezastru ...

M-am mai rostit despre această **Cedare** (care nu a fost doar teritorială și doar a Basarabiei și a Bucovinei de Nord), într-un text inclus în **Jurnal pe sărite**.

Nimeni nu neagă adevărul argumentelor în favoarea cedării. Însă istoria nu este matematică, iar **adevărurile** ei nu sunt totdeauna și adevărul, fiindcă mai există un supraadevăr : **demnitatea unei comunități**.

Este adevărat : nu eram nici măcar corect pregătiți din punct de vedere militar (cum a explicat, în Consiliul de Coroană, generalul Țenescu). Dar dacă acesta era un adevăr, pot pune o întrebare adevărată : **De ce ? De ce** armata română era nedotată, nepreparată - doar ultimul dintre români știa la ce ne puteam aștepta de la vecinul oriental, încă din 1917, de la cel occidental din 1919, iar "semnele" nu lipsiseră în cele două decenii de pace ? **De ce** armata țării nu era corect pregătită și dotată ?

Răspuns : **din pricina tembelismului guvernanților succesivi și a hoțiilor administratorilor bugetului armatei** ;

Tragic de adevărat : Franța și Anglia nu mai erau în măsură să ne garanteze hotarele (las' că le garantaseră pe ale Cehoslovaciei, în '38...), însă marii strategii români ce făcuseră : nu introduseseră în calcul și această ipoteză de lucru ? Nu le trecuse prin cap că Stalin va încerca să tragă maximum de foloase cu minim efort ? Dar trebuiau să fie în alertă măcar de la 1 septembrie 1939, când izbucnise războiul - cu ce se ocupau cărmacii de atunci : își făceau cruci, rugându-se :

«Du-I, Doamne, la Ploiești !» ?

În fine : nu știau guvernanții noștri de pactul Stalin-Hitler din 23 august 1939? Să admitem că nu cunoșteau amănuntele prevederilor - dar liniile mari? Era așa de greu de înțeles că atunci când doi ticăloși fac-pace, o fac pe spinarea celor din jur sau aflați între ei?

Constatînd tembelismul actualilor conducători ai nefericitei României, amestecat cu o funciară necinste, cu o naturală înclinare spre compromisul imediat și găinăresc, înțelegem blestemul de a fi români conduși, nu, Doamne-fereste, de unguri ori de bulgari ori de ovrei, nu!, ci de guvernanți d-ai noștri, daco-romani, capabil să-ți dea ție, frate, cu băta-n cap (ori cu-un pietroi), să-ți fure batista (dac-o ai și pe aceea, vorba lui Vitner - apoi să răză ca un tâmpit !, ca un miner din 13-15 iunie 1990) - însă neînstare să păzească o găscă !

Normal - se mai spune : la mintea românului (?) - ar fi fost ca în acel 26 iunie 1940, față cu ultimatumul sovietic, majoritatea (dacă nu totalitatea) celor din Consiliul de Coroană să se fi declarat pentru respingerea diktatului și pentru rezistență.

Da de unde ! Din cei 26 prezenți doar 6 : Iorga, Ciobanu, Iamandi, Dragomir, Traian Pop, Urdăreanu au fost pentru păstrarea demnității !

Ne-românul, neamțul Hohenzollern, a fost silit să se încline “majorității” capitularde! Catastrofalul Carol al II-lea, cel care ne adusese numai belele, se declarase pentru rezistență, în timp ce Românii noștri din moși-strămoși : Argetoianu, Mironescu, Angelescu, Gigurtu, Benteoiu, Tătăreanu, Giurescu, Ralea, Petre Andrei... - și generalul Florea Țenescu - pentru cedare.

Că tot nu mai este nimic de făcut, să lucrăm cu **dacă** :

Dacă în Consiliul acela n-ar fi fost majoritari lichelele, oamenii fără coloană vertebrală, indivizii imorali și fricoși ca Giurescu, Ralea, Tătăreanu, Argetoianu și s-ar fi optat pentru rezistență - ce s-ar fi întâmplat ?

a. Rusia ne-ar fi zdrobit în trei zile, nu s-ar fi mulțumit doar cu Basarabia și Bucovina de Nord, ci și cu... «Moldova până la Siret !», cum cereau prietenii noștri, Evreii din Popăuți, ba ne-ar fi înghițit întreaga țară ;

S a u :

b. Rusia ar fi pătruns în Basarabia, chiar și până la Siret - dar, în fața Românilor care rezistau invaziei..., s-ar fi oprit ; s-ar fi retras - **dacă**...

Pe ce mă rezem în acest **dacă** ?

Pe un argument la îndemâna oricui : **petrolul**. Pe un argument ne-folositor de cei care aveau în grijă integritatea (și bunăstarea) României: oamenii politici ; cei care ar fi trebuit, nu doar să guverneze, dar așa, măcar din când în când, să gândească normal. Să fi fost un efort peste puterile lor de giurești, argetoieni, gigurți, tătărești - și țenești ?

În acel prim semestru al anului 1940, oricât de importante fuseseră victoriile nemțești, se știa : spațiul vital căutat nu era de găsit în vest, nici în nord - ci în Est ; conflictul cu URSS era ineluctabil. Or în campania de Est, mașina de război germană avea nevoie de **petrol** - iar în acel moment (și până a ajunge la Caspica) cele mai însemnate rezerve de se aflau în România, în arcu carpatic dintre cei doi **B** : **Bacău-Băicoi**.

Despre aceste zăcămintele de petrol vor fi aflat și tătăreștii ; despre planul englez (pus la punct, în stare de funcționare) de a sabota puțurile în caz de conflict defavorabil, vor fi știut chiar și țeneștii.

Întrebare : **de ce, față cu ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940, România nu a avertizat Germania : în caz de invazie sovietică, petrolul românesc va lua foc ?** - se știa : un puț betonat avea nevoie de câteva luni bune până să fie repus în funcție.

Aceasta a fost o întrebare. La ea Românul tembel răspunde :

«Nu m-am gândit...» - nu s-a gândit nici la incompatibilitatea negânditorului cu funcția de guvernant.

Azi-măine, o să-i auzim pe alde Severin, Petre Roman, Zoe Petre, Babiuc, Căușu, Pleșu, Constantinescu - și întreaga echipă de gânditori-cu-brățele-și-cu-picioarele de la revista 22 explicând, în legătură cu Tratatul cu Ucraina :

«Nu ne-am gândit...» - dacă se așterneau pe gândit, i-ar fi durut capul - și le-ar fi căzut.

Măcar de s-ar fi gândit - dacă nu la milioanele de români abandonată Rusului (fie el și ucrainean) - tot la... petrol, cel din platforma continentală a Mării Negre și din jurul Insulei Șerpilor.

Dar cum să le ceri imposibilul ? Auzi ! Să mai și gândească !

Nu-i destul că asudă, conducând treburile României eterne ?

*

Paris 16 mai 1998

5. Complexul peșterii

Nu este vorba de peșterea lui Platon, ci de una carpatină, folosită ca adăpost de indivizi, de familii, de clanuri - de comunități. Cu timpul oamenii au ieșit din caverne, și-au scobit bordeie, și-au ridicat case, chiar case-peste-case - însă au rămas cu mentalitate de peșteră.

Care se rezumă astfel : individul care pleacă din comunitate - e bun plecat : chiar de se mai întoarce, considerat... trădător, “străin” - nu mai găsește loc în peștera natală.

Cronologic, primii “fugari” fuseseră cei care, de teama de a nu fi arestați de comuniști, fugiseră de-a acasă, din sat, din oraș, ascunzându-se în păduri, în munți. Nu puțini dintre ei își făcuseră ascunzători chiar în casa părintească, în sură, în pivniță, în grădină - aceia erau “îngropații”; în fine, cei care zidăreau, “furînd” din câte o odaie un spațiu-fâșie rar mai lat de un metru, ori prefăceau o debara, un unghi mai greu observabil, în ascunzătoare - aceia erau “înzidiții”. În mare, și ascunșilor li se spunea : *fugari*.

După ce partizanii au fost lichidați - în anii 60 - *fugari* li s-a mai spus celor care, într-adevăr, **fugiseră** din România, trecînd frontiera, pentru a ajunge în Occident. La aceștia exista o legătură între numire și numit. Însă și celor care, profitînd de o călătorie în Occident..., rămăseseră acolo, tot fugiți li se spunea. Astfel vorbeau, nu doar securiștii, ci și anticomuniștii.

De pildă pictorul Sorin Dumitrescu publica în 1990, în primul număr din revista **Memoria**, amintiri despre sculptorul George Apostu, vizitat, “înainte de revoluție” la atelierul lui de la Paris. Apostu i-ar fi spus :

«Bre, nea Sorine, eu nu-s fugit ca ăștia, eu sînt un om necăjit...».

Dacă este adevărat ce spune pictorul, asta vine așa : sculptorul, temîndu-se de eticheta : “fugit” pusă de securiști și de asimilați, nu o... refuză (eventual explicînd motivul), ci... o pasează, pe șest, altuia (care nu bagă de seamă). Pentru sine, revendică statutul de... om-necăjit (de parcă ar fi fost singurul necăjit, dintre “fugiți” - dar, cum noi sîntem băieți citiți, și l-am lecturat, cum se spune acum, chiar și pe Camil Petrescu din piesa și romanul realist-socialist-troglodist cu Bălcescu, acolo erau “țărani obidiți”...).

O fi poetic-spus, dar egoist ; și fals. Eventuala deficiență (poetică) de exprimare nu trebuie pusă pe seama faptului că - nu întîmplător ! - materialul sculptorului Apostu (ca și cel al pictorului Dumitrescu) **nu** este cuvîntul.

Deși scriitor (și deloc oarecare !), nestăpînînd limba română, Nicolae Breban folosea - îi mai scapă și astăzi - termenul : “fugiți” pentru a-i desemna, nu doar pe acei români care, dintr-un motiv sau altul, nu se mai întorseseră în România, dintr-o călătorie ; pe emigranții germani și evrei - dar chiar și pe aceia care, după evenimentele din România din decembrie 1989, plecaseră din țară, să-și caute norocul aiurea. Nu este deloc ciudat - la Breban : mai întîi, pentru că el, deși nepot de popă unit, este, structural, un... aparatcik, intrarea lui în C.C. nefiînd nici întîmplare, nici dorință de cățărare pe scara-socială comunistă (era și aceea, dar nu dominantă). Ci pentru că acolo îi era locul - iar limbajul folosit îl trădează (să-i fie citite interviurile din ultima vreme !). În al doilea rînd, lui Breban nu-i plăcea deloc atunci când era numit “navetistul de serviciu”, acela carele, înainte de 89, călătorea în triumfi între București, München, Paris, cum numai Pintilie, Cernescu, Sorescu (și Blandiana - înainte de 89) călătoreau. Deci, el refuza eticheta - adevărată - de navetist, întorcînd “insulta”, zicîndu-le “fugari, fugiți” tuturor exilaților - cu excepția soției sale.

Unii, printre care și eu, îi mai spuneau : curluntrist : venea la Paris, scria o carte-cinci, se întorcea frumușel la București, unde povestea buducilor și groșanilor “exilul” său, după care mai publica o carte, la București, mai lua un premiu (la București), era sărbătorit oficial - la București.... Așadar, termenul : “navetist” îi venea ca o mînușă : în primăvara anului 1977, după ce l-am invitat să se alăture mișcării pentru drepturile omului și de solidaritate cu Charta 77, el a motivat că are de scos o carte. După aceea am aflat cum anume a publicat, atunci, **Bunavestire** : i-a anunțat pe prietenii și tovarășii săi Burtică și Pleșiță (**atunci ministru al Securității**) că, dacă nu i se editează romanul și nu i se dă pașaport permanent, el... face ca Goma - ba chiar și mai și !

Face ca Goma - ba chiar și mai și... De fiecare dată cînd, câte un scriitor fost-și-actual (în prezentul-acțiunii) comunist : Eugen Barbu, Deșliu, Geo Dumitrescu, Jebeleanu - și Breban - aveau câte “o problemă” (care, altfel, n-ar fi putut căpăta rezolvare), îi amenințau pe tovarășii lor de mai-sus că ei, dacă nu li se dă satisfacție, fac ca Goma - ba chiar mai mult decît atîta... Desigur, numai pentru că..., pînă la urmă li se rezolvase acea problemă, nu-și puseseră amenințarea în aplicare... Iată, Breban : el își zicea “exilat”, familia i se afla la München, nevasta la Paris (ne-fugită !), iar el continua să

existe ca scriitor în Republica Socialistă România a lui Ceaușescu : i se publicau cărțile, era inclus în antologii, în manuale, în dicționare - nici vorbă să fie scos din biblioteci și din... memorie, ca **toți scriitorii**, nu doar “fugiți” aceia, ci și emigrați în Germania Federală, în Israel...

Bietul Apostu, Dumnezeu să-l ierte : la alde Breban se va fi gândit, cu omenească gelozie, atunci când îi spusese lui Sorin Dumitrescu (dacă-i va fi spus - de ce nu ?) că el nu-i fugit ca ăștia (corect : **nu voia** să fie considerat, la București, ca ăștia), pentru că “ăștia”, printre care, vai, și el, nu mai puteau să se întoarcă în țara lor, când aveau chef - ca Pintilie, ca Cernescu, ca Giurchescu - ca Breban.

Rezultă că nu doar activiștii, ci și anume persoane cultivate gândesc peștericol - iar Breban, el însuși un ieșit-din-cavernă, continuă să-i trateze pe cei care nu aveau, ca el, voie de la primărie, să se întoarcă (“din exil” ! - deci: să facă naveta, nu ?) - de “fugari”...

Complexul peșterii este propriu acelor daco-romi convinși că buni-români sunt doar ei, cei care n-au ieșit din groapă, din grotă, din stână, din sat, din târg - din țărișoară ; ei, care “au rămas pe baricade” (să fie întrebați : în ce poziție, rămânerea aceea : în genunchi ?, pe burtă, cu capul acoperit?, pe spate, gata să plătească astfel dreptul de a nu fi lichidat ?) ; să lupte, ei, împotriva comunismului “la fața locului” (cam ca Alexandru George, vânjosul combatant antibolșevic - dar care nu se deconspira - «Ce, eram tâmpit ?»). Dacă ai avea curiozitatea sadică să cercetezi la fața locului, ai afla că luptătorul nu luptase împotriva niciunui activist, niciunui securist (ce, era să se ia la bătaie cu unchiul, cu vărul, cu fratele, cu sora ?), dar, dacă acum este moda revoluției, a revoluționarilor, a rezistenței (prin orice, chiar prin agri-... cultură), de ce nu ?

Așadar, trebuie să înțelegem : peștera aceea este locul în care nu (mai) pătrunde nici un înstrăinat, nici o veste din străinătate. Noi sântem de-aici, noi sântem cei mai bravi, cei mai dați dracului, născuți gata-făcuți (și, în același preț, ortodocși !, ca Nae !) - să nu ne vină “alții”, din “altă parte” să ne-nvețe pe noi ce să facem - dar mai ales... **ce să fi făcut...**

După apariția primelor 3 volume din **Jurnal**, anul trecut, un istoric literar din Oradea, colaborator asiduu - și credincios, cum numai un ardelean poate fi - al Fundației Buzurale Cândia, indignat de “înjurăturile” mele în direcția Buzura, Blandiana, îmi recomandă, în *Familia*, următorul remediu :

“...să se întoarcă în țară, să lucreze împreună cu noi, să aibă succese cu noi, să greșească cu noi...” - subl. mea, P. G.).

Nu i-am răspuns - ce să-i fi spus : că el (cu Buzura-al lui) n-are decât să greșească sănătoși ! : o va face, sânt convins, foarte bine ! Eu plecasem din peșteră - și cu sufletul, după ce trupul îmi fusese alungat din țara și a mea, tocmai, ca să nu greșesc “împreună” cu persoane ca Simuț și ca Buzura (de Blandiana ce să mai vorbesc !).

Atunci când voi dori să mă întorc în România, să fie sigur : n-am să cer bilet de voie nici lui, nici Buzurăi-Dodă, nici lui Petre Roman, nici lui Constantinescu, nici Zoepetrei - nici chiar tovarășei **Ior**, Carmen Firan.

Și nici lui Mircea Dinescu :

În primele zile ale lui ianuarie 1990, când bunul său prieten Dorin Tudoran se întorsese din România, după ce se epuizaseră salutarile și întrebările de circumstanță («Ce mai face soția, ce mai face copilul ?»), Poetul și Tancheta a(u) trecut direct la chestiune :

«Și, altfel, Dorine, când te-ntorci tu la tine, la Washington ?»

Această întrebare nu a fost - în mod excepțional - pusă în glumă de legendarul glumeț din Slobozia.

Iar această întrebare-interpelare este una peștericolă.

6. Agenți literari

Neîndoielnic : o literatură scrisă într-o limbă cvasiconfidențială ca cea română va întâlni dificultăți considerabile în promovarea ei în țări occidentale, tradusă în limbi de largă circulație. Pentru a înfrânge handicapul este nevoie, fie de **o politică de promovare** - asta presupunea guvern luminat, ambiții luminătoare (și cu fonduri pe măsură)- fie de câțiva "agenți literari" activi, inteligenți - și, în cazul în care sunt ei înșiși scriitori, neapărat altruiști.

România nu a avut o asemenea politică, inițiativele de traducere și publicare în edituri prestigioase au depins exclusiv de rangul politic al cutărui scriitor (Beniuc, Stancu, Popovici, Ivăsiuc): aceștia practicau trocul cu țările frățești : «Mă publici în bulgară, te public în română», ori, ca Stancu, cheltuind sume importante, în devize, pentru a convinge un Albin Michel să-i editeze o traducere făcută la București (ba chiar la Uniunea Scriitorilor - așa s-au confecționat "sandalele de aur" ale Desculțului). Începând din anii 70, câteva individualități (feroce... individualiste), străbătând lumea în lung și-n lat - Marin Sorescu, Ana Blandiana - pe unde au trecut, și-au promovat propria persoană și propriile volume, nici din greșeală vreo carte a unui contemporan.

Îmi amintesc cu neplăcere, întâlnirea din octombrie 1990 cu Hubert Nissen, directorul proprietar al editurii Actes Sud din Arles : eram în curs de a lauda calitatea unor cărți românești ce ar fi meritat traduse și ajunseseam la Gabriela Adameșteanu ; când pledam mai cu foc, s-a apropiat prelin, Ana Blandiana cu umbrela ei, Rusan. A auzit ce se vorbește, a înțeles că eram în toiul unei pledoarii... Ei bine, ce a făcut Ana Blandiana?: a prins a se alinta sonor, a se pisici, a mieuna, astfel ca Nissen și cei din jur să întoarcă privirea - ca să vadă ce se întâmplă - și, imediat ce atenția a fost distrusă, spartă - să se propună, editorial pe sine ; și numai pe sine !

Sorescu avea altă metodă : el nu se introducea sonor, mătăit, răzgâiat, făcând zâmbre și dînd din pleoape ca poeta de la curtea lui Gogu ; el vorbea în șoaptă, riscînd să nu-i fie auzite primele cuvinte : cel din față devenea atent, își apleca urechea la gura lui Marin cel Sorete. Tactică infailibilă : fiecăruia îi povestea cât de persecutat este el în România : nu i se publică volumele, nu i se distribuie, nu a primit cutare premiu, este amenințat cu expulzarea din manualele școlare, nu i-au mai dat pașaport de cinci ani... Occidentalul, politicos, nu îndrăznește să-i atragă atenția că îl întâlnise pe același Merin Persecutete acum două săptămâni la Anvers, în urmă cu două luni la Londra, iar anul trecut la Tokyo (dimpreună cu Blandiana)...

Inutil să spun că acești doi buni poeți se considerau și unicii de expresie română - din acest motiv nu se cunoaște un singur autor de versuri recomandat, în Occident, de ei (repet : recomandat în vederea traducerii, nu și în a editării).

Dealtfel, aceasta este trăsătura națională a scriitorilor români călători : de a se promova numai pe ei înșiși, de a vorbi numai de propria-le producție.

Din generația mea un singur scriitor român și-a trădat determinarea : Țepeneag. Motivul ? Era tânăr la sfârșitul anilor 60, a rămas tânăr până azi (în ciuda îmbătrânirii, cum ar spune un tovarăș). Călătorind în Franța printre primii după "deschiderea" din 1965, beneficiind de umărul unui Miron Radu Paraschivescu, aflat atunci în cea mai bună fază a lui, Țepeneag a făcut ceea ce a făcut pentru ai săi și pentru literatură, nu din... generozitate (nu e generos din fire), ci pentru că... așa era normal să facă : să se agite, să recomande, să "împingă" producțiile - întâi ale prietenilor, apoi ale colegilor...

Mă întreb ce brînză ar fi făcut dacă i s-ar fi încredințat - oficial, cu mijloace în consecință - soarta literaturii române peste hotare. Nu cred că ar fi făcut mai multe și mai bune. Poate că mă înșel, însă îl judec după fapte, iar faptele lui sunt prozatorii și cărțile lor - pentru care Țepeneag a dat din mâini și din picioare și din gură și din coate - în ordine cronologică : pentru mine (am mai spus, am s-o mai spun), pentru Sorin Titel, pentru Virgil Tănase.

Dar electronul liber care a fost (bine-ar fi să mai fie) cel mai rotund se exprima printr-un periodic. Pe atunci (la începutul anilor 70) cunoștea foarte bine acest adevăr : polarizatoare, stimulentă este o revistă (eh, și o editură...),

nu o... uniune de creație cum a vrut, dimpreună cu Breban, în vara lui '89 ; nici măcar un cenaclu (a existat și așa ceva). A scos acea revistă : *Cahiers de l'Est* și a făcut-o bine, chiar de au existat și nemulțumiri (prima serie a funcționat cu bani de la Comitetul Național Român, încredințați Sandei Stolojan, Monicăi Lovinescu și lui Virgil Ierunca - pentru a promova, în occident literatura română - și nu "cea din Est"). Dacă editorial a putut "împinge" proza prozatorilor, prin revistă a propus poezia poezilor, cu precădere onirici (Dimov, Mazilescu, Turcea sunt buni poeți, fiindcă sunt poeți?; pentru că sunt onirici ?).

De atunci au trecut treizeci de ani, nimeni altul nu a mai făcut pentru literatura română în străinătate cât a făcut Țepeneag. De aceea, după 89, va fi fost el atât de pornit împotriva lui Paleologu și a lui Virgil Tănase : primul a fost numit de Iliescu ambasador, al doilea tot de Iliescu, pus șef al Centrului Cultural de la Paris - și nu Țepeneag, care... În asta s-a înșelat, și-a umbrat faptele lui cele bune, dînd de înțeles că făcuse ce făcuse, doar pentru a fi răsplătit - ei bine, oricât de greu îi va fi venit, văzînd că persoane inactive (ca să nu spun mai mult...) au primit scaune, iar el nu..., ar fi trebuit să se stăpânească, să nu se înece ca țiganul la mal : solicitîndu-i (și în ce termeni !) lui Iliescu să-i restituie cetățenia luată de Ceaușescu, Țepeneag a comis greșeala vieții sale : l-a legitimat pe Iliescu - deci și pe numiții lui Iliescu : Paleologu, Tănase, Pleșu, Ion Pop, Igna și alții asemenea...- iar frecventarea, în România, a Palatului Cotroceni, aici la Paris, a Centrului Cultural nu au aranjat defel lucrurile.

Ca beneficiar al demersurilor lui Țepeneag, când am avut ocazia (începînd de la prima călătorie în Occident, în iunie 1972), am recomandat editorilor mei pe alți scriitori - care nu-mi erau prieteni, nici colegi de grupare literară : Bănulescu, Breban, Buzura. Din 1977, când m-am stabilit definitiv în Franța, i-am re-recomandat pe cei pomeniți mai sus, la care s-au adăugat : Gabriela Adameșteanu, Pleșu, Liiceanu. Cu aceștia nu am reușit - însă cu Nedelcovici, da ; cu Constantin Dumitrescu (**La cité totale**) : da : cu Alexandru Papilian deasemeni.

N-am făcut decît ce făcuse Țepeneag pentru mine - cu o deosebire : eu nu am așteptat recunoștință din partea autorilor, nici recompensă din partea... ilieștilor de ambe culori.

Acesta este și motivul pentru care nu am suferit de gelozie ; n-am declarat că regret demersurile în favoarea unor autori ; că un volum pentru care ple-dasem, mă zbătusem ca să fie publicat... nu merita, fiind cu totul lipsit de calitate - cum a scris el despre **Ostinato**.

Din informațiile mele, cel puțin în Franța, doar Țepeneag (și cu mine) am recomandat literatură română spre traducere și editare. Prin aceasta ne-am... trădat originea românească.

I-am amintit pe Sorescu și pe Blandiana, impenitenți călători sub Ceaușescu, cel care-i persecuta cumplit, dar care erau doar propriii agenți literari, egoismul lor sălbatic împiedecîndu-i să vorbească de bine pe alți scriitori (cu excepția Blandienei : ea îl lauda pe Rusan).

Exclusiva autopromovare este floare la ureche față de o apucătură generală a românului de a... elimina un concurent. În materie de literatură nu este deloc așa cum își imaginează, de pildă, Breban că, dacă se duce la Seuil și îi explică redactorului că Goma este un scriitor nul, că nu merită a fi tradus și editat de o prestigioasă editură, rezultatul va fi : Seuil îl alungă pe Goma și, în locul lui îl așează pe Breban! Asta fiind concepția-despre lume-și-viață a provincialului Breban în ianuarie-februarie 1978, știind foarte bine că Goma îl recomandase în 1972 la Gallimard, iar la sfârșitul lui 1977 la Seuil (cu **Animale bolnave**). Dealtfel vizita lui la editură fusese provocată de... același Goma - în casa căruia (cu totul întâmplător) Breban locuia, la Paris...

Însă Breban nu se afla la prima... recomandare a mea. Se ilustrase, în tandem cu Ivăsiuc, pe de o parte la München, la Noël Bernard, căruia îi ceruse să nu mai facă atîta vîlvă la Europa liberă în legătură cu Goma (vezi memoriile Ioanei Măgură) ; pe de altă parte, însoțit de același Ivăsiuc, a încercat să-l convingă pe René Coeckelberghs, soțul Gabrielei Melinescu să nu

editeze **Gherla** - "chestie lipsită de valoare și care face mai mult rău scriitorilor buni..."

Fiindcă am ajuns la **Gherla** (și la... Stockholm) : încă un cuplu de "scriitori buni" : Toiu și Bălăiță au fost trimiși la Stockholm (de cine?) cu o singură misiune : aceea de a-l determina pe Coeckelberghs să renunțe la publicația lui Goma...

Iată-l și pe Buzura, unul dintre recomandații de mine, la Gallimard. Folosind logistica - și mai ales fondurile sustrase de la Ministerul Culturii, pentru a finanța Fundația Cândia (cea pentru export), acest fost argat la curtea lui Gogu Rădulescu, șogor al securiștilor ghin Cluj, având binecuvântarea lui Pleșu, auxiliariatul lui Iorgulescu, îi amenință pe amărății de la revistele *Basarabia* și *Contrafort* din Chișinău că nu le va mai da niciun ban, dacă-i publică ori comentează pe Goma și pe Grigurcu !

Prin asta, romancierul Buzura a dovedit că este un adevărat... agent. Nu literar... Să încerce Gârnet, Chiperi, Nicolae Popa, Irina Nechit, Em. Galaicu-Păun să nege acest nemernic șantaj.

Deși, ce nu face omul, ca să primească ceva bani pentru revistă.

*

P I R A M I D E

(7) Memoriele

Paris 19 mai 1998

Se umple România de memoriale. Care de care mai justificat - prin cantitatea de suferință, prin numărul de victime.

Cultul morților : fiecare comunitate îl are, de când... e vie. La noi, azi : și cele mai serioase înclinări capătă un aer de zeflema.

Să ne amintim de moartea Ceaușeștilor : în toată românimea revoluționară cu voie de la tovarășul Brucă nu s-a găsit un singur ins care să-și manifeste dezaprobarea pentru asasinarea vinovaților, înainte de a fi spus cine le sunt complicități. Așa cum, doar cu trei zile înainte România vicia de : «Ceaușescu și poporul !», în prima zi de Crăciun 1989 România a hui de «Moarte lui Ceaușescu!». N-am auzit o singură voce care măcar să se îndoiască de "justiția" sumară hotărâtă de Iliescu, Stănculescu, Măgureanu, Roman, Brucan și aplicată de Sturdza-Voican. Ba chiar dragii scriitori români ce tremuraseră voinicește până mai alaltăieri, veniți la Paris, ca să ne explice cum rezistaseră ei tiraniei și cu ce și pe unde, când venea vorba de Ceaușești, ziceau, tremurând : «Trebuia omorât ! N-ar mai fi fost dreptate pe pământ dacă l-am fi lăsat să trăiască !» - iar pe noi, cei ce ne îndoiam de "dreptatea" invocată, ne priveau cu suspiciune : nu cumva eram ceaușești ?; nu cumva securiști ? (trebuia să precizez : aceștia erau **acestea**, trei bune scriitoare - în fapt : pre-feseniste).

La scurt timp după uciderea rituală, a început pelerinajul la cimitirul Ghencea... - cu flori, cu lumânări, cu slujbe - nu m-aș mira dacă azi mâine aceeași românie i-ar sanctifica pe Ceaușești - ce, ar suna urât în calendar : "Sfinții Nicolae și Elena" ? - că tot l-am luat noi peste picior pe lumețul, pe curvarul de Ștefan cel Mare, făcându-l icoană...

Să ne amintim înmormântarea lui Coposu : aceleași persoane (devenite personaje...), aceleași "mase largi populare" ce abia ieri îl împroșcaseră cu noroi, și în direct, și între "patru ochii presei" au apărut cu cealaltă față - tot - adevărată a lor : cea îndoliată ; nu de la o zi la alta, ci de la clipă la clipă, brusc, au fost ("cu adevărat") sfâșiate de durere ; fulgerător a prins să urle la lună nația : biata orfană... Și, firește, pentru că auzise ea undeva, cândva, ceva - că despre morți numai bine, toată românimea necrofilă a prins a vorbi despre nesfârșitele calități ale defunctului.

N-am să mă războiesc post-mortem cu Tatăl României. Am scris negru pe alb ce-am avut de spus, în timpul vieții sale despre relația sadomasochistă ce-l lega de Măgurenitate ; despre suspecta generozitate cu care a făcut din

“țărănism” un méaism chiar mai structurat decât cel de peste drum, al lui Iliescu și al lui Roman (lipindu-i, tactic, “creștinismul”, pentru export prezentându-se drept : creștin-democra-ție, a rezultat carpatina-înghețată-fiartă, de pe urma căreia partidul lui Kohl a ajuns să finanțeze Organul măgurean !); despre preferințele-i nociv pentru bătrâne gloabe (a căror calitate unică : vârsta înaintată) și înclinarea pentru juni handicapați din naștere, lipsiți de personalitate, fără umbră de “activitatea anticomunistă” pe timpul ceaușismului, ba dînd dovadă de obediență oarbă (și vinovată) față de Securitate - și înainte și după 22 decembrie ‘89.

Însă pentru că moartea merită respect (nu și mortul!), am găsit că specta-colul înmormântării a fost de un grotesc desăvârșit și de un desăvârșit prost-gust. Cred că și în asta este de vină incultura devenită primă natură a concetățenilor noștri, lipsa lor repere, absența de spirit critic a lor. Nici o importanță că ei “simt nevoia de a-i cinsti pe bătrâni” - dacă nu le dă prin cap (care ?) că dorința lor nu mai are obiect : «*Unde ni sînt bătrânii ?*». Ei nu înțeleg (cum ?, de unde ?, cine să-i fi învățat, dacă popii și scriitorii supraviețuiseră în patru labe, prin șanturi, prin bori, rugîndu-se și făcînd textualismus ?) că vârsta, dacă poate fi garantă a unei experiențe de viață, în nici un caz nu mai constituie și o dovadă de înțelepciune, de moralitate.

Ba, aș zice, dimpotrivă. Terorismul comunist a fost o mașină de distrus omul - fizic, psihic, moral ; dintre fălcile lui s-au salvat doar câțiva inși care făcuseră mai puțină închisoare, ori erau “neimportanți”. Numeroși au fost veteranii care, dacă nu-și vînduseră sufletul în Zarca Aiudului, pentru raiul unui blid de terci ; dacă nu cedaseră ultimei reeducări (1960-64, desăvârșită de cuplul infernal Crăciun-Anania), atunci capitulasera lamentabil, după decretul de amnistie din 1964, în libertate. Sătui de suferință, obosiți de închisoare, răniți de “libertate”, își spusese că anii ce le mai rămăseseră de trăit să și-i petreacă afară, indiferent de prețul plătit - oricum, își dădeau singuri curaj, spunîndu-și : comunismul e veșnic, n-or să apuce ei momentul... scoaterii la lumină a dosarelor de securitate...

Ei bine, unii au murit la timp (Stăniloae, Carandino, Noica) ; alții ba...

Să contrazică această afirmație indivizi ca Quintus, Diaconescu, Tepelea - și încă mulți, mulți alții, doar dintre “martirii” de pușcărie.

Se umple România de memoriale... Ca totul, la noi, și acestea se fac... românește:

- se alcătuiesc comitete compuse și conduse de profitori ai ceaușismului (ce-o fi căutînd, peste tot unde e ceva-de-călătorit, ceva-de-de condus, ceva-de explicat martira Blandiana cu inevitabilul cruciat-cenușiu Rusan - și el brav combatant antibolșevic ?) - în care se cooptează, pentru fațadă, un fost deținut - neapărat dintre cei dubioși, recomandați de cinstitul Organ ;

- se lansează cereri-de-finanțare - firește, adresate Occidentalilor (dac-au avut nerușinarea să ne vînză la Yalta, acum să plătească !);

- se intră în concurență feroce : Blandiana nu se mulțumește doar cu Sighetul (toată lumea știe - în afară de toată românimea : oameni nevinovați au suferit și au murit nu doar la Sighet !), vrea și Jilava, o să vrea și Aiudul și Piteștiul și Făgărașul și Râmnicu Sărat și Botoșaniul și Gherla și Dejul și Târnăveniul și Mislea și Canalul și Minele de Plumb și...

Iar în viitorul guvern se va înființa, nu un amărât de sub-secretariat pentru victimele comunismului - ci un minister al memorialelor (condus, firește, de Blandiana și de poșeta ei, Rusan).

La anul și la mai mulți an' !

*

Paris 20 mai 1998

(8) Născuți ortodocși...

Dar bine-nțeles : avem neapărată nevoie de o Catedrală a Neamului !

Dacă ne-am născut ortodocși, cum atât de-adînc ne-a învățat Nesfârșitul Nae, de ce n-am avea și noi - una pe măsură ?!

Fiindcă : cine sunt cei mai ardenti partizani ai acestei piramide ? Toată lumea știe : securiștii teologo-legionari, cei care au ei câte ceva de ascuns din "activitatea" lor sau din a tatei-mamei-fratelui-unchiului! - pentru alde aceștia, floare la ureche trecerea de la internaționalism la naționalism, de la ateism la misticism (pardon : "la credință..."). Căci ei sunt imparțiali ! Și născuți ortodocși de-a dreptul !

Îmi aduc aminte cu profundă neplăcere de botezul fiului meu, la București : Cum se născuse în 2 noiembrie 1975, începînd din săptămîna următoare, am căutat o biserică pentru botez. Locuiam în Drumul Taberii, însă ca orice periferic, visam la Centru - așa că primul drum a fost la preotul Cutărescu. Mă cunoștea : făcusem închisoare cu băiatul lui.

Surpriză : părintele a luat-o rău : nu regreta "neputința" de a-mi boteza copilul, ci îmi reproșa că mă adresasem chiar lui : nu era destul de luat la ochi ca tată de pușcăriaș politic ? Acum să boteze copilul altui pușcăriaș politic ? În plus, unul care vorbește la Europa liberă ? De ce nu mă gândesc eu și la alții, nu numai la mine ?

Am plecat de-acolo negru de supărare. Că tot mă aflam în Centru, am căutat altă biserică. Parohul aceleia nu mă văzuse în viața lui, însă, aflînd ce vreau - și mai ales că locuiesc în București - a devenit bănuitor. A început a-mi pune întrebări "ajutătoare" : ce vîrstă are soția, ce profesie am, dacă sînt botezat cu certificat în ritul ortodox... M-am aricit : de ce mă interoga ?, mă aflam acolo pentru botezul copilului meu, nu pentru...

«Da, taică, dar de unde să știu cu ce gânduri vii la mine, monument istoric, să-ți botez copilul... Zici că ai domiciliul în București - uite, îți dau o adresă în provincie (Suceava? Tulcea? Salonta?), te duci acolo de ce chiar la mine, monument istoric? La mine nu te gîndești, în ce situație mă pui?»

Nu l-am înjurat de mamă pe acest porc de câine (de monument-istoric), care, deși preot, refuza să-mi boteze copilul - pentru că eu, părinte, îi eram suspect (de ce ? : fiindcă aveam domiciliul în București!).

Am luat-o pe Calea Victoriei în sus, "am făcut" toate bisericile întîlnite. De astă dată popii păreau a fi fost avertizați - cum ?, de cine? de Secu ? Ce nevoie : ei între ei se înformau prin telefon că un individ suspect, bucureștean (!), încearcă să-și boteze copilul la București ! Ba unul din ei, cu o privire vicleană, unsuroasă (născut-ortodoxă), știa cum mă cheamă, deși nu mă văzuse vreodată... Mai cu blîndețe popească, mai cu omenie din aia, țapănă, românească, toți îmi recomandau să botez copilul undeva, cât mai departe de capitală, ca să nu se știe...

«Ce să se știe ? Că-mi botez copilul ?», am răbufnit în fața ultimului - acum eram sigur : Sfinția Sa era deputat în MAN, dacă nu și membru al C.C., asta apăra el, nu credința.

«De, taică, dacă și dumneata... Gîndește-te și la alții, așa-i creștinește»

Dialog pur-românesc. Vasăzică, el, vinovatul, nu doar față de mine și de copilul meu - ci și față de Dumnezeu, o-ntorcea (ca la Ploiești), pentru ca "celălalt" să poarte culpa - prin găinărească : «dacă și dumneata...; gîndește-te la mine...»

Furios, m-am întors acasă. Pe drum mi-am zis că a doua zi mă duc la Sfîntul Iosif, să-mi boteze papistașii copilul ! De cum am trecut "șina" spre Drumul Taberii, ochii mi-au căzut pe o curte de biserică unde un preot învelea, de iarnă, trandafirii... Am coborît la prima și m-am întors - pregătit de un nou refuz. Am salutat, am intrat direct în subiect, ca să nu mai pierdem timpul : acceptă să-mi boteze copilul ?- fiindcă locuiesc aici, la două stații...

Preotul a răspuns că da, numai că o să cam aștept... Aștept, cât : o săptămîna ?, două ?

«Patru luni», a ridicat din umeri preotul. «Ne vin mulți din provincie... Anul ăsta am avut doi bucureșteni - la anul ai să fii matale primul...»

Pătit, ca să nu provoc necazuri altora, i-am spus cine sînt : ăla care, la Europa liberă...

«Eu botez copii, nu părinți...», a zis.

Neîncrezător, temîndu-mă de cine știe ce intervenții, ori doar românești răzgîndiri, la două-trei săptămîni treceam pe acolo și întrebam dacă tot în 2

aprilie '76, a rămas programat botezul...

Și a venit ziua... Era o duminică strălucitoare, încărcată de flori, de soare - de desiluzii : în urmă cu două zile soția unuia dintre cei doi buni prieteni, coleg de pușcărie, de domiciliu obligatoriu, invitați, venise cu niște lucrșoare pentru copil și cu explicația că... noi o să-i înțelegem pe ei, patru, care-s cadre didactice, nu se pot expune la un botez - în București... Așadar, ca și boaita de monument, prietenul, colegul de suferință îmi cerea mie să-l înțeleg - ba, în același preț, să mă gândesc eu la el - în ce situație-l pun ; să-l și compătinesc ! Vorba ceea, vulgară : Nu cumva și prosopul ?

Rezumat parțial : ca și în chestia interzicerii mele de a mai publica - începînd din 1970 - nu a existat o "hotărîre de sus", cu caracter de lege - nu : ci frații mei, colegii de lanț : acolo : scriitorii, dincoace preoții - în loc să fie solidari cu victima, luau ei inițiative, în sensul dorit de partid și de Securitate! Dovada că nu exista nici o... HCM care să interzică botezul copiilor : preotul acestei biserici (i se spunea: "Răzoare") nu m-a trimis la dracu,-n provincie, că el are de apărut, fie un dosar pătat de fiu-său, fie un monument-istoric!

Mai departe - încă nu s-a sfârșit botezul : în acea duminică de aprilie '76 erau de-botezat, la biserica Răzoare, 20? 30? 40 copii? Oricum: foarte mulți. Atât de mulți, încât existau câteva serii la... rîndul de mese ("banda rulantă") pe care nașele dezbrăcau, apoi, după botez, reîmbrăcau copiii. Mi-am zis : în ciuda amenințărilor, a persecuțiilor mai ales : în ciuda fricii băgată în oase de însuși înfricoșării, uite că mai sunt oameni care-și botează copiii. Dar ce o fi "conspirativitatea" cu... ne-botezul la locul de domiciliere ? Să nu știe Securitatea că X a plecat la București "în vederea comiterii unui act mistic" ? Sigur că Securitatea e Răul Absolut - dar lasă, că nici victimele nu stăteau cu brațele încrucișate... Deși se putea foarte bine să-ți botezi copilul într-o biserică din localitatea unde domiciliai ! - cu condiția, vorba Erevanului, să vrei să accepți tu, român-verde, ușor înfricoșabil acest... adevăr.

Ultima impresie : copiii de botezat erau, cu toții, mult mai vârstnici decât al nostru : un an, doi, trei... ; erau și copii de grădiniță...

Și o fată. Ar fi trebuit să spun : fetiță, dacă părinții ar fi dezbrăcat-o în vederea botezului, pe "banda rulantă". Dar nu s-a putut. Dealtfel, pentru ea s-a făcut o excepție : nu a fost scufundată în cristelniță, ci stropită cu apă sfințită, așa, îmbrăcată într-o cămașă lungă, albă. Copila avea sâni.

M-a impresionat și m-a revoltat : ce făcuseră părinții ei până atunci? Căcăciosul de român : nu numai că asculta orbește interdicțiile impuse de comuniști, dar, ca robul din tată-n fiu, era supus zelos, avea nevoie de "considerație" din partea stăpînului (să-l aibă în vedere cînd o să-l puie vechil, supraveghetor, caraliu), de aceea lua inițiative în înăsprirea căte unei măsuri care urma să lovească, nu doar în cel de-alături, rob și el, dar chiar în el însuși. Nu a protestat cînd, începînd din 1977, Ceaușescu a început a dărâma bisericile, mănăstirile, nu s-a ridicat, să-i dea cu crucea-n cap Vandalului Suprem - ba s-au găsit destui "voluntari", nu doar printre militarii în termen, dar mai ales printre "gazetari" de teapa săptămînistului V.C. Tudor care au lăudat "sistemizarea" și i-au tratat de dușmani ai patriei pe exilații ce ridicaseră glasul.

Iar acum, că "de sus" s-a dat voie la credință, uite-i mărșăluind pe străzi, în frunte cu boaita securiste ca Anania, pornind "cruciada" împotriva celor ce au rezistat comunismului : greco-catolicii - cine ? "credincioșii" care nu mai știau nici Tatăl Nostru și-și făceau cruce taman ca Petre Roman : cu piciorul; cei care, dacă se hotărau să-și boteze copii, se duceau în celălalt colț de țară : ca să nu afle fratele, cumnatul, unchiul (de la Securitate).

Această adunătură de becisnici și de nemernici visează, acum, nici mai mult nici mai puțin decât o Catedrală a Neamului ! Și mai ce ? Nu cumva și o piramidă care să stea sprijinită în vîrf? Că tot sîntem noi, Românii, cei mai daci dintre thraci.

Alaltăieri ne-am luat după alde Iliescu, Roman, Cîușu, Severin, Zoe Petre, Constantinescu - cică să ne recăștigăm demnitatea - cum ? Încheind Pactul cu Ucraina !

Acum în ce groapă o să mai cădem, ca să arătăm (cui ? : ucrainenilor ?)

că noi sântem oameni liberi, nu robi : în Groapa Catedralei?

Liberi, ca cine : ca Virgil Cândea, ca Dan Zamfirescu, ca Dan Ciachir, ca Dumitru Mircea, ca V. C. Tudor ? Ca popa Galeriu ?

Și cine are să inaugureze Catedrala aceea: Teoctist? Plămădeală? Anania ? Calciu ? Ori Constantinescu, reprofilat, că și-așa a adunat destule păcate ca președinte laic al Republicii Ortodoxe Mioritice ?

*

Paris 23 mai 1998

(9) Voi, Thracii...

Vă amintiți de serialul din *Săptămîna* semnat de legionarul prètin al Ceaușescului ? Cum așa, doar au trecut abia două decenii de-atunci. Ați uitat cum vă năpusteți să devorați gazeta de perete a MAI, condusă de Eugen Barbu, unde semneau străluciți intelectuali precum Dan Zamfirescu, Dan Ciachir, Doru Popovici, V.C. Tudor, Ulieru (ce-or mai fi făcînd acești băieți-cu-iepoletii ?) - și, desigur, I.C. Drăgan ? Ați șters cu buretele colaborarea cu colaboratorul Securității, domiciliat în Italia? Refuzați să-i păstrați recunoștința veșnică pentru “bursele Drăgan” - acum întreb în direcția Anei Blandiana, cea care nu iartă nimic, bani și călătorii să iasă ? ; iar acum vorbesc înspre Aurel Covaci care, contra cost, i-a scris segnorinei Dragan, soarta poetă, tot ce a apărut în românește (în colaborare cu Ilie Constantin), iar tracologului i-a românizat proza? Chiar l-ați îngropat pe Găzarul Roșu, omul de afaceri italo-bănățan, strămoș al securiștilor de după 22 decembrie 89, reprofilării-economic?; acela carele, sub Ceaușescu, avea liber acces la arhivele Securității, iar prin plutonierii securiști-cinstiți ca Traian Filip și Mihai Pelin, componenți ai postului-fix de la Milano publica mărturii-amin-tiri-declarații-din-anchetă stoarse de la supraviețuitorii pușcărilor, “invitați” la, zi-i pe nume, Institutul de istorie al PCR ?

Capodopera drăgană: **Noi Thracii**. În acest conspect haotic, delirant, fojgăind de “teorii istorice” care de care mai năucă, și-au recunoscut aproximațiile, delirurile, frustrările mulți români; în analfabetul Drăgan, în complexatul, în megalomanul Drăgan s-au regăsit mulți, foarte mulți compatrioți, chiar istorici de meserie. Vorba celuiia : «Ce, n-ar fi frumos să fie și așa ?»

Ba da, ba da. Într-un poem, într-un roman - chiar foarte frumos. Numai că aici este vorba de istorie și, chiar dacă istoria nu e știință, cei care o scriu se străduiesc să nu trădeze adevărul. Firește, când este să fie cântărite semnificațiile unui eveniment, faptele unei personalități, pot exista mai multe unghiuri de vedere - de pildă: Ucrainenii îl consideră pe Ștefan Cel Mare un fel de șef de bandă care, după ce se închina și Turcului și Ungurului și Polonezului, îi trăda pe toți, pe rînd, simultan ; așa-zisele lui războaie de nea-tărnare, nu aveau drept scop decât jefuirea și luarea în robie a bieților ucraineni de pe pământurile lor, ucrainene, din Pocuția - și pe care-i vindea Tătariilor ori/și Turcilor... Această variantă a istoriei a fost reactivată (oare de ce ?) imediat după încheierea Tratatului cu Ucraina... Însă nici chiar Ucrainenii lui Constantinescu și ai Zoei Petre nu pot contesta că numitul Ștefan al III-lea (așa-i spun frații noștri hoholi) a murit la 1504 - de-o pildă.

Așadar, există adevăruri (interpretabile) și adevăruri-adevărate.

În scop de diversiune, ca să abată atenția de la lipsa pâinii și a libertății, ceaușismul le-a dat...glorie strămoșească - cu o sintagmă dragă lui Petre Roman, apoi lui Constantinescu : “demnitate națională”, numit atunci proto-cronism, rezumat în titlul extemporalului drăganic: **Noi, Thracii**. Care thraci, ce mai calea-valea, au fost cei mai drepți, mai frumoși, mai lăptoși, nu mai vorbim de dăștepți! Noi și ai noștri ca brazii am inventat apa caldă, ața de tăiat mămăliga, cheia-engleză, șampania-franțuzească, chiar și piramida egipteană!

N-am evoluat de pe timpul lui Iepocă Vodă, deci continuăm cu aceleași laude de sine ; fără jenă, fără rușine. Dacă ieri campionii lăudătorismului erau Paul Anghel, Ungheanu, Dan Zamfirescu și alți răcănei (binecuvântați de un rătăcit ca Edgar Papu), după ‘89 numele lor sună: Blandiana, Liiceanu, Pruteanu, Țepeneag. Apropiere abuzivă? Judecați : care ar fi deosebirea dintre

afirmația fără acoperire istorică a unui Dan Zamfirescu potrivit căruia Neagoe ar fi scris cu mâna lui **Învățăturile**...destinate lui Teodosie și repetatele declarații ale Anei Blandiana: "Noi, Românii am fost **cei mai** anticomuniști din tot Lagărul Sovietic"?; și: "Noi, Românii am fost **cei mai** martirizați de sovietici"? Sau cuvintele lui Țepeneag (la Oradea) : "Singura literatură bună, în acești ani, a fost scrisă în România - nu în exil" ; și: "Singurii scriitori rezistenți au fost cei din munți" (care scriitori ? care munți ? - care rezistenți ?) ;

Care ar fi deosebirea calitativă dintre afirmațiile iresponsabile ale unui I.C. Drăgan, anume că (Noi, Thracii) am fi constituit... **leagănul celei mai importante civilizații a antichității**, iar Aheii, Armenii - ba chiar și Ama-zoanele !- ar fi... "originari din Banat", etc., etc., și recenta declarație (la o serată muzicală televizată, făcută de ungătorul de arhei, inventatorul epitropiei la români, autorul autobiografiei : **Apel către lichele** - l-am numit pe filosoful Liiceanu) : rezistența armată împotriva comunismului (partizanii) a fost, în România, mult mai importantă decât la vecinii noștri ?

Dan Zamfirescu, Drăgan și ceilalți erau ce erau : protocroniști în slujba comunismului ceașisto-delirant ; nu aveau vreo scuză, dar o explicație exista : ei erau ostași-disciplinați ai partidului. Or cum partidul deținea, vorba lui Titus Popovici, nu doar puterea, ci și adevărul - acesta trebuia să fie : noi, Românii sântem urmașii unor supraoameni, oricum, muuult mai breji decât "vecinii interni și externi", cum glăsuia generalul de securitatea Pleșiță, atunci când voia să-i demaște el pe dușmanii de veacuri ai nației.

Dar marea poetă Blandiana ? Dar nemaipomenitul inventator al somnismului autohton, Țepeneag ? Dar neasemuitul eseist Pleșu - ați uitat, fraților, articolele de cea mai protocronistă extracție, de o cristalină aplecare totalitară - pentru că răcnitor naționalistă - scrise de ministrul Culturii lui Iliescu, în 1990, împotriva exilatului Ion Negoitescu (căruia îi interzicea să se pronunțe despre Noica, din exil ?) Nu-i frumoasă uitarea voastră, pentru că iată cum se leagă lucrurile : în timpul Primei Mineriade (13-15 iunie 1990) Liiceanu a fost fugărit de bravii mineri, prietenul Pleșu l-a salvat din ghearele lor, l-a escortat la avionul de Paris - dar tot i-a ars o lăbuță, în presă, după aceea, când l-a zugrăvit ca "Liiceanu cel fricos"... Trecut-au anii și, în ciuda unor deosebiri de nuanță, cei doi se întâlnesc într-o chestiune de esență - suptă împreună, simetric, precum Romulus și Remus - de la Noica : autohtonismul răsuflat, protocronismul "elevat".

Știm - și nu ne tulbură somnul - motivele minciunilor vehiculate de Paul Anghel, Drăgan, Zamfirescu ; neliniștesc exact aceleași neadevăruri în gura actualilor "directori" de opinie. Când afirmă fără să clipească asemenea gogomăanii :

"Noi, Românii, am fost cei mai anticomuniști";

"Noi, Românii, am fost cei mai persecutați";

"Noi, Românii, am avut rezistența cea mai structurată" ;

"Noi, Românii, am rezistat cel mai mult timp..."etc., etc...,

Te întrebi : ce le va fi lipsind acestora din urmă : informația ?

Hai să spun așa : din modestie, n-ar trebui să mă amintesc pe mine, însă adevărul este că am scris despre partizanii din munți și din păduri printre primii - dacă nu chiar primul - în cărți publicate în Occident, traduse în limbi de circulație, începînd din 1971 - am spus ce știam de la înșiși partizanii întâlniți în închisoare, în domiciliu obligatoriu (cu unul am fost coleg de cameră la Rupea, în 1953-54, apoi coleg de celulă, în 1958, la Gherla...), anume :

Această eroică formă de rezistență anticomunistă a Românilor - singura armată - **a fost și ea o rezistență pasivă** (spre deosebire de formele structurate militar, cunoscute în Bulgaria, în Polonia, în Ucraina, în Țările Baltice, în Iugoslavia) : **partizanii noștri se mărgineau să se ascundă**, în scopul de a supraviețui, de a, eventual, fugi în Occident - de atacat, atacau doar când încercau să scape din vreo încercuire. Or spusele-scrisele (și) ale mele au fost confirmate de cel mai autorizat să se pronunțe despre acest fenomen : Ion Gavrilă-Ogoranu. Mărturia lui a fost publicată, omul a dat numeroase declarații în presa scrisă, la radio și la televiziune...Să nu-l fi auzit-citit Ana Blandiana ? Pruteanu ? Pleșu ? Liiceanu ?

Cum așa : Liiceanu, director al editurii Humanitas, să fie un neinformant? De acord : Blandiana, ca poetă bună, poate fi (chiar este) o strălucită ignorantă. Dar Țepeneag ?

Și-atunci? Nu este, ca și la protocroniștii onești : **refuzul de a ști?**

Dacă ar rămâne doar comoditatea de a rămâne în ignoranță (știe el, Pleșu, ce știe, când recomandă călduros uitarea...), însă, în cazul lui Liiceanu este vorba de : **dezinformare**. Fiindcă telespectatorul îl crede pe Liiceanu, când spune și el, pe urmele lui Drăgan :

«Noi, Thracii...»

Așa e : Voi, Thracii.

*

Paris 1 iunie 1998

(10) Recuperări

Momentul decembrie 1989 nu a însemnat o pauză, cu atât mai puțin abandonarea **politicii de recuperare** a exilului activ ; după cum momentul noiembrie 1996 nu a însemnat ruperea tradiției totalitariste a Bucureștiului comunist de a-i supune și pe Români ce trăiesc în afara granițelor.

Nici guvernele comunistului Iliescu și nici ale ne-comunistului Constantinescu nu au restituit ceea ce promisese : proprietățile și dosarele de securitate, în schimb, continuă politica de extindere în străinătate a puterii de stat și de partid (ce, PNȚCD nu este și el, un partid ?, nu cuprinde o bună parte din PCR ?).

Și Ceaușescu avea obsesia recuperării exilaților - a încercat, și, din nefericire, a înregistrat câteva succese - însă ofensiva a devenit aproape-plimbare sub Iliescu ; iar de când “cu Constantinescu” s-a prefăcut în dezastru pentru cei - și așa, puțini - care activau împotriva comunismului instituțional și a comunismului târîtor (sau : deghizat).

Și înainte și după 89 obiectivele “Centralei” (Securitatea eternă) au fost:

1. bisericile, casele de rugăciune, casele culturale, bibliotecile, asociațiile exilaților ;
2. oamenii (exilații) ;
3. sărbătorile naționale, comemorările, simbolurile naționale, patriotice, anticomuniste.

Majoritatea bisericilor din exil (în special din Canada și din USA) fusese colonizată înainte de 1989 de emisarii Securității de la București Anania și Plămădeală. Exploatînd, naționalismul unora, legionarismul altora, dorul de țară al tuturor, acești securiști legionari cu aureolă de martiri ai credinței, i-au zăpăcit pe enoriași, i-au adus la cizma Bucureștiului și le-au... confiscat bisericile. Pentru biserica română de la Paris s-au dus lupte de stradă în 1971, când din partea Mitropoliei de la București se aflau, în afară de Plămădeală și Anania: vicarul Ionescu-“Grivița”, popa Popescu precum și răs-popi ca Virgil C. Gheorghiu.

Dintre “laici” nu se poate să nu fie re-numiți trădătorii (“românii deplasați”, cum i-a numit, inspirat, Ierunca) Uscătescu, Nicolae Baci, Barbu Niculescu, Michel Steriade, Radu Florescu, Dean Milhovan, Gustav Pordea, St. Fischer-Galați, Leon Negruzzi, Michael C. Titus, I.C. Drăgan...

Evenimentele din decembrie 1989 au “spart” și exilul, însă nu în sensul dorit de noi, anume acela de a... deveni caduc (din moment ce România s-a liberalizat, s-a democratizat, nu ?)... Oameni cu care am împărtășit vreme de decenii, nu doar **aceleași opinii** despre libertate, dar și **aceleași acțiuni** (petiții, colocvii, conferințe, manifestații de stradă), dintr-o dată și-au găsit interesele de cealaltă parte (adică la ambasada RSR a lui Iliescu : în timp ce pe noi, manifestanții împotriva “vizitei” lui Petre Roman, poliția franceză ne aresta și ne urca în dubă, după cum ne “indica” Virgil Tănase, cine intra pe poarta mare, la o țuică și o sarma ? : ditamai anticomunistul Matei Cazacu ! ; coșcogea familie de persecutați ai regimului : Sanda și Vlad Stolojan !) ; ultranaționaliști ca Leonida Mămăligă, Theodor Cazaban, Paul Barbăneagră, ce înainte declarau că se întorc în România “numai pe tanc”, au descoperit, nu

doar Centrul fofoarte Cultural de la Paris (din localul Ambasadei RSR), dar și “manifestări-hârtie-de-muște”, ca Mondiala de la Neptun, unde poți întâlni de-a valma gloabe realist-socialiste ca Nina Cassian, “apolitici” (altfel virulenți) ca Sorin Alexandrescu, somnirici ca Tepeneag, persoane oneste, dar care niciodată n-au știut pe ce lume trăiesc, precum Alexandru Vona, Pavel Chihaia, navetiști de profesie ca Breban, colaboraționiști cu vechime ca Ion Miloș, naivi autentici (și păguboși) ca Victor Frunză, laudători imparțiali - ca Românul Balotă, rățăciți-lucizi ca Mămăligă...

S-au extins poftele totalizatoare ale Bucureștiul și asupra unor sărbători naționale. După ce l-au naționalizat pe rege și l-au pus să facă pe furierul-curierul, securiștii lui Iliescu, Constantinescu, Pleșu vor să controleze și sărbătoarea de 10 mai (după ce ne-au fericit cu un 1 decembrie ca Zi Națională ! - însă n-au suflat o vorbă despre 28 martie 1918, aniversarea a 80 ani de la unirea Basarabiei cu Patria Mamă).

Recent, la cimitirul Montmartre, ca în fiecare an de Înălțare, a fost cinstită memoria victimele comunismului din România. După slujba religioasă, cine a apărut ? Dumitru Cîușu, redactorul Tratatului cu Ucraina, ambasador al lui Constantinescu la Paris! Întrebat ce caută acolo, cine l-a adus, a răspuns că fusese invitat de... O persoană pe nume “Doamna Ivanov” (nu este vorba de doctorița omonimă) a spus că ea îl invitase pe “ambasadorul nostru”. Participanții au tratat-o pe Ivanova II de trădătoare, iar pe Cîușu l-au invitat să circule mai departe, aici nefiind nimic de fotografiat ; nici de confiscat în folosul Securității.

Din păcate, are să fie în curând, la cimitirul militar din localitatea alsaciană Soultzmat - unde se află rămășițele pământești a mulți ostași români căzuți prizonieri la nemți în Primul război Mondial. Anul acesta exilații “încăpățânați” nu se mai duc : același Cîușu, necrofil dovedit, organizează o “întâlnirea tovarășească” (țuică, mititei, sarmale, doină, mioriță - în final : Perinița) la Soultzmat...

Bine-bine : numirea Cîușului a fost făcută de Măgureanu, a fost semnată de Constantinescu - însă mulți dintre prietenii noștri, exilați, anticomuniști, acum obosiți, și-au spus că... mai departe ei nu merg, că abandonează...

Au început prin a frecventa ambasada (să nu se uite : întâi sub ambasadariatul lui Paleologu, când au călcat în cazemata securistă de pe rue de l'Exposition și Monica Lovinescu și Virgil Ierunca) ; au prins a “participa la acțiunile Centrului Cultural”, condus întâi de Ion Pop, apoi de Virgil Tănase, apoi de Vasile Igna... Și, la urma urmei : dacă Barbăneagră “merge” cu Caramitru, prieten intim al generalului de Securitate Pleșiță (fost ministru al Securității în 1977, cel ce ne-a lichidat pe noi, “cu drepturile omului”, apoi, după 3 august, pe minerii din Valea Jiului), de ce să ne mai mirăm că dărzul Mihai Korne nu mai deschide gura, din iunie 1990, că publicația lui, *Lupta* a devenit foaie parohială a Cotroceniului, că Sanda Stolojan se freacă de Nina Cassian și de Bianca Marcu-Balotă, că Vlad Stolojan îl laudă pe Brucan, că...

Ba, eu unul mă mir. Și mă revolt. Și-mi spun, îmi repet, ca să nu uit :
«Din ce îmbătrânește, omul se protestește ; se căcănește».

*

Paris 2 iunie 1998

11. “Omor și utilizarea cadavrului în alimentație”

Au trecut, iată, 50 ani de la una dintre marile tragedii pe care le-au traversat Basarabienii căzuți sub ruși.

Rezumat : în virtutea Pactului Hitler-Stalin din 23 august 1939, Basarabia și Bucovina de Nord au fost ocupate începând din 28 iunie 1940. Funcționari de stat, preoți, militari, țărani, politicieni, industriași, comercianți, intelectuali, proprietari, teologi au fost arestați imediat și, dacă nu au fost executați fără judecată în pivnițele, apoi îngropați de-a valma, în curțile numeroaselor imobile transformate în sedii ale KGB, atunci au fost transportați în Siberia, de unde puțini s-au mai întors. După întâiul val de arestări și execuții, au urmat mai multe serii de deportări : pe categorii sociale, politice,

profesionale : culacii, membrii partidelor democratice, preoții, învățătorii - au luat și ei calea Kazahstanului și a Nordului Îndepărtat. În ajunul războiului (mai-iunie 1941), rușii au deportat cât au putut, au executat ce nu puteau transporta dincolo de Nistru, au incendiat, au dinamitat tot ce era piatră pe piatră.

Începând din martie-aprilie 1944 frontul a dat înapoi, pe pământurile românești ale Basarabiei și ale Bucovinei de Nord. Războiul avea să mai dureze încă un an și ceva, însă pe ocupanți altceva îi preocupa : “pedepsirea cetățenilor sovietici care colaboraseră cu «ocupantul român»”.

Așadar, pe lângă cunoscutele metode de terorizare a “trădătorilor moldoveni” : arestări, execuții, deportări - care nu aveau să se sfârșească nici după moartea lui Stalin, din 1953, Basarabienii au îndurat și **înfometarea programată**. Avea experiență, Tatăl Popoarelor : tot el provocase Foametea din Ucraina (1932-34) care pricinuisese pieirea a circa 6 milioane de suflete...

În 1944 și în 1945, sub pretextul “Totul pentru front, totul pentru victorie”, Rușii au confiscat cvasitotalitatea produselor agricole, cu precădere a cerealele. Li s-a lăsat, totuși, țăranilor cantitatea socotită necesară pentru însămânțările din anul următor. Numai că, pe de o parte sămânța : a fost folosită, pentru propria alimentație, pe de altă parte, anul 1946 a fost extrem de secetos : câmpurile n-au produs aproape nimic. Au fost câteva “plângeri” din partea organelor locale (alcătuite, în totalitate, din ruși), cerînd Moscovei să diminueze ori să suprimе cotele de cereale impuse “Republicii Moldovenești”, dată fiind starea de calamitate naturală și subalimentarea populației. Hotărîrea a venit : nici o reducere - ba chiar suplimentarea cotelor !

Nu este necesar să li se explice Românilor ce înseamnă să-ți intre în gospodărie, în casă, în pod, în pivniță oamenii partidului, “să ia, la cotă” tot ce găsesc - dar să nu fie de-ajuns, omul să fie obligat să împrumute (de unde? de la cine ?), să cumpere (cu ce bani ?), ca să îplinească acea cotă. Iar de nu, vai de capul-familiei : arestat; bătut, torturat, condamnat “administrativ” - o lună, un an, trei ani... - iar dacă a supraviețuit, a și povestit prin ce-a trecut... Bine, toate acestea le sunt cunoscute Românilor din Muntenia, Oltenia, Ardeal, Dobrogea. Mai lipseau două elemente (existente în Basarabia) : în afară de “puterea centrală”, toți activiștii, începînd de la șeful cătunului până la al raionului, toți milițienii - erau ne-români : nu vorbeau “moldovenește”, chiar dacă știau - ocupatul trebuia să învețe limba ocupantului (cîntînd, plîngînd, nu conta) ; al doilea element “original” : seceta - și interdicția de a călători în alte “unități administrative”, în căutare de pâine.

Am sub ochi o parte doar din ceea ce va deveni un volum, care va apare în curînd la Chișinău, cuprinzînd documente ale aceluia timp. Răzbate din ele, fără tăgadă, voința Moscovei de a “a-i pedepsi pe «trădători» - până la lichidarea fizică”.

Oricât de acute ar fi fost nevoile alimentare ale URSS după război, nu se putea să nu se țină seama de o lege eternă : vita de povară și robul trebuie hrăniți, pentru a putea lucra... Or, așa cum NKVD-ul îi tortura pe cei căzuți în labele-i, nu pentru a-i obliga, prin tortură, să spună adevăruri ascunse (în legătură cu “intențiile agresive ale dușmanului”), ci îi tortura, ca să inventeze, ei, nevinovații, “motive de vinovăție” - pentru care urmau să fie condamnați, conform planului de represiune - tot astfel Rușii procedau cu indivizii, comunitățile, în principiu, libere (în sensul că nu se aflau în sîrmă, nici între patru ziduri) : erau “pedepsite” pentru că își afirmaseră identitatea, alta decât rusească; pentru că negaseră înglobarea în “familia popoarelor sovietice”. Așa erau pedepsiți Tătarii, Cecenii, Balticii, “Rumânii” (Românii din Bucovina de Nord și din Basarabia de Sud), “Moldovenii” : Românii din Basarabia.

Așadar : cotele impuse de Moscova nu țineau seama de capacitatea de producție, nici de condițiile climatice : peste puterile celor impuși.

Erau însă alte cazuri : cutare agricultor (în fapt : văduvă cu șase copii), a achitat toate cantitățile, ba i s-a luat mai mult - însă...nu i s-au dat bonuri... Or, fără bonuri, n-ai dat cota! O altă văduvă avea bonuri - dar, în absența ei, a venit tovarășul Boris Mamiș, președintele selsovietului, a cerut copiilor bonurile, a “recalculat” și a anunțat că mai au de dat - a spart lacătele, a intrat cu forța, a luat tot ce a găsit - și a plecat. Văduva a făcut reclamație (s-a adre-

sat lui Stalin !) - nu s-a găsit o urmă de pedepsire a... abuzului. O altă văduvă (una din două : ori erau foarte multe văduve, ori femeile erau mai curajoase și îndrăzneau să reclame) s-a plâns, pentru a treia oară, că "tovarășul Canaev, secretar de partid" i-a dublat (pe hârtie) suprafața agricolă, deci și cotele, pentru că "a cătat să mă batjocorească și eu n-am vrut și el a zis că mă trimete în Siberia dacă mă țin așa și nu mă las lui".

Cotele - așa cum le voiau Rușii - au provocat, întâi, **foametea** ;apoi, consecință : actele de violență ale celor care nu avea nimic de mâncare contra celor care mai aveau ceva... Puterea comunistă rusească le-a numit pe toate : **"banditism"** - iată câteva condamnări extrase din cererilor de grațiere :

- B.T., din Drochia, Bălți, țaran sărac, analfabet, fără partid, **"conform articolului d al Codului Penal al RSS Ucrainene, (!) condamnat la un an închisoare pentru furtul a 5 kg. de grâu din avutul de stat"**;

- P.E., țarancă din jud Bălți, analfabetă, fără partid, fără antecedente penale, **"condamnată la 3 ani închisoare și interdicție de drepturi de alți 3 ani, conform Codului Penal al RSS Ucraina - pentru agitația de a nu preda cotele"**;

- C.S. muncitor din orașul Bălți, **"condamnat la 1 an pentru furtul a 40 kg. de șroturi"** (deșeuri cerealiere) ;

- M.A., țaran chiabur, din raionul Căușeni, **"condamnat la 8 ani pentru sustragere criminală de la achitarea cotelor obligatorii către stat"**.

În fine, două cazuri ce ar părea ieșite de sub dubla pană a lui Ilf și a lui Petrov - dacă nu ar fi crâncen de tragice - citez, în continuare din procesele verbale de judecare a cererilor de grațiere :

- **"Cârlan Teodor, n. 1921, condamnat de judecătoria narodnică a sectorului Stalin din or. Chișinău, la 1 an detenție pentru furtul unei pâini"**;

- **"Ciolpan Nicolae, n. 1903, muncitor, 6 copii în întreținere. Condamnat la 18. 2. 1946 de judecătoria narodnică a sect. 3, Lenin, or. Chișinău la 1 an închisoare pentru furtul unei pâini"**.

Nota : aceștia au fost grațiați - după executarea pedepsei...

S-a observat un amănunt (dar cât de semnificativ!) : în 1947, Basarabeni - să admitem: locuitorii R.S.S. Moldovenească - erau judecați și condamnați după Codul Penal al... RSS Ucrainene ! De acolo să li se tragă lui Constantinescu, Zoei Petre, lui Severin, lui Cîlăușu, lui Pleșu, lui Gabriel Andreescu, și a altor români-verzi, dezgustătoarea-le ucrainofilie ?

Din vara anului 1947, în documentele găsite, traduse, reproduse, apare un element nou - chiar din titlu :

"Informația viceministrului ocrotirii sănătății al RSS Moldovenești N.N. Ejov către Președintele consiliului de miniștri al RSSM G.I. Rudi și secretarul CC. al PC(b) M N.G. Covali despre spitalizarea bolnavilor de distrofie și asigurarea întreținerii lor" (s. m. P.G.). Citez :

"În scopul spitalizării bolnavilor de distrofie, conform directivelor consiliului Miniștrilor al RSSM, în luna iulie (1947) în republică funcționau 10.000 locuri provizorii. Locurile (...) au fost asigurate cu produse alimentare și asigurații numai până la 1 august (informația poartă data : 27 iunie 1947 - n.m. P.G.). Ținând cont de numărul mare al bolnavilor de distrofie precum și de existența multor copii ai nimănui (1.800 persoane), a bătrânilor internați actualmente pe aceste paturi, se crează imposibilitatea aprovizionării lor, începînd cu 1 august"(...).

Am ajuns și la **asta. Asta**, cronologic, începuse mai demult, abia acum autoritățile rusești îi spun pe nume. Citez din informația șefului secției județene Bender (Tighina), A.D. Mocialov către secretarul CR al PC(b) M. D.K. Bîcikov despre "situația" din satul Sălcuța raionul Căinari :

"Am fost informați că locuitoarea C.I., n. 1903, din țărani chiaburi, analfabetă, folosește în alimentație carne de om. Controlul faptelor a stabilit : C.I., la data de 18 martie 1947, în timpul odihnei soțului său, C. V., l-a lovit cu toporul în cap, l-a decapitat, carnea a fript-o și a mâncat-o. Sub arest, la interogatoriu, C.I. a recunoscut că și-a omorît soțul cu scopul de a-l mânca. Pe lângă aceasta, a recunoscut că în ianuarie 1947 a născut doi copii, dintre care

unul mort. Împreună cu soțul l-au mâncat pe nou-născutul mort, apoi l-au tăiat și pe cel de-al doilea, folosindu-l în alimentație. În aceeași lună au dezgropat, în cimitir, mormintele a 2 copii, de 3 și 5 ani și au mâncat cadavrele. După un timp, C.V. (soțul - n.m. P.G.) a invitat la ei în casă o fetiță de 6 ani, orfană, din satul Zaim, r. Căușeni, pe numele F., a omorât-o și împreună cu soția au mâncat-o”.

Această informare - politico-polițienească - poartă data de 5 aprilie 1947. Însă și mai devreme (7 martie) medicii V. Averbuch și B. Morozov, membri ai comisiei de expertiză medico-judiciară și psihologică adresează ministerului ocrotirii sănătății RSSM o notă cuprinzând rezultatul studiului în raionul Cangaz, județul Cahul. Citez:

“(…) Până la 28 februarie 1947, în raionul Cangaz au fost înregistrate 12 cazuri de necrofagie și canibalism, cu participarea a 20 persoane, dintre care au fost arestate 13. Dintre cei depistați până la 28 februarie 1947 4 au murit. “(…) Cercetării medico-legale și psihiatrice au fost supuse 9 persoane”

“Concluzii : (…) În timpul cercetării a ieșit la iveală faptul că nu toate cazurile de necrofagie și canibalism au fost luate la timp în evidență de către organele MAI și cazurile înregistrate nu reflectă starea reală de lucruri, adică proporțiile mari ale necrofagiei și canibalismului în acest raion la ora actuală (s.m. P.G.)”

În sfârșit !, ne-am spus. Chiar mai târziu (pentru mulți prea târziu - însă pentru a-i salva pe cei încă în viață, se vor lua măsuri adecvate - adică se va suprima cauza : **foametea provocată de ruși**.

Ne-am înșelat. Iată ce scriu acești doi, totuși, medici, în continuare :

“Primele cazuri de necrofagie și canibalism n-au implicat luarea de măsuri urgente și nici penalizarea criminalilor și, în virtutea acestui fapt, elementele de acest tip și-au format o impresie eronată cum că asemenea fapte ar rămâne nepedepsite (s.m. P.G.)”

Altă invenție rusească : pentru a... combate canibalismul, necrofagia : e suficient să-i “lămurești” pe oameni că nu-i frumos să se mănânce între ei - iar pe cei care nu țin seama de avertismente, să-i pedepsești cu severitate !

În continuare, există în raport o explicație (medicală) a faptelor :

“Marea majoritate a cazurilor cercetate au fost precedate de o flămânzie îndelungată (15-20 zile) și prezintă o distrofie moderată (majoritatea suferă de distrofie gradul I), o retardare intelectuală evidentă, primitivism psihic și diminuare a tonusului emoțional (caracteristică distrofiei) până la gradul de apatie. Explicarea comportamentului acestor persoane prin prezența unor psihoze clar conturate la momentul săvârșirii crimelor pare a fi imposibilă”.

Iată însă ce “consideră” medicii Averbuch și Morozov, sub semnătură :

“În baza expertizării efectuate considerăm că persoanele culpabile nu intră sub incidența art. 10 al Codului penal al RSS Ucrainene (iar Codul ucrainean, pe solul moldovean ! - probabil acel articol prevedea o derogare - însă pe care raportorii nu o acceptau - n.m. P.G.) și trebuie să fie recunoscute responsabile”.

Am ajuns la capitolul Propuneri - ce propun cei doi medici, în vederea “eradicării” ? - toate cele 8 puncte :

“1. Toate persoanele vinovate de săvârșirea unui asemenea gen de crime necesitând tratament antidistrofic, trebuie să fie internate sub pază, în regim de izolare ;

“2. Persoanele vinovate de asemenea crime care nu necesită tratament medical să fie supuse unui interogatoriu accelerat și să fie trase la răspundere, în regim de arestare ;

“3. Organele puterii locale să divulge la timp cazurile de necrofagie și să ia măsuri eficiente de supraveghere a populației, precum și să amplifice activitatea de informare a organelor MAI în scopul prevenirii lor ;

“4. Organele Ministerului Securității, în cazul analizării acestui gen de fapte să-și focalizeze atenția asupra posibilei agitații provocatoare din partea elementelor dușmănoase care-i împing pe indivizii instabili din punct de

vedere moral și psihic la săvârșirea crimelor, **în special ținându-se cont de zona de frontieră a acestui raion** (Cahul - nota și sublinierea. m. P. G) ;

“5. Procuratura și MAI să explice la fața locului gravitatea acestor crime;

“6. Să fie asigurate îngroparea la timp, corespunzător exigențelor stabilite a cadavrelor și paza cimitirelor ;

“7. Reieșind din situația materială grea a populației, în special a familiilor cu copii, considerăm oportună spitalizarea obligatorie a tuturor copiilor distrofici de toate gradele și organizarea unor puncte alimentare pentru toți ceilalți copii ;

“8. Să se amplifice activitatea de lămurire a populației despre caracterul criminal al infracțiunilor și despre tragerea la răspundere pe care o implică.

Comisia medico-legală și psihiatrică de expertiză, Morozov, Averbuch”.

La 16 iunie 1947, este transmisă informația :

“La 31 mai 1947 în satul Pitușca raionul Călărași, N.O. în vârstă de 8 ani l-a înjunghiat pe fratele său M. de 9 luni, o parte a lui a fiert-o în oală și, împreună cu sora sa de 3 ani, au folosit-o în alimentație. (...) Când mama O.N. și fratele B.N. s-au dus la câmp, N. l-a luat din pat pe fratele său M., l-a dus în odaia nelocuită, i-a tăiat capul cu cuțitul, apoi l-a dezmembrat și l-a fiert în oală, apoi împreună cu surioara de 3 ani au folosit în alimentație această carne, lăsând o porție și pentru unchiul B., însă în absența lui N. surioara a mâncat-o și pe aceasta”.

Nu mai sunt necesare comentariile. Oricum, Românii din Basarabia mâncau, nu doar carne de om (cu predilecție : rude de gradul I) - iată raportul din 5 iunie 1947, întocmit de viceministrul ocrotirii sănătății al RSS Moldovenești, Hechtmann, al șefului direcției Chișinău, Discalenko și al medicului neuropatolog Beidburd :

”Între 1 mai și 4 iunie a.C. au fost înregistrate 140 cazuri de intoxicație cu plante otrăvitoare (troscot, lobodă sălbatică, ridichioară). (...) Toate cazurile prezintă edeme faciale, ale membrilor posterioare (or fi umblat în patru labe mâncătorii de buruieni ? - n.m. P.G.), paliditate pronunțată a epidermei mâinilor. Fenomenul ischemiei progresează până la necroză. Durata bolii : 3-5 zile.

Tratamentul a constat în administrarea salolului cu urotropină, cafeină și lapte dulce.

Cu populația s-au dus convorbiri despre pericolul utilizării în alimentație a plantelor otrăvitoare”.

Or fi spus supraviețuitorii: «Slava Bogu !» că n-au fost arestați și condamnați, ca cei care foloseau în alimentație propriii copii.

Iată și o statistică : Estimarea populației rurale a RSS Moldovenești la data de 1 ianuarie 1948.

“La 1. ian. 1948 populația rurală număra 1.737.000 persoane ; 780.500 populație masculină, 965.500 feminină. Față de începutul anului 1947 populația rurală s-a micșorat cu 193.900 oameni (dar față de anul 1944?, dar față de 1940 - înainte de ocupația sovietică din 28 iunie? - întrebarea mea, retorică - P.G.). Descreșterea populației reprezintă 10 % față de anul precedent, respectiv 12,7 sex masculin, 7,7 la feminin. Cea mai mare mortalitate : grupa de vârstă de 2 ani : 52 %.(...) Dacă în întreg anul 1946 sporul natural constituia minus 477 persoane, pentru anul 1947 el este de minus 100.300 persoane.”

Un raport al MAI din Moldova către șeful său de la Moscova (Tutușkin către Kruglov), cu data : 19 decembrie 1946 :

“Ca rezultat al ocupației române și a secetei anilor 1945-46 (n-ar fi fost mai just să nu pomenească nimic de “secetă”, doar de “moștenirea ocupației române”? - n.m. P.G.), situația alimentară a Republicii Moldovenești este extrem de grea - mai ales la țăranii din județele Chișinău, Bender, Cahul, și parțial Orhei și Bălți. (...) La 10 decembrie curent printre locuitorii satelor se numărau 30.043 distrofici, din care 18.570 copii. Situația pe județe : Chișinău:

13.717, Bender : 9.301, Cahul : 6.755, Orhei : 920, Bălți : 50. (...) în sate multe familii zac umflate de malnutriție, fără să dispună de un kilogram de pâine.

“În satele Baimaclia și Sălcuta, jud. Bender, familii întregi - câte 3-5 persoane - suferă de edeme provocate de lipsa de albumină, gradul II și III. (...) În raionul Leova subnutriția și inaniția au doborât un mare număr de copii de vârstă preșcolară. În urma unui examen medical din 19 localități, din totalul copii : 2.101 suferă de sunutriție 1.113. Aceste cauze au sporit brusc mortalitatea populației: oamenii mor în sate, pe drumuri, în orașe. În octombrie 1945 au decedat 3.993 persoane, în octombrie 1946 : 5.714 , iar în comparație cu septembrie, în octombrie s-au semnalat cu 1.110 mai multe (statistică sovietică ! - n.m. P.G.) (...) În ultimul timp organele de miliție din Chișinău ridică zilnic de pe străzi 8-12 cadavre. În raionul Comrat în luna octombrie curent au murit de subnutriție 269 persoane, inclusiv 115 copii.

“(...) Cresc proporțiile vagabondajului. Copiii orfani din sate pornesc la orașe, în căutarea unei bucăți de pâine.(...) Numai prin instituțiile specializate ale MAI au trecut, în 11 luni din 1946 3.411 copii vagabonzi. (...)

Din cauza dificultăților de ordin alimentar s-a intensificat spiritul emigraționist. În 11 luni au fost arestate în tentativă de trecere în România 189 de persoane, 20 reușind să treacă granița - în total 209. (...) în republică au fost luate în evidență peste 100 persoane care intenționează să fugă în România. Din numărul lor fac partea mulți țărani săraci și mijlocași”.

Și când ne gândim că supraviețuitorii unor asemenea “tratamente”, care priveau de 50 ani peste Prut, cu speranță, au fost dăruiți (nici măcar vânduți) deacești, nu imbecili - ca să aibă circumstanțe atenuante - , ci nemernici ca acest Constantinescu, mărunț activist de partid, purtat în zgardă de Măguritate, de Zoe Petre, putredă activistă de partid și de alții “factori”, care nu au nici măcar scuza (!) că lucrează pentru KGB...

*

Paris 25 mai 1998

GAURA DIN... BIBLIOGRAFIE

După cum se va fi observat, mă declar, hotărât, împotriva *uitării*. Amnezia practică de compatrioții noștri - după o atât de lungă tăcere impusă de teroarea comunistă - este, în fond, mărturisirea, recunoașterea unor fapte de rușine comise de cei pe care, curent, îi considerăm victime pure. A recomanda (și a practica) uitarea, nu înseamnă a fi bun-creștin - din contra : păcătuiești greu, fiindcă încerci să te ierți singur, să te... autoamnistiezi.

Ivasiuc, colegul de închisoare, prietenul, devenit turnătorul meu preferat, explica (el nu se justifică) micile măgării și marile porcării politico-etice ale lui:

«Mai ia, azi, în seamă cineva faptul că Cellini a fost ucigaș, Villon borfaș, Milescu Spătaru sperjur ? Doar cercetătorii literari, în treacăt - numai opera le e luată în seamă...»

Sasa Ivasiuc era o natură optimistă... Acest băiat cu nume rutean gândea cum nu se poate mai românește. Ca și el, scriitorii români sunt convinși că, acum, în prezent, ei pot face orice, oricâte “mici-mari greșeli” - ce importanță : în viitor se va ține seamă doar de opera lor.

Firește, se înșeală - și ne înșeală.

În cele ce urmează nu voi readuce vorba despre fapte “civile” ale scriitorului, ci de cele comise cu ajutorul condeiului, prin cuvânt. Și în aceasta genialul nostru compatriot, născut ortodox *și* poet are pregătit răspunsul :

«Adevărat, am scris cu mâna stângă, la gazeta de perete - însă numai pentru a-mi salva scrisul cu mâna dreaptă : opera ; sertarul...»

S-a văzut cât de mulți au fost scriitorii (morți și vii) având câte ceva în sertar ; s-a văzut cât de... operă le sunt scrierile pentru care făcuseră porcării, în scris.

Mă voi folosi pentru a da exemple - cu puține excepții - de **Antologia**

rușinii, alcătuită cu trudă (și, desigur, cu adâncă scârbă) de Virgil Ierunca și publicată în numerele 1 (1973), 2 (1975) și 3 (1982) ale revistei *Ethos*, Paris. Am extras doar o mică parte din negrul-pe-alb adunat de el și o infimă parte a plecăciunilor nedemne ale demnei - și rezistentei ! - intelectualității române.

Pornim de la adevărul : nici un purtător de condei din România comunistă nu a fost silit, cu pistolul în ceafă, să scrie versuri și proză de laudă la adresa partidului (dar să semneze procese-verbale de anchetă : da).

Plecăciunile voluntare, interesate selectate aici sunt prilejuite, nu de vreo aniversare comunistă a unui eveniment sau a unei persoane (Ceașescu), ci de evenimente, fie neprevăzute (ca mișcarea pentru drepturile omului din primăvara anului 1977), fie căpătînd o turnură nefavorabilă partidului care avea de gînd să (doar) sărbătorească momente oficiale.

Începem cu anul 1971, al "revoluției culturale", al "Tezelor din iunie".

Inutil să spun : doar accidental voi cita din profesioniști ai laudelor - numai din literatori adevărați, constituind repere - și referințe - culturale.

Să vedem cine dintre solizii intelectuali români (unii cu ani de pușcărie cinstită în spate) au laudat direct - sau indirect - închiderea reprezentată de "tezele din iunie 1971" (pentru ușurință, îi voi înșira în ordine alfabetică) :

1971 - "Tezele"

BALOTĂ Nicolae :

Azi, când poetul a pierdut-o pe aceea pe care a cântat-o fără încetare, pe tovarăsa sa de viață Elsa Triolet, el n-a rămas singur. Poet total și militant al cauzei comuniste, el este înconjurat de căldura umană către care a aspirat totdeauna, pe care a contribuit prin opera sa și prin viața sa toată să o sporească. E uimitoare mai presus de orice în creația acestui talent poliform, în viața acestui pătimaș al dreptății, aspirația tenace spre unitate. Câte ispîte ale tuturor sirenelor libertinajului în duh și simțire a trebuit să înfrunte și să înfrângă acest luptător ! El s-a rupt de timpuriu de mediul burghez în care s-a născut, a sfîșiat într-însul învățătura școlilor prin care a trecut, a rezistat tendințelor anarhice care se treziseră în el după cel de al doilea răz-boi mondial, pentru că avea setea neistovită, generoasă a unei orînduiri mai drepte, a unei ordini mai umane. De fapt tînărul Aragon a întîlnit de timpuriu în calea sa Partidul Comunist care a dat o țintă și un îndreptar căutărilor sale.

Tribuna, 30 sept. 1971

(BALOTĂ)

Aș aminti, în acest sens, apelul adresat oamenilor de artă de către secretarul general al partidului, în urmă cu doi ani, la Expunerea la Plenara din noiembrie a Comitetului Central. Artiștii erau îndemnați să redea în operele lor transformările socialiste, munca milioanelor de oameni, contradicțiile și conflictele reale alături de faptele mărețe, emotionante, frumosul și iubirea, astfel încât arta să contribuie la perfecționarea continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității socialiste, a modului de viață socialistă și comunistă.

Nu este oare acesta rostul însuși al inițierii întru cultură, al introducerii în spațiul spiritual ?

România liberă, 8 nov. 1973

CÂNDEA Virgil :

Trăim epoca favorizată în care România a văzut împlinite aspirațiile lui Neagoie Basarab. Dacă voievodului i-ar fi fost dat privilegiul să asiste la comemorarea sa, ar fi spus ca în Învățăture : «Iată că acum mergi de la noi cu învățătura noastră. Cum vă va duce gândul și firea că va fi bine, așa veți face...»

Contemporanul, 17 sept. 1971

IVĂNESCU Cezar :

De aceea, prin actualele măsuri se evidențiază, credem, nevoia de a depune eforturi de o mai aleasă calitate pentru a face din scrisul nostru nu numai o oglindă a existenței unei națiuni, ci și un instrument operativ, activ. Literatura trebuie să exprime mai puțin declamativ, dar mai profund și mai conținut, dramatica luptă pe care națiunea noastră o poartă pentru împlinirea unui incomparabil ideal social : comunismul.

Argeș, iulie 1971

SIMIONESCU Mircea Horia :

Niciodată patria noastră nu s-a bucurat de un asemenea prestigiu, de o asemenea forță a valorilor și de asemenea noblețe a ideilor în plină expansiune, ca astăzi. Avem realizări impresionante, și avem certitudini însuflețitoare. Ca un poet ce străbate cu gândul viitorul, până la atingerea idealului fascinant, Partidul Comunist Român își întinde antenele către plăsmuirea de mâine a României, statornicind cu fiecare măsură preconizată, cu fiecare idee avansată, coordonatele civilizației și culturii românești în era socialismului.

România literară, 27 iulie 1972

ȚOIU Constantin :

Statul nostru este un stat socialist. Politica statului nostru reflectă vocația și virtuțile unui popor care, cunoscând îndelung asuprirea socială și națională, a ales o dată pentru totdeauna calea cea mai sigură și mai dreaptă ce face imposibilă de aici înainte întoarcerea în trecut la ceea ce era o gravă și păgubitoare nesocotire a vocației lui istorice și virtuților sale înnăscute.

Luceafărul, 3 iulie 1971

S-a observat : nu i-am luat în seamă pe veteranii agitprop-ului (Everac, Radu Popescu, Titus Popovici, Lăncrânjan), nici chiar pe tinerii-lupi ai momentului : Al. Papilian, Petru Popescu, ci numai "valorile consacrate". Până la următorul eveniment (1977), iată alte câteva mostre de închinăciune :

BALOTĂ Nicolae :

Aș aminti, în acest sens, apelul adresat oamenilor de artă de către secretarul general al partidului, în urmă cu doi ani, la Expunerea la Plenara din noiembrie a Comitetului Central. Artiștii erau îndemnați să redea în operele lor transformările socialiste, munca milioanei de oameni, contradicțiile și conflictele reale alături de faptele mărețe, emoționante, frumosul și iubirea, astfel încât arta să contribuie la perfecționarea continuă a societății, a omului, de afirmare a dreptății și echității socialiste, a modului de viață socialistă și comunistă.

Nu este oare acesta rostul însuși al inițierii întru cultură, al introducerii în spațiul spiritual ?

România liberă, 8 nov. 1973

CÂRNECI Radu

LUMINOS PARTID

*Credința mea rămâi și vei rămâne
- frumos, cu înmuri, te împodobesc -
tu, demn stăpân pe forțele stăpâne,
mai omenesc în tot ce-î omenesc -
tu vis mereu, mereu întruchipare,
înmiresmînd al cântecelor grai,
ce mândru sînt, în marea ta splendoare
tu, dor al meu, tu gura mea de rai...*

Scînteia, 19 aug. 1973

CIOCULESCU Șerban

...Ecranul televiziunii noastre ne oferă cotidian imaginea tovarășului Nicolae Ceaușescu străbătînd toate șantierele noastre, strângînd mâinile oamenilor muncii, întreținîndu-se la toate treptele producției asupra metodelor de lucru și a rezultatelor obținute, propunînd soluții în domeniile cele mai diferite ale activității obștești...

Contemporanul, 26 ian. 1973

acad. CONDURACHI Emil

Din fericire cei mai mulți oameni din țara noastră gîndesc altminteri. Gîndesc încrezători și fac dovada că în ciuda greutăților - ce par uneori mai mari decît sînt ele în realitate - nu au uitat și nu uită datoria lor de grațitudine față de țara și de poporul în mijlocul căruia au crescut și s-au format (...) Prețuire subliniată adeseori de glasul cel mai autorizat al partidului nostru, acela al tovarășului Nicolae Ceaușescu...

Contemporanul, 24 ian. 1972

(CONDURACHI)

Am avut în tot timpul în care am participat la lucrările celui de al XI-lea Congres al partidului nostru (...) un sentiment tonic : istoricii din țara noastră au putut constata cu deosebită satisfacție și mai mult ca altădată că activitatea lor se înscrie cu egală îndreptățire în suma tuturor eforturilor de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Ca istoric încerc un sentiment de grațitudine față de încurajatoarea apreciere venită din partea celui mai înalt for politic al poporului nostru și exprimată atît de documentele sale programatice, cît și în Raportul secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Contemporanul, 27 dec. 1974

GIURESCU Constantin C.

*Ca istoric știu că istoria are neprețuitul dar de a ne ajuta să cunoaștem bine cine sîntem, ce vrem, de unde venim și încotro tindem să ajungem.(...) Este esența exemplului de înalt patriotism pe care-l cere tineretului secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. (...) Este de datoria factorilor educaționali - școala și organizația UTC avînd în acest sens cele mai importante responsabilități - de a face totul pentru a accentua latura politică a personalității tinerilor, pentru a le dezvolta conștiința scopului major al societății noastre: **construcția etapei superioare a socialismului și trecerea treptată la făurirea comunismului în România.***

Scînteia Tineretului, 31 oct. 1973

A cunoscut mai multe evenimente :

- 1 - mișcarea pentru drepturile omului : februarie-mai;
- 2 - congresul scriitorilor : mai-iunie (?);
- 3 - greva minerilor din Valea Jiului.

Autorii continuă a fi citați după data apariției “contribuției”. Pentru a înțelege ce anume sărbătoresc (sau, din contra : veștejesc), este necesar să fie privită data și să se țină seama de periodicitatea publicației.

De pildă : Ion Alexandru celebrează “istoria”; s-ar înțelege că ar fi vorba de un text “în cinstea Zilei de 9 Mai”; numai că sântem în 1977, iar emergența unei acțiuni pentru drepturile omului, în țara “independentului” Ceaușescu a provocat multă tulburare, nu doar printre Organe (de stat și de partid), ci și în masele largi de anticomuniști români colaboraționiști - și colaboratori la *Scînteia*. ...:

Nu am inclus aici “demascările” de care am avut parte dinspre lătrători de meserie ca Eugen Barbu, Titus Popovici, Zoe Bușulenga, Dan Ciachir, Dan Zamfirescu, Vasile Băran, Al. Piru, Al. Dobrescu ș. a., ; atâtași asupra mea imediat după cutremurul din 4 martie 77, au continuat și după arestare (1 aprilie), cerînd “pedepsirea exemplară cuvenită trădătorilor de țară”, încetînd a mă numi după liberare (6 mai) - însă “aluziile” nu au lipsit.

Nu neapărat din... modestie, nu îi pun aici pe cei care m-au atacat nominal, ci pentru că îmi rezerv plăcerea unei “colecții” aparte, ce va fi în curînd făcută publică.

Nu toți luătorii-de-cuvînt atacă direct “răul” - unii preferă lovitura piezișă, ba chiar de... lăudare excesivă a realizărilor partidului - ca să se știe că “nouă” (adică *Ior*) nu le pasă...

Oricum, este instructiv să se vadă cum anume funcționează zicerea : “Țara arde, baba se piaptănă”.

ALEXANDRU Ioan

Căci acolo unde nu există istorie și unde istoria n-a devenit patrie, scriitorul nu poate exista, nu are în numele cui vorbi și pentru cine trudi din zori în noapte, cu bucuria că împlinește o lucrare esențială de luminare a sufletului poporului său (...). Ca scriitor al acestui popor, mă pot socoti fiul independentei României (...), istoria de ieri și de azi a poporului român devenind, prin valoarea ei, obiectul vital al scrisului meu. Mai mare cinste pentru un scriitor nu poate fi decât de a-i putea vorbi aici, în România socialistă, fiului său, fraților săi, neamului său (...). Căci aici există istorie, țara este ridicată la rang de patrie socialistă, iar omul la ființă a adevărului, suveran al libertății”

Scînteia, 6 mai 1977

ANGHEL Paul

Ce s-a ales de el? Ce s-a ales de fascism ? Eu unul nu credeam că umanitatea ceasului de față, de pe oricare meridian, poate consimți să revină la fascism, ca mod de existență socială și politică, nu cred că umanitatea vrea să se întoarcă în grote. Dar iată că unele semne de isterie verde, sură sau brună se fac simțite ici și colo. Unele fantele mai mișcă. E oportun să fim avertizați, să tragem semnalul de alarmă. (...) partidul nostru este adversar neînduplecat, în numele celui mai înalt umanism, al căror forme de reanimare a cercurilor reacționare fasciste, atitudine militantă reliefată din nou, cu claritate, ferm, în recenta expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Nu avem dreptul să uităm ceea ce înseamnă fascismul : moartea culturii și a omului însuși.

Scînteia, 5 aprilie 1977

BALACI Alexandru

Dar să ne gândim și la traducerile de carte românească, tot mai numeroase, echivalente în ultimii ani cu aproximativ două mii de titluri apărute în

peste o sută de limbi străine. În fruntea lor se înscrie apariția a 50 lucrări ale Președintelui Republicii, a cărui operă luminoasă călătorește acum pe toate meridianele.

Ramuri, 15 aprilie 1977

BALOTĂ Nicolae

Demnitatea și-au cucerit-o sub steagul Partidului Comunist Ro-mân, viața omenească, știința de carte și bunăstarea sunt recolta cea mai de preț pe care o culeg, pentru că bunii și cinstiții trudituri ai pă-mântului au știut să dea pe rod ideile fertile, novatoare ale partidului.

Luceafărul, 16 aprilie 1977

BRAD Ion

ACEASTA-I PATRIA

*Aceasta-i Patria : izvor de imn
Cântat cu-nflăcărarea unei gînte
Ce de trecut și până-n comunism
Un liber drum din vrerea ei și-aprinde.
Aceasta-i Patria : un dor lucid,
Tâmpla de vis a omului prin care
Toți ne simțim o țară și-un partid,
o unică ființă luptătoare.*

Scînteia, 7 decembrie 1977

CÂRNECI Radu

CANTATĂ

*Am preamărit și muntele și marea
- îmbrățișarea lor în țarm avid -,
ci, iată-mă : îți 'nalț din nou cântarea
cu ton de slavă, luminos Partid !
Tu, neînvinsul, munte ești și mare
și neînchipuit în frumuseți,
arzînd în inimi : miez de depărtare,
dăinuitor în vieți și peste vieți.*

Flacăra, 15 dec. 1977

GIURESCU C.C.

În etapele hotărîtoare ale dezvoltării sale istorice, atunci când se pune problema de însemnătate capitală, poporul român a avut parte de personalități reprezentative care au știut să întrupeze spiritul său politic și să găsească condițiile cele mai bune spre a asigura dănuirea statului, așadar putința de manifestare multilaterală a poporului.

Apărător al ființei, suveranității și demnității statului român, N. Ceaușescu se înscrie în această fundamentală tradiție, este continuatorul marilor personalități din trecut care au drept scop principal salus rei publicae. El lucrează neînterupt și stăruitor spre a asigura poporului și statului român locul în civilizația și cultura lumii, la care îi dau dreptul însușirile creatoare și omenia acestui popor.

Radio București, 28 iunie 1977

PREDA MARIN

Revoluția culturală înfăptuită de partidul nostru a deschis larg drumul spre cultura țărănimii. Scriitorii, în fața unui public tot mai avid de o carte

bună, vor trebui să se gândească astfel la spusele tovarășului Ceaușescu, care a anunțat tot aici creșterea numărului de orașe din țara noastră, evoluția procesului social spre dispariția deosebirilor esențiale între sat și oraș, deci sporirea considerabilă a numărului de cititori.

Scînteia, 20 aprilie 1977

ROMAN Valter

Definind coordonatele revoluției științific-tehnice și ale bazei tehnico-materiale, partidul nostru are în vedere tocmai acest țel, așa cum rezultă cu pregnantă claritate din prevederile Programului adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român și cum rezultă din ceea ce am înfăptuit până acum, cinstind în acest fel Conferința Națională a partidului nostru.

România literară, 8 mai 1977

SIMIONESCU Mircea Horia

Societatea socialistă, întrupare a visului cel mai fascinant al oamenilor, acordă poetului, nu numai stima pe care o merită, dar și înalta recunoaștere a funcției sociale pe care acesta o îndeplinește într-o lume ce proclamă dreptatea, adevărul, echitatea, dragostea de om. Socialismul înseamnă producție înaltă, calitate, cifre record, dar oțelul și grâul, untul și lemnul, mașinile și construcțiile nu sporesc pentru buzunarul afaceriștilor, ci pentru binele și visurile limpezi ale celor mulți și harnici, pentru omul devenit stăpân în țara lui liberă, iar omul acesta are nevoie de poezie, este poezie, este cea mai frumoasă înfăptuire a timpurilor noi. Rolul poetului, de atâtea ori subliniat în documentele partidului nostru și redefinit în cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința pe țară a scriitorilor, este de a înflăcăra inimile, de a grava pentru nemurire epopeea construcției și înaintării țării, de a zidi în temelia edificiului scînteia spiritului lucid și a miracolului.

Contemporanul, 15 iulie 1977

Între 1-3 august 1977 a avut loc, în Valea Jiului, marea grevă a minerilor. Chiar dacă Europa liberă a vorbit despre acest eveniment foarte târziu (același Departament de Stat a blocat informațiile, pentru a nu-l "jena" pe prietenul americanilor, Ceaușescu), Românii - iar aici ne interesează scriitorii - au știut ce s-a petrecut la Lupeni cel mai târziu în 5 august (fiindcă Iulian Neacșu, beat, a povestit în gura mare la restaurantul Casei Scriitorilor).

Firește, nici un scriitor celebru nu și-a manifestat solidaritatea cu minerii (să zicem : Geo Bogza - care scrisese **Oameni și cărbuni în Valea Jiului**, în anii 30 ; Jebeleanu - care prin 1936 îl apărase, în presă, pe tânărul comunist Ceaușescu ; Marin Preda, cu glasul lui de mare prestigiu, al clasicului în viață...).

Când, târziu în toamnă, un american independent a scris că s-ar fi petrecut ceva suspect în Valea Jiului, informînd cititorii că zona este interzisă, păzită de armată, **un scriitor a sărit să desmintă : Adrian**

Păunescu : el a publicat în *Flacăra* un "reportaj" în care explica : elicopterele care zboară ziua-noaptea pe deasupra Văii nu sunt deloc - așa cum în mod dușmănos a afirmat Americanul - forțe de pază (fiindcă s-ar fi întîmplat ceva...), nu ! ci... elicopterele-sanitare pe care le dăruise tovarășul Ceaușescu regiunii minerești...

Așadar : nu există în citatele de mai jos "probe"

că scriitorul român cel rezistent prin cultură ar fi aprobat represiunea feroce ordonată de Ceaușescu, executată de generalul Nicolae Pleșiță și de generalul (fost colonel înainte de 9 mai) Vasile.

Însă deosebirea față de un Păunescu este minimă: acela a negat de-a dreptul "zvonul" că ar fi avut loc o răzvrătire a clasei muncitoare - ceilalți au făcut același lucru, însă vorbind despre altceva : despre marile-realizări, despre aniversarea Ceaușescului din anul următor...

Iar 20 ani mai târziu, în "istoria" pe care o scriu amnezicii tricolori - firește : de la 22 decembrie 1989 - omit să pună pe hârtie "amănuntul" : "2 000 mineri ne alăturăm mișcării pentru drepturile omului și lui Paul Goma", printr-o scrisoare adresată Europei libere și citită de câte cinci ori pe zi trei săptămâni la rând.

Numai revista *Memoria* (!), numărul comemorativ din 1997 nu cunoștea acest detaliu.

Or scriitorul care nu spune-scrie ce știe - este martor mincinos și complice al Răului.

BĂLĂIȚĂ George

Dar ar trebui citate în întregime cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, scrieri de importanță istorică, elaborate într-un stil limpede, sobru, echilibrat, eficient. Stilul unui autor de mare clasă, nu în zadar tradus în atâtea limbi pe toate meridianele.

Scînteia, 9 februarie 1978.

BUZURA Augustin

Sînt 12 ani de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a preluat conducerea partidului și a statului, dar acești ani, atît de generoși în evenimente, ne-au îmbogățit cu o experiență enormă, ne-au arătat dimensiunile noastre reale, chipul nostru cel adevărat și forța noastră (...). Așadar omului Nicolae Ceaușescu, comunistului intransigent care n-a renunțat niciodată la proiectele sale, conducătorului datorită căruia națiunea noastră are imaginea concretă a viitorului ei, să-i dorim din inimă ceea ce-i dorește țara masa sa de lucru în care tot ceea ce face poartă amprenta personalității și gândirii sale.

Steaua, ian. 1978

CIOCULESCU Șerban

Prin forța însuflețită a cuvîntului precum și p^rin omniprezența pe toate tărîmurile muncii, dînd exemplul unei neistovite activități și mobilizînd întreaga națiune într-un grandios elan creator, secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se înscrie printre marii animatori ai popoarelor din toate vremurile.

România literară, 26 ian. 1978

COSAȘU Radu

Tară mică, supusă atîtor intemperii specifice răscrucilor de drumuri, de geografie și istorie, România s-a impus prin caracterul, inteligența și temperamentul Președintelui ei - ca una din cele mai puternice personalități din cetatea națiunilor, o imagine de unică expresivitate...

Flacăra, 26 ian. 1978

DOBRESCU Al.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, critica nu este o ancilă a literaturii, ci un gen militant cu drepturi egale determinat și, deopotrivă, determinînd creația adevărată, pe care este menit să o impună, să o apere, să o explice, să o răspândească.

Convorbiri literare, ian. 1978

DOHOTARU Adrian

Pentru că starea noastră de a fi, e starea de revoluție ! Ceas de ceas, clipă de clipă în epicentrul evenimentelor și întâmplărilor curente, prezenți acolo unde sântem strigați pe nume și este nevoie de noi, să punem umărul, să punem mintea la contribuție (...) «A fi comunist», spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, «înseamnă a lucra mereu mûai bine și mai contiincios pentru interesele oamenilor muncii,» etc.etc. (N. m.).

Flacăra, 29 sept. 1977

ENESCU Radu

Istoria a cunoscut veacuri aurite, de mare înflorire. Secolul lui Pericle, epoca lui Ludovic al XIV-lea, era elizabetană, etc. Dar toate aceste perioade de splendoare magnifică și augustă erau dublate de o crasă mizerie și de atrocități nenorociri, fiind generate de o orânduire subliniat iniquă. Pentru pri-ma dată, renașterea României, ce se identifică cu Ceaușescu, ne înfățișează o epocă de aur în care guvernează justiția socială, libertatea umană, demnitatea isnului omenesc. De aceea prosperitatea materială și eflorescența spirituală e rodul nemijlocit al omeniei, calității și adevărului de neînvins.

Familia, ian. 1978

GIURESCU C. Dinu

Istoria capătă noi dimensiuni și prin țelurile esențiale ale prezentului, formulate de Secretarul general al Partidului și care-și găsesc materializarea în construcția țării.

Săptămîna, 26 ian. 1978

IVAȘCU George

De aici mândria unui întreg popor care, la 33 ani de la Eliberare, se simte într-adevăr, stăpîn pe destinele sale. De aici și dragostea unanimă îmbrățișînd chipul bărbatului care, în fruntea Partidului și a Statului, îi semnifică geniul creator în durata faptei de azi și în cutezanța privirii spre viitor. De aici și gândul și glasul care-l exprimă în vibrantă bucurie a marii sărbători : Ceaușescu-România !

România literară, 18 august 1977

STĂNESCU Nichita

Sărbătorim a 60-a aniversare a scumpului nostru președinte Nicolae Ceaușescu și 45 de ani de activitate a acestui bărbat (...) cel mai muncitor dintre muncitori, cel mai țaran dintre țărani... etc. etc.

Radio București, 19 ianuarie 1978

“Campania de vară 1979” :

În iarna anului 1979 a fost constituit Sindicatul Liber al Omenilor Muncii din România (SLOMR), eveniment anterior alcătuirii sindicatului polonez Solidarnosc. Pentru că, în 1978, la Paris luase ființă Comitetul Intelectualilor pen

tru o Europă a Libertăților (CIEL), a fost firesc ca acesta (avînd în conducere pe Eugène Ionesco) să-i apere și pe cei persecutați de comuniști în România.

Astfel a lansat o campanie de semnături pentru liberarea imediată a următorilor : Petre Țuțea, Gheorghe Calciu, Aurel State, Marcel Petrișor, Octavian Voinea - ceea ce s-a obținut numaidecât.

A lansat o campanie de protejare a sindicaliştilor de la SLOMR (Vasile Paraschiv, Brașoveanu, Cană).

Totodată sub semnătura lui Eugène Ionesco a apărut un apel către toate guvernele democratice de a boicota emisarii culturali oficiali ai regimurilor totalitare (la noi: Virgil Cândea, Mihnea Gheorghiu, Al. Balaci, Zoe Bușulenga...).

Firește, replica nu a întârziat - pe două fronturi :

- **intern**, condus de Eugen Barbu și *Săptămîna* ;

au mai participat *România literară* a lui Ivașcu, *Luceafărul* a grupului Răcănel-Fruntelată-Ungheanu, *Contemporanul* și, firește, *Scînteile*. Printre înjurătorii de stat și de partid s-a remarcat (deși era greu : toți dădeau dovada) Ion Lăncrănjan, într-un "pamflet" la adresa Monicăi Lovinescu, intitulat pur și simplu : **Căteaua**... Mulți tovarăși i-au ținut... tovarășie : Ion Brad, Titus Popovici, Sălcudeanu, Dumitru Mircea, Marcea, Dan Zamfirescu, Ciocluțescu, Ion Zamfirescu ;

- **extern** - cu mai multe centrale :

italiană : condusă de I.C. Drăgan, avîndu-i ajutoare pe Traian Filip și Mihai Pelin. Drăgan a scris la jurnalele italiene articole de "demascare" a "disidenței din eprubetă" (împotriva lui Calciu și a mea) - firește, nesemnate ;

britanică : supervizată tot de Drăgan a fost munca agentului de influență din Anglia Michael C. Titus, care a semnat o broșură (în franceză și engleză): **România sub presiune**. Sunt demascați : sindicalişti ("nebuni"); Calciu ("fascist"), eu : jidan, agent sovietic, legionar și... hippy. Să amintesc : M.C.Titus, "exilatul" care a călătorit în România și a avut acces la arhivele Securității (la sfîrșitul anilor 70 !) - de unde a extras un ordin de urmărire a lui Calciu, de prin 1943! - a beneficiat de mărturiile unor foști deținuți politici care au afirmat tot felul de neadevăruri despre mine: Virgil Cărianopol, M. Ionescu Quintus (aceștia negau "descrrierile" din cartea mea Gherla), niște profesori de la Ploiești, niște popi tot de pe-acolo... ;

greacă : fiind Ion Brad ambasador la Atena, Securitatea i-a dat bani unui markosist refugiat în România, făcînd pe scriitorul : Dimos Ravanis Rendis. Acesta a început să imprime un periodic fantomă : *Proini*, dar scopul Bucureștiului nu era să aibă audiență, ci să reprezinte izvor de citate. Deci : Brad a scris, în românește, un text în care eram jidan (Efremovici), scriitor veleitar, arestat în 1956 pentru furt și viol...; Dimos Rendis l-a tradus în grecește, l-a semnat, a încasat paralele, iar Ion Brad a trimis la *Luceafărul* "un articol apărut în străinătate - și tradus în românește". Dragoș-Răcănel a publicat, deci - cu comentariile de rigoare la "ecouri din presa occidentală", un text avîndu-l autor pe Ion Brad, altul pe C.I.Drăgan...

Mai jos reproduc doar două porcării scrise la adresa lui Eugène Ionesco - va trebui să așteptăm anul 990, pentru ca lumina Ion Buduca să scrie, de la Paris, pentru Convorbiri literare, o alta, intitulată : **"Ionescu - e ramolît, Cioran - nu vrea să stea**

de vorbă cu Românii”.

CIACHIR Dan

“...și un academician șugubăț care și el graseiază și care, din originea-i românească a păstrat la Paris o afecțiune nedezmănițită pentru țoi, cinzeacă, litruță și alte recipiente specific naționale. Domnia-sa a păstrat forma și-a trădat conținutul. Se mai întâmplă și-n artă. În loc de tulburel, prăstină, tescovină, sânge de iepue, prea neaoșe și deci intraductibile, dânsul preferă un Johnnie Walker, un Ballantine’s după care redactorii Europei libere conectează magnetofonul cu succes anticipat. Eugen Ionescu - că-i uitasem hramul - ajuns anticomunist la vârsta pensionării, când alții se ocupă de grădinarit, bășnește și el despre libertate, drepturile omului, călușe imaginare și o ține pe coarda asta razachie (...). Academicianul n-are timp să verifice enormitățile astea și atunci cârâie recitativul pe care-l cunoașteți, amintindu-ne de propriii săi **rinoceri**. Să-l privim cu îngăduință pentru că măcar el are niște merite literare incontestabile. Dar acum, ajuns la vârsta minții copiilor, s-a mai zaharisit și, în consecință, de ce să ne supărăm? Măine-poimâne o să aflăm la buletinul de știri al Europei libere că doamna Monica Lovinescu îi citește dramaturgului din **Scufița Roșie** și domnia sa plânge cu lacrimi sincere când află că lupul a mâncat-o pe fetiță și pe bunicuță.

Săptămîna, 13 iulie 1979

HERIVAN Mircea

Oare ce l-a determinat pe cunoscutul dramaturg francez (subl. în text) să-și aleagă drept copil de suflet, la senectute, un veleitar lipsit de autocontrol în toate manifestările, rebarbativ ? Poate similitudine exterioară de atitudine între Paul Goma, bărbosul pupil și impetuoșitatea, negativismul propriei tinereți. (...) Cu opțiunile literare «pe invers» ale domnului Eugen Ionescu sântem obișnuiți demult. (...) ce încredere se poate avea în profețiile și triplusalturile critice în care domnul Eugen Ionescu se angajează pe baza unor informații indirecte și vădit calomnioase (...)?

Ceea ce face acum, îndemnînd la o cruciadă de boicotare și izolare spirituală a României, e mult mai grav. (...) Atunci când Eugen Ionescu își permite să pună la îndoială sinceritatea, devotamentul real față de o idee, de o țară, de un popor a tuturor acestor intelectuali de excepție sau să proclame că aceștia «trăiesc într-o lașitate constantă», ne vom permite și noi (...) să ne îndoim de sinceritatea susținerii dramaturgului, care prin programul său politic nu cinstește un nume de cea mai adâncă vibrație românească. Pentru că, alături de Paul Goma și de alți proaspăt aciuiți în Occident, «noul cruciat» se erijează și în avocatul pretențiilor total ilegale ale preotului Boldescu (sic !) din Paris. (...)

“Să recurgem la o mărturie neutră - este vorba de Dean Milhovan, editorul ziarului Dreptatea din New York (...).

“...În volumul intitulat **Un om în chestiune - un om în discuție**, dramaturgul pune actuala sa umoare pe seama unei grave, iremediabile depresii. Atât de grave, încât, după cum singur mărturisește, a hotărît să consulte un psihiatru. (Dacă locuia în România și ar fi fost dus de familie la un medic de aceeași specialitate, putea considera consultul drept un act de... represiune politică). Pe un asemenea teren de terori depresive și-a implantat Paul Goma obsesiile și scornirile de groază”.

Depresiunea și rațiunile ei, Contemporanul, 20 iulie 1979

A N E X A

CONDURACHI Em., acad.

Cu demnitate, construindu-ne omenia, *Contemporanul* nr. 12/1986

“Demnitatea propriei existențe nu îngăduie nimănui să considere că popoarele «mici» trebuie să suporte imediat și oricând hotărârile arbitrare, nedrepte ades ale marilor state. Numai apărându-și demnitatea (...) un popor se afirmă pe sine”.

Mister : Ceaușescu - cel care spusese exact acest lucru, cu două săptămâni înainte - rostise un discurs scris de acad. Condurachi ? ; acad. Condurachi îl plagiasse pe Ceaușescu ?

“Înainte altora, în urmă cu 2500 ani, în primăvara anului 514 î.e.n. acest glas al demnității și libertății geto-dacilor, strămoșii poporului nostru s-a făcut puternic auzit, stârnind și admirația altora, interesul și laudele părintelui istoriei. Într-adevăr, Herodot, în cea de a patra carte a Istoriilor sale scrisă...”

Las cititorilor plăcerea să caute citatul (paragraful 93 din **Cartea IV**) și să-l așeze alături de comentariile academicului :

“Nechibzuieți Geții ? Fiindcă nu și-au plecat capul ? Biruiți ? Nu, deoarece Darius a transformat în provincie persană Tracia de la sudul Balcanilor și foarte probabil Macedonia, însă Dobrogea noastră nu a devenit satrapie”.

Să lăsăm “Dobrogea noastră” (care n-a devenit... satrapie), fiindcă nu despre asta este vorba, ci dacă Geții, da sau ba, au fost biruiți - și s-au purtat ca niște biruiți.

Acad. Condurachi îl citează pe Herodot, însă trunchiat - ca un adevărat ne-istoric. Or Tatăl Istoriei scria limpede că Geții, deși “cei mai viteji și mai dreپți dintre Traci”, deși nu s-au predat fără luptă (ca alți Traci), au fost totuși, “îndată înrobiți”. Iar în paragraful 96 stă scris limpede :

“Acest popor cu credințe ciudate fu învins de către Perși, după care se alătură armatei (persane)”. Iar în paragraful 118 : “«El (Persanul) a devenit stăpân al tuturor Tracilor și al vecinilor noștri, Geții»” (vorbește un Scit).

În slujba cui a falsificat istoricul Condurachi adevărul istoric (scris negru pe alb) ? Bine, în a lui Ceaușescu - dar ar fi putut să fie Dej, Stalin (sau Carol al II-lea, că tot sântem noi imparțiali).

Oricum, în slujba minciunii.

Chestia asta cu “demnitatea poporului român” a preluat-o Petre Roman, în tandem cu Iliescu ; apoi același... demnizator al poporului român, în tandem cu Constantinescu - și nu din întâmplare, cu Zoe Petre, fiica academiciului de comică amintire.

Și să nu crezi în ereditate !

*

Paris 15 iunie 1998

De ce public... la-Cristoiu ?

Mi-au parvenit din țară câteva mormăituri, ceva reproșuri, o luare de guler, în genul : D-ta care faci pe moralistul, publici **la-Cristoiu** ?

Recunosc : au dreptate grijuliii mei amici. Dar dreptate și eu am. Iar aici contează **și** adevărul. Or ei nu-l cunosc și nu-i interesează - dacă ar fi vrut să afle de ce-ul, l-ar fi întrebat pe Liviu Ioan Stoiciu cum s-a-ntâmplat de am ajuns... să public **la-Cristoiu**...

Iată cum : în ziua de 22 aprilie (1998, totuși), mi-a telefonat de la București Liviu Ioan Stoiciu. Încă nu ne-am văzut la față, dar am schimbat mesaje, cuvinte bune, cărți. Mi-a propus să trimit proză pentru *Viața românească*. Foarte bine, am să-i expediez **Sabina** și **Roman intim** - să aleagă ce crede el de cuviință...

...Totodată, îmi propune să colaborez la *Cotidianul*...

Încep să râd : *Cotidianul* e jurnalul lui Rațiu, eu sânt în conflict cu el din 1984, de când l-a susținut pe “adormitul” (în sens de agent dat la fund, inactiv de decenii) Gustav Pordea (protejatul și al lui V. C Tudor); noi îl acuza-

sem pe Pordea de securism, pe Rațiu de... imparțialism pro-pordist...

«Nu mai conduce Rațiu, s-a retras, nu se mai amestecă în treburile ziarului...», îmi spune L.I. Stoiciu.

«Atunci eu cu cine tratez?», întreb.

«Cu mine!», răspunde spre marea mea bucurie Liviu Ioan Stoiciu.

Nu a fost nevoie de mai mult. Aveam, în sfârșit, ce-mi doream, din... decembrie 1989 : o tribună de la care să mă exprim (și eu, nu ?, căci și eu, de la patusopt, care mă-nțelegi...) : la *România liberă* nu puteam, nu eram acceptat, din principiul funcționând de la primul număr : acolo publicau marii rezistenți antibolșevici, Paler, Mărculescu, Blandiana - ba chiar și Rusan ! ; la *Adevărul* - Doamne-fereste ! - n-am publicat în viața mea la *Scînteia* (nici bătrână, nici tânără), o să mă apuc acum, la bătrânețe ? La *Cotidianul* vechi ? - am mai spus : la-Rațiu ? La *Curentul* era în curs de consumare ultimul act (în fapt, prologul) : mi se propusese, în scris, colaborarea, o dată pe săptămână, trimiseseam 12 texte care apăreau chenzinal (când apăreau), băgate la coșul-de-gunoi intitulat «Opinii» - și, mai grav : persoana cu care conversam telefonic nu făcea parte din redacție ; când, în cele din urmă, i-am scris lui Uncu, cerându-i să-mi explice, în scris, care-i «statutul» meu (dacă există vreunul), «legătura» mi-a telefonat, explicându-mi că Domnu Uncu nu-mi poate răspunde, «personal», fiindcă Domnu Uncu are ceva la gât... Astfel am aflat că unul dintre seniorii *Curentului* scrie cu gâtul, drept care am lăsat-o moartă cu acest organ al clasei-de-mijloc (?)

În al doilea rând, aveam - în sfârșit ! - o persoană cu care să mă înțeleg din două cuvinte (și jumătate). Am scris, am trimis, de probă, Stoiciu mi-a telefonat : mergeau...

În ziua de 9 mai am trimis ultimul din totalul de unsprezece (câte alcătuiau un ciclu). În aceeași zi mi-a telefonat Stoiciu, anunțându-mă că luni, 11 mai va fi lansată noua serie a *Cotidianului*, în care mi se vor publica, zilnic, ale mele contribuțiuni...

În 13 mai mi-a telefonat o cunoștință de la București. Printre altele, mi-a comunicat :

«Bine-ai făcut că l-ai ras pe Cristoiu - în ziarul lui !»

N-am înțeles : unde îl «răsesem» pe Cristoiu ? În care ziar ? Al cui ?

Mi-a spus : *Cotidianul* era condus de...Cristoiu! De unde apăruse, fiindcă Stoiciu nu-mi vorbise de el? Am încercat să-mi exprim îndoiala : dacă în fruntea *Cotidianului* s-ar afla Cristoiu, ar fi admis să fie «înjurat» în chiar primul text al meu (îmi amintisem: îi arsesem o labă, scriind : «porcăriile lui Cristoiu»? Să fi dispărut aluzia drăgălașă la șeful ziarului? Cum să verific?

Am telefonat la București, la mătușa soției : are primul număr din *Cotidianul* ?

«Cel în care scrii : «porcăriile lui Cristoiu»?», mi-a răspuns.

Știu că multe porcării a făcut - am și scris-o ! Și iată : Cristoiu a publicat un text în care cineva a scris : «porcăriile lui Cristoiu»...

Totuși : ce ghinion ! Cum telefonează Stoiciu, îi reproșez că nu mi-a spus de Cristoiu și-l anunț că nu mai public în ziarul... Nu : mai corect : la-Cristoiu ! Abia găsisem unde să-mi dau și eu cu părerea (apud Manolescu, Zăciu, Dimisenii, Mihăilescu, Ștefănescu : unde să înjur populațiunea pașnică), iată că... nimeresc peste Cristoiu ! Aventura mea jurnalistică se termină înainte de a fi văzut un singur număr din noul *Cotidian*...

Seara îmi telefonează Stoiciu. Îl iau tare : bine, dragă, nu mi-ai spus că director e Cristoiu ! La care el îmi răspunde că ba mi-a spus - și ce importanță are...Ba are, a continuat el. Că, din primul număr a acceptat să fie atacat ! Cine dintre directori mai face una ca asta ?

N-am știut ce să-i răspund - habar n-am cum fac directorii de publicație, eu am avut, la *România literară*, trei : Geo Dumitrescu, Breban, Ivașcu - nu-mi încredințau secretele dar știu : Breban n-ar fi admis să fie «atacat», de-o pildă Vasile Nicolescu - darmite el, însuși, coșcogea șeful, Nicolae al II-lea (primul, de drept, fiind Nen'su) !

A rămas așa : fiindcă tot apucasem să le trimit cele unsprezece texte - să fie publicate. Dar atât. Ne oprim aici. Nu mai colaborez la...

«Eu nu public la-Cristoiu !», am zis, în încheierea convorbirii.

După aceea am înțeles că spusesem o mare prostie : cum așa, «nu public la-Cristoiu!»? Dar am și publicat, până în acel moment apăruseră trei texte !

Și n-am mai trimis - o vreme... Am primit... reproșuri, acuzații :

«Publici la-Cristoiu, tu, care...», zicea un prieten care, nu numai că publică la-*Adevărul-Scînteii*, dar a angajat și “dialoguri” cu tovarășul Stănescu și cu tovarășul Popescu (taman cel care m-a gomorrhit pe mine, în iunie 1995, zugrăvindu-mă ca lingău al cizmelor lui Ceaușescu), vorbindu-l de bine pe tovarășul Vlad, generalul de Secu)!; «Publici la-Cristoiu !», îmi reproșa un scriitor care publica la-Drăgan, publica la-Buzura, publica la-Pleșu - iar ca Rumânul imparțial, publica și la-Stănescu-Popescu-Scînteiescu ; «Publici la-*Cotidianul-lui-Cristoiu* !», mi-o zicea de la obraz un altul care a publicat până deunăzi în... *Naționalul-lui-Cristoiu*...

«Îl pui pe Pleșu în aceeași oală cu Cristoiu ?» - parcă aud un glas al Europațiunii Libere.

Dacă ar fi să dau un răspuns, acesta ar suna :

«Pe Pleșu îl pun în aceeași oală cu Brucan, cu Bârlădean', cu Sturdza-Voican, cu Babiucan, cu Măgurean', cu Petre Român, cu Buzuran - cu Iliescu cel Bălan».

Nu voi spune cu X este «mai puțin rău decât Y - ce să mai vorbim de Z!» - și de aceea public la-X ; cu Cristoiu nu sînt cumnat, nici prieten - nu ne cunoaștem și, sînt convins : nici nu suferim din această pricină ; nici nu m-am certat cu el pentru femei, n-am împărțit cu el gamela în pușcărie - însă nici cu Manolescu n-am împărțit-o ; nici cu Breban - nici chiar cu Tudoran.

La urma urmei, după cronologia mea - subiectivă, dar adevărată! - nu eu am venit, la *Cotidianul*, peste Cristoiu, ci Cristoiu a venit peste mine ! N-am să plec de bunăvoie, de la *Cotidianul*, pentru că am aflat - **după apariția a trei texte** - că directorul se numește Cristoiu.

Ba așa zice ; dacă lui Cristoiu nu-i place cum scriu eu (mai ales cum o să re-scriu despre mineriada din 13-15 iunie 90) - să plece el ! Fiindcă el scrie **numai** despre cea din 1990 care l-a alungat pe Roman!

Nu ? Ba da.

*

Paris 15 iunie 1998

Domnule Liiceanu,

Se împlinesc 8 (opt) ani de la **dispariția** cărții mele de mărturie despre anul 1977, **Culoarea curcubeului**.

O citiseși în traducerea franceză (*Le Tremblement des Hommes*), în timpul vizitei pe care mi-ai făcut-o la Paris, prin 1984, împreună cu Andrei Pleșu, avuseseseși cuvinte bune despre ea. După evenimentele din decembrie 1989, când ai devenit director al editurii Humanitas mi-ai cerut permisiunea de a o tipări.

Ai publicat-o, cu puțin timp înainte de ceea ce a rămas ca Întâia Mineriadă (13-15 iunie 1990), iar primul exemplar (împreună cu celălalt volum : **Gherla**) mi-a parvenit prin poștă în 18 iulie.

Nu mai repet, aici (în alte părți - da) “aventurile” acestei cărți (**Culoarea curcubeului**) care, după apariție... a dispărut din librăriile bucureștene, iar în Transilvania, în Moldova, în Banat nici nu a fost distribuită. Deasemeni nu mai repet - aici - întrebările pe care ți le pusesem, la întâlnirea de la Aix-en-Provence, din octombrie 1990, în legătură cu zvonurile din țară, dar și cu ceea ce scriau, negru pe alb, cronicarii, anume că acest volum nu se găsește pe piață (nu pentru că s-ar fi epuizat, dar nici nu apăruse în librării).

La care mi-ai răspuns că o fi “o problemă de difuzare”...

Te-am crezut - și ce rău am făcut ! Vreme de mulți ani : 1990, 1991, 1992, 1993... Apoi am aflat, din presa românească : trimiseseseși la topit cărți, printre care și **Culoarea curcubeului - cea care de la... apariție nu se găsea în librării : pentru că nu fusese distribuită**.

Constatănd că la multele mele întrebări - scrise, prin intermediari - nu

răspunzi, am publicat acea scrisoare către Liviu Antonesei, în *Timpul*. Replica D-tale - și, surpriză !: a Gabrielei Adameșteanu - nu a întârziat.

În loc să răspunzi, să divulgi "taina" **Culorii curcubeului**, D-ta (întâi în *Timpul*, apoi în 22), m-ai acuzat de calomnie.

Bine-bine, te-am calomniat, când te-am acuzat că ai trimis la topit cartea mea de mărturii despre Anul 1977, **Culoarea curcubeului - dar care era adevărul** ? Nu l-ai dezvăluit niciodată. Nu l-ai scris nici în acel text, nu l-ai spus nici mai apoi. În schimb i-ai pus pe Buduca, pe C.A. Mihăilescu, pe Pruteanu să mă atace pentru că... te-aș fi comparat cu Răutu !

Am mai spus, răspunzându-i lui Buduca : dacă aveam de gând să te compar cu cineva dintre **aceaia**, nu m-aș fi oprit la Răutu - ci la Suzana Gâdea. Să-mi pară rău că nu am făcut-o ?

Nu mă interesează prin ce mijloace, manevre, șantaje i-ai câștigat de partea D-tale pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca, obligându-i să... opteze ! Ce tristețe : Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, veghetorii est-etice, să aleagă între porunca a 12-a ("Să nu distrugi cărți !") și... un editor (distrugător de cărți). Mă interesează că astfel ai distrus și o prietenie pe care D-ta, ca "rezistent-în-munți" (la Păltiniș, cu Noica, cu Plămădeală și cu alți culturaliști-curați) nu aveai cum s-o realizezi - de aceea nici n-ai respectat-o.

Acum, după opt ani, a venit momentul să spui adevărul : ce s-a întâmplat cu volumul **Culorile** (sic !) **curcubeului**, apărut la sfârșitul lunii mai 1990, la editura Humanitas ?

Știu că îți vine greu - ai mințit o viață întreagă, n-o să înveți acum, la bătrânețe să faci contrariul - dar consimte, totuși, la un efort teribil și spune, în sfârșit, adevărul :

Ce s-a întâmplat cu cartea mea, Culoarea curcubeului ?

Te asigur : nici mort n-ai să scapi de această întrebare.

Nu pentru că ar fi vorba doar de cartea mea - ci pentru că ești român, iar Românii nu au cărți. Or **D-ta, om de carte și scriitor român, ai distrus cărți**.

Să nu vii cu argumentul "imperativelor economice": l-ai mai folosit în "răspunsul" din revista 22. Recunoaște : riști să repeți o prostie.

Aștept - cât o fi (dar va fi o așteptare activă).

Paul Goma

P.S. Un prieten editor îmi scrie : "În România operează o prevedere economică după care «trimiterea la topit» a unui tiraj (se zice : stoc comercial) e interzisă ; operațiunea contabilă de scădere a valorii mărfii produse (pentru care impozitul pe profit s-a plătit la ieșirea din tipografie) este imposibilă". O să vedem în curând.

P. G.

*

Paris, 26 iunie 1998

Despre ce nu vorbim

Ultima scrisoare către Dorin Tudoran

Dorin Tudoran este un redevabil polemist. Să te ferească Dumnezeu de pana lui ! Îi mărturiseam într-o scrisoare din 1991 că sânt gelos pe el : executase obiectul-obiectiv (întâmplător, atunci, Breban prin "Adio, Grobeimea Voastră", însă au urmat Brucan, Țepeneag, Eugen Florescu, Buduca, Bianca...), astfel încât nu mai rămăsese nimic pentru alții...

Acestea fiind zise, trec la ceea ce mă interesează pe mine în volumul de publicistică scos în splendide, în occidentale condiții de editura Arc din Chișinău.

Cel ce va răsfoi volumul, va observa : între Dorin Tudoran și mine există o strânsă relație de camaraderie, de chiar prietenie. Ar fi băgat de seamă această legătură mult mai devreme, dacă volumul de **Scrisori întredeschise** (Biblioteca Familia, 1995) ar fi cunoscut o distribuție normală : 14 dintre scrisorile reținute îi erau adresate.

Revenind : cititorii având normalul obicei ca, într-o culegere de texte, să

privească și data (scrierii, a publicării în vreun periodic), vor crede că relațiile dintre noi au început a se tulbura după apariția **Jurnal**-ului meu, la Nemira, în februarie 1997 ; vor face legătura de la cauză la efect, considerînd **Jurnal**-ul acela carele, pe multă lume supărînd, l-a supărat și pe Dorin Tudoran (vezi, în volum, "Musca din frișca noastră", text publicat inițial în *Vatra* 5/97).

Lucrurile nu stau deloc așa. O spun și cu acest prilej (am mai făcut-o în legătură cu articolul lui Gheorghe Grigurcu, "Radiografie Paul Goma"; am făcut-o în emisiunea lui Nicolae Manolescu - la care am participat... telefonic) :

Nu pretind că tot ce am scris în **Jurnal** este adevărul-adevărat ; unele afirmații ale mele s-au dovedit inexacte, altele interpretabile - în niciun caz cum le consideră, global, Dorin Tudoran : "o abstracțiune";

Nu de toate adevărurile scrise negru pe alb sînt mîndru (am ofensat, am rănit persoane care nu meritau asta - să-mi fie îngăduit a nu le numi, ar fi o a doua și mai dureroasă lovitură) - și nu mă laud cu asemenea ispravă.

Dorin Tudoran formulează și o altfel de contestări : de pildă spune-scrie că Goma ar fi afirmat despre X că a făcut ori a spus cutare lucru - însă X... "neagă răspicat afirmațiile (...) cu privire la acest episod" ; Goma spune-scrie că Y, în cutare chestiune (în care a fost amestecat și el, Tudoran) : "Am căzut de acord că pe mine nu avea de ce să fie supărat, (...) «intriga» pe care aş fi comis-o (...) ne-a fost greu să îi dăm de urmă".

Prima contestare (citată), din textul lui Dorin Tudoran mă plantează dinaintea unui zid fără poartă, fără uşă : față cu "negația răspicată" a Monicăi Lovinescu și a lui Virgil Ierunca (pag. 535) în legătură cu textul "NU" ce a apărut ca deschizător al revistei *Agora*, ce aş mai putea replică : «Ba da, așa a fost!»?; în continuare, că n-ar fi folosit și la adresa lui Dorin Tudoran - de altfel cu tandrețe : "apucatul nostru"? Și, din negație răspicată în negație răspicată, unde ajungem ? Unde altundeva decât la concluzia-i : "...Când Monica Lovinescu este obligată să mărturisească public regretul de a-l fi cunoscut...";

Cu a doua lucrurile stau mai puțin definitiv. În **Jurnal**-ul meu Lucian Raicu zice :

"«(Dinescu) e supărat pe tine, fiindcă Dorin Tudoran a spus la Vocea Americii că tu (adică eu) l-ai primit în PEN Club, de-au răs securiști»".

Fiecare copil, dinaintea jucăriilor din vitrină, se oprește numai la cea care-l interesează pe el (aici, zisa lui D.T. - căreia nu-i dă de urmă, citind împreună cu M. Dinescu "pagina cu pricina" din **Jurnal**-ul lui P.G.). Îi credeam adulți : dacă tot discutaseră ei doi, de ce nu lămuriseră și chestiunea pentru care fusese așternut pe hârtie episodul - anume : de ce era supărat Mircea Dinescu pe Paul Goma ? N-am aflat în prezentul atunci-ului (în 1990), n-am aflat nici acum, în 1998, din contestarea lui Dorin Tudoran - și, fie vorba între noi, de multă vreme nu mă mai interesează eventualul răspuns.

Iar acum un alt citat (o altă iritare - o altă deplasare a discuției) : textul despre Mihai Botez - l-am căutat în volumul editat la Chișinău, însă nu am dat de el : să nu-l fi văzut eu ?; să fi fost lăsat la o parte, ca inoportun ?). Dorin Tudoran produce citatul din **Jurnal** (19 oct. 1993) - și îl comentează astfel (pag. 536) :

"Textul nu era, într-adevăr, despre **omul** Mihai Botez, ci despre o **mentalitate Botez** (subl. în text). (...) cine l-a împiedecat pe Paul Goma să scrie el «adevăratul» articol despre Mihai Botez ?"

Nu mă așteptam la o astfel de "replică" din partea lui Dorin Tudoran. Și dacă i-aș întoarce-o : «Cine l-a împiedecat pe Dorin Tudoran să scrie, el, "adevăratul" **Jurnal** al... meu ?»

În continuarea interogațiunii - Dorin Tudoran :

"Apoi de ce crede Paul Goma că «adevărul meu» despre Manolescu, Paler și Doinaș trebuie să fie, în mod necondiționat, identic cu «adevărul său» despre acești oameni? Când vorbește despre libertatea parțială a unora dintre noi, Paul Goma o face, pare-mi-se, **fără a se gândi de două ori la ce spune** (subl. m. P.G.) (...) Dacă aş fi Paul Goma, nu m-ar lăsa chiar rece o frază a dlui Andrei Pleșu - «e cu atât mai greu să acceptăm că din curajul de a spune adevărul n-a mai rămas, astăzi, decât îndrăzneala de a spune orice»

(«Exigența adevărului», *Dilema* nr. 223, 2.05 1997)».

Lăsându-l pe Pleșu cu a sa dilemă - din care se citează cu atâta respect - voi atrage atenția pentru a multa oară că nu am pretins nimănui, niciodată, nicăiri că adevărul său trebuie să fie “în mod necondiționat, identic” cu adevărul meu. Altceva cred - în *Jurnal* era limpede : că adevărul său (al lui Tudoran) nu este adevărat - nu mai mult, dar nici mai puțin.

Spuneam, la început, că prietenia noastră a început să dea semne de oboseală cu mult înainte de apariția *Jurnal*-ului meu (1997) : la sfârșitul anului 1993. Ce s-a petrecut atunci ?

În 24 iunie 1993 îi comunicam lui Dorin Tudoran :

“...din scrisoarea ta ultimă înțelegeam că știi ce hram poartă Fundația Culturală România (...), știi și cine publică în Editura Fundației : Breban, Țepeneag, Vișniec, Edgar Reichmann, Paul Dimitriu (avocatul ambasadei de la Paris, cel cu «adoptările» : copiii furati părinților și vânduți occidentalilor), Petru Dumitriu, Petru Popescu, Ilie Constantin, Ion Miloș, Uscățescu, Nedelcovici, Papilian, Duda (...)? Cum vine asta : Nedelcovici s-a dovedit a fi... ce este, încă înainte de a publica în Culturala lui Căndea-Buzura, iar tu, Dorin Tudoran, ca o floare, publici în ultimul număr /din **Agora**/ reclama pentru o carte? Dacă-i pe-așa, de ce nu și pentru o carte de-a lui Breban ? (...) Tunăm și fulgerăm împotriva lui Buzura - dar îl cultivăm pe Nedelcovici; te deranjează Ioana Ieronim - nu te deranjează Eugen Simion, cu care angajezi dialog(uri). (...) Păi, dragă Dorine, eu nu așa văd lucrurile. Și cum sântem doar prieteni, nu și soți, deci nu pot divorța de tine, te rog să mă ștergi din cartea de imobil, unde făceam figurație ca “redactor” - că (din spusele tale) tot nu mai apare decât un număr : cum nu s-a băgat de seamă prezența mea, ca autor, n-are să se observe absența ca redactor”.

Următoarea - din 18 oct. 93 :

“(...) nu mi-ai mai scris de când ți-am trimis scrisoarea cea rea (cu Eugen Simion, cu Nedelcovici, cu Papilian) (...)”;

“(...) regret că ți-am adresat ție textul în care îi pizdeam pe cei pome-niți mai sus (...). Te asigur : nu m-am supărat că nu ai publicat textul meu (cât avea : de două ori revista ?), ci : motivele de refuz invocate de tine erau debi-le. Dacă te-ai supărat definitiv pe mine - foarte rău ai făcut. Și pentru mine, dar și pentru tine”.

La 31 oct. 1993 îi scriam din nou lui Dorin Tudoran - la Washington :

“(...)sânt gelos pe tine : tu, regăteano-ardelean, să te duci în Basarabia, iar eu, basarabeano-basarabeian să nu mă pot duce decât cu gândul și cu poșta la ai mei...”;

“(...) “Vei fi aflat că Liiceanu mi-a trimis la topit o mare parte din tirajul (nedistribuit !) al cărții **Culoarea curcubeului**, mărturia despre anul 1977 ; la fel a făcut Marin Sorescu (...) cu **Gardă inversă**...”.

În legătură cu acuzația de antisemitism :

“Nici unul dintre amicii tăi nu te-a apărut de calomnii - cum așa: dar Volodea /Tismăneanu/ al tău ? ; dar Eskenazy al tău? Dar Mihai /Shafir/ al meu ?”

“Eu cred așa, dragă Dorine : când ai să încetezi de a-ți mai face iluzii în legătură cu «prietenii», cu «colegii»; «Românii», «Evreii» - atunci, dacă n-ai să devii un om fericit, certamente vei fi un om ne-nefericit (progres considerabil)”.

În continuare, din aceeași scrisoare :

“Tu, iubitele, vrei să fii și cu curu-n (nu știu ce) și cu sufletu-n (în ce?), cum ar veni : să ai și aia și ailaltă (...). Tu păstrezi încă reflexe, obișnuințe de om-social - când, din momentul în care ai deschis gura mare, în România și ai strigat (ce nu se strigă), ai făcut ceea ce nu se face - ai fost expulzat : din breaslă, din gașcă, din societate. (...) Tu ai rămas «înscris» în rețeaua de relații-sociale(...). Tu ești fidel **prietenului**, orice s-ar întâmpla, orice porcărie (repetată) ar face acel prieten al tău - dintre cei cunoscuți de noi doi: Manolescu, Paler, Papilian, Nedelcovici (...); oricât s-ar schimba - în rău - ei, oricâte porcării ar face altora decât tine - tu le rămâi fidel. Eu nu sânt fidel celui care nu mai este fidel prieteniei”(...)

“Tu, dragă Dorin, ai făcut până acum ca un adevărat om-social: deși prietenul cutare - să-i zicem Manolescu - s-a dovedit a fi din ce în ce mai... nedemn (îți place eufemismul ?), tu nu l-ai abandonat ; tu ai zis (mi-ai zis mie, taman ca Ileana Mălăncioiu despre D. R. Popescu): “**Mie** nu mi-a făcut nimic rău, (...) a fost alături de mine în momente grele...”

“Tu tratezi prietenia de parcă ar fi dragoste - părerea mea : greșești. (...) Iubești o femeie chiar și după ce afli că se regulează cu alții (...), însă în prietenie acest «cârlig» nu poate funcționa”.

“Monica - cea pentru care am rupt-o cu Țepeneag, cu Manolescu - judecă asemenea ție. Voi sănăteți eminamente (iremediabil...) sociali, robi ai relațiilor”.

Nu aveam de unde ști, atunci, că era ultima scrisoare : el nu mi-a răspuns - eu nu i-am mai scris, fiindcă nu-i știam adresa. Când mi-a telefonat (de două ori în cinci ani : o dată în primăvara lui 1995, a doua oară acum vreo șase luni), a ezitat (am găsit eufemizantul) să-mi dea adresa - “de la mine, de la Chișinău”, cum a explicat când l-am întrebat de unde-mi vorbește...

După cum se poate constata, în octombrie 1993 îmi exprimasem temerea privind devenirea (și dacă : încremenirea ?) prietenului Dorin Tudoran. În cei 4 ani (socotind până în februarie-martie 1997, când a scris “Musca din frișca noastră”, despre **Jurnal**-ul meu), nu se observase vreo desmințire a “caracterizării” mele, ba, prin textul numit, o confirmare apăsată.

Nu sânt deloc bucuros că “diagnosticul” din 1993 s-a adeverit cu vârf și îndesat. Ca și în celelalte prietenii rupte, sânt primul care deploră separarea. Iată argumentele mele :

Pe cine înțeapă ori de-a dreptul atacă (dealtfel, magistral) în textele sale Dorin Tudoran ?

Pe Ion Gheorghe, pe Ana Blandiana, pe Iliescu - Petre Roman, Militaru, Brucan, Cioran, Emil Constantinescu, Nelega, Eugen Barbu, Voiculescu-Sturdza-Voican, Căndea, Viorel Roman, *Tribuna României*, *Curierul românesc*, Măgureanu, Breban, Țepeneag, Eugen Florescu, Ungheanu, Dragoș, V.C Tudor, Dumitru Popescu, Păunescu, Pelin, Neacșu, Silvestri-Târnăcop, Rosen Moses, Bianca Marcu, Teoctist, Cristoiu, Buduca, Ciorbea, Radu Florian, Zoe Bușulenga, Răzvan Theodorescu, Alina Mungiu, Zoe Petre, Zoe Ceaușescu...

Pe cine **nu atinge măcar cu o floare, nu atacă** ? Persoanele se confundă cu instituții :

- Instituția Eugen Simion ;
- Instituția Mircea Dinescu ;
- Instituția Andrei Pleșu ;
- Instituția Gabriel Liiceanu ;
- Instituția Nicolae Manolescu ;
- Instituția Monica Lovinescu.

S-a înțeles : este vorba de persoane care reprezintă, chiar sunt o instituție ce nu cunoaște nici “schimbarea”, nici debarcarea - ele fiind... cam veșnice, cum ar spune un ardelean.

Să mă întorc la reproșul formulat în 1993 : Dorin Tudoran rămâne fidel prietenului, în ciuda faptului că acela calcă pe de lături cu tenacitate - deci calcă prietenia.

I-l numeam pe Eugen Simion : atunci când acesta se afla în conflict deschis cu toți cei buni (pentru faptele sale rele), iar dintre prietenii săi îi amintesc doar pe Monica Lovinescu, pe Virgil Ierunca și pe Nicolae Manolescu - Dorin Tudoran angaja un dialog cu el (de ce nu l-a inclus în volum ?). Nu era nedumeritoare, tulburătoare apropierea sa de unul dintre susținătorii apolitismului Iliescu ? ; să nu fi fost îngrijorătoare frecventarea unuia dintre partizanii literaturii procomuniste, proiliescu ? ;

I-l numeam pe Manolescu : pe Dorin Tudoran nu-l va fi deranjat brusc schimbarea de “orientare” a prietenului : de unde în primul număr liber al *României literare* (în dialog cu O. Paler) se declara pentru **literatură fără politică**, în conflictul cu Eugen Simion (care, consecvent, o ținea pe-a lui), a făcut, senin, elogiul... politicii ! ; să nu-l fi deranjat în nici un fel interviul luat lui

Iliescu imediat după Mineriada Sângeroasă, în care, din prima întrebare îl numea "Om cu O mare ?"; nu l-a impresionat defel că, vreme de un an încheiat, Manolescu a găsit timp-și-spațiu pentru a comenta, a da cuvântul unora ca Petru Dumitriu, Em. V. Galan, Jacob Popper, Ed. Reichmann - dar nu Monicăi Lovinescu, nu lui Virgil Ierunca, părinții spirituali ai săi ?; că abia în urma repetatelor reproșuri făcute de Rodica Iulian, de Oana Orlea și de mine, Manolescu l-a pus pe Pruteanu să prutească recenzia la **Unde scurte** ?; nu a simțit deloc-deloc lipsa, în *România literară* condusă de Manolescu a unor interviuri, dialoguri cu Monica Lovinescu și cu Virgil Ierunca ?- după trei ani a făcut-o un "extren" (adevărat : numit : Gh. Grigurcu) ? Iată, nu vorbesc de faptul că Manolescu i-a încredințat lui Gelu Voican 5 (cinci) pagini din două numere consecutive ale revistei, pentru "dosarul de securitate" al suprașefului securității ; Sturdza-Voican, intitulat : **Scrisoare deschisă lui Paul Goma**, și nu comentez prezentarea redacțională, nu doar imbecilă, ci ticăloasă - trec la declarațiile lui N. Manolescu, în legătură cu samizdatul - să recunoască Dorin Tudoran : de o perfectă tâmpenie - egalată doar de răspunsul dat lui Michnik la întrebarea : de ce nu au existat în România disidenți ? - ei, de ce : fiindcă disidentul principal era Ceaușescu...;

Dacă Dorin Tudoran îmi va răspunde că el i-a atras atenția lui Niki, ba chiar s-a și certat cu Niki în legătură cu cutare, cu cutare - îi vor răspunde : cutare și cutare nu sânt chestiuni intime, ce rămân "în familie", sântem oameni publici, faptele noastre sunt fapte de cultură, publice, deci și eventualele reproșuri trebuiau să ajungă la cunoștința publicului. Fiindcă, tăcînd, Dorin Tudoran a dat de înțeles că este de acord cu faptele-rele ale lui Manolescu ;

Așadar, Dorin Tudoran este prietenul meu. Dorin Tudoran stă de vorbă cu Dinescu despre **Jurnal**-ul meu și dezbate cu el arzătoarea problemă : este au ba supărat Dinescu pe Tudoran - cum pretinde Goma ? Dar nici în al cincilea rând nu-l întreabă pe Dinescu : de ce a refuzat să reprimească în Uniunea Scriitorilor, nominal, pe exilații excluși nominal ?

În legătură cu asta, am dreptul să întreb :

«Tu, Dorin Tudoran, cum ai fost re-primit : la-grămadă : "Hai, bă, că v-am primit pe toți !" , de parcă ne-ar fi băgat pe blat, la meci, la Slobozia ? Sau tu, ca prieten al lui Dinescu, și ai lui Doinaș, Manolescu - **cei care ne excluseseră** - ai fost re-primit... nominal și în secret ? Cum, spune-mi și mie, ca unuia aflat în aceeași situație ? De ce mă silești să-mi aduc aminte că în 1965-66, îl întrebam pe prietenul meu Ivasiuc : Tu cum ai publicat ?- spune-mi și mie, te rog - vreau și eu să debutez...; cum, prin 1969-70, îi întrebam pe prietenii mei Marino, Caraion, Paleologu : Voi cum ați fost reabilitați juridic - spuneți-mi și mie, să fac la fel...?» ;

Deci, Dorin Tudoran este prietenul meu. El este scriitor, om al cărții ; prietenul său, Goma i se plînge încă din octombrie 1993 că Liiceanu i-a dat la topit o carte : **Culoarea curcubeului** ; că Marin Sorescu distrusese plumburile romanului **Gardă inversă**. Buuun.

Ce putea face scriitorul Tudoran, aflînd că scriitorului Goma i s-au distrus cărți ?

Ce întrebare ! Să se intereseze dacă sunt adevărate alegațiile sale. S-a interesat ? Nu. Dacă ar fi făcut-o, ar fi avut timp să-i comunice prietenului său rezultatul :

a) nu-i adevărat, a stat el de vorbă cu Liiceanu, cu Sorescu, apoi cu X, cu Y, cu Z - deci Goma s-a înșelat ;

b) este adevărat (a stat de vorbă cu... X, Y, Z), prin urmare Goma nu s-a înșelat.

Iar dacă nu s-a înșelat, ce face un scriitor aflînd că altui scriitor (chiar dacă nu i-i prieten) i s-au distrus cărți ? Ce întrebare ! :

Deschide gura și-l interpelează pe distrugător !

El nu a pomenit măcar de vreo "acuzatie nefondată"- de ce ? Pentru că, dacă Sorescu a murit, Liiceanu : ba, el rămîne Instituția Humanitas, iar Tudoran nu se atinge de instituții.

Față de Instituția Pleșu - aceeași atitudine. Ca și cum nu el, Tudoran mi-ar fi scris, în 1993, despre "Fundatia Carmen Buzura-Augustin Firan", iar

despre *Dilema* că este doar un început al diversiunii - în "Musca din frișca noastră" schimbă orientarea : îl citează pe Pleșu (șeful organului diversiunii naționale), cu cel mai mare respect și cu cel mai inexistent a propos.

Cu atât mai puțin față de Instituția Monica Lovinescu. Lui Dorin Tudoran am a-i reproșa exact ce-i reproșasem Monicăi Lovinescu în legătură cu Liiceanu (care a distrus o carte nedistribuită): ***că a luat, fără șovăială, partea distrugătorului.***

Dacă Dorin Tudoran crede că, nu : ***altfel***, ci : ***invers*** au stat lucrurile cu discutarea NU-ului său, și cu "apucatul nostru" - nu am cum să-i probez adevărul afirmațiilor din *Jurnal*, pag.151, vol II. Dacă Grigurcu (sau Gabriela Adameșteanu) ar fi formulat asemenea contestații, le-aș fi spus :

«Nu pot proba că despre tine, Grigurcu și despre motivul exmatriculării tale din Institutul de literatură, în 1954, îi vorbisem Monicăi Lovinescu de cel puțin cinci ori în 1972-73, apoi de încă cel puțin zece după 1977 - degeaba : Monica nu ținea minte ; nu pot proba că, despre tine, Gabriela, vorbisem de cum revenisem la Paris, în 1977, în 1984 îi dădusem Monicăi și ***Dimineată pierdută*** : Monica nu ținuse minte, iar după (multă) vreme, când altcineva îi dăduse aceeași carte, îmi reproșase : de ce nu-i spusese că prietena mea scrie atât de bine : din gelozie ? Nu m-am gândit la probe - am pus pe hârtie adevărul».

Dorin Tudoran are însă o probă - indirectă : cuvintele auzite din chiar gura Monicăi Lovinescu despre conflictul meu cu Liiceanu : acuzația mea (calomnioasă !) că îmi distrusese o carte. Dar cunoaște el adevărul-adevărat (despre ***Culoarea curcubeului***)? Dacă n-a auzit de "afacere", cu ce drept afirmă (la pagina 532) : Monica Lovinescu are dreptate să declare că regretă că m-a cunoscut (fiindcă i-am reproșat, nu o eventuală neutralitate, ci apărarea lui Liiceanu, distrugătorul de carte, precum și acuzația la adresa victimei de a fi... calomniator al bietului Gabriel)? Iar dacă a auzit de "afacere", care este opinia sa de scriitor ? Nu i-am auzit glasul rostindu-se despre această chestiune gravissimă la noi, Românii, comunitate fără hârtii : distrugerea cărților nedistribuite. De ce ? Iar dacă așa stau lucrurile (și tăcerile) cum îndrăznește Dorin Tudoran să rostească : "năucitoarea piatra de mormânt căzută peste o prietenie..." etc, etc - imagine folosită înaintea lui de D. C. Mihăilescu - dacă nici măcar din greșală nu a comunicat cu cealaltă parte - cu mine, adică? M-a întrebat în legătură cu "scan-dalul": este adevărat că Liiceanu...?, este adevărat că Monica...? Nu m-a întrebat, doar s-a indignat că în *Jurnal*, există, dovedite (nu premonitorii, ci pur și simplu descriptive) temerile din 1993 - le re-citez :

"Tu, iubitule, vrei să fii și cu curu-n (nu știi ce) și cu sufletu-n (în ce?). (...) păstrezi încă reflexe, obișnuințe de om social (...); ai rămas «îns-cris» în rețeaua de relații-sociale (...). Tu ești fidel prietenului, orice s-ar întâmpla, orice porcărie (repetată) ar face acela (...). Eu nu sânt fidel celui care nu mai este fidel prieteniei. (...) Tu zici : Mie nu mi-a făcut nimic rău (...). Monica - cea pentru care am rupt-o cu Tepeneag, cu Manolescu - judecă asemeni ție. Voi sânteți eminamente (iremediabil...) sociali, robi ai relațiilor".

Am ajuns la Basarabia. S-a observat cu cât foc tratează Dorin Tudoran "problema NATO". Însă nimeni n-a observat (nici Leo Butnaru, nici Vitalie Ciobanu ? care l-au intervievat ; nici Gheorghe Chiriță, nici Eugen Lungu, care i-au scos volumul ?) că Dorin Tudoran, avînd unul din domiciliu la Chișinău, despre acel pământ și despre, totuși, acei oameni, a mormăit câte ceva în legătură cu deja-clasații Druță, Lari, Vieru - atât. Pentru el "Problema Basarabia" - fie : Republica Moldova - nu există. Dorin Tudoran nu a scris niciun cuvânt despre criminalul Tratat cu Ucraina.

De ce ? Americanul Dorin Tudoran va răspunde că el, ca funcționar al USA, are obligația de rezervă. Asta era ! Cum ar veni : nu are dreptul - de la americani - de a spune ce gândește singur, ci doar ceea ce trebuie să fie - pe ambele maluri ale Prutului - americanmente corect - corect ? Am cunoscut pe piele proprie această doctrină, potrivit căreia Americanii le aduceau la cunoștință românilor că România ***trebuie*** să fie independentă de ruși - din

moment ce strategii de la Washington hotărâseră pe malul Potomacului că Ceaușescu este... antirus!

Am înțeles, deci, pentru ce neagă el, acum, anume plângeri ale sale dinainte de 1990 "împotriva americanilor" - deși scrisorile-i stau mărturie : atunci se considera cioară albă alături de Brezianu și Târziu; era ofensat de consiliile consilierului ceaușist la Vocea Americii Dinu C. Giurescu. Acum contestă adevăruri cunoscute de toată lumea - printre ele : Americanii nu i-au vrut, consecvent, la microfon, nici pe Virgil Tănase (când era încă bun...), nici pe Țepeneag, nici pe mine (însă pe Tudoran - da) : noi "făcusem prea mare scandal", sabotasem "prietenia de veacuri ceaușo-română" - buni pentru ei fiind mormoloci ca Gelu Ionescu, 'telectuale ca Petrulian, pionieri ai patriei ca Giurchescu, Hurezean, uteciși ca N.C. Muntean, editorialiști la *România literară* ca Iorgulescu, dârji tremurici ca Stroescu și Ratesh ;

Am înțeles de ce prietenul meu Dorin Tudoran, începînd din momentul în care a fost trimis la Chișinău, a rupt orice legătură cu un cunoscut stricător al armoniei de veacuri, româno- americane (să i se va fi arătat dosarul meu de agent KGB, întocmit de Drăgan și de Pelin?);

Am constatat (nu mă interesează) motivele pentru care Dorin Tudoran nu îl mai atacă pe Aurel Dragoș Munteanu, fost șef FSN al Televiziunii și ambasador al lui Iliescu la ONU ;

Am înțeles și pentru ce Dorin Tudoran se angajează în dialoguri, domnindu-i la fiecare propozițiune pe urdori politruciste, ca C. Stănescu și ca monstrulicescul C.T. Popescu, de la *Adevărul* (chiar așa: de ce lipsesc din volum "conversațiile" mustind de civilitate ?) ; am înțeles de ce ultimului i-a recenzat favorabil o carte, sub titlul kurat kakistokratnicesk : " Nu mă simt inocent, mă simt curat"... - halal !, cum să nu fie kurat un K.K.T. Popescu, dacă-l spală însuși Tudoran de KKT, după rețeta Însușiului Manolescu ? Să-i fi reproșat, fie și între patru ochi, kuratului Popesku articolul de pe prima pagină intitulat : **Gomora**, din 23 iulie 1995, în care-l zugrăvea pe bunul său prieten Goma, drept un lingător al cizmelor lui Ceaușescu ? Da de unde ! Tudoran o calcă în picioare pe inexistentă Bianca, însă nu se atinge de instituția (încă una !) *Adevărul*. După cum poate constata orice răsfoitor al volumului, polemistul a colaborat o vreme la *Adevărul* (chiar să nu știe atotștiutorul Tudoran ce *Scînteie* poartă în mațe cotidianul cu același nume ?).

Am înțeles, în fine, ce anume face și drege Tudoran la Chișinău. Ce să facă, bietul american : își publică și el o carte ! - la Chișinău. Să nu fie uitată mențiunea : "Această carte apare cu sprijinul Fundației Soros-Moldova".

Cine scria despre "o năucitoare piatră de mormânt căzută peste o prietenie " ?

Paul Goma

(1 august 1998)

Înainte ca textul de față să fi fost definitivat, am primit de la Chișinău o scrisoare de la Dorin Tudoran (datată 11 iunie a.c.). Era întâiul mesaj scris de mîna lui adresat mie, din 1993 - acesta constituind un răspuns la scrisoarea mea de mulțumire trimisă (în 29 iunie) la editura Arc, pentru expedierea volumului de publicistică.

M-am hotărît să nu mă pripesc, să nu dau publicității textul de mai sus - dar să-l anunț pe Dorin Tudoran că o voi face în curînd. Drept care i-am trimis un "rezumat" al ei.

Pentru că scrisoarea sa (din 13 iulie) aduce noi elemente (prin răspunsuri), mă voi ocupa de acestea. (Atrag atenția : este pentru a doua oară când, contrariu obișnuinței, public fragmente din scrisori mie adresate - prima a fost când, după dispariția lui Negoîtescu, unii foști colegi ai săi de Cerc sibian : Șt. Aug. Doinaș, Ioana Postelnicu începuseră (ori continuau) să-și aroge, dacă nu paternitatea, atunci coautoratul activ la redactarea Manifestului din 1943 și al celui din martie 1997).

I. La reproșul meu că s-a luat pe după cap cu C.T. Popescu și colaborează la *Adevărul*, Dorin Tudoran îmi răspunde astfel :

“Scuză-mă, dar, deși nu-i împărtășesc toate gesturile, eu unul nu-l pot compara pe Cristian Tudor Popescu cu Ion Cristoiu”.

De acord, nu-l poate compara - dar despre Cristoiu era vorba ? Nu : despre Dorin Tudoran, interlocutorul, recenzentul și prietenul lui KKT Popescu. Și continuă :

“Cel dintâi nu a lucrat pentru Securitate”.

Scuze-mă, dar nu văd ce are Securitatea aici. Nu este neapărată nevoie ca un ticălos să fi “lucrat” și pentru Securitate. De pildă fostul și actualul său prieten, Adrian Păunescu.

Despre discuția Tudoran-Stănescu-Popescu, publicată în *Adevărul* - dar neinclusă în volumul editat la Chișinău :

“Oricum, așa cum era el, cu destule incongruențe, interviul acela nu era ce a scris despre el în *Vatra* prietenul tău Ara Șişmanian...”

Nu, nu era - au oare despre Șişmanian să fi fost vorba ?

II. Pe “lista neagră” (apud Mircea Farfuridescu, fondist emerit la *România literară*, sub Ivașcu, acum, sub Pleșu, la *Dilema Europei libere*) **a celor care nu au citit Jurnal-ul meu, dar se pronunță despre el** (proaspătul fost-țărănist Alexandru Ștefănescu, fostul recent-țărănist George Pruteanu, eternul Buduca, veșnicul Nuimomentul D.C. Mihăilescu, Gabriela Adameș-teanu, Monica Lovinescu), îl voi include și pe Dorin Tudoran - pentru că :

“Vorbești în **Jurnal** despre lista pe care începuserăți să o faceți tu cu Monicii și Gabriel pentru cărți de apărut la proaspăt înființata Humanitas. Nu cred că i-a dat prin cap vreunui din **voi** (subl. mea, P.G.) să pună și numele meu pe acea listă.”

Dacă ar fi citit Jurnal-ul, despre care a scris în *Vatra*, scrie și acum, despre care a vorbit la emisiuni de televiziune - ar fi observat : **voi** nu mă implică, pentru că întâia (cronologic) nemulțumire față de “Monici” a fost pricinuită de faptul că, deși rămăsese stabilit să particip și eu la alcătuirea “portofoliului editorial”, Monica Lovinescu a evitat (“uitat”) să mă anunțe, la acea “listă” colaborând în schimb Mihnea Berindei și fata Doinei Cornea - (vezi **Jurnal** vol I p. 259, însemnarea de la data de 19 ian. 1990).

III. Mai scrie :

1. “Tu de ce nu te revolti că în cele nu știu câte zeci de episoade ale Memorialului durerii se vorbește despre oricine, numai despre Tudoran nu ?”

La asta răspund : Nu mă revolt (sic), pentru că, urmare a prieteneștilor-descurajări din partea neprețuitei mele prietene Monica Lovinescu, Lucia Hossu-Longin m-a contactat abia în decembrie 1997 (după opt ani de la inaugurare), iar ce a filmat s-a difuzat în martie și în mai acest an, 1998 ; spre deosebire de el, de Tudoran, eu nu am cunoștință de nici un alt episod al celebrei emisiuni și nici n-am văzut-o la față pe realizatoare decât în momentul înregistrării. Adevărat, voletul nr. 68 a fost ciuntit în favoarea lui Rusan, vorbind de un volum despre Arnăuțoiu, și a Monicăi Lovinescu, recenzând varianta franceză a **Cărții negre a comunismului** - însă nu m-am plâns nimănui că mi s-a scos un bun sfert de oră din ceea ce mărturisisem, pentru întâia oară, eu, ca să i se dea unui abonat de veci și unei colaboratoare permanente.

2. Mai scrie D. Tudoran :

“Să-l înjur pe prietenul meu de o viață, Dănuț Cristea, director la Cartea românească, fiindcă publică pe oricine, dar nu-i dă prin cap să-mi publice și mie, fie și numai o antologie cât de cât cuprinzătoare?”

Dacă Dorin Tudoran ar fi citit Jurnal-ul, n-ar fi scris semenea rân- duri : el dă de înțeles că asupra mea editorii s-au năpustit, mi-au zmul manuscrise...; că alor mei “le-a dat prin cap să publice fie și o antologie”, etc., etc... Repet pentru toți cei ce n-au citit **Jurnal-ul** (precum Dorin Tudoran) : au fost editori care mi-au solicitat cărți - în ordine cronologică : Liiceanu, Marin Sorescu (care după aceea a distrus plumburile romanului **Gardă inversă**), Mircea Martin (numai **Ostinato**, cu **Gardă inversă** a fost o altfel de poveste...), Mihai Sin (pentru Albatros, **Din calidor**), Dan Petrescu, pentru Nemira - însă numai **Jurnal-ul**, nu și **Justa** - precum și Marian Papahagi: el mi-a cerut să-i dau un volum pentru Echinox - i-am dat **Patru dialoguri** : Papahagi a luat banii de la Soros, “în schimb”, n-a publicat cartea...; celorlalți le-am propus eu -

unii au acceptat și au publicat : Igna, la Dacia, Florin Ardelean de la Biblioteca Familia, Marta Petreu, la Biblioteca Apostrof (numai prima parte din **Sabina**), Andrei Vartic, la Basarabia, Chișinău - alții nu au publicat, cu toate că în primul moment fuseseră de acord, încheiasem și contracte (Viorica Oancea).

IV. La reproșul meu că, deși avertizat din 1993 de faptul că Liiceanu îmi distrusese volumul **Culoarea curcubeului**, el, după modelul Monicăi Lovinescu, al lui Virgil Ierunca și al Gabrielei Adameșteanu, n-a avut nici o tresărire știind bine că unui coleg - dacă nu prieten - i se distrusese o carte, Dorin Tudoran răspunde :

“Cît privește distrugerea cărții tale de către chiar editorul ei înainte de a o distribui mi se pare una dintre cele mai încurcate(...) întâmplări. **Ce interes avea un om întreg la cap să publice o carte și apoi să o distrugă fără a o distribui ?** Am vorbit o singură dată cu Gabriel despre asta și mai că nu m-a strâns de gît, vorba vine, s-a enervat că pot crede așa ceva. **Să fie un actor atât de mare încât să joace așa ușor o furie sinceră** (sublinierile mele, P. G.)?”

La acestea dau un răspuns de rabin, cu o întrebare (bifurcată) : De ce îmi pune mie întrebările, *când normal ar fi fost să i le adreseze lui Liiceanu?*:

1. «Ce interes ai avut tu - om întreg la cap - să publici o carte și apoi să o distrugi fără a o distribui ?» ;

2. «Să fii tu un actor atât de mare încât să joci așa ușor o furie sinceră?»

Iar rezultatul (cum ar veni : răspunsurile lui Liiceanu) să mi le comunice și mie - fiindcă eu, în opt ani încheiați, nu le-am aflat.

În fine, Dorin Tudoran mă lasă neluminat în chestiunea Monica Lovinescu: în scrisoare le găsisem trăsături comune, prin atitudinea lor nici măcar curajos-neutră în legătură cu distrugerea cărții unui coleg și prieten, mai degrabă înclinînd spre distrugător decât spre distrus.

Ce importanță, **din moment ce n-a citit Jurnal-ul, dar, după exemplul Monicăi Lovinescu își ia libertatea să-l comenteze și să-l amendeze pe autor** - taman ca Gabriela Adameșteanu, în emisiunea lui I. Sava din 22 februarie 1997, când, după ce a declarat că nu citise Jurnal-ul, «ca să nu-mi tulbur seninătatea» (mai corect ar fi fost: «Ca să nu-mi ‘seninez tulburătatea»), dimpreună cu Andrei Cornea a atacat la baionetă... **Jurnal** și diarist...

Înutil să mai spun că surpriza a fost pe măsura prieteniei dinainte de 1993.

P.G.

P.S. Îl anunț pe Dorin Tudoran că, la mine, nu mai funcționează “reflexul solidarității” cu care m-a, de multe ori, influențat - de tipul :

“Rău ai făcut oprind scrisoarea deschisă (...). De ce nu s-ar mai îngrășa Cristoiu un pic văzîndu-l pe Tudoran luat la bani mărunți de Goma ?”;

“Da, fiindcă te urăsc (și mă urăsc) o grămadă de moldoveni patrioți din Basarabia” ;

În fine :

“Împacă-te cu ideea că pentru români nu mai existăm decât în coșmarurile lor sau doar ca subiecte de luat peste picior la o bere. Sântem extrateritorialii și cu asta basta. Nu am avut dreptate și nu vom avea nicodată. E dreptul lor. Noi l-am întărit și parafat când ne-am lăsat scoși în afara României. Breban este unul din marii câștigători și mă întreb dacă nu a avut dreptate când și-a ales strategia - interesul operei mai presus de orice...”

Așa o fi. Așa este. Ai dreptate, Dorin Tudoran, însă din 1993 dreptatea ta șade alături de a mea, nu mai fac una.

P.G.

1. Din nou despre dosarele de Securitate.

Își imagina un singur român, în noiembrie 1996, că sub Constantinescu dosarele de securitate vor rămâne tot atât de inaccesibile celor **care suferiseră din chiar pricina dosarelor** - ca și pe timpul celor șapte vaci slabe ale lui Iliescu ?

Mărturisesc : nici chiar eu, ponegritor al lui "Emil" - din 1995 :

- când, a ieșit la iveală pentru întâia oară "conexiunea" cu Scârbavnicul Organ a sa și a sfetnicei Zoe Petre, prin marea ispravă-mare a celor doi profesori : îi creaseră o catedră la Universitatea București, nu lui Matei Călinescu, nu lui Nemoianu, nu lui Sorin Alexandrescu, nici măcar lui Alexandru George, aflat acolo, la îndemâna celor doi juști activiști de partid - ci lui Măgureanu ! ;

- când "Emil", Tatăl Studenților le-a interzis aceluiași studenți accesul la balconul cunoscut al Universității, pentru a aniversa cum se cuvine un cincinal de la Masacrul Pieții Universității - cel din 13-15 iulie, primul și cel mai sângeros, nu cel din 1991 când, prin Cozma Iliescu s-a debarasat de Roman și de Pleșu-al său ;

- când în septembrie 1996 mi-am arătat preferința pentru candidatul Manolescu - "în comparație cu Constantinescu avînd o inteligență normală, nefiind creația Blandianei și opera de senectute a Seniorului Coposu"...

Îl știam pe cel ce avea să devină președintele României ca unul din sutele, dacă nu miile de activeți-de-partid, ba chiar de securiți-de-stat pe care Tatăl Nației, îi primise "cu drag" în PNT, din chiar primele ore ale Cutremurului din decembrie 89.

Inventatorul său, Coposu nu mă cunoștea, nu-mi citise vreo carte, însă avea păreri ferme, nu doar despre ne-talentul meu literar, ci mai ales despre ne-onestitatea mea civică - potrivit catehismului foștilor deținuți politici deveniți oarecari auxiliari ai caraliilor noștri de totdeauna : acela dintre români care agită chestiunea drepturilor omului - acela musai e un "provocator" ; cine-l interpelează pe Ceaușescu - acela musai e omul ungarilor, al ovreilor și, mai grav : al rușilor !

Acestea erau opiniile înalt și clar vizionare ale lui Coposu în primăvara anului 1977, când îi descuraja pe foștii deținuți politici ce-l consultau : să semneze Apelul de solidarizare cu Charta 77 ? Adevărat, nu era el singurul înțelept dintre martirii de pușcărie : exact același discurs țineau Stăniloae, Carandino, Quintus și, evident, Noica. În rezumat, sfaturile îndemnau la resemnare, supunere («Nu se poate face nimic împotriva lor - de ce să ne sinucidem ?») și de aranjament cu viața asta împuțită : «Ceaușescu - așa cum e : nebun, distrugător, analfabet - dar e independent de ruși, le ține piept ungarilor și nu-i lasă pe ovrei să-și facă de cap !»

Cu asemenea oameni - purtînd asemenea capete - era fatal să se împlinescă profeția astrologului Brucă, cel care-i ofensase adânc pe români, afirmînd că mai au nevoie de douăzeci de ani, până să ajungă la democrație... Atât, că imensul, nemărginitul futurolog ce previzionează cu strălucire trecutul nu a explicat și **motivele** acestei dureroase, inadmisibile întârzieri. Pesemne el se gîndea la unul singur, iar ca bolșevic ce a rămas, nu-și îngăduia să recunoască : ai săi - dimpreună cu sine ! - distruseseră societatea românească în asemenea hal, încât era nevoie de timp îndelungat pentru a o readuce pe linia de plutire...

Nici chiar Securitatea nu sconta pe efectele pe termen lung ale "muncii de reeducare a dușmanilor poporului" (cu parul, cu suplimentul de terci ; cu amenințarea, în libertate, că iar îi arestează, dacă nu joacă așa cum cântă ea, din umbră). Fiindcă, în acele două-trei săptămâni consecutive uciderii lui Ceaușescu (e-he, ce timpuri !), Securitatea cea atotputernică se căcase pre ea de spaimă : venise Ziua Plății și a Răsplății ! Nici chiar ei, securiștii nu mai credeau în eficacitatea lozincii lor, lansată drept a... revoluționarilor : «Fără violență !» amplificată de megafonul auxiliarului Buzura, în editorialul României literare din ianuarie 1990...

Și totuși... Prezentându-mi într-o postfață cartea despre Reeducare, **Patimile după Pitești**, spuneam că acea oribilă crimă nu adusese niciun folos Organului de Represiune, fiindcă Securitatea nu obținuse, la Pitești, “omul nou”, ci doar martiri. Mă înșelam în privința “profiturilor”. Cu toate că, în condițiile exilului ce cunoaște constrângeri... morale și de-solidaritate (fiindcă aveam, cu toții un inamic comun : comunismul din România), am îndrăznit să strecor următoarea observație : efectele reeducării (ale piteștizării) nu au fost băgate de seamă imediat după “experiment”, adică după 1952 ; ci în timp-și-în- spațiu : abia după 1964 (data decretului de amnistie) și la scara țării întregi, **prin uciderea speranței** (în posibilitatea liberării prin proprii mijloace...cu ajutorul Americanilor).

Însă nici chiar eu (acela, rău...) nu mi-am imaginat că fusese piteștizat, nu deținutul politic “mic și mijlociu” - ci “greul”; fostul politician (dintre supraviețuitori) care... ar fi putut să re-devină... Curiozitate: în ciuda “psihologiei de Cișmigiu” (acolo, pe bănci se făceau, desfăceau guverne, să împărțeau portofolii, până când **celălalt** turna - și atunci Cișmigiul se muta la Jilava, la Gherla, la Aiud...), nu victima se gândea, cu seriozitate la propriul viitor - ci călăul : Securitatea - după modelul NKVD-KGB... Or, pentru ca “dușmanul” să nu aibă viitor (nu fiziologic, ci psihologic ; ci politic), Securitatea, asemeni muștei care-și depune ouăle în nările vitei, iar larvele urcă în creierul biete cornute și o înnebunește (dac-ar fi tenie, ar căpia-o), l-a agățat pe posibilul politician-dușman, l-a chinuit, l-a șantajat, l-a neutralizat întâi, apoi l-a întors pe cealaltă față și l-a pus să apere... socialismul.

Evantaiul piteștizaților se întinde de la ultimul turnător-amator de celulă până la condicatul Ionescu-Quintus, proprietate a lui Cataramă ; de la nenorocita “persoană de sprijin” (precum criticul literar Al. Dobrescu de la Iași) până la Radu Cîmpeanu, Ion Diaconescu, Tepelea și alți galbeni ; și desigur de la un securist-cinstit ca Vasile Lupu până la un țărănist (și el cinstit) ca Tatăl Nației. Doar n-or să aibă nerușinarea apărătorii memoriei Seniorului să pretindă că acesta a făcut, din decembrie 1989, ce trebuia să facă un șef al opoziției anticomuniste; că, dacă îl nesuferea cordial pe Iliescu, atunci, în mod firesc, l-ar fi detestat pe Măgureanu. Toată țara (și exilul, vorba celui) avea cunoștință de legătura (indestructibilă) dintre Coposu și Măgureanu, însă toată țara-și-exilul (anticomunist, mie-mi spui ?), făcea pe fecioara ultragiată când îi arătai ceea ce vedea el foarte bine : Coposu nu face un pas fără a aviza Măgurenitatea, dealtfel lui (în fine, Ei) i-l lăsase cu limbă de moarte pe “Emil”, activistul PCR.

În chestiunea dosarelor de Securitate - am mai spus-o, o repet :

Nu prezintă vreun interes Iliescu, Petre Roman - dar Babiuc (prietenul meu până în 1974) da. Nu pentru mine, eu știu, nu doar când, ci și unde a fost agățat de Securitate și, în loc să fie pedepsit, pentru înșelarea nevestei cu copil mic, a fost pe dată cooptat la...Comerț Exterior - cel Interior rămânând pentru căteii neasimilați...

Nu va aduce nimic inedit dosarul de securitate al lui Văcăroiu, al lui Ion Diaconescu : da; nici al lui Verdeț, însă al lui Galbeni - o-ho !

Dosarul lui Măgureanu: plictisitor de securist - dar al lui Voican-Sturdza-Voiculescu (fostul meu prieten)... Tare i-aș răsfoi dosarul (în nici un caz cel publicat în două numere consecutive, pe 5 pagini din România literară (sfârșitul anului 1990) și prefațat de însuși N. Manolescu ci adevăratul - măcar așa, ca să știu pe cine am protejat în **Le Tremblement des hommes (Culoarea curcubeului**, în franceză), indicându-l doar cu inițiale la data de 1 martie 1977) ; să aflu cum a ajuns un “bandit” ca el printre **tâlharii** de la 22 decembrie 1989.

Nu mă interesează nici cât negru sub unghie dosarul lui V.C. Tudor - ce să mai aflu, nou ?

Dar dosarul lui Pleșu - da. Și al lui Hurezean ; și al lui N.C. Munteanu - ca să-i confrunt cu infiltrații codificate de la Europa liberă.

Acum câțva timp declarăm că mor de curiozitate să văz dosarul de securitate al Zoei Petre. M-am răzgândit : am înțeles că nu este neapărată nevoie să fii agățat, șantajat, pus la treabă sub amenințare - de Securitate.

Există persoane care pot face răul singure-singurele, ca niște adulte ce sunt. Pentru că au o structură de om rău, veninos (cam ca mine - însă eu nu consilies prezedenți ai Măgurenității...), dar mai ales pentru că, în ciuda impresiei prime, sunt tragic de lipsite de inteligență.

*

Paris 2 iulie 1998

2. Arhiva Uniunii Scriitorilor.

Știu că periodicele Uniunii Scriitorilor, mai cu seamă *România literară*, au publicat documente din arhive relative la “evenimente din trecut(ul destul de) îndepărtat”, din literatura română, desemeni legate de evenimente contemporane, însă petrecute la alții, de pildă la ruși : îmi amintesc de procesele verbale ale unor ședințe de excludere - printre cei dați-afară fiind și Soljenițin.

Nu am știre să se fi dat publicității în *România literară*, organ al Uniunii Scriitorilor din România a procesului verbal al excluderii mele din aprilie 1977. Desigur, afirmația aceasta este sub rezervă : eu, interesatul, nu am aflat ca un astfel de document să fi fost reprodus, așa cum s-ar fi cuvenit.

Pentru că tot am adus vorba de arhivele Uniunii Scriitorilor din România, îi propun lui Laurențiu Ulici ca, în loc să mă tot invite la “congrese ale scriitorilor din diaspora” (și ce-ar fi dacă scriitorii români ar învăța românește ?) - să înceapă prin a face ceea ce trebuia să facă de când a preluat șefia Uniunii Scriitorilor : lumină în Pivnița Scriitorilor.

Cer să se facă publice documente legate de următoarele evenimente :

1. Ședința de partid a U. S. din RSR consecutivă invadării Cehoslovaciei (august 1968). Reamintesc : atunci au fost dezbătute cererile a șase scriitori de a fi primiți în PCR, astfel să aibă dreptul de a intra în Brigăzile Patriotice (și de a primi arme împotriva rușilor). Postulanții erau : 1. Mariana Costescu, 2. Aurel Dragoș Munteanu, 3. Paul Schuster, 4. Adrian Păunescu, 5. Alexandru Ivăsiuc, 6. Paul Goma.

Este imperios necesar (necesitatea datează din ianuarie 1990, de sub președinția lui Mircea Dinescu) să se afle, potrivit documentelor, ce s-a petrecut atunci, cine a fost implicat și ce a făcut-spus fiecare. Prea multe “variante” ale întâmplării au fost avansate, prea multe ne-adevăruri au fost afirmate cu tărie. Atât scriitorii, cât și cititorii au dreptul să cunoască adevărul. Nu este vorba, **în această tăcere**, doar de o “uitare” nevinovată din partea Uniunii Scriitorilor, ci de una intenționată. Aștept să fiu desmințit, prin publicarea integrală a documentelor legate de primirea în partid, în 24 (?) august 1968 a celor șase (să fi fost mai mulți ?) scriitori ;

2. Cer să se dea publicității dosarul interzicerii mele de a mai publica - începînd din martie-aprilie 1970 - de a se scrie despre mine, de a mi se pomeni numele, de a putea face traduceri (victime: și soția și socrul meu, traducători diplomați). Eu, “interesatul”, nu cunosc - în afara efectelor (interzicerea care a făcut din mine scriitorul cu cel mai îndelungat stagiul de... tăcere-forțată în propria-mi țară - pe timpul lui Ceaușescu : **șapte ani și opt luni**) decât “impresiile” redactorilor editurii Cartea românească : Al. Paleologu, Mircea Ciobanu, Geta Dimisianu, Magdalena Bedrosian-Popescu și Dumitru Țepeneag. Anume : romanul **Ușa noastră cea de toate zilele**, predat spre publicare, ar fi “conținut” aluzii-dușmănoase la adresa lui Ceaușescu și a soției sale - acuzație formulată de Al. Ivăsiuc, desmințită doar de Al. Paleologu, însă luată în seamă de Mihai Gafița și de Marin Preda. Acesta din urmă, ca director, a hotărît respingerea manuscrisului.

A trecut (din 1970, de la interzicere) aproape un sfert de secol, până să aflu, din volumul **Confesiuni violente** (1994, ed. Du Style - vezi pagina 199) de Nicolae Breban varianta Ivăsiuc a “culpei” - anume : Elena Ceaușescu, în campanie de colectivizare, a ajuns într-un sat unde un țăran, ca să nu “adere”, s-a prefăcut mort, Ceaușesca i-a tras o palmă, mortul a sărit în picioare... Această întâmplare - relatează Breban (după relatarea lui Ivăsiuc) - ar fi fost povestită de Tita Chiper, iar eu (Goma) o băgasem în carte ! Firește, ajungînd

aici, prietenul și colegul de pușcărie Sașa Ivăsiuc s-a pornit într-o diatribă violentă împotriva lui Goma cel care introdusese într-o carte o anecdotă - astfel periclitând libertatea soției sale, Tita !

Or, nu se află în **Ușa...** - nici în vreo altă carte a mea - o scenă care să aducă măcar pe departe cu cea povestită de Tita Chișer (mortul pălmuit de Ceaușescu). Așadar : Ivăsiuc - acuzatorul principal - nu citise cartea (altfel ar fi observat că nu exista vreun mort trezit de palma Ceaușescăi) - dar a cerut respingerea manuscrisului (un eufemism, desigur) ; Gafița - a citit (cum să nu citească, el ?), însă a consimțit la "varianta Ivăsiuc"; Marin Preda - a citit și el manuscrisul - mi-a comunicat :

«N-o fi adevărat (sic) dar, din moment ce s-a lansat un asemenea zvon, nu ai cum să-l combați - deci îți retragi cartea de la noi...»

Reamintesc : toți redactorii aflau în cunoștință de cauză (citiseră textul, în urma dispoziției lui Marin Preda, speriat de scandalul provocat de Ivăsiuc, pe coridoarele editurii - atunci în localul de pe Ana Ipătescu) ; dintre aceștia doar Al. Paleologu a contestat "ivasiuca variantă".

În curând se vor împlini 30 de ani. Am dreptul să aflu care a fost adevărul - cu ce alte "motivații" fusesem interzis de a mai publica și cine dintre colegi (și prieteni) a dat o pustiie de mână de ajutor în această acțiune de purificare a breslei...;

3. Am dreptul de a afla motivele pentru care, în aprilie-mai 1972, fără a fi făcut cerere (decât pentru călătorie în URSS - respinsă categoric de Hobană), mi s-a cvasiimpus pașaport pentru Occident, cu tot cu nevastă și cu sfatul prietenesc de a mă face uitat pe-acolo. Cer să fie făcute publice documentele referitoare la acest episod straniu ;

4. Să se dea publicității documentele referitoare la campania de presă organizată împotriva noastră, a scriitorilor implicați în mișcarea pentru drepturile omului din februarie-mai 1977. Se știe că "adunătorii de înfierări" erau Ivașcu și Virgil Teodorescu - și mai cine ? Și mai cine dintre scriitorii solicitați să ne condamne la gazetă a refuzat să o facă (Mircea Iorgulescu a fost unul dintre ei - cine altcineva mai declinat "invitația"?);

5. Cer să se dea publicității toate documentele referitoare la **excluderea mea din Uniunea Scriitorilor - în luna aprilie 1977, pe când mă aflam în închisoare. Atunci am fost dat afară nominal - nominal am așteptat să fiu reprimat după decembrie 1989** ;

6. În sfârșit trebuie să aflu - să afle și cititorii scriitorilor în chestiune : după decembrie 1989, cine din conducerea Uniunii Scriitorilor și **cu ce argumente** s-a opus re-primirii nominale a scriitorilor exilați - ce fuseseră excluși pe timpul lui Ceaușescu. Cer să se comunice dacă numai Uniunea Scriitorilor a fost implicată în acest refuz, numai anume persoane din conducerea ei - și care anume - ori și Ministerul Culturii, și alte ministere și comiții.

Eu, ca victimă, am dreptul inalienabil să aflu adevărul.

Uniunea Scriitorilor are obligația să-l facă public - doar n-o să aștepte să mor, ca să mi-l comunice... postum.

*

Paris 3 iunie 1998

3. Arhivele ambasadelor

Dacă tot am pornit la deschiderea și scotocirea arhivelor, în modul cel mai firesc trecem la cele păstrate în ambasadele României comuniste de alaltăieri, de ieri, de azi (Dej, Ceaușescu, Iliescu, Constantinescu).

Nimic nu s-a schimbat de pe timpul Tătucului Stalin în filialele MAI de pe solul țărilor capitaliste. Repet, pentru Andrei Pleșu : atâta vreme cât Constantinescu va rămâne președinte al României, Ministerul de Externe va fi, în continuare, ce a fost : partea externă (cum ar veni : aia cu poziție-frumoasă-vedere-la-stradă) a Ministerului de Interne. Schimbarea unor persoane - miniștri, ambasadori, șefi de centre culturale - nu va face decât să perpetueze linia politică a Minis-terului de Interne - cu aportul "curat, al oamenilor de bine". Cine vrea să afle cum au stat treburile după decembrie

1989, să-l întrebe pe Al. Paleologu : chiar dacă ambasadorul încearcă să o tragă pe dreapta, mașina statului structural comunist (dacă spun : totalitar, nu comit un pleonasm) o ține drept înaintea, nesinchisindu-se - ba chiar, potrivit învățământului de partid, "roata (ei) strivindu-i pe cei ce se opun".

Încă o dată, ca să devină limpede și pentru Corpul de Balet "Dilema Optimistă" (fostă oareșcum melancolică între mineriada din 1991 și numirea lui Pleșu ministru de externe al lui Petre Roman) : atâta vreme cât președintele României va ajunge - apoi rămâne - la putere cu "ajutorul" lui Petre Roman, carevasăzică : MAI, oricâte zugrăveli ale fațadei vor fi operate, esența (interiorul exteriorului) va rămâne aceeași. Și deși exilații constituie o minoritate și nu le face plăcere (dar deloc !) - trebuie să li se spună, să li se repete - nu ca să înțeleagă (știu ei foarte bine cum stau treburile - dar au obosit, au îmbătrânit, li s-au strâmbat picioarele) : la Paris, pe rue de l'Exposition, sarmalele-țuica-Mioritza sunt riguros aceleași, acum, cu-Ciașu, ca și cu-Cicio Pop, cu-Aninoiu, cu-Gigea (dacă Eternitatea s-a născut la sat, Securitatea-i eternă prin "diplomație"); serviciile aduse comunismului la Centrul Cultural de la Paris, de Ion Pop au fost strict identice cu ale lui Virgil Tănase, cu ale lui Vasile Igna ori cu ale viitoarei Gabriela Adameșteanu - adevărat : între prietenul nostru Tănase și prietena lor, Adameșteanu, prietenul meu Țepeneag îl preferă pe cel mai bun prieten al său : Dumitru Țepeneag.

Multe lucruri bune a adus revoluțiunea la români ; libertatea opiniei, a presei, a călătoriei, a întreprinderii individuale, însă printre cele rele : a făcut ca trei sferturi din exilații anticomuniști activi (care manifestau în fața Ambasadei, strigând pe timpul lui Ceaușescu : «Jos comunismul !», «Jos Ceaușescu !»), pe al lui Iliescu, obosiți, murmurând : «Jos Petre Roman !» - după care au depus armele: din stradă au trecut în curte ; din curte, în "saloanele" ambasadei. Și ce mai contează că după aceea povesteau, cu greață, cum au întâlnit (înăuntru) aceleași moace de securiști pe care, înainte, le doar întrezăriseră fotografiindu-ne. Rubiconul (ca să-i trag și eu o trimitere înalt culturală, precum însuși Paler) fusese trecut. **Pragul** acela este, în continuare, o frontieră între *noi* și *ei*. Or Matei Cazacu, soții Stolojan *erau de-ai noștri* ; prefăcându-se în navetiști harnici "peste prag", *au devenit de-ai lor*.

Firește : ard de curiozitate să aflu ce se ascunde în arhivele ambasadelor României din țările occidentale. «În ce problemă ?», ca să-l citez pe nemuritorul Brucan. «În următoarele probleme» - iar acum m-am autocitat :

1. Vreau să știu tot ce știu arhivele despre Gustav Pordea, agent de influență, fost deputat european al cărui scaun în Parlamentul de la Strasbourg, pe lista lui Le Pen, a fost plătit cu o jumătate de milion de dolari înmânați de înaltul ofițer de Securitate Costel Mitran, la Viena, în 1984. Curiozitatea mă roade, fiindcă vreau să aflu de ce l-a apărât (încă în *Săptămîna* din 10 ianuarie 1986) numitul V.C. Tudor, scrib de sec și de partid - doar Gustav Pordea era un, ca să zic așa, un "fugit", anticomunist? ;

2. Vreau să știu ce știu arhivele ambasadelor din Roma, Paris, Londra, Viena despre El, Thracul Întâiul, Doctorul Inginerul I.C. Drăgan - doar și el era un, vorba lui Breban : fugit - nu ?, un anticomunist feroce, nu ? Nu mă interesează ce "convorbea" el cu Ceaușescu (ce să... convorbearisească doi sferotodocși ?), ci succursalele editurilor Nagard (Dragan, citit de-a-n curulea) la care au asudat din greu, cazarmic Traian Filip, Mihai Pelin și - și mai cine, în afară de Michael C. Titus, alt "exilat" de la Londra ? Vreau să aflu condițiile în care a fost comandată de Securitate broșura **România sub presiune**, în franceză și în engleză ; cum a avut Drăgan acces la Arhivele Securității (în 1980!), de unde a extras și reprodus o foaie de punere sub urmărire, de către Siguranță, în 1943, a adolescentului membru al F.D.C., Calciu Gheorghe ? ; să aflu în ce termeni a fost purtată "convorbirea" dintre Michael C. Titus, emisarul lui Drăgan și scriitorul de epigrame Mircea Ionescu-Quintus - și dacă acesta din urmă a spus porcării despre cartea mea Gherla din convingere de turnător înăscut, ori din constrângere de informator (făcut) - cum l-a apărât și pe el, ca funia pe spânzurat, apărătorul tuturor auxiliarilor Securității,

inevitabilul paznicul la poarta Organului, inconvertibilul V.C. Tudor ;

3. Vreau să știu - din arhivele ambasadelor române din occident - cine, cum a pus la cale atentatele cu bombe ascunse în cărți (expediate de la Madrid, în 1981), ce i-au rănit pe Nicolae Penescu, pe Șerban Orescu și m-a... ratat pe mine. Trebuie să aflu : numele și gradul și funcția inițiatorului, a aprobatorului, a executanților. Deasemeni este imperios necesar să fiu informat de unde sunt nativi, cine le sunt părinții, cum se numesc și ce fac și unde copiii, nepoții, strănepoții - cu adresele lor, exacte. Nu ca să-i pedepsesc, fiindcă eu nu sânt ca *ei* - ci pentru ca ei să știe : eu știu și că spun în gura mare cine a fost, ce și cum a făcut tatăl ori fratele ori soțul ori fiul lor cel "patriot", în Securitatea național-teroristă și anti-românească ;

4. Vreau să știu, am acest drept pe care nimeni și nimic nu-l poate abolii, prescrie, amnistia : numele, adresa, datele de familie ale celor care au pus la cale, în 6 martie (!?) 1978, la Paris, uciderea (prin otrăvire) a fiului meu Filip, în vârstă de doi ani și patru luni ;

5. Cer să mi se comunice toate datele privitoare la inițiatorii și la executorii, la Paris, în 1980, a tentativei de răpire de la grădina de copii (école maternelle de pe rue Manin, arondismentul 19) a fiului meu, în vârstă de cinci ani. Încercarea nu a reușit, dar "persoana" care s-a prezentat la poarta școlii, pretinzând că este o prietenă a părinților, deci să i se încredințeze copilul era... "o doamnă îmbrăcată în roșu" (sic). Vreau să știu cine este și unde locuiește - cine i-i soț, tată, mamă, soră - dar mai ales copil, ca să dezleg enigma de pură zoologie : cum de o femelă, acea ființă care naște pui vii și-i hrănește cu lapte este în stare să răpească și să suprimă un alt pui viu, al altei femele;

6. Firește, vreau să știu adevărul - adevărat - "din gura arhivelor", ceea ce până acum cunoșteam doar din poveștile lui Hirsch-Haiducu-Vișan-Forrestier, securistul trimis să mă otrăvească, însă care s-a predat serviciilor secrete franceze ("L'Affaire Tanase-Goma"). Mai ales dacă "prietenul" meu generalul Pleșiță, șeful Securității a fost amestecat - ca să cer judecarea lui pentru premeditare, incitare, complicitate la crimă de omor ;

7. În fine, sânt curios ca o maimuță : câte cadavre se vor fi aflând îngropate în grădina ambasadei de pe rue de l'Exposition ? Optsprezece ? Sau numai șaptesprezece - dintre care șase femei? Am dreptul să aflu : ce s-a întâmplat cu securistul care pesemne avea de gând să se predea francezilor, însă tovarășii lui de șaibă l-au lichidat într-un mod dintre cele mai neprofesionale ; l-au înjunghiat pe la spate, în chiar momentul în care deschisese o fereastră spre Avenue Bosquet. Întrebat de jurnaliști ce hram poartă mortul de sub fereastra Excelenței sale, tovarășul ambasador, "diplomatul" Cicio Pop (sau Aninoiu sau Gigea ?, ce contează, putea fi și Căușu, același grad poartă - oricum, unul mult mai mic decât "șoferul") a răspuns că, într-adevăr, un funcționar, suferind de o gravă depresiune nervoasă - /căci/ îl lăsase nevasta, el /căci/ s-a sinucis. Presa capitalistă nu s-a sfiit să glumească pe seama tragediei: depresivul părăsit, deschisese fereastra, își înfipsea un cuțit între omoplați, după care se azvârlise-n gol...

Ei : care-i adevărul ? Să fi fost cuțitul, unul de bucătărie - ori... altul ?; depresivul fusese părăsit de o nevastă - ori de mai multe ?; să fi avut el de gând (căci) să-și părăsească... familia ?

Firește, aceste fierbinți-dorinți nu le adresez lui Andrei Pleșu : el n-a știut niciodată nimic, nu știe - și nici chef nu are să știe, el fiind, după modelul instituției, exteriorul-interiorului (i se mai zice : externul Ministerului Afacerilor Interne).

Firește, această somațiune este adresată lui Astaloș : el are, sub dosărașul conținând statutele partidului Național (când ești prieten cu Corneliu Coposu, ceva-ceva tot se ia, în timpul îmbrățișării), dosarele cele multe, groase și rău-mirositoare ale criminalului organ : Securitatea.

Dacă n-am să obțin audiență la creatorul Constantinescului-la-român, am să rog pe cineva să intervină la altcineva care să pună o pilă pe lângă alt-altcineva, un coleg de comentatorie politico-europlică al Hurezeanului, băiatul Blandienei, el întreținând excelente relații - ca între ei, Ardelenii - cu

măgurenitatea tricoloră.

Dovadă : de la o vreme vorbește direct, nemediat - în locul Președintelui.

*

GAURA DIN MIORIȚĂ

Paris 4 iulie 1998

1. «Fă și tu o cerere...»,

mă sfătuiește un prieten, mă sfătuiesc cinci prieteni (mi-au mai rămas, mi-am mai făcut...), ori doar un cunoscut binevoitor.

Iar eu, de fiecare dată îmi aud urechile clocotind gata să explodeze, mă tem că acum-acum are să-mi pleznească un ochi, ca lui Dănilă Prepeleac.

De ce asta, de ce așa ? Pentru că ne separă nu doar granița aceea geografică, nu doar timpul trecut de la plecarea mea din țară (și asta, și astea), ci mai ales... despărțirea în modul de a judeca lucrurile. Să fi căpătat eu, în exil acest altul ?; să-l fi avut și a acolo, în România - motiv pentru care fusesem silit să-mi iau traista-n băț și lumea-n cap ?

Dialogul începe cu o întrebare, nu neapărat indiferentă din partea interlocutorului (de regulă și el scriitor, deci folosind același limbaj) :

«Când vii acasă ? Poți fi sigur : există și oameni care te stimează, te citesc, te iubesc... Când vii ?»

«Cât e ora ? », fac, privind încheietura mâinii unde ar trebui să fie un ceas - după care, cu un amestec de lehamite și de veselie, slobod bancul de serviciu : «Acum e cam târziu - dar cum mâine-i altă zi, o să vorbim atunci...»

Unii iau gluma îndoielnică drept o vorbă de spirit și, politicoși, râd. Iar discuția despre *asta* se oprește aici.

Alții insistă :

«Am auzit eu ceva-ceva, că nu ți-ai recăpătat cetățenia română - adevărat ?»

Mormăi, confirmând. Interlocutorul : bun stăpânitor al logicii formale :

«Ți-au refuzat-o ? Cum așa, dar ai dreptul la ea !»

Dau din cap, în semn că da, am dreptul - la ea.

«Ai făcut contestație ?» mă întreabă amicul.

Dacă m-aș fi grăbit cu trei secunde și n-aș fi încuviințat din cap, aș fi apucat să răspund la prima întrebare - însă așa, am căzut după a doua. Și ridic din umeri. După un timp :

«Păi, dacă n-ai făcut contestație, ce mai vrei ?!» și amicul râde, mă bate amical pe umăr : știa el că sânt o figură, acum are confirmarea...

Încerc să abat discuția la alte celea - negeneratoare de întrebări în rafală. Nu se poate, celălalt nu se dă dus :

«Cred că am înțeles : tu ești ăla, bătosul, care nu pune piciorul în ambasada noastră, că cică-i bolșevică și nu s-a schimbat nimic pe dinăuntru - în fine, astea-s concepțiile tale despre lume și viață, eu cred mai nuanțat, mai... Dar ți-o depun eu la... La ăia - dacă tu zici că nici nu vrei să-i vezi... Ți-o duc, o depun în locul tău, pun un cuvânt și la consul, îl cunosc...»

E rândul meu să întreb :

«Tu despre ce vorbești ? Ce să depui la ambasadă - în locul meu ?»

Amicul, interlocut :

«Cum, ce ? Dar eu despre ce-mi răcesc gura ? Ei, bravos ! Mă dau de ceasul morții să-ți fac un serviciu - și tu... Cum, ce - cererea ta de... În fine, contestația ! Nu despre ea vorbim ?»

«Contestație ? Ce să contest - în contestație ?»
 Amicul - băiat deștept, ca tot Românul-sub-vremi, înțelege fulgerător ;
 își micșorează ochii :
 «Mă ! Să nu zici că...Tu nici cerere n-ai făcut ! Ia spune, sincer: ai făcut cerere ?»
 «Ce fel de cerere ?», mă complac în rolul de Bulă-Întrebătorul.
 «Cerere de... - auzi la el ce-fel-de ! Cerere, să-ți dea înapoi cetățenia română, nu ? Să redevii de-al nostru ! Despre asta era vorba, nu ?»
 «Despre asta, însă n-am apucat să spun că n-am făcut cerere. Deci n-am ce contesta...»
 «M-am prins eu ! Domnul nu contestă - dânsu-i disident...»
 «Pardon! N-am fost, nu sânt disident, am refuzat totdeauna eticheta de...»
 «Ai dreptate - nu mai ai loc de alde Blandiana cu tot cu Rusanu' ei, de Adameșteana cu Palada ei - de-atâta disidență... Și-atunci ? Cum vrei să capeti cetățenia noastră, dacă nu faci cerere să ți-o dea ?»
 «Cum, s-o capăt, cum, să mi-o dea? Ce-tă-țe-nia? Să mi se restituie !»
 «Așa e : tu o aveai când ți-a luat-o...»
 «Logic !», strecor. «Dacă eu n-aș fi avut ceva de luat, ei n-ar fi avut ce să-mi ia...»
 «Logic !», încuviințează celălalt. «Ca să mă întorc la oile noastre: cum vrei tu să-ți resti... - pardon : să ți se restituie cetățenia, dacă n-ai făcut cerere?»
 «Să mi se restituie fără cerere - simplu».
 Pauză. Lungă. Apoi el :
 «Știi că ești nostim? Cum vrei să capeti ceva, dacă nu ceri să ți se dea? Știi tu : copilul care nu plânge nu capătă țâță».
 «Lasă-i țâța, măi române din moși-strămoașe !», îmi sare mie muștarul (dar nu prea). «Tu și-ai tăi faceți cerere la primărie, așteptați aprobare, dacă nu vi se aprobă, scrieți contestație, așteptați rezultatul ei - însă până nu aveți la mână aprobarea scrisă de a vă pișa la gard, nu vă pișați, mai degrabă îi dați drumul în nădragi - păi dacă n-aveți țidulă...Așa ați făcut și revoluția? Pe bază de *spravka*, liberată de la ambasada rusească? Cu asemenea obișnuințe nu intrați voi, urmașii direcți ai Romei și ai traianodecebalinului, nici în NATO, nici în Comunitatea europeană - cu atât mai puțin în spiritul european!»
 «Nu-nțeleg de ce te superi... Cu ce te-am jignit dac-am zis să faci cerere de...»
 «Eu să fac cerere, rugînd să binevoiască a-mi restitui un drept al meu, furat ? Zmuls ?»
 «Păi țăranii, păi proprietarii de case...»
 «Păi-dacă țăranii fac cerere și așteaptă rezultatul - ca să reintre în posesia pământului furat de comuniști, în loc să pună mîna pe coase, pe furci - au mai făcut-o în anii 50 și tot împotriva comuniștilor și a securiștilor !- să mă ierte Dumnezeu, dar își merită soarta ! La fel proprietarii...»
 «Păi tu știi că și regele Mihai a făcut cerere de...»
 «Păi-tu-nu-știi-că eu nu sânt regele Mihai !- deci, vorba voastră : îmi permit să nu fac cerere de restituire al unui drept furat, călcat în picioare...»
 «A, da, tu ai refuzat să fii reabilitat juridic...»
 «Nu, domnule ! E fals ! Voi, după ce că citiți hîrtia scrisă cu ochii cumnatei vecinului de bloc (aia cu curul mare...), nici nu înțelegeți despre ce era vorba : nu am refuzat reabilitarea, cum spui - am refuzat să fiu reabilitat juridic de același aparat de represiune care mă condamnase - pe nedrept !»
 «A-ha ! Am înțeles nuanța...»
 «Nu e nuanță !».
 «De acord, nu e. Dar în legătură cu cetățenia română : cum crezi că ai s-o obții ? De să poți veni și tu în țara ta, măi dragă...»
 «Iar o dai pe "obținut", pe "căpătat", pe "dat". Eu nu intru în limba voastră - care nu e doar limbă-de-lemn, ci limbă-de-oaie, de-mioriță. Eu nu fac cerere, eu nu rog-frumos să mi se... dea ceea ce mi s-a luat cu forța !»
 «E o formalitate administrativă - ce te costă dacă faci o cerere...?»
 «Mă costă. Fiindcă atunci când mi s-a luat cetățenia română, nu mi s-a

luat "ca urmare" a vreunei cereri semnată de mine - cerere de a mi se lua cetățenia - este ?»

«Știu eu... O fi, dacă zici tu... Este - dar...»

«Nu e nici un dar - este ! Există hârtii la arhivele lor ! Când am fost exclus din Uniunea Scriitorilor (la 13 aprilie 1977 - în timp ce eu eram în închisoare, cei de acord cu această măsură fiind co-breaslași de-ai mei, vorba lui Dimisianu : Doinaș, Manolescu, Sorescu, Blandiana, Bănulescu, Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, Eugen Simion, Zăciu - crezi că am fost dat afară "ca urmare" a cererii mele ?»

«E mult de-atunci... Așa o fi, dar vezi și tu că...»

«Nu : așa-o-fi, ci : așa-este ! Există hârtii la arhiva lor - deși se pare că tot ce n-a ars Dinescu, a distrus senatorul cu pricina, cel care, în timpul liber semnează ca președinte...»

«Te rog, fără aluzii la Ulici - dar ce te costă să faci o cerere de...?»

«Dacă fac cerere, accept implicit că injustiția, ilegalitatea comise atunci când fusesem depozitat de cetățenie, de membru Uniunii Scriitorilor, nu erau întru totul... ilegale, injuste - dovadă : prin însuși faptul că fac cerere, adresată lor, le recunosc acelora legitimitatea - **or ei sunt ilegitiimi de la 23 august 1944 și continuă și în zilele noastre**».

«Bine, ai și tu dreptatea ta - dar, ca să obții cetățenia aia - chiar și calitatea de membru al Uniunii Scriitorilor - calcă-ți pe inimă, pe principii : fă și tu o cerere, acolo, că n-o fi foc...»

Sfaturile prețioase ale amicului sunt cu adevărat amicale, pornite din inima lui bună - însă nu le pot urma. E prea târziu ca să mai fac-și-eu-acolo-o-cerere (că n-o fi foc...).

Apoi, când ai pierdut aproape-totul, rămânând doar cu "niște principii", nu le încalci și pe-acelea, măcar ca să nu pierzi totul-totul-totul.

*

Paris 5 iulie 1998

2. În câte feluri iertăm (creștinește) ?

În mai multe, domnule !

Primul fel : ne ridicăm din genunchi, de pe burtă, de pe spate, din noroi, din gropi, de pe unde ne-au împins cu piciorul, azvârlit, tăvălit, umilit, batjocorit activiștii-securiștii-beliștii ;

Al doilea fel : ne curățăm de noroi, de praf, de pleavă, de găinaț, înjurând cu sete de mamă, de dumnezei, de biserici de tămâie - comunismul în general, în special securitatea ;

Al treilea fel : ne hotărâm să le-o-ntoarcem celor care ne-au chinuit atâtea decenii, ne-au jefuit de bunuri, ne-au stors măduva, ne-au supt sângele, ne-au prefăcut în robi care-i urăsc (și-i denunță) pe robii de-alături, colegii de lanț.

Însă cum lucrurile bune (nemțești) sind trei, ce facem noi, latinii (bine: doar râmlenii) ? Ce să facem : ne dăm un răgaz de gândire - în care tragem cu urechea în jur, privim roată, ca să știm ce fac ceilalți...

Și ce băgăm de seamă ? Că popii noștri ortodocși, până mai deunăzi în relații de batere pe epoleți, nu doar cu milițianul satului, ci cu securistul de la raion ; că-protopopul, că-episcopul, că-mitropolitul, că-patriarhul - după ce, în Iepoca lui Nicolae Antihristescu îl lingeau pe Satana de la-ntre-cornițe pân-la-sub-copițe și doamne-fereste să fi deschis gura, să protesteze împotriva persecutării credincioșilor, a dărâmării bisericilor - acum, că au primit voie de la Secu, pe de-o parte ne cheamă la cruciadă împotriva papistașilor, pe de alta ne binecuvântează și ne povățuiesc :

«Iertați, frați creștini - căci și vouă vi se va ierta...»;

Încă îl mai observăm pe directorul conștiinței lui Gogu Rădulescu, țăpănuț maramurașan Buzura, dînd cuvânt de ordine, revoluționar nevoie-mare - dacă-i albastru-de-Secu :

«Fără violență !»

Și încă îi mai citim pe sub-directorii conștiinței *Flăcării* lui Păunescu : Teposu, Buduca ; pe sub-căprarul de la Săptămîna Barbului: Ciachir ; pe cuviosul zograf Sorin Dumitrescu, pe însuși părintelul Galeriu, explicîndu-ne, cu limba lui, numai sirop de zahăr ars, diminutivat, că un mare învățat, unul, Nae, ne-a arătat (vai, noi nu văzusem, nu auzisem - dar așa e !), cumcă noi, Români, hăt, din negura veacurilor, ne-am născut gata-ortodocși !

Dacă așa stă situațiunea, atunci : Porniți la iertare, tovarăși !

A ierta - ca un adevărat țărănist

Este suficient să citești în presă declarațiile martirilor de pușcărie Diaconescu, Galbeni, Tepelea în legătură cu deschiderea dosarelor de securitate ; cu “descoperirea” (abia acum ? - în al nouălea an ?) a cutărui securist, și nu “strecurat”, ci acceptat în cunoștință de cauză în PNT-istii istorici, pentru a alcătui împreună cu securiștii din Corpul Dalbastru, PNT-CD. Înțelegi că nu este vorba de un partid politic (și încă democrat ! - cât despre... creștin...), ci de azilul-de-noapte pentru activiști, securiști, turnători de pușcărie, turnători în libertate - și, în completare, ceva oportuniști fără culoare (sau : apolitici de-ai lui Eugen Simion și Marin Sorescu).

Această adunătură care, din noiembrie 96, cârmuiește nefericita Românie chiar mai pe-culmi decât comuniștii lui Iliescu și ai lui Roman este creația lui Coposu și a lui Măgureanu. Dacă voi fi acuzat în continuare de calomnie la adresa Marilor Anticomuniști, a Martirilor Neamului - și mai ales a Tatălui Nației - voi cere să mi se răspundă la întrebarea :

«Unde se află, în momentul de față, Nația, Neamul, Țara ?; unde au ajuns Românii după un an și nouă luni de la venirea la puterea a... fiilor lui Coposu? ; care este bilanțul Convenției (în ciuda bunei-inimi a Doinei Cornea)? Nu numai că, economic vorbind, Românii trăiesc și mai prost (ziceam, pe timpul Iliescului că mai-rău nu se poate...) ; corupția a devenit stil de guvernare agramatismul a bătut limba de lemn tovarășească - iar despre “mândria de a fi român”... N-am intrat în Comunitatea Europeană, nici în NATO și n-o să intrăm atîta vreme cît Securitatea va fi nu doar cosmetizată, și rebotezată, ci lichidată - “în schimb” (ar zice veșnicul adjunct G. Dimisianu, până în decembrie 89 harnic scribitor de editoriale la *România Literară*, ca un activist de partid ce era, devenit peste noapte vajnic apărător al virginității anticomuniștilor, martirilor de pușcărie, cu predilecție PNT-iști) - am dăruit Ucrainenilor Basarabia, Bucovina de Nord și Insula Șerpilor - de ce se uită atît de repede aceste prea-românești **cedări** ?»

Halul în care se află acest partid (zis: “al lui Maniu”, sub Coposu, ajuns să finanțeze Securitatea adăpostită la sânul său, cu banii nemților !) : lipsa de coloană vertebrală a anticomuniștilor, a lipsei de moralitate a martirilor care, din pricini deloc electorale, ci pur și simplu din motive de legare de glia Securității, au dat cuvânt de ordine :

«Sântem creștini - nu doar în suflet, ne stă scris și pe frunte !».

Iar pe cei care au îndăznit să observe că parcă s-ar afla pe coridoarele Rahovei, pe ale Ministerului de Interne, atîția securiști pe metru pătrat mișună în PNTCD, seniorii și martirii le-au închis gura - ba i-au dat afară !

A ierta - ca un adevărat liberal

Aici tactica putrezirii, chiar dacă a părut a lua o altă cale (externă, prin Radu Cîmpeanu) la același rezultat a dus : adevărații - nu doar în accepția : “de origine”, ca Vintilă Brătianu, dar și de convingeri, de inimă - au fost marginalizați, excluși, în locul lor revărsîndu-și neobrazările și buclele securiști notorii (Cataramă), arhicunoscuți turnători de pușcărie - și de tot ce mișcă: râul, ramul...- precum legendarul epigramist, membru al Fondului Literar : Quintus. La ei nu va fi existat cuvântul de ordine, recomandînd creștineasca iertare și consecința : închiderea ochilor la vederea unui securist - ci doar înhățarea a cât mai multe și mai substanțiale hălci din puterea cea pămîntească. Moralmente, Nicolae Manolescu a comis încă o eroare, raliin-

du-se *acestor* liberali... Cum însă el, începînd de la critica și istoria literară practică, a fost și rămîne un notoriu a-etic (să se observe eufemismul), să ne spunem că, la urma urmei, acesta i-i destinul : să-i spele de scîrnă și de sânge pe toți belii, pe toți bandiții : după ce a justificat imoralismul dezertionii scriitorului sub dictatură, l-a justificat pe Iliescu, în lipsitul de inteligență și de rușine interviu luat imediat după întâia mineriadă ; după ce a justificat “dosarul de securitate” al lui Voican-Sturdza (pe 5 pagini, în două numere din *România literară*), a justificat absența, în România, a **samizdat**-ului - pîi fiindcă nici n-a fost nevoie, fiindcă la noi s-a cam publicat tot ce era de valoare...; după ce a explicat pentru de ce, în România nu au (prea) existat disidenți : pîi, la noi disidentul cel mai cunoscut era Ceaușescu - față de ruși...- acum se înhamă la teleaga justificării liberalismului ca o altă ipostază a securismului etern.

În concluzie : liberalii **lor** sunt adepți ai economiei închise : ei se întreprind ; cam ca la Pitești, nefericiții studenți. Atît că aceia nu aveau de ales - decît între viață și moarte. Ceștialți aleg între bunăstare-cu-certificat și bunăstare... cu-fără-hîrtii-la-mînă...

A ierta - ca un adevărat legionar

Legionarii nu sunt la putere, nici în opoziție, nu știm - acum, în 1998 - cum s-ar comporta, dacă... De netăgăduit, ei influențează puternic **anume** spirite iar acestea, la rîndul lor exercită o “teroare de catifea” (deocamdată...) asupra acelei părți a populației care a avut de totdeauna legături cu Biserica (ortodoxă, firește). Necazul este că au atras o bună parte a martirizatorilor, mai ales ai lor : activiști feroci, securiști bestiali care, acum, pretind oportun că Securitatea lui Ceaușescu ar fi fost una curat-națională... Mai există un semi-motiv : spaima că venise clipa în care vor trebui să dea sama pentru faptele lor adînc-patriotice le-a provocat revelația Dumnezeu(ul ortodox), iar ei, fiind practice, pe dată s-au pitit pe dată îndărătul Tronului Ceresc : acolo, cred ei, nu-i atinge mînia poporului : doar omenosul-la-român are să-l pupe, -n Piața-Ndependenti, n-are să aibă el inima aceea să-i arză măcar un dos de labă peste bot unuia care a învățat Tatăl Nostru pe cînd își rupea epoletii albaștri, la closet și a debutat în făcutul semnelor crucii simultan cu Petre Roman : la 22 decembrie 1989 fix.

Nu cunosc opinia în chestiunea **iertării** a legionarilor tineri (care, prin vîrstă, nu au apucat să fie nici activiști, nici securiști, nici măcar curlimbști extrabugetari ci doar pionieri și uteciști - aceștia sunt “legionarii recenti”). Am avut însă prilejul s-o aflu pe a “legionarilor istorici” și să mă înfrunt cu ea - în discuții, în presa din exil.

Dacă a fi liberal, țărănist, social-democrat era, înainte de venirea comuniștilor, o opțiune, a fi comunist (sau legionar) echivala cu intrarea într-un ordin religios. Dacă primii, înainte de a “adera”, cercetau, studiau, discutau, cântăreau programe politice - democratice -, ceștialți, fără a cerceta, credeau. Și intrau.

De aici și exclusivismul legionarilor - ca și al comuniștilor - și consecința : confiscarea suferințelor. Dacă te iei după legionari, singurii martiri ai românilor sunt ei. Ca și cum n-ar fi existat groapa comună de la Sighet unde au fost aruncați demnitarii, în principiu, nelegionari ; ca și cum n-ar fi existat Canalul, cu mai multe sectoare unde au trudit și au murit preponderent nelegionari. Dacă e adevărat că foarte mulți dintre ei făcuseră pușcărie și pe timpul lui Carol II, și pe al lui Antonescu (de după Rebeliune) și pe al lui Groza și Dej - tot adevărat era că martirizați fuseseră nu doar legionarii. Deasemeni : nu puțini dintre ei - și încă vîrfuri ! - începînd din zorii zilei de 24 august 1944, fie și-au întors cămașa verde pe partea ei cea roșie, intrînd la comuniști, de-a dreptul, sau ocolit, prin spate, pe la Frontul Plugarilor al lui Pătru Groza (ca teologii sibieni Cîndea, Stan...) ; fie încheind cu comuniștii - în decembrie 45 - un **pact** sub același semn al exclusivismului, al ostilității față de democrație și de partidele democratice, negociînd (Petrașcu, Chioreanu, Negulescu) în deplină seninătate cu Teohari Georgescu, cu

Pauker și cu Nikolski soarta numai a legionarilor, puțin pășindu-le de soarta nelegionarilor români încarcerati, internați în lagăre, aici, pe solul României, ori cedați rușilor spre a fi deportați în Siberia... - de ce se uită cu o consecvență demnă de o cauză mai... națională soarta rezervată refugiaților din Basarabia și din Bucovina de Nord ?

Din 1960, în închisori a avut loc teribila... dulce-reeducare care l-a avut drept port-drapel și redactor al declarației de căință - semnată de aproape toți supraviețuitorii Mișcării adunați la Aiud - pe călugărul legionar Valeriu Anania, actualul Bartolomeu de Cluj, tovarăș de luptă (din ilegalitate...) al lui Funar și cruciat antipapistaș.

A venit apoi cumplita deziluzie provocată de realitatea-reală a amnistiei din 1964. De aceea, după liberare, cu puține excepții, **și** legionarii martirizați vreme de decenii în pușcăriile comuniste au făcut jocul comunistului Ceaușescu, de fiecare dată când acesta a avut "oarecari greutăți trecătoare" - cu militanții pentru drepturile omului ; cu greviștii din Valea Jiului ; cu membrii SLOMR - pe scurt ; cu acei români care nu capitulasera, nu închinaseră steagul la picioarele "naționalismului" de Stat și de Securitate (sau făceau parte din altă generație de vârstă, deci foloseau o altă formă de rezistență anti-comunistă). Pe acești, "impostori" proeminenții intelectuali de foarte-dreapta: Stăniloae, Noica, Ernest Bernea - precum și ardentul fost comunist Petre Țuțea (printre mulți alții - aceia "democrați") - îi acuzau de a fi... manipulați de Securitate (cine vorbea !), de a apăra interesele rușilor, ale ungarilor, ale evreilor... Ei, ultra-patrioții, găseau că este și logic și moral - și național ! - să-l laude în gura mare pe Ceaușescu (Țuțea), să-l justifice pe Ceaușescu (Noica), să-i condamne pe toți cei care "îi făceau dificultăți lui Ceaușescu (Stăniloae, Noica, Bernea - și Coposu), ba chiar să-i explice "opera" de distrugere a satelor, a caselor, a bisericilor, a mănăstirilor (același Noica explica dezinvolt: oricum, "așa-zis-dără-matele" nu aveau valoare istorico-artistică !).

După un sfert de veac de colaborare cu național-comunistul Ceaușescu și cu "naționala"-i Securitate (începând de la 1964), numeroși au fost legionarii supraviețuitori care, după 89 s-au întors, nu doar la "programul" lor din '40 - dar și la mentalitatea de atunci.

Pe cine iertăm ?

Vorbim acum numai de activiștii și de securiștii care, după invadarea întregii României de hordale Armatei Roșii, au terorizat populația autohtonă prin rechiziționări, confiscări, naționalizări ; prin luare de cote, prin "lămurire" cu ciomagul și cu glonte de a intra în colhozuri ; prin arestări, anchete cu tortură, rele-tratamente în închisori și în lagăre de muncă ; apoi, în "libertate" au terorizat întreaga populație a țării, supraveghind-o de aproape, intrându-i în casă și în suflet, supunând-o la șantaj, în scopul de a o transforma (visul lui Pleșiță) într-o populație de informatori ai Securității. Mai apăsător vorbim despre acei **activiști, securiști - și grăniceri - care au torturat și au ucis**.

Ce e de făcut cu criminalii ? Ce întrebare ! Să fie judecați și, dacă sunt găsiți vinovați, să fie pedepsiți - în asta nu este nimic de negociat, nici de discutat. Ar fi oare drept, creștinește (cu osebire : ortodox) - să fie lăsați în pace acești criminali, ba mai mult : iertați... creștinește ? Nu. **Acela care se grăbește să-l "iertere" pe un vinovat dovedit, este - deja-dovedit - suspect** : «Care-i **motivul** pentru care ține o victimă la absolvirea călăului său ? Nu cumva pentru că victima are, și ea, ceva pe conștiință ? Dacă nu a torturat, după ce fusese torturată, ca la Pitești, atunci măcar a pactizat cu "Aparatul"-denunțându-l, vânzându-l pe colegul său de lanț ?»

Cum adică : să i se dea ascultare unei victime - **care, la rândul-i, făcuse victime** - astfel protejind un călău, sub pretextul eufemizant : "iertare creștinească" ?

Urmarea va fi : călăul (el, sau altul, aflat în aceeași situație), constatând că nu a pățit nimic pentru faptele lui rele, că nu a fost pedepsit nici chiar pentru crima de sânge, în viitor are să facă ce mai făcuse, ba mai mult decât atâta !

De ce nu va fi revenind mai insistent, în presa românească, această

întrebare - nu doar retorică :

«Care-i motivul opoziției la deschiderea dosarelor de securitate - formă laică de “iertare creștinească” - a fostelor victime ca Diaconescu, Galbeni, Quintus, Calciu ?»

Și să se dea răspunsul aflat pe limbă :

«Pentru că acestora le e frică de conținutul acelor dosare, se tem de ceea ce vor spune - și despre ei, cunoscute doar ca victime - călăii securiști chemați în fața tribunalului».

Cum iartă (creștinește) legionarii ?

Cei ce s-au adunat sub drapelul Mișcării Legionare - formație declarat creștină și morală - au, în chestiunea “iertării” convingeri dintre cele mai ciudate - ca să nu spun : pernicioase. Ei judecă astfel :

a) Din moment ce cutare (Anania, Plămădeală) au fost/sunt legionari, în mod necesar nu pot fi ticăloși - așa cum îi consideră o bună parte dintre ne-legionari că au fost și sunt. Prin urmare : auxiliari ai comuniștilor, vânzuți, turnători, ba chiar securiști-securiști decorați pentru lichidarea fizică a “bandiților” - nu sunt cei care... au fost, sunt și vor fi, ci... aceia care îi acuză, cu probe, pe securiști și pe turnători că au fost și că au rămas în serviciul Securității eterne ;

b) Din moment ce cutare bestie, animal, călău securist (Enoiu de la Interne, Crăciun de la Sibiu) au făcut, dragă-doamne, “servicii Mișcării” - dealtfel cu totul dubioase - în mod necesar acești mari-vinovați trebuie să “protejați de răzbunare”, iar cei care mărturisesc ce au îndurat de la casapii cu epoleți albaștri să fie admonestați, ba chiar amenințați, acuzați că nu sunt creștini iertători - ba de-a dreptul securiști !

Nu este deloc necesar să-l fi studiat pe Luther ori să fi mers la sursă : Evangheliile - pentru a-ți aminti ce este **moral-creștinește** în “iertare” și ce nu.

- Dacă de pildă tu, în numele “intelectualității”, al “protejării” lui Noica (protecție în serviciu comandat - din care să nu lipsească supraveghetorul : Nicu Ceaușescu) îl absolvi pe Leonida Plămădeală de toate grelele lui păcate: colaborator al Securității, propagandist de partid, murdar diversionist, ațâțător la război cu catolicismul (sub steagul ecumenismului...) - te privește. La urma urmei, n-ai decât să-i declari și lui Plămădeală : «Mon frère...» - doar ți-ai făcut încălzirea pe spinarea lui Sebastian (dar bine-nțeles : despre Lițeanu vorbesc !). Însă nu ai dreptul - juridic și moral - să ceri altora să... treacă peste omeneshile-slabiciuni ale unei asemenea fapturi ; să o ierte-creștinește ;

- Dacă de pildă tu, în numele neînchipuitelor, nesfârșitelor munci la care te-a supus Mașina-de-bătut-de-la-Interne, căpitanul de atunci Gheorghe Enoi, treci peste “slăbiciunile omeneshi” ale ne-omului securist și îl ierți creștinește - treaba ta și numai a ta. La urma urmei, n-ai decât să te însori cu fiica lui, iar după ‘89 să-i găsești ascunzătoare socrului - unde : în ținutul Făgărașului! (dar bine-nțeles, lui Petrișor mă adresez)- însă nu-i poți pretinde altuia să “înțeleagă sufletul dostoevskian” al unui criminal ca acest Enoi ;

Tot în numele solidarității legionare : dacă tu, Petrișor vrei să-l “explici” pe un ucigaș de teapa lui Crăciun - te privește. Însă numai pe tine. Tu spui : «Nu știți voi /adică ne-legionarii, n.m./ ce servicii a adus Crăciun Mișcării, cărind în spinare, ducând în brațe legionari răniți, muribunzi - nu i-a lăsat să moară, pe loc...» - dar nu ții seama de evidență : oricare securist ar fi făcut la fel, pentru că acesta era ordinul: de a nu-l lăsa pe “banditul” capturat să moară : trebuia ținut în viață cu orice preț (chit că-l căra în spinare el, însuși Crăciun) pentru a-i storce informații, cu ele să bage la pușcărie alți oameni, cât mai mulți, **întru terorizarea populației** ; apoi : să nu-l lase pe “bandit” să scape atât de ușor de “mânia poporului”, murind.

Lucrurile sunt mult mai simple - în grozăvia lor : “iertătorii” criminalilor comit ei înșiși o crimă - de complicitate cu creaturi de tenebre precum Anania, Plămădeală, Enoi, Crăciun - aceștia nu greșiseră grav doar față de ei, creștinii-spălători-de-păcate, ci și față de alții. Or acei alții, fie că au murit și nu mai au cum să se rostească ; fie că trăiesc - dar nu se grăbesc să-i “ierte” ,

ei, pe acești bandiți care nu au făcut gestul echivalent cu ispășirea a jumătate din condamnare : acela de a mărturisi că făcuseră rău și de a cere iertare pentru răul pricinuit.

Liiceanu nu are nici o cădere să “treacă” peste faptele-murdare ale lui Plămădeală : această boaită a făcut foarte mult rău, atât unor indivizi, cât și unor comunități. În timp ce Liiceanu cu ai săi, în martie 1977, cugeta, adânc, pe lângă Noica, la arzătoarea problemă a mutării capitalei de la București undeva pe la Târgoviște, popii (ortodocși, firește) din subordinea lui Antonie cel foarte cultivat - și mai ales călătorit, pe spezele MAI-ului, mobilizați, dădeau, de zor, dovada : condamnau-bolșevicesc mișcarea pentru drepturile omului, tratându-l pe autorul rândurilor de față de vânzător de țară pe care nimeni nu-l ia în seamă (nimeni : adică intelectualitatea tot atât de subțire ca și a lui Plămădeală) și : “nu ne temem de lătratul unui câine, iar de n-am fi preoți, l-am scuipa, și l-am lovi cu pietre” ; pe când Liiceanu și ceilalți directori de conștiință se tot despărteau de Noica, încercând să stabilească sexul **întru**-lui de Păltiniș, Plămădeală, vicar cu problemele externe în Comitetul Central al Patriarhiei colinda Statele Unite și Canada (oprindu-se, firește, la camaradul său de Legiune și de Secu: parohul de la Detroit, Anania). Profitând de tripla aureolă: martir de pușcărie, martir religios și martir legionar, Emisarul Spurcatului Organ i-a otrăvit pe exilații handicapați de înstrăinare, de neinformare, de neinstrucție, mințindu-i că nu Ceaușescu este dușmanul nației - dimpotrivă el fiind ostil rușilor, jidanilor, ci Ungurii care pândesc Ardealul! Acest dihor securist în straie popești-legionare a împruțit totul pe unde a trecut și a făcut ca parohiile românești de pe Noul Continent, cu tot cu credincioși, să cadă sub stăpânirea Patriarhiei de la București - deci a Securității.

Anania... L-am arătat cu degetul de fiecare dată când s-a arătat ocazia. “Pentru conformitate”, voi cita din volumul de mărturii al lui Nistor Chioresanu : **Morminte vii**, apărut la Institutul European, 1992 (paginile 340-341):

“...un fost călugăr, fost legionar, Valeriu Anania, s-a apucat să scrie o carte despre păcatele Legiunii. (...) un om înalt și cu o mustață neagră, mare, lăsată peste o gură lacomă. Numai a călugăr nu arăta. Toată figura lui exprima dragoste de viață și lăcomie de bucurii ieftine (...). Ne-a citit capitol cu capitol. Împreună cu Petrașcu am făcut observații, l-am pus să taie multe pagini, spunându-i că altfel nu semnăm. (...) La 30 iulie /1964, n.m./ trebuiau să se libereze Petrașcu și Orbulescu. Cu o zi înainte Petrașcu îmi spune că mai este o carte de format mare, scrisă cu tuș, pe hârtie specială, pe care trebuie să o semnăm și noi în calitate de coautori. Ea a fost semnată înainte de toate gradele legionare aflate în Aiud. Este un pamflet. Ne-am dus să-o vedem și tot maestrul Anania ne-a arătat-o și ne-a întins-o, s-o semnăm.

“– Eu n-o semnez !, am zis (...) Dați-mi măcar timp s-o citesc.

“– Păi nu mai aveți timp. Cartea pleacă chiar acum la București.

“(...) Până la urmă am ajuns la un compromis”, relatează Nistor Chioresanu, “eu și Petrașcu am semnat o declarație pe aceeași coală de hârtie, arătând că semnăm cartea din solidaritate cu cei care au semnat-o înaintea noastră, dar noi nu-i cunoaștem conținutul”.

Ce importanță mai avea “conținutul” : i-l cunoștea Anania, doar el scrisese “cartea groasă” - după dictarea Securității. Apoi le ceruse frunzașilor legionari s-o semneze - fără a o fi citit : nu le ajungea că erau... coautori ? Și ce importanță avea declarația “pe aceeași coală” că Chioresanu și Petrașcu... nu cunosc conținutul - dar semnează din solidaritate cu camarazii lor !

Petrișor : l-a iertat-creștinește pe Enoiu încă de prin 1966 : îmi povestea, hilar și înspăimântat, cum discuta cu el (cu Enoiu !) în casa fiicei (sau a fostei soții a) Măcelarului de la Interne.

Îl privește - n-are decât să se scufunde până la creștet în dostoevskianismu-i ardelenesc.

Dumnezeu m-a păzit : nu am fost torturat de Enoiu - ca Petrișor; nici ca Ivăsiuc ; nici ca Marin Cocioran ; nici ca Florin Caba - și nici ca Ștefan Negrea, colegul meu, de la Filologie, București: pe el (“vinovat” de a fi făcut parte dintr-o delegație prezentată, la sfârșitul lunii octombrie 1956, la

Dumitru Popescu - încă nu era Dumnezeu - șeful *Scînteii tineretului*, pentru a protesta împotriva arestării primilor studenți) Enoiu l-a bătut în cap, în cap, în cap, cu picioare de scaun - iar Negrea a înnebunit și după un an de rătăcirii prin hrubele Jilavei, a fost transferat disciplinar (?) odată cu mine, la Gherla - bătut iar, la grămadă (era după răscoala frontieriștilor din 14 iulie 1958), a recăzut în boală, definitiv ; cu puțin timp înainte de liberare, studentul Ștefan Negrea s-a spânzurat : la orizontală.

Eu n-am fost bătut ca alții, am scăpat ieftin. De aceea pot spune:

«Pentru ce mi-a făcut Enoiu mie, în iarna lui 57, la Interne... - îl bag în mă-sa, rămâne un litigiu între el și mine. Însă pentru ce i-a făcut lui Ivăsiuc, lui Caba, lui Cocioran, lui Negrea - lui Petrișor ! - nu-l uit, nu-l iert. Aș fi un laș, dac-aș uita ; un rău-creștin dacă l-aș ierta».

În încheiere le spun lui Liiceanu, lui Petrișor și celor ca ei :

«Eu nu pun mai presus de om supra-interesele de partidă, de partid, de Mișcare - fiindcă în numele partidelor, ale mișcărilor s-au făcut nenumărate crime. Eu știu una - dar bună :

«Vinovații de crime împotriva omului trebuie să dea samă - indiferent de "intellectualitatea" lor, indiferent de legionarismul lor».

Altfel ne întoarcem la peșteră, la ciomag și la ucidere de frate - în Miorița.

*

Paris 11 iulie 1998

3. Cine dintre români scrie Istoria Românilor ?

Întrebarea ar trebui continuată, în paranteză : (" - atunci când, în sfârșit, o scrie...").

Se pare că geniul românesc are dificultăți cu **memoria**. Ne prisosește însă propensiunea pentru văicăreală : că n-avem noroc, că sântem bătuți de soartă, că vecinii, după ce ne-au furat "hârtile", confecționează, după interesele lor, trecutul nostru cel de glorie, pretinzând că sântem urmașii tâlharilor Romei, că în Carpați am venit din Balcani - în fine, că am fost vânduți la Ialta, la Malta iar recent la NATO (nu pomenim nici de frică Tratatul cu Ucraina)...

O jumătate de secol de Sahară (**și** de Siberie) a zăbovit asupra noastră, strivindu-ne, modificându-ne, mutîndu-ne. Simțim necesitatea recuperărilor, a reparațiilor, a astupării găurilor - dar nu știm **cum** să o facem. Iar atunci când, în sfârșit, ajungem să aflăm, ne fulgeră lehamitea, descurajarea, lenea :

«De ce s-o fac eu ? S-o mai facă și alții...».

Am scris, am re-scriș, lucruri de altfel cunoscute, anume că amnezia echivalează cu sinuciderea (sau, mai corect : cu ne-nașterea). În materie de istorie contemporană a Românilor mi-am spus, am repetat modesta și deloc originala opinie - anume :

- sovieticii ocupanți și comuniștii băștinași au avut tot interesul să ne extirpeze memoria - pentru ca azi să nu ne aducem aminte cum fusese *ieri* ; *măine* să nu ne-amintim că promisiunea într-un *viitor* de aur nu a fost respectată, ba *atunci* vom trăi mai prost, mai strâmb decât *acum* ;

- această nefericire căzută pe capul nostru (cum altfel : venită din afară!) se combină la noi cu mefiența, **spaima de scris** : nu doar din pricini de vitregie a timpurilor (și a spațiului carpato-dunărean) comunitatea noastră, uluitor de unitară lingvistic, a încremenit în oralitate (cu bogăția - dar și cu sărăcirea ei) și a ajuns atât de târziu la **consemnarea prin scris** ;

- în timpul Iernii Spiritului lăsată peste noi în plină vară, la 23 august 1944, în absența diecilor pisari și mai ales (ne aflăm în plin secol al 20-lea, ce Dumnezeu !) a cronicarilor, sarcina de a consemna **aceste** vremi a trecut pe seama scriitorilor.

Am mai scris deplorînd la purtătorii de condei istorici exilați "inapetitul" pentru istoria contemporană. Astfel îi agresasem pe prietenii mei Matei Cazacu și Mihnea Berindei pentru că, aici, la adăpost, în exil, se ocupaseră de felioara de specialitate (primul, medievist : de Petru Cercel și de Dracula ; al

doilea, turcolog, de vămile turcești), nu se abătuseră pe la “locul” unde era și este, în continuare! o dramatică nevoie de istorici profesioniști. Dacă eu, scriitor, acceptasem să-mi “poluez” romanele cu uscatele, cu nesuferit-pedagogizatoarele informații istorice - de ce nu și-au făcut meseria istorici de meserie?

Adevărat : au existat un Vlad Georgescu, un Victor Frunză - din păcate truda lor nu a cunoscut răspândirea în franceză - deși Catherine Durandin a scos în 1995 *L'Histoire des Roumains*, însă din pricini de joasă rivalitate, colegii ei nu au ținut seamă de lucrarea sa.

Au trecut aproape 9 ani de când și istoricii noștri dragi au voie (de la primărie) să facă... istorie. O fac în maniera lor de timp de pace : adică fără grabă, așezat, documentat, verificat - fiind convinși că “materia” lor este știință (aproximativ) exactă; zicând-și că, dacă Românii au supraviețuit până astăzi, să lucreze, în continuare... miracolul! Au fost tipărite o sumă de studii prin periodice de specialitate, numeroase volume, iar nouă hrană este înghițită (pe nemestecate) de Românii cărora le era interzisă - până în decembrie 89.

Nu-i voi opune profesioniștilor pe amatori. Însă a nu se uita : pe când primii se aflau în imposibilitate de a-și exercita meseria, unii amatori (lipsit de modestie, mă amintesc pe mine - și nu găsesc un alt scriitor de ficțiune care să-și fi sacrificat imaginarul pentru realul... istoriabil) suplineau cum puteau absența ne-amatorilor. Istoricii ne-profesioniști vor continua să joace un rol însemnat și acum și în viitor - cu o condiție : să respecte *adevărul*.

În paragraful precedent mă gândeam la “amatorii” care scriseseră înainte de decembrie 1989, în nici un caz la cei care abia *după* - au aflat că a existat un “gulag românesc” - și s-au apucat să scrie un extemporal care să “trateze tema” ; *după* ce au auzit de reeducarea de la Pitești, că tot aveau ei neamuri la arhivele MAI - hai să scoată ei un volum de documente...

Amatorii (ne-)luminați sunt de două feluri :

- cei care, deși în 1989 aveau în jur de 30 ani, “nu știau” : de unde, dacă ei crescuseră în familii de persecutați politici care interzisese “să se vorbească despre ceea ce nu se vorbește” - ca să fie protejați copiii ; de unde, dacă ei proveneau din familii de persecutori, unde iară nu se vorbea despre serviciul lui tatău “la ei, la cazarmă” - ca să fie protejați copiii (de răutatea celor care cred că, dacă ai slujbă la Securitatea Poporului, nu ești român...);

- cei care, nu numai că erau adulți în perioada crâncenă de după al doilea război, dar ei înșiși făcuseră închisoare politică - însă, odată liberi, nu numai că-și ținuseră gura, avansând pe brânci și nu refuzând să povestiseră prin ce trecuseră, ba impunându-și să uite ! - ce nu face o voință de fier la casa curajosul român băgat în spărieți...

Și unii și alții au, de regulă, bunăvoință, iar de când au aflat că “înainte” existau închisori, ori fost înștiințați că de-acum le este îngăduit să vorbească despre ele, au lucrat cu mult drag. Și-avânt. Numai că, pentru a nu contraveni adevărului este necesar să știe ce este aceea istorie și cum se scrie ea.

Când Românul dă simultan peste noțiunile de *timp* și de *adevăr*, intră în panică. Se descurcă greu cu câte una - dar cu amândouă deodată, ca sădea istorie...

În demersurile de amator grijuliu cu adevărul istoric (când era vorba de evenimente contemporane, de martor nemincinos) m-am întâlnit, după 89, cu câteva cazuri de amatori-pernicioși, mai cu seamă când au mijloace de a difuza “varianta” lor, și astfel îi dezinformează pe compatrioții noștri doar neinformați sau de-a dreptul analfabeti.

Banu Rădulescu și revista *Memoria*

Ce putea fi mai salutar pentru demnitatea recăpătată a românilor decât un periodic aflat sub egida Uniunii Scriitorilor, fericit numit : *Memoria* și care să restituie memoria interzisă (“arestată”, cum se subintitulează) de comuniști, atâta amar de vreme... M-am bucurat și eu aflând de apropiata apariție. Până prin luna mai 1990, când Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, întorcându-se din prima lor călătorie în România, mi-au mărturisit că Banu Rădulescu - “altfel un om : pâinea lui Dumnezeu” - are o concepție stranie despre ceea

ce se întâmplase la Pitești : înainte de a publica "materiale" despre Reeducare, trebuie mai întâi să se alcătuiască o comisie din istorici, psihiatri, sociologi - abia apoi textele minuțios verificate, să vadă lumina tiparului...

Proasta impresie a fost întărită de primul contact telefonic : Banu Rădulescu m-a invitat să fac parte din comitetul de redacție. L-am întrebat : alături de...? Mi i-a înșirat, am întrebat :

«Monica Lovinescu și Virgil Ierunca - nu ?»

«Ei n-au făcut pușcărie», a explicat el.

«Blandiana a făcut ?»

«A făcut tatăl ei...»

«Mama Monicăi Lovinescu a murit în pușcărie - însă acum este vorba de ce a făcut fiecare dintre noi, sub semnătură/sub dictatură pentru memoria românilor...»

«Din păcate, dânsa e în exil...»

«Tot din păcate și Negoîtescu e în exil - dar figurează...»

A spus ceva ce n-am deslușit. I-am mai spus : mă așteptam să-mi solicite un text - Banu Rădulescu a obiectat : publicasem destule, să-i lăsăm și pe cei care nu s-au putut exprima... Am înțeles... că nu ne vom înțelege. Deci nu i-am explicat că eu mă aflam în România atunci când publicam texte despre "gulagul românesc" /sic!/ (**Ostinato, Ușa...**, **Gherla**, articolele din periodicele occidentale) ; cei care "nu s-au putut exprima", ca el însuși, n-au făcut-o din prudență, din teama de a-și risca rubrica la *România literară*, volumul în BPT, pacea sufletului...

În fine, am avut în mâini primul număr al revistei *Memoria*. Se spune : nu trebuie judecat un periodic după întâiul număr. O fi - nu când este vorba de memoria gândirii arestate.

M-a șocat de la bun început (deși fusesem pregătit prin convorbirea telefonică) prezența nejustificată, abuzivă, obraznică, în colegiu, a Anei Blandiana : abia trecuse anul de când Monica Lovinescu, pledînd pentru cooptarea ei în PEN Club (ca "arestată la domiciliu", îmi explica domnia sa), îmi atrăsese atenția că persecutata pune condiții : acceptă să fie primită - dacă nu apare numele meu în comunicatul de presă... Peste asta aș fi putut trece, însă nu și peste... cultivarea memoriei în tandem cu Buzura, la masa și în casa lui Gogu Rădulescu.

A doua impresie proastă : "Salutul" editorial, semnat de redactorul șef, egalat doar de "mărturia" lui Ștefan Aug. Doinaș : "Intelectualul în anchetă" (unica rațiune a includerii în primul număr : rapiditatea cu care autorul o scrisese - firește, **după decembrie 89** !).

A treia : același Banu Rădulescu iscălea : **Preambul la "Dosarul Pitești"** - (continuat în nr. 2). Autorul - și el trecut prin Reeducare - însăila un articol de vulgarizare a "fenomenului", frunzarea "bibliografia", dar nu cită deloc - din nimeni. Ceea ce nu-l împiedeca să trasese granița peste care alții - **exilații** - nu aveau voie să treacă - citez :

"Dosarul Pitești pretinde o temeinică analiză. Despre ce s-a petrecut acolo, s-a dezvăluit prea puțin. Câteva cărți abia, **toate scrise în străinătate, unele literaturizînd întâmplările** (subl.m. P.G.). Nu-i destul", decretează Banu Rădulescu, cel care, până la 22 decembrie fix tăcuse ca un pește, necum să pună el mâna să scrie - fără a literaturiza. "Mai înainte de a deveni material pentru literatură", continuă el șarja tradițional(ist)ă împotriva cărții mele **Patimile după Pitești** (...), "cazul Pitești trebuie cunoscut. Documentar. (...) El nu poate fi întocmit de martori de mîna a doua care «au auzit» despre Pitești, ci de cei care au fost **implicați direct** în trăirea fenomenului (subl. în text, n. m. P.G.). (...) Abia atunci, alăturînd document de document se va edifica în final DOSARUL PITEȘTI. Dar nu de amatori, ci de cercetători avizați, oameni de știință : psihiatri, psihanalisti, psihologi, sociologi, criminaliști, pedagogi etc. (...) Activitatea lor va trebui coordonată (...) în cadrul unui institut de cercetări". Banu Rădulescu încheie : "(...) o analiză aprofundată a celor întâmplare la Pitești, privite din toate unghiurile posibile, **va fundamenta cu argumente certe concluzia, anticipată de noi de pe-acum, că FENOMENUL CRIMINAL PITEȘTI n-a fost în nici un fel operă de inspirație româ-**

nească, ci dimpotrivă, opera ori capodopera criminală a unei gândiri străină de gândirea neamului românesc. Fiindcă străină de sufletul lui, în mod sigur a fost (sublinierile mele, P.G.).

Acest "om" nu-i defel... "pâinea lui Dumnezeu" : o fi fost el moale între liberare (în anii 60) și decembrie 89 (când nici nu respirase - să se auză ?), dar când a venit vorba să-și apere... "moșia", a devenit feroce. Vasăzică așa : "se scrisese în exil" - dar nu era bine ; scriseseră "martori de a doua mână, care «auziseră doar despre Pitești»" : - de-a dreptul rău.

Te întrebi, citind astfel de obrăznicii și prostisme : să nu știe autorul că, exact din pricina tăcerii piteștenilor - nu doar a celor aflați încă în România, ca el, Rădulescu, dar și a unor exilați (Calciu) - se decisese să scrie despre Pitești cei "care auziseră doar"? - și au făcut-o cu un firesc sentiment de datorie în umilitate, spunându-și că, dacă martorii direcți tac, nu este drept să fie îngropată în uitare crima de la Pitești?

...În care caz, cine-mi interzice să mă întreb dacă Banu Rădulescu a amânat, a întârziat dezvăluirea adevărului despre Pitești în revista *Memoria*, doar din tembelism ori deliberat ? Altfel, de ce a cerut (și și-a autoacordat, în deplină complicitate cu Doinaș, cu Blandiana) "suplimentul de anchetă" cu psihologi, psihiatri, sociologi, juriști ? De ce ? Psihanalizează un psihiatru "fenomenul" mai eficient decât ne-psihiatru Ierunca ?; cunoaște un sociolog mai bine pușcăriile, în general, decât ne-sociologul Bacu ?; stăpânește un psiholog psihologia penitenciară mai bine decât un scriitor (literaturizator, cum zice Rădulescu), însă **unul pe care nu-l durea mâna cea cu care trebuia să riște scriind înainte de 22 decembrie 89 partea lui de adevăr** ?

Încă un "amănunt" : în cărțile noastre și Ierunca și eu ne temusem că, dacă ideea reeducării va fi venit de la Răsărit (avînd drept țel: "omul nou de tip sovietic"), atunci desăvârșirea ei (cu ameliorările, chiar invențiile) poartă pecetea pământului românesc. **Dacă Banu Rădulescu a scris** că Reeducarea a fost rezultatul unei gândiri străine de gândirea românească, **după mineriada primă, cea dintre 13-15 iunie 1990** (ceea ce este aproape sigur), când o lume întreagă a văzut de ce este capabil "omenosul popor român" - atunci dovedește o rea-credință ce nu mai are nevoie să fie demonstrată.

L-am cunoscut în 1991, la Roma. Într-adevăr, "pâinea lui Dumnezeu", atât că nu era deloc "de-acolo" ; nu avea ce căuta în fruntea unei întreprinderi ca *Memoria la români*. O vreme am crezut că mă înșelasem. Din păcate, nu. Banu Rădulescu este doar... un nume pe coperta unei reviste numită *Memoria*, unde este modelată istoria după chipul și asemănarea Blandianei - la care, firește, voi reveni. Vrea exemple de anti-memorie ?

Am răsfoit numerele din 1997 și din 1998. Trecuseră 20 de ani de la mișcarea pentru drepturile omului, iar o publicație avîndu-i (acum) în colegiul redacțional pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca, pe de o parte, pe de alta pe Ion Vianu, semnatar al **Scrisorii** noastre, nu ar fi lăsat să treacă o asemenea ocazie... Ei bine, a lăsat. Așa cum a făcut și Europa liberă, cea condusă, în principiu, de Nestor Ratesh, în realitate de Mircea Iorgulescu, omul lui Pleșu, al lui Buzura, al lui Petre Roman : nici "americarii" dacoromani nu au suflat o vorbă despre modesta noastră mișcare din 1977 ("modestă, dar, din păcate, unica..." - pentru a-l cita pe un neprieten al ei, N. Manolescu).

Totuși, totuși... Într-un număr (să fi fost 22 ? 21 ?- l-am răsfoit în casa cuiva, nu am notat indicațiile), exista, introdus ulterior - în sensul că paginile nu erau numerotate, deși, aparent, făceau parte din... obiectul revistă tip carte - un fel de (alt) rezumat școlăresc - **dealtfel, nesemnăt !** - despre greva minierilor din Valea Jiului dintre 1-3 august 1977... Nici în acest "material" consemnînd o părticică de istorie nu se afla măcar o aluzie la mișcarea ce avusesese loc doar cu patru luni înainte - și la care 2.000 dintre minierii greviști aderaseră printr-o scrisoare citită la Europa liberă timp de zile și de săptămâni.

Am în față numărul 23. Un păcat, aș zice "ereditar" : cu excepția primului număr al revistei, **nici un altul nu are, menționată, data apariției (măcar anul !)**. Așadar, se află în deplină armonie cu actualul colegiu de redacție. Nu e de mirare că un periodic apărînd sub egida Uniunii Scriitorilor (!) astfel cultivă memoria; dirijată de foști "deținuți" precum Doinaș, de

“opozante” ca Blandiana, era fatal ca revista *Memoria* să propună maselor largi analfabetizate de comuniști o variantă a istoriei și ea analfabetizatoare : “Istoria Doinașului și a Blandienei”.

Să nu fie uitat Mircea Dinescu... Dacă ***el s-a întâlnit cu Ceaușescu începând din februarie 1989*** - adică la frageda vârstă de 39 de ani - tot el este cel care, în conferința de presă de la Paris din februarie 1990, rugat fiind să vorbească despre istoria rezistenței în România, el a luat-o de la cap tot cu faptele sale de arme (fatal : datînd din 1989 !) - cu o excepție : Doina Cornea, fiindcă alături, pe podium, se afla fiica sa.

Atunci un prieten a folosit termenul : ***a u t o c r o n i e***, pentru a desemna conflictul dintre român și istorie și din care rezultă “o istorie” a comunității redusă la povestea-vieții individului narator (din nefericire, după 1990, și consemnator - astfel o învață copiii).

Memorialul Ororii, Ed. Vreamea, 1995

M-am rostit în presă despre acest volum model al gândirii redactorilor Silvia Colfescu, Nicolae Henegariu, Angela Dumitriu, Cristina Cantacuzino - care, până la 89, se ocupau de cu totul alte treburile - toate foarte importante. Și care, după ce s-au zbatut (model : peștele-pe-uscat) vreo 4 ani, printre documentele procesului reducerii de la Pitești, au ouat o ***Carte albă a Securității - bis***. Acesta fiind motivul pentru care nu lipsesc mulțumirile adresate “doctorului Virgil Măgureanu” și ministrului Justiției al lui Iliescu, Ionescu-Quintus.

Nu-mi fac iluzii că diatriba mea (care a supărat-o foarte pe Silvia Colfescu) a determinat editura Vreamea să prezinte volumul despre Arnăuțoiu cu totul altfel ; adică așa cum trebuia să arate și cel cu Piteștiul.

Memorialul Durerii, 67-68

Și despre acest episod am scris în ciclul ***Gaura din istorie*** publicat în *Cotidianul* :

Lucia Hossu-Longin face, în decembrie 1997, două volete din emisiunea-i cunoscută, difuzate în februarie și în aprilie 1998. În luna mai primesc o casetă conținând prestația mea. Pe lângă o sumă de satisfacții privind alcătuirea emisiunii, o singură notă falsă :

Ajungînd la ***Scrisoarea deschisă*** care, în iarna-primăvara anului 1977, fusese semnată de circa 200 de români, realizatoarea îl prezintă pe ***“Părintele prof. Gheorghe Calciu Dumitreasa (drept) semnatar al Scrisorii Deschise (,) condamnat politic”***.

I-am trimis la Televiziunea română un mesaj scris în care corectam : Calciu nu semnase ***Scrisoarea***, deci nu putea fi “unul dintre fondatorii Mișcării Goma” (sic) așa cum afirmase în off D-na Hossu-Longin. D-na mi-a telefonat, comunicîndu-mi că avusese sub ochi și o listă pe care figura, ca semnatar și Calciu. De ce n-a filmat-o și pe aceea? Așa, că n-a filmat-o. Am rugat-o să-mi trimită o xerocopie a acelei liste. A promis că o expediază. I-am spus : dacă a fost o greșeală a sa, voi trece peste ea. Însă dacă “Părintele prof. Gheorghe Calciu Dumitreasa” și-a fabricat un trecut de care până alaltăieri nu avea nevoie, ba chiar se lepădase de el ca de Satana... Și au trecut zilele...

În așteptare, discutînd cu soția mea, ne-am amintit : unul dintre capetele de acuzare din 1977 fusese : “activitate legionară”, dealtfel în ***Culoarea Curcubeului*** (ediția Humanitas: pag. 276; ediția Familia: pag. 293) există un capitol intitulat “Manifeste legionare”. Povestesc acolo modul în care securității, la percheziția de după arestarea mea (1 aprilie), introduseseră introducă în sertarul biroului niște “hârtii”, apoi, pe Calea Rahovei, în anchetă, se străduiseră, folosind forța, să-mi “pună amprente” pe ele... Mi-am mai amintit și cum introduceau-scoteau-reintroduceau “documente care probau crime” (printre el denunțul lui Ivăsiuc, acuzația de... homosexualitate) în ***dosarul meu, sigilat***, deci nu am exclus existența altor “dosare” decât cel arătat mie în ziua de 1 mai, fiecare “centrat” pe o anume incriminare - iar cel

cu "legionarul Goma" să-l fi cuprins și pe Calciu... Asta pentru a spune că vor fi și alte liste de semnături ai **Scrisorii** noastre - confecționate de Securitate.

Am telefonat iar. Nu, n-o trimisese ; n-a găsit-o, se afla "pe o casetă". N-am înțeles - am cerut explicații : pe ce fel de casetă, când lista adevărată (dealtfel filmată de D-sa) era pe hârtie, parțial dactilografiată, parțial scrisă de mână, de mine ? D-na Hossu-Longin, iritată, mi-a răspuns că n-o are și gata ! S-a supărat definitiv atunci când i-am trimis textul articolului. Nu pe faptul că îi cerusem explicații pentru introducerea lui Calciu unde nu avea ce căuta, ci pentru că scrisesem :

"Nu mai regretam că, în decembrie 1997, acceptasem să particip la emisiune (**Memorialul durerii** - n. m. P.G.), deși, în aproape opt ani, realizatoarea «uitase» să mi se adreseze și mie..."

În lipsa probelor promise (dar netrimise) avansează ipoteza :

"Lista"... televizată nu a existat (oricum, realizatoarea nu a văzut-o, altfel, ar fi filmat-o, ca pe celelalte documente). Cum, în timp ce pregătea emisiunea, la București se afla Calciu, oficiind împreună cu Teoctist, dînd declarații presei, Lucia Hossu-Longin, știind că ne cunoaștem, i se va fi adresat, invitîndu-l să participe ca martor. Calciu a acceptat dar în fața camerei, s-a trezit spunînd : "Am aderat (la **Scrisoare**, n.m. P.G.), pentru că eram de acord. Am socotit că încălcarea libertăților este un act anticreștin (...) Mă bucur că am semnat-o".

Și eu m-aș fi bucurat - în 1977 - să existe și semnătura lui Calciu. Dar n-a fost. Nu e niciun păcat că n-a existat semnătura - păcat fiind că există minciuna.

În cursul emisunii realizatoarea a vorbit în mai multe rînduri de **istorie**. Într-adevăr, D-sa, prin **Memorialul durerii** a consemnat fapte care, altfel, ar fi rămas neștiute ori s-ar fi pierdut, uitate... Numai că istoria, chiar dacă nu este o știință exactă, lucrează cu date exacte. Faptele, de la martor la martor, pot varia - sunt însă variațiuni pe aceeași temă și cel care le adună, le sistematizează, le consemnează nu are dreptul de a le aranja cum îi convine lui sau unei personalități pe care o ia gura pe dinainte.

Eu încă mai aștept o explicație francă din partea Luciei Hossu-Longin în legătură cu **falsul istoric** pomenit mai sus.

Cartea neagră a comunismului

Cu prilejul Tîrgului de carte de la București din iunie acest an a fost prezentată traducerea **Cărții negre a comunismului**, după originalul francez. S-au ocupat de ea editura Humanitas (Liiceanu) și Academia Civică (Blandiana).

Despre original - deasemeni m-am exprimat : ca și Monica Lovinescu, dădeam vina cvasi-inexistenței informațiilor despre România **și** pe faptul că istoricii noștri din exil nu și-au părăsit specializarea (în Petru Cercel, Dracula, vămile turcești), ca să producă măcar o broșură de propagandă pentru uzul occidentalilor; spre deosebire de Monica Lovinescu, îl acuzam pe Karel Bartosek, redactorul "capitolului România" de antipatie față de România și de colonizare a revistei *L'Alternative* fondată de François Maspero și prefacere în *La Nouvelle...(Alternative)*, foaie, nu doar de stînga, ci de-a dreptul comunistă. Așadar nu voi repeta argumentele din comentariul la ediția franceză.

Nu cunosc ediția românească ; nu știu cum arată **Addenda**, nici **Cronologia**...- și nu este necesar : am în fața ochilor cele două pagini ale revistei 22 din 16-22 iunie (luările de cuvînt ale Anei Blandiana, Romulus Rusan, Gabriel Liiceanu, Zoe Petre - la Tîrgul de carte), scrisoarea lui Rusan către Gabriela Adameșteanu (tot în 22, din 23-29 iunie), editorialul din *România literară* (24-30 iunie) al lui Nicolae Manolescu, "Anticomunismul în versiune românească".

Astfel stînd lucrurile, nu afirm doar că știu despre ce este vorba - dar pretind : știam că vom ajunge și aici.

Cei avînd bunăvoința, curiozitatea să-mi urmărească scrisul, cunosc :

una din preocupări, chiar obsesii a fost lipsa de hârtii a comunității noastre și clamarea necesității umplerii petelor albe - ale golului istoric. Unde am ajuns - în Anul 9 după Revoluție? Nu avem o **Istorie a literaturii române**, nu avem o **Istorie a Românilor** - ca să mă rezum la abecedare.

Scriitorilor ce vor obiecta : nouă ani este un interval insuficient pentru elaborarea unor astfel de monumente, le voi răspunde printr-o întrebare :

«**Dar unde vă sunt cărțile-de-sertar, iubiți colegi rezistenți prin cultură ?** - un manuscris conținând o **Istorie a literaturii**, nepublicabil în prezent(ul de atunci) nu ar fi constituit un pericol pentru... liniștea voastră (ca de pildă poemul extrem de anticomunist, ca Arpagicul); un manuscris al **Istoriei Românilor** (nu un tratat în unsprezece volume, doar un eseu istoric de o mie o sută de pagini)...? Tot ce a existat în sertarele-goale-ale voastre a avut timp să iasă la lumina tiparului și, deși lipsiți de scrisuri, poate mai bine ar fi fost de n-ar fi apărut ; **ce s-a scris după 22 decembrie 89 - foarte bine** : mai bine mai târziu decât niciodată, **dar : unde ni-s monumentele de cultură (ale voastre, cei rezistenți prin cultură) ?** Avem de gând să umplem paragina țării cu tot felul de memoriale - dar nu avem o ediție completă din Eminescu, din Caragiale din Maiorescu, din Lovinescu...; sântem obsedați de Catedrala Neamului - însă n-am fost capabili să scoatem o ediție completă a Bibliei ; vrem musai să intrăm în Europa - fără a ști să răspundem la bună-ziua.

În fine : nu avem o **Carte neagră a universului penitenciar românesc** (ce va fi păzit până acum Fundația Memoria a lui Banu Rădulescu ?, dar Fundațiile (pluralul perpetuu) în fruntea cărora s-a cocoțat inevitabila Blandiana, cu indecrotabilul său ogar mai mult ca cenușiu? - aceste lipitori ce sug fonduri nu au drept ideal normalizarea **memoriei comunității noastre** - ci bunăstarea, călătoriile, colocviile, conferințele de presă ale lor, blandienii. În schimb, ca să spunem așa - încrucișăm săbiile cu zarvă uriașă pe o traducere după franceză, căreia marii noștri rezistenți (prin cultură), după atâta... rezistență, i-a lipit o amărâtă de Addenda și o Cronologie...

Ce s-a întâmplat cu mult trâmbișă "realizare editorială" liiceană ? Ce-i cu acest spectacol - al "cremei intelectualității", al "directorilor de conștiință" - acești hoitari ai memoriei ? Mai au îndrăzneala să se plângă că-i "înjur", "calomniez" - pe ei, care prezintă recitalul nesfârșitei lor nerușinări, al indifferenței lor civice, al mizeriei morale - a lor ?

Editura Humanitas în colaborare cu Academia Civică a publicat traducerea în românește a volumului amintit, căruia i s-au adăugat informații despre victimele comunismului din România. Foarte frumos. Numai că : dacă mahalaua bucureșteană se mutase în centru încă de prin 1946, directoratul de conștiință (românesc ? românească ?), după ce a dormit prin tufișuri, prin șanțuri până la 22 decembrie 1989 fix, odată ridicat pe două picioare, ne-a arătat de ce-i capabil ! - în 4 iunie 1998, la Târgul de carte. Așadar, înainte de lansare, Humanitas a introdus în fiecare exemplar o "foaie volantă", în care "exprimă public regretul" că Academia Civică minimalizase sau omisese - din Cronologie... - numele unor personalități...

În timpul lansării, Ana Blandiana a lălat despre orice, cu șarmul ei duduiic, Rusan a îngăimat un fel de scuze și promisiunea că "la viitoarea ediție..." - o să vedem noi ce-or să ne vază ochii!, Liiceanu a lovit în dreapta (Blandiana-Rusan), în stânga (Goma) și a încheiat așa cum îi șade lui bine, citind plecaciunește, încă o prostioaie a lui Noica - nu mă pot stăpâni de a o cita, aici, promițând că am să revin asupra-i : **"(în anii 50) făceam disidență fără să avem pe masă telefon cu Viena"**(s. m. P.G.) - în fine, Zoe Petre - specialist în istoria antică - a bolborosit despre modelul țărănesc al rezistenței românești - iată "motivul" pentru care istoria a fost "tăcută"... - numai că, analfabetă și dânsa, nu a făcut referire la bulgari, la polonezi, la sârbi - nici măcar la ucraineni - aceștia fiind tot atât de rurali ca Românii (însă : rezistenți). Iar de sus, de la catedră, Profesorul Manolescu a tras concluzia: Blandiana a mai comis o eroare...

Există destule personaje pentru a deduce sensul (nu conținutul) piesei : Blandiana (nu-l socotesc pe Rusan), Liiceanu, Manolescu. Și purtătoarea tăvii, Gabriela Adameșteanu. Cum am prostul obicei ca, la fotbal, să țin cu

echipa mai slabă (ca să câştige), iată, o dată-n viață, “țin” cu Blandiana - însă nu cu aceeași viză... Pe ea (sărăcuța, vorba indefectibelei sale protectoare) o atacă și Liiceanu și Manolescu. Ambii pentru aceleași păcate a unicei-mame-a-Arpagicului-tricolor : Cronologia-de-familie.

Primul o spune indirect, Manolescu astfel :

“este exagerata contribuția Anei Blandiana care se bucură de un paragraf comparabila cu cel consacrat Doinei Cornea, plin, pe deasupra, de inexactități : Fabula cu Motanul Arpagic (...) devine «pamflet împotriva lui N. Ceaușescu» (titlul, ca să nu se cadă în deriziune, nu e pomenit) și ea ar fi condus la «interzicere de la publicare» a autoarei (se înțelege că până în decembrie 1989 : dar volumul de versuri din Biblioteca pentru toți ?), la scoaterea ei din bibliotecă (neverificabilă) și la plasarea sub supraveghere” (verificată : inexactă - în toamna anului 1991, prin “consăteanul” său de la Comana, poetul Gellu Naum - nota mea, P.G.).

Că tot m-am propus avocat al Blandienei, ca să i se acorde circumstanțe atenuante, sărăcuța (am citat-o iar pe Monica Lovinescu), trebuie să scot la iveală cusururile acuzatorilor :

- Liiceanu : cu ce drept o acuză pe Blandiana că l-a pus pe soțul său personal să-i facă scurta biografie - cu care a umplut Cronologia ? Cu dreptul partenerul înșelat ? Dar textul litigios nu a fost introdus pe furiș, fără știrea (și încuviințarea) asociatului (el, Liiceanu), în noaptea dinainte de imprimare ! - doar însuși recunoaște :

“Regret, la rândul meu, că în graba tipăririi la termen a volumului pentru lansarea la Târg **nu am apucat să citeșc aceste pagini decât atunci când volumul era deja în faza de tipărire și finisare**” (subl. mea, P.G.).

Cum așa : editorul cel mai prolific din România, exercitând un cvasi-monopol asupra cărții-în-România (paranteză-subliniată : **dar nu s-a învrednicit să scoată un periodic cultural-literar**), cărturarul Liiceanu, cel care cărturărează și la televiziune, și la colocvii meteorologice, și la dezbateri agroalimentare, el, inventatorul monarhiei la români, a frățietății cu Sebastian, a ungerii Pruteanului drept arheu al nației, persoana care cu puțină vreme înainte de Târgul cu pricina a declarat la televiziune, fără să clipească, adevărul demn de o ‘alfabetă ca Blandiana : Rezistența armată, în România, a fost cea mai însemnată din lagărul comunist (etc., etc.) - el nu a apucat să citească integral un volum de o asemenea importanță - nu doar strict editorială ? Dar, mă rog frumos : cu ce era (atât de) ocupat, încât să fie împiedecat de a lua cunoștință de acel mizerabil appendix ținând loc de Istorie contemporană a României - după 9 ani de existență a mării edituri Humanitas ? A, da : cu alegerile la televiziune... Îl supără nu doar neloialitatea asociatului :

“Dacă noi înșine ne distrugem istoria apropiată, dacă noi (sublinieri în text) manipulăm o istorie atât de fragilă, atunci ce drept moral mai avem să-i judecăm pe comuniști care rescriau istoria din an în an după cum le convenea ? **E o formă de megalomanie să îți imaginezi că poți face să nu fie ceea ce a fost sau că poți face să fie ceea ce nu a fost cu adevărat**” (subl. m., P.G.) - combate puternic, Liiceanu !

Îl punem de-o parte, trecem la Manolescu :

El se arată mult mai dur cu Blandiana decât Liiceanu : el nu se simte cu muscă pe căciulă (nefiind coautor al megalomaniei sever denunțate) - încheie :

“Selectarea abuzivă a numelor și manipularea informației reprezintă un **scandal moral** de care se face vinovată Fundația «Academia Civică». **Adevărul istoric nu este negociabil.** (...) cine o va crede pe poetă că lacunele au fost întâmplătoare și că era nevoie de o ediție a doua sau a treia spre a nu se omite nici unul din numele de **disidenți români, nu foarte numeroși și pe deasupra știuți de toată lumea** ?” (sublinierile mele, P.G.)

Ce bine când omul (și istoric literar) se revizuieste. Dar vorba celuia : să știm și noi. Abia se stinsese ecoul declarației peremptorii la o prezentare a lui Adam Michinik - în care afirma că, la noi, în România, nu au existat disidenți, pentru că am avut un disident oficial: Ceaușescu...- și iată-l, acum, mai lăsând de la el : “**La originea numărului mic de disidenți** (s. mea) stă abilitatea lui Ceaușescu...” etc, cum declară într-un interviu publicat în

Cotidianul din 21 iunie a.c.

Ce i se va fi întâmplat ? Au oare intrarea la liberalii turnătorului de pușcărie Quintus și a securistului Cataramă să fie explicațiunea ? Mai știi... Așteptăm cu sufletul la gură următoarea revizuire : va relativiza afirmația categorică din februarie 1991 astfel :

“La noi a (cam) fost nevoie de samizdat, fiindcă la noi (nu s-au cam) publicat toate scrierile (cam) curajoase...”

Concluzie - deloc încurajatoare

Cei trei protagoniști ai Afacerii Cronologia I (hai s-o pun și pe Gabriela Adameșteanu, doar ea conduce 22, catalog al editurii Humanitas, auxiliară prețioasă a Liiceanului în negarea, apoi justificarea distrugerii **Culorii curcubeului**) sunt cei mai iubiți copii (spirituali) ai Monicăi Lovinescu și ai lui Virgil Ierunca. Au fost susținuți prin Europa liberă, dar și prin caldă prietenie și complicitate intelectuală, înainte de decembrie 89, astfel încât o bună parte din **cariera** lor este datorare protectorilor de la Paris.

Ca unul care, atunci (doar din gelozie !) îmi exprimasem în multe rânduri îndoiala în justificarea (?) susținerii fără rezerve a lui N. Manolescu - mai cu seamă a Blandianei - îmi iau permisiunea, acum, să trag concluzia - dintr-o zicală : «Cum ți-i crești (copiii) - așa îi ai».

Negreșit, în deceniile în care au apărut cultura în general, în special literatura română, Monica Lovinescu și Virgil Ierunca au ajuns să-și iubească protejații. Ceea ce este foarte bine.

A fost - până în decembrie 89. În condițiile de luptă de tranșee, în scop de rezistență prin cultură nu constituia un păcat trecerea cu vederea a unor “mici slăbiciuni”, a unor “minciunile”, ba chiar a unor compromisuri caracterizate din partea ostașilor de pe frontul culturii românești. Însă după... “revoluție”, cum îi zic și astăzi revoluționarii postfestumnici, nu a mai fost rezonabilă susținerea (prin tăcere) până în pânzele albe a unor acțiuni strâmbe ale unor oameni care începuseră a merge pe picioarele lor abia după ce au căpătat voie de la primărie.

Găsesc dificil explicabilă atitudinea... împăciuitoare (hait!, n-am uitat limblemnoasa!) față de N. Manolescu - cel care, după ce a profitat de umbrela de aur și de oțel a “monicilor”, pentru a înfrunta vremea-rea, de cum a ajuns șef al *României literare* (pe el evenimentele din decembrie 89 l-au dezorientat, l-au panicat - dacă se afla în compania lui Țoiu ! - și câteva bune săptămâni nu a înțeles ce se petrece) - s-a purtat rău, mizerabil cu “părinții” săi : i-a întristat cu primele declarații despre rolul literaturii ; cu interviul luat lui Iliescu ; cu publicarea “dosarului de securitate” a unui bandit ca Gelu Sturdza-Voican sub titlul : “Scrisoare deschisă lui Paul Goma” ; cu publicarea a tot felul de nedemni orfani ai luptei de clasă și ai literaturii de gang realistsocialiste (Petru Dumitriu, Galan, Popper, Ed. Reichmann, Miloș, Steriade)... Dar mai ales inexplicabilă (?) “reținere” de a angaja cu ei un dialog, de a publica cronici la cărțile lor, apărute (**Fenomenul Pitești** se afla în librării din luna mai 1990), iar când, în sfârșit, la începutul lui 1991, în *România literară* apare “ceva” despre **Unde scurte**, acel ceva nu este semnat de Manolescu, ci de marele comic Pruteanu ! Monica Lovinescu și Virgil Ierunca au suferit atrocități, însă nici atunci, nici mai târziu, când l-au iertat pentru toate nikis- mele, **nu i-au reproșat, în scris, erorile comise**. Să nu-i fi atins și pe ei cronica la I. Negoitescu (cea cu : n-am avut samizdat, și n-am avut nevoie !) ?; nici prestația de la prezentarea lui Michnik ?; nici erorile sale strict politicianesti (ieșirea din Alianță, acum intrarea la liberali) ?

Mister. Nu se cunoaște adevărata părere a lor despre Manolescu postrevoluționar(ul).

Găsesc inadmisibilă îngăduința Monicăi Lovinescu față cu **impostura** Anei Blandiana. D-sa a acceptat să colporteze neadevăruri despre “poeta proscrisă”, în primăvara anului 1989 : că are domiciliu obligatoriu la Comana (inventie); că are milițian la poartă (exista - la poarta lui Gogu Rădulescu) ; că i s-au scos cărțile din bibliotecă, ea însăși, ca autor, din manualele școlare

(N. Manolescu, în stilul său... indirect, consideră afirmațiile “neverificabile”). Găsesc de-a dreptul nociv efortul Monicăi Lovinescu de a fabrica, pentru protejată sa, un trecut-de-rezistent : a mers până la a face din **Sertarul cu aplauze** o carte de sertar ; din Blandiana : sertaristă. Că îi va fi schițat vreun reproș (pentru comportamentul iresponsabil civic - impunerea candi-datului Constantinescu, deși îl avea în spate pe Măgureanu) ? Probabil. Numai că Monica Lovinescu este o persoană publică, opiniile D-sale trebuie să fie cunoscute în agora : crede D-sa că Blandiana merită să fie, nu doar tolerată, dar astfel **întreținută** ?

Am ajuns la a treia mare slăbiciune a Monicăi Lovinescu și a lui Virgil Ierunca : Liiceanu - și mă grăbesc să precizez : originea conflictului meu cu editorul se află în distrugerea volumului de mărturie despre anul 1977, **Culoarea curcubeului - distrugere întâi contestată, apoi justificată de Monica Lovinescu și de Virgil Ierunca**.

Am relatat pe larg, în **Jurnal**, “aventura”, aici adaug o piesă la dosar : o hârtie înmănată de Liiceanu însuși pe la sfârșitul lunii mai 1990, când devenise iminentă apariția a două cărți : **Gherla** și **Culoarea curcubeului** : Întreprinderea de difuzare a cărții comunica (Intrare nr. 375/12 IV 90) editurii Humanitas comenzile la următoarele volume și numărul de exemplare :

“Cioran Emil - *Pe culmile disperării*..... 230.000
 Noica Constantin - *Rugați-vă pentru Alexandru*..... 222.000
 Lovinescu Monica - *Unde scurte, Jurnal indirect*..... 142.000
 Goma Paul - *Gherla* 303.000”.

Se va spune : asta se întâmpla în aprilie 1990 și nu apar, negru pe alb, comenzile la **Culoarea curcubeului**. Foarte adevărat, însă cum cele două volume au ieșit aproape simultan, presupun : “cantitatea” cerută de Difuzarea cărții nu putea fi cu mult inferioară cifrei de 303.000 exemplare ale **Gherlei** (care nu a fost trimisă la topit, s-a vândut tot tirajul). Așa că explicația împletită (la sfârșitul anului 1993 !) a editorului, cea cu “imperativele economice” (care ar fi făcut ca volumul să fie retras de pe piață apoi distrus) nu rezistă.

Firește, fac “legături abuzive” : am afirmat, de pildă (la colocviul de la Roma, din mai 1991) că, dacă în alegerile din 20 mai 1990 învinsese (cu fraude - însă nu determinante) partida/ul lui Iliescu, această stare de analfabetism civic a românilor se datorează pasivității, inacțiunii, dezertionii, pe timpul dictaturii comuniste, a intelectualilor; a trădării lor. Întrebare retorică - și tristă : oare, în acești nouă ani nu s-a adevărit (din păcate) analiza mea ? Iar dacă (forțînd nu cine știe ce nota) întreb în continuare :

«“Scandalul” traducerii **Cărții negre**... poate că nu ar fi revelat deficiențe structurale la intelectualul român, dacă Monica Lovinescu și Virgil Ierunca nu ar fi fost nepermisi de... permisivi cu ai lor copii spirituali - în fruntea lor aflîndu-se - ce întâmplare ! - protagoniștii dezbaterii : Blandiana, Manolescu, Liiceanu (și Adameșteanu)» - să înseamne că “înjur-calomniezacuz pe nedrept”?»

Închei cu un citat din editorialul lui Nicolae Manolescu - în treacăt, îmi permit să-i atrag atenția : să nu uite propriile afirmații... - iată-l :

“Selectarea abuzivă a numelor și manipularea informației reprezintă un scandal moral (...). Adevărul istoric nu este negociabil”.

Așa este, dragă Nicolae Manolescu.

Așa cum ai descoperit adineauri.

Paris 15 (22) august 1998

Dragă Grigurcu,

Am citit cu sentimente amestecate cronica literară **De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion** publicată în *România literară* din 1-7 iulie 1998. Am înțeles că volumul **Această dragoste care ne leagă. Reconstituirea unui asasinat**, Ed. Humanitas 1998 ți-a răs-colit amintiri neplăcute-plăcute de la Institutul de literatură în care ai intrat și ai ieșit în același an, 1954 ; am mai înțeles că ai fost impresionat găsindu-te personaj al cărții, sub pseudonimul (neliterar) “studentul Mișu”, cel care o vizita pe văduva marelui Lovinescu...

Ce nu am înțeles : calificativul : “excepționala evocare”, acordat produsului editorial recenzat. Atât de grijuliu, atât de (uneori excesiv de) cumpănit cu expresia, de astă dată pari a-i acorda volumului “înalta prețuire” și pentru că ești personaj...

Această dragoste care ne leagă încearcă să **reconstituie un asasinat**. Victimă : Ecaterina Bălăcioiu, fosta soție a lui E. Lovinescu și mamă a Monicăi Lovinescu ; călău : Securitatea. Or ce (și cum) îi propune-impune cititorului - mai ales celui care (din fericire !) nu cunoaște Molohul, cum bine îi zici Securității - atât semnatarea reconstituirii în chestiune, cât și cronicarul volumului publicat la Humanitas? Adevărat : ai intuit construcția specială a cărții și logica și mai specială a iscălitoarei - dar atât. Dovadă : cronica D-tale poartă inadecvatul titlu : **De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion**.

Cu acest preț ai trecut senin peste contradicții, ca să extragi cu forcepsul “contrapunctul”, cum îi spui episodului Caraion. În mod programatic, deliberat, semnatarea “reconstituirii” a rezumat, buimaclic, informații inexistente, le-a înecat în sos de “se pare că...”, a falsificat alegru datele problemei, s-a încurcat în propria-i “anchetă”. De exemplu : la pag. 268 scrie negru pe alb : “(Hamzea) este **ultimul** supraviețuitor al grupului”, iar peste două paragrafe : “nu mai existau decât **doi** supraviețuitori : Valentina Sestopali, prietena lui Stelian Diaconescu (Ion Caraion) (...) și Adrian Hamzea” (subl. m. P.G.). Așa cum nu simțise nevoia să argumenteze afirmațiile, nu a simțit nevoia nici de a i se adresa... celui de al doilea supraviețuitor, soția “acuzatului”. Iscălitoarea “excepționalei evocări” (citată din Grigurcu) a alcătuit, sub sigla Humanitas, dosarul, nu al alcătuitorului dosarelor, al Răului Absolut, numit Securitate, ci, surprinzător : tot al unei victime, prezentată, aici, abuziv, calomnios, fără nici o probă ca auxiliar al călăului.

Cum “lucrează” iscălitoarea **Reconstituirii unui asasinat** ?

De o parte a barierei plasează victima : Ecaterina Bălăcioiu, văduva lui E. Lovinescu : persecutată, urmărită, arestată “pentru nimic” (vai, 99,99% din arestații de Securitate erau pentru... aceeași vină) ; introdusă într-un lot fabricat de Securitate (vai, 95% din “loturi” purtau aceeași marcă) ; trimisă în închisoare, i se refuză medicamentele strict necesare și asistența medicală elementară (vai, deținuții politici aveau același regim) ; în cele din urmă își dă sufletul, iar trupul ei cel mult chinuit este aruncat la groapa comună... ; de cealaltă parte (mai corect ar fi : în partea opusă - D-ta ai înțeles perfect pre-judecata semnatarei “reconstituirii” când ai vorbit de “contrapunct”) împleticita semnătoreasă de la Humanitas îl țintuiește pe Ion Caraion ! Iar ca să nu lipsească o culme a neobrăzării, se apucă să numere pe degete coloanele din **Dicționarul** Zăciu dedicate poetului, întrebându-se, cu nesfârșită subtilitate, dacă le merita...

Tot nu pătrund titlul cronicii D-tale : **De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion**. Ce trebuie să înțeleagă cititorul *României literare* prin : **De la... la...** ? - citez din textul semnat : Gheorghe Grigurcu :

“Drama Ecaterinei Bălăcioiu-Lovinescu are, în optica Doinei Jela și un soi de contrapunct, care este cazul Ion Caraion (...) Apropiat al bătrânei doamne, care-l tratează cu afecțiunea cuvenită unui fiu, acesta devine nu mai puțin o manifestare a absurdului, a unui absurd la pătrat, am putea spune, deoarece, victimă neîndoielnică și el a comunismului, pare a se fi transformat într-un **complice** al acestuia (...) **Dar nu putem trece ușor peste un fapt foarte posibil și anume că Ion Caraion a scris înainte de plecarea sa în Occident, la porunca Securității, pagini calomnioase, impardonabile, despre vechii săi prieteni Monica Lovinescu și Virgil Ieruncan precum și despre mama**

Monicăi” (sublinările îmi aparțin, P.G.).

Ce fel de adevăr propui în comentariul D-tale, dragă Grigurcu ? În ciuda îndoielilor - exprimate mai încolo printr-un tic stilistic : «Oare ?», în final, ca un avocat care n-a citit dosarul (altfel : pâinea lui Dumnezeu !), soliciți pentru clientul întâmplător circumstanțe atenuante : “să mai așteptăm unele mărturii, să mai facem unele investigații”, cerînd “o înțelegere adecvată”. Și totuși, înclini, cu durere, cu sfâșiere (“un fapt foarte posibil”) - să crezi că, re-citez : “**Ion Caraion a scris înainte de plecarea sa în Occident, la porunca Securității, pagini...**” etc., etc...

Ca să acceptăm că ceea ce așterni, negru-pe alb, sub semnătură, în *România literară*, va trebui să răspunzi la două chestiuni :

1. Cum ai ajuns la **această concluzie** ?

Ce întrebare : din volumul **Reconstituirea unui asasinat**, editat de Humanitas ! Bine, dar cum gândește Grigurcu ? Din moment ce Humanitas propune o **reconstituire**, iscălitorea volumului era obligată să producă **probe** din arhivele pe care se laudă că le-a consultat - potrivit cărora “Ion Caraion a scris înainte de plecarea în Occident, la porunca Securității...”, cum scrii D-ta atât de frumos în *România literară*.

Or asemenea **probe nu există în volum** ; nu ne sunt prezentate. Iscălitorea “reconstituirii” publicată la Liiceanu nu are decât să afirme ce-i trece ei prin cap, n-are decât să scrie după dictare ce i se suflă la ureche - nu e prima ispravă falsificatoare a editurii care nu se poate dezbăra de obiceiurile Maicii sale : Editura Politică a lui Valter Roman (ultima ispravă, cronologic, fiind chiar **Cartea neagră a comunismului**), însă D-ta, Grigurcu, nu ai voie să te iei, orbește, prosteste, după o oaie capie ca alcătuitorea “anchetei”.

2. Ce anume conțin “paginile calomnioase, impardonabile despre vechii săi prieteni Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, precum și despre mama Monicăi” ? Nu ni se comunică. Dacă este laudabilă grija de a nu o răni pe Monica Lovinescu repetîndu-le în carte, nu există nici un motiv de a i se acorda editurii Humanitas și slujbașilor ei “anchetatori” încă un cec în alb, acoperind lipsa de probe a afirmației iresponsabile, inacceptabile : Caraion ar fi scris ce a scris pentru... a obține pașaport de emigrare !

Dacă tot te-ai aplecat asupra “atrocelor suferințe îndurate de autorul **Cîntecelor negre**” (s-a observat : e un citat din textul D-tale), de ce nu te-ai interesat pe lângă apropiatii poetului ? Ai fi aflat ceea ce știau atât cei din exil cât și cei rămași în România : **Ion Caraion nu voia să plece din țară** ! În care caz nu a existat nici “târgul” cu pașaportul.

Ca unul care urmărește cu ochi neadormit “mișcarea literară” - și care, totuși, mai și citește *România literară* în care colaborează regulat - erai obligat să citești și altceva decât editorialul lui N. Manolescu din 26 nov./ 97. Iar dacă ți-a fost practic imposibil să cunoști cronică iubitului și stimatului nostru prieten comun, Z. Ornea la același volum (a apărut la trei săptămâni după a D-tale), nu se poate să nu-ți fi căzut ochii pe textul Adrianei Bittel : **Rana, după atâția ani...** (*R.I.* din 20-26 mai 1998). Ai fi observat prudența, reținerea, *normalitatea* : nici unul nu s-a luat după impresiile impresioniste bine dirijate care semnează volumul **Această dragoste**... A. Bittel și Z. Ornea nu pomenesc nici de “faptul foarte posibil” a scrierii jurnalului “la porunca Securității”, cum atât de rotunjit te exprimi, nici de bănuiala pusă indirect în gura lui Adrian Hamza că Ion Caraion ar fi fost, în același preț, hoț de poeme ! Numai o iscălitorea ca humanitasioata trudind la dosarul Caraion (necesarul contrapunct, dragă Grigurcu) putea să vehiculeze asemenea liicenități !

Deci nu te-ai gândit nici o clipă că Ion Caraion - plin de păcate, ca noi toți, însă nu cele inventate **la** Liiceanu, în bucătărie (și, ce tristețe : întărite de Manolescu) - nu voia să părăsească aria limbii române (ca un arghezian ce era, ca un caraionian ce este...), deci nu avea ce negocia ? Nu te-ai gândit că un grafoman de geniu ca Ion Caraion nu avea nevoie să... fure poezii ? Cu câte scrisese “în cap”, la pușcărie, ar fi umplut, pe lângă folclorul penitenciar și “opera completă” a șaisprezece poeți consacrați.

Dacă nu te-ai gândit - foarte rău pentru D-ta.

Înapoi, la la originea scandalului : la puțină vreme după stabilirea poe-

tului în Elveția, *Săptămîna*, organ al Securității, a început să publice, în foileton, **Jurnalul lui Caraion**. Un prim scop al lui Eugen Barbu și al locotenenților săi : Ulieru, Chiuzbaian, Dan Ciachir, V.C. Tudor a fost atins : cei încondeiați, s-au supărat.

Aveau dreptate ? Dacă erau calomniați, bine-nțeles, aveau - în măsura în care calomnia se traduce prin (citez din DEX) : **“Afirmatie mincinoasă** (subl. mea, P. G.) și tendențioasă făcută cu scopul de a discredita onoarea sau reputația cuiva”.

Nu am de unde ști - și nici n-ar avea importanță - dacă ceea ce a publicat *Săptămîna*, organ al organului MAI era conceput și desăvârșit ca jurnal ori ca altfel de scriere. Pentru a continua dezbateră, să admitem că ceea ce scrisese Caraion făcea parte dintr-un jurnal al său...

Printre numeroșii înțepați eram și eu. Nu mi-au procurat o deosebită plăcere cele scrise, însă cum afirmațiile sale nu erau nemincinoase, dar nici mincinoase (vizau calitatea literaturii mele - despre care oricine poate să se exprime, chiar fără să o fi citit, cazul și al lui, el însă deținea judecata de la Marin Preda), nu le-am pus la inimă.

Cu totul altfel stau lucrurile cu Monica Lovinescu : despre dânsa **“Jurnalul lui Caraion”** făcea afirmații ce nu țineau nici de talentul literar, nici de culoarea ochilor, nici de felul în care răspunde la salut. În acest caz Caraion a colportat (prin **“Jurnal”**) un zvon dintre cele mai odioase. Care anume ? Pentru ca cititorul să judece dacă acea calomnie justifică această pedepsire, ar fi fost absolut necesar să existe în **“reconstituire”**.

Firesc, vine întrebarea :

«Avea Caraion dreptul de a așterne în jurnalul său (intim) zvonuri odioase despre prieteni ai săi?»

Răspuns : «Avea acest drept - chiar dacă nu comenta zvonul, combătându-l».

Eu voi trece la întrebarea pe care și-o pune orice fost deținut politic :

«Avea pușcăriașul Caraion dreptul de a ține jurnal în România ?»

Răspunsul este :

«Nu».

Fiindcă cele-zece-porunci ale pușcăriașului sunt... douăsprezece : a unsprezece : «Să nu torni !», a douăsprezece : «Să nu ții jurnal-ca-jurnal !»

Deținutul odată liberat, n-are decât să-și pună pe hârtie amintirile - dar nu sub formă de **jurnal**, ci... deghezate. **“Jurnalul fericirii”** i-a spus Steinhardt - și s-a ales **“doar”** cu confiscarea unei variante (o alta, cea care a ajuns la Virgil Ierunca a fost purtată de Virgil Tănase, de Marie-France Ionesco și de mine prin București, până la debarasarea de urmăritori și depunerea la **“cutia poștală”** : un diplomat belgian) ; Ioan D. Sîrbu i-a dat tot un titlu... de ficțiune : **“Jurnalul unui jurnalist fără jurnal”**. Până și Soljenițin, deși rus, a fost și el prudent, intitulîndu-și volumul de memorii : **“Stejarul și vițelul”**. De ce a fost omorît de Securitate obscurul Gheorghe Ursu ? Doar fiindcă era un necunoscut, cum își dau cu presupusul tot felul de improvizați **“comentatori”** care nu știu **ce anume** comentează? Da de unde! Ci pentru că al său jurnal confiscat era **jurnal-jurnal**. Or, pentru securiști, **“un jurnal spune totdeauna adevărul: când îi demască pe dușmani, începînd cu autorul jurnalului; când ne înjură pe noi și orînduirea noastră”**. Să nu se uite că securiștii aveau/au, despre literatură, noțiuni puține, dar fixe - **“ca să fie ușor memorizate și pe loc aplicate”**.

Iată, după opinia mea, eroarea lui Caraion, adevărata și singura lui vină: în ciuda faptului că fusese deținut politic (și nu o singură dată), a ținut jurnal, susceptibil de a ajunge în mâna Securității - or în acest caz, nu riscă doar diaristul, ci și persoanele desemnate în jurnal. Nu cunosc persecuțiile la care vor fi fost supuse ele, în România. Chiar dacă Securitatea nu s-a slujit de **“Jurnalul”** lui Caraion decât pentru... exterior, vina poetului nu devine mai mică.

Nu se poate spune că Monica Lovinescu, aflată la Paris, ar fi suferit (politic, social)din pricina a ceea ce scria Caraion despre dânsa. Nici chiar Ecaterina Bălăcioiu - ea se prăpădise cu mult înainte de scrierea acestui **“jurnal”**. Numai că în cazul familiei Lovinescu nu se poate vorbi în termeni de teroare polițienească - ci de atingere a onoarei. Chiar dacă Ion Caraion, când

așternea acele lucruri pe hârtie nu avea în vedere publicarea lor într-un viitor apropiat, nu trebuie absolvit de vina de a fi dat credibilitate, prin prestigiul său scriitoricesc și de apropiat al familiei Lovinescu unei bârfe murdare circulând în București. Monica Lovinescu ar fi fost perfect îndreptățită să-l întrebe pe Caraion dacă are dovezi în sprijinul afirmațiilor sale.

Nu știu dacă a făcut-o, nu știu ce i s-a răspuns.

Dragă Grigurcu,

Te întrebai : “Cine poate să-l judece fără tresărire pe insul supus unor grozăvii fără să le fi încercat el însuși”? Această judecată este valabilă pentru D-ta, care n-ai cunoscut nici un minut de închisoare, nu și pentru mine.

Eu însă, acceptând că Securitatea (dealtfel am scris acest lucru, în nenumărate rânduri), nu are nevoie de declarațiile de recunoaștere a “crime-lor” imputate banditului anchetat - “recunoaște” ea singură, în locul lui, ba îl condamnă înainte ca el să fi fost arestat !, înclin să cred că Ion Caraion, fire veninoasă, a fi fost capabil să scrie și așa ceva.

În schimb nu accept cu nici un chip teza lui Liiceanu, amplificată în pre-publicare de Gabriela Adameșteanu în 22, susținută de N. Manolescu în editorialul amintit din *România literară*, de Matei Călinescu - tot în 22, (din 16 iunie/98, unde în deplină necunoștință de cauză și cu o superficialitate egalată doar de aerul de superioritate al unui demn ucenic al lui Paul Georgescu, vorbește de “figura ambiguă a monstrului” (...) “sărmanul Stelian Diaconescu”!)...

...și de D-ta, Grigurcu, în cronica literară în care repeți copilărește, nu doar neadevărul, ci ticăloșia potrivit căreia Caraion ar fi scris “Jurnal”-ul pentru uzul Securității !

Este adevărat : nici unul dintre voi cei enumerați mai sus (la care trebuie adăugați Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, autorii morali ai volumului iscălit de o întâmplătoare trecătoare pe ulița lor) nu ați făcut închisoare. Dar cu toții sânteți băieți-mari și scriitori, pentru Dumnezeu! Iar un scriitor - mai ales un ne-poet - este obligat să se transpună în orice persoană-personaj, în oricare situație. Apoi nu este nevoie să fiți autori de romane polițiste (dar Dostoievski ?), nici să iubiți peste poate “genul”, pentru a răspunde la întrebarea : «**Cui folosește crima?**» Chestiune de logică elementară : “Există o legătură de la cauză la efect : scrierea jurnalului - pașaport pentru Occident ?”

Nu există (legătură) decât în ceață din care se hrănește persoana iscălită a “documentului istoric” comandat și lansat cu tam-tam de Humanitas.

Oare Ion Caraion, omul, nu va fi adunat suficientă antipatie (ba chiar și multă invidie, ca să punem lucrurile la locul lor), pentru a adăuga la grelele sale păcate și această invenție : că și-a scris jurnalul din ordinul Securității - a, dar nu așa, în dorul lelii, numai pentru a rămâne la arhivele pelino-măgurene, ci... pentru a primi, în schimb, un pașaport (pe care nu-l dorea) ?

Și pentru că fiecare își dă cu presupusul în această chestiune, fie-mi îngăduită și mie o ipoteză :

Ion Caraion a cedat nevoii de a ține jurnal (o eroare - am explicat mai sus în ce constă). Nu voia să emigreze, dealtfel își amenajase un cuib mai mult decât confortabil la București, unde, cu sprijinul hotărîtor al lui Marin Preda publica **aproape** tot ce așternea pe hârtie. Dar soția sa, Valentina îl convinge să se rupă de România - în interesul fetei lor.

Să presupunem că mai degrabă moartea prietenului și protectorului său, Marin Preda a provocat hotărîrea de a pleca din țară.

În care caz, putem bănuî : în safe-ul lui Preda, forțat imediat după moartea sa și golit de manuscrise (se vorbește de un alt roman, de un jurnal al lui M.P.) va fi fost furat de Securitate și Jurnalul lui Caraion. Doar așa se vorbea-scria : tot ce ține de închisoare, în **Cel mai iubit dintre pământeni** îi fusese povestit autorului de Caraion.

Încă o dată : cui îi slujește ca Ion Caraion (să presupunem că n-ar fi și un foarte mare poet) să fie portretizat, nu doar ca ceea ce a și fost, ca om - ci ca un monstru, vorba suavului și nesimțitorului la cuvinte Matei Călinescu ?

În încheiere o întrebare în trei volete :

1. Cu ai cui ochi citise Grigurcu, în vara anului 1991, în *Contemporanul*, textul meu **Capra și Căprarul** : cu ochii lui Breban - ori cu ochii nimănui : interviul din *Apostrof*, 1992, fiind dovada vă vorbea despre ceea ce nu cunoștea ?;

2. Cu ai cui ochi citise Grigurcu, în primăvara anului 1997 **Jurnalul**-ul meu : cu ochii lui D.C. Mihăilescu, Ștefănescu, Buduca, Pruteanu - care nu citiseră ceea ce combăteau de mama focului ?;

3. Cu ai cui ochi a citit Grigurcu "reconstituirea" amintită : cu ai Monicăi Lovinescu, ai lui Virgil Ierunca, ai lui Liiceanu, Adameșteanu, Manolescu ?

Firește, nu aștept răspuns. S-au adunat deja trei întrebări.

*

Paris, 28 septembrie 1998

Ioan Hudiță - Jurnal (politic)

1 ian. 24 aug. 44

În editura Roza Vânturilor a apărut, în 1997 **Jurnalul politic** al lui Ioan Hudiță, îngrijit și comentat de Dan Berindei.

Cine a fost Ioan Hudiță? Istoric, profesor, om politic, în timpul războiului: secretar general adjunct al PNT (celălalt : Ghiță Pop). Angajat în tentativele de dezangajare a României din alianța cu Germania, Ioan Hudiță a fost martor privilegiat (și actor, reiese din **Jurnal**) al "actului de la 23 august 1944"; ministru al agriculturii în guvernele Sănătescu, Rădescu, deputat ales în alegerile falsificate din noiembrie 1946, expulzat din învățământ (septembrie 1947), arestat la 1 octombrie același an și deținut, fără proces, 8 ani. Liberat în decembrie 1955, rearestat în 1961, re-liberat în 1962.

A murit în 1985, la 85 ani.

Cine este Dan Berindei? Istoric și el, ginere al lui Hudiță și tată al lui Mihnea Berindei (deasemeni istoric). Ceaușist zelos (ba chiar feros), în anii 70-80 Dan Berindei, în conflict acut cu propriul fiu, refugiat politic în Franța, angajat în lupta pentru drepturile omului. Istoricul Dan Berindei a scris despre orice și oricum - mai ales despre geniul lui Ceaușescu. Evenimentele din decembrie 1989 l-au speriat (și pe el), crezând că venise momentul să plătească pentru colaboraționism. Lăudându-l pe Iliescu după rețeta folosită la Ceaușescu, Dan Berindei nu numai că a revenit la suprafață, dar "s-a ales" și academician. Probabil în urma prestațiilor sale antimonarhice - a afirmat, la televiziune, că alungarea regelui de ocupanții ruși, prin băștinașii Groza și Gheorghiu Dej, din 30 decembrie 1947 fusese un aranjament... "à l'amiable..."

Din aceste motive "lucrarea" sa poate fi suspectată de necinste generală și de falsificare profesională (iar dacă atragem atenția că editura Roza Vânturilor este a securistului - după propriile declarații - troglo-protocronistul Dan Zamfirescu, specialist în confecționarea istoriei pe măsura stăpânului, am întregit "peisajul").

Îi vom lăsa pe douăstreiaagustologi să verifice alegațiile academicianului ginere abuziv, ceaușisto-iliisto-imparțial privitoare la "adevărul" evenimentului în chestiune ; pe filologi să stabilească adevărul privind Jurnalul rămas de la Ioan Hudiță, precum și rațiunile academicianului Berindei Dan de a selecta acest episod. Mai ales că în "Studiu introductiv" scrie:

"...timp de decenii Hudiță a ținut un **jurnal de însemnări zilnice** (subl. în text). Acest jurnal **cuprinde mii de pagini** (subl. mea, P. G.).

Dacă înțelegem logica "începutului" (1 ianuarie 1944), ni se pare nu doar obscură, ci suspectă "oprirea" acestui extras - de 500 pagini - la 24 august '44, intitulat **Jurnal Politic** (adaos abuziv și pleonastic).

Ne vom opri la un aspect ce răzbate cu putere din acest fragment de jurnal al lui Ioan Hudiță. Acela care, spre tristețea, spre disperarea noastră, confirmă bănuielile, temerile exprimate în multe rânduri, anume că noi,

Românii sântem “o rasă” cu adevărat aparte...

Înțelegem că Ioan Hudiță nu a fost doar un proeminent om politic - ci și ceea ce se cheamă : un cap politic, un spirit, nu doar informat, dar și capabil să tragă concluzii cât mai aproape de adevăr (spunem noi, după ce evenimentele doar deduse, atunci, în 1944, s-au confirmat). Hudiță face parte dintr-un grup (mai exact : tripletă) de fruntași național-țărăniști : Iuliu Maniu, Ghiță Pop și el - la aceștia trebuie adăugat generalul în rezervă Negrei. Oameni care, chiar dacă s-au înșelat în anume analize, chiar dacă s-au înșelat - greu - neriscînd (vom reveni la acest blestem genetic românesc), să ia inițiativa unei acțiuni hotărîte împotriva lui Antonescu și a politicii lui, totuși: în demisia generală, în debandada națională, au rămas pe loc și în sensul propriu, adică în Bucureștiul bombardat de anglo-americani, invadat de refugiați din Basarabia, Bucovina de Nord, din Moldova. Fiindcă ei, spre deosebire de majoritatea zdrobitoare a elitei politice și intelectuale a țării, iubeau România, nu doar în vorbe (și în timp de pace), dar înțelegeau să încerce tot ce le stătea lor în putere pentru ca România să nu se scufunde în neant(ul istoric). Dacă au reușit, dacă au făcut la timp ce era de făcut - aceasta este o altă poveste. Important, pentru niște români : au încercat să facă.

Este cunoscută prudența legendară a lui Maniu, trăsătură ce nu totdeauna era semn de înțelepciune. Însă dacă un amănător structural, un homo cunctator ca el, a cărui deviză era: “Să mai așteptăm, să mai vedem, încă nu e momentul”, dar s-a gândit să acționeze, fie și inadmisibil de târziu - ce spectacol de lașitate generală, de demisie națională a oferit în acele momente dramatice elita românească - Maniu deplângea “lipsa de curaj a intelectualității”, deși avea sub ochi și în jur incapacitatea oamenilor politici (nu neapărat și intelectuali : militarii) de a sta pe două picioare în împrejurări grele...

Să luăm **Jurnalul** lui Ioan Hudiță de acolo de unde i-l autorizează ginearele abuziv : de la începutul anului 1944. Înțelegem că fuseseră pornite două acțiuni complementare : un memoriu ce ar fi trebuit semnat de militari și de oameni politici - prin care Antonescu să fie somat să retragă armata română “la Nistru”, ca să nu fie distrusă cu totul ; un altul, semnat de universitari - în același sens, al dezangajării României din alianța catastrofală cu Germania. Este bine de precizat : aceste memorii urmau să fie adresate Mareșalului Antonescu, lui cerîndu-i-se - ce i se cerea.

- La 5 ian. 1944 : “Generalul Negrei e furios pe colegii lui militari care, deși sunt convinși că nemții pierd războiul, nu îndrăznesc să ia poziție /pentru ca Antonescu/ să retragă trupele la Nistru” ;

- La 31 ian. 44 : “/Horia/ Hulubei (atunci rector al Universității din București - n.m. P.G.) crede că «n-a sosit încă momentul»” - este vorba de Memoriul Universitarilor ;

- La 3 febr. Nicolae Lupu, unul dintre țărăniștii curajoși, însă nu și activ : “Nu avem oameni la înălțime vremurilor și de aceea ne merităm soarta” ;

- La 8 febr. : N. Lupu îl îndeamnă pe Ioan Hudiță ca, în timpul audienței la Mareșal, să-i vorbească de necesitatea opririi ostilităților și dezangajarea. Hudiță, om și el, notează : “Știu eu cum ar trebui să vorbesc cu el dacă nu m-ar împiedeca chestiunea decretului (de titularizare ca profesor - n.m. P.G.) și teama de a fi trimis în lagăr. Am sacrificat prea mult în politică, până azi, ca să nu mă gândesc puțin și la mine și la familia mea” ;

- La 24 febr. : “Gr. Popa îmi spune că sondagiile sale pe lângă diferiți colegi de la Medicină, Drept, Științe l-au convins că n-a sosit încă momentul pentru redactarea memoriului către Antonescu”.

De amintit: la acea dată Bucovinenii și Basarabenii începuseră a se refugia spre Vest, Rușii se aflau la câțiva kilometri de Cernăuți. Tot Gr. Popa :

“«Lumea noastră universitară este dezorientată și oportunistă : mulți se tem că, dacă ar semna, ar pierde catedra și diferite avantaje»” ;

- La 24 martie - în plină tragedie a Refugiului - nu doar din Bucovina și din Basarabia, dar și din Moldova propriu-zisă, generalul Sănătescu (cel care avea să fie numit prim-ministru, odată treaba făcută de alții), spunea : “Un astfel de act (protest-somație pe lângă Antonescu - n.m. P.G.) în timp de război este extrem de primejdios, ar putea fi interpretat ca un act de răzvrătire”.

Dar bineînțeles că “ar putea fi interpretat...” - Sănătescu și ai săi nu a(u) rămas fără descendenți - vezi vânzolele intelectualității române din anul 1989 (din primăvară până în iarnă) ;

- La 1 apr. : “La ora 5 p.m. la [generalul] Cihoski. Sunt prezenți general G. Negrei, Ștefan Ionescu, fost șef de Stat Major, I. Sichitiu, fost șef de Stat Major și Gh. Dabija. (...) A vorbit mai întâi Cihoski : «A semna memoriul care ni se propune înseamnă a lua atitudine contra politicii lui Antonescu (...), ceea ce eu nu-mi pot permite, mai întâi ca principiu și apoi, recunosc deschis, mi-e teamă că-i dau ocazia să mă închidă și să-mi suprimă și pensia pe care o am». După el au vorbit Ștefan Ionescu și I. Sichitiu care au repetat argumentele lui Cihoski (...). Singur Negrei a susținut cu căldură ideea memoriului, declarînd că el e gata să semneze imediat”.

Firește, am mai auzit argumentul : “Eu nu fac politică”, “Aceasta este o treabă politică, în care eu nu mă bag...” - vezi-i pe aceiași intelectuali din cursul anului 1989 : Manolescu, Blandiana, Zăciu, Liiceanu, Păler, Eugen Simion, Ciocârlie, Iorgulescu, Dimisianu precum și “susținătorii lui Dinescu”, Doinaș, Hăulică, Paleologu, Pleșu, Șora, Păler protestînd numai împotriva unei măsuri administrative, fiindcă ei, în frunte cu Bogza nu făceau politică...

Vai, am auzit și vocile nevestelor “cremei nației”, cum le spune Breban ăstora - aici soția generalului Cihoski intervine, adresîndu-se lui Hudiță :

«Te rog, domnule Hudiță (...) să spui domnului Maniu pentru care Henri și cu mine avem o mare stimă, să nu se supere pe noi pentru că nu semnăm acest memoriu (drăguț, pluralul... - n.m. P.G.) ; noi vrem să avem o viață liniștită, câți ani mai avem de trăit...”

Să fie vreo deosebire între argumentația generălesei Cihoski și a lui N. Manolescu - cel care (să nu ne supărăm pe el că nu a făcut... politică) a avut de păstrat rubrica la *România literară*...?

- La 11 - după bombardamentul teribil din 4 aprilie : “Ionescu Tudor este de acord cu memoriul, dar nu semnează : ar crea o situație delicată nașului său [generalul] Șteflea, în conflict cu Antonescu”.

Și astfel de argumente am mai auzit: pictorul Horia Bernea și-a retras semnătura de pe un protest împotriva distrugerilor de palate, case, biserici (cu tot cu prapuri) ca să nu creeze dificultăți unui cumnat - eh, neamu’ la român...

- La 12 apr. : “Memoriul universitarilor are 14 semnături” (...)

“Ralea: «Noi, cei mai deochiați la Mareșal să semnăm mai la coadă...»”

Ah, Ralea ! Dimpreună cu Tătărescu alcătuiesc, în acele momente (în Jurnalul lui Hudiță) cuplul cel mai odios, înmănunchind toate... plăgile (morale) ale Românului. Și când te gîndești că Tătărescu este model politic al lui Manolescu - mdê, oltenii în de ei...

- La 11 mai : “Șteflea : «Sunt militar de carieră, nu-mi pot permite nici un gest politic !»

“Gestul politic”: răsturnarea lui Antonescu, pentru salvarea României... Să nu ne imaginăm că doar Românii complotiști așteptau și amânau... Ci și dictatorii :

- La 17 mai : “Ică [Antonescu] : «Eu și mareșalul așteptăm să vedem ce se întâmplă între nemți și anglo-americani...” - ei sperau într-o pace separată între eglezi și germani...;

Ce să mai vorbim de Complotorul-șef :

- La 26 mai : “Maniu așteaptă minuni de la Știrbei”.

Se știe : Știrbei, aflat la Cairo, era în legătură cu englezii. Pe el se reze-ma întreaga strategie de acțiune a opoziției. Nu știu să i se fi închinat un studiu aparte prințului, însă, ciudat: din mesajele sale trimise în țară răzbate mai puțin Vocea Londrei și sensibil mai mult Glasul Moscovei. Să fie doar o impresie? La un moment dat (5 iunie) Hudiță notează :

“Lipsa de cultură politică este imensă la oamenii noștri politici, fără să mai vorbim de militari, care sunt de o «ignorantă enciclopedică», vorba francezului Léon Bérard (...). Această regretabilă lacună o constat pe o scară întinsă și la prietenii mei politici dintre cei mai de sus puși în ierarhia de partid. Singur Maniu face o excepție onorabilă care, ajutat, ca și Lupu, de o puternică intuiție, supleiază cu ea, deseori, lipsa de informații precise. Maniu

însă e consecvent, în timp ce Lupu e schimbător și puțin haotic. Ceilalți sunt sub orice așteptare. (...) Toți sunt oameni inteligenți și mai mult sau mai puțin informați, lipsindu-le însă o cultură istorică și politică, rămân niște dezorientați care-și schimbă părerile după cum bate vântul”.

Teribil diagnostic. Si exact. Iată de ce “e bine să cunoști istorie” : ca să afli că incapacitatea intelectuală, civică, morală manifestată după decembrie 89, mai vârtos după noiembrie 96 - nu se datorează, la noi, României, doar comunismului castrator.

Din păcate.

*

G A U R A D I N M I O R I Ț Ă

Paris, 2 octombrie 1998

Cum se întâlnesc marile spirite

La Washington, în iulie acest an, 1998, Emil Constantinescu, la Muzeul Presei, a spus...

Dar s-o iau cronologic - din urmă cu... opt ani :

În 16 noiembrie 1990, în cotidianul *România liberă* am publicat următorul text :

“LA O ANIVERSARE

“Să vorbească alții despre eroismul rășcoalei brașovene. Eu nu pot vorbi decât despre tragismul nerășcoalei nebrașovenilor. Nu pot depune mărturie decât despre singurătatea în care s-au aprins, au pâlpâit câteva clipe, au agonizat și s-au stins (în indiferența, când nu a fost de-a dreptul ostilitate, a întregii comunități) toate răzvrătirile individuale sau de grup din spațiul doar geografic, doar lingvistic numit România.

“Să vorbească alții despre ce s-a întâmplat atunci la Brașov. Eu nu pot vorbi decât despre ce nu s-a întâmplat în România lingvistico-geografică. Iar dacă la 20 mai, când avea în mâini propria-i soartă “cetățeanul” acestui spațiu doar geografic nu a știut la ce slujește un buletin de vot, aceasta dovedește că votantul era un necuvântător, un necugetător și că, la urma urmei, își merită soarta. Dacă la 14-15-16 iunie minierii lui Iliescu-Roman-Voican au crăpat cu topoarele capetele care gândeau, au sfărâmat cu bătele gurile care știau să vorbească - de ce să ne mirăm ? (...). Doar noi am plecat capul - ca să nu-l taie sabia ; noi ne-am zis : pietre - peste care apa trece. Și am tăcut. Și nu i-am auzit, nu i-am văzut (ca să nu afle Securitatea că am văzut-auzit) nici pe minierii din Valea Jiului din august 1977, nici pe sindicaliștii din 1979 - nici pe brașovenii din 1987.

“Ce sărbătorim noi azi ? “Marea Victorie de la Brașov”? Marea victorie are să vină după ce, privindu-ne în oglindă, vom răspunde la întrebarea:

“Ce am făcut eu pentru mine, pentru copiii mei, pentru nația mea - în timpul rășcoalei de la Brașov ? Dar în timpul constituirii sindicatelor libere? Dar în timpul grevei minerilor din Valea Jiului ? Dar în timpul mișcării pentru drepturile omului din februarie-aprilie 1977 ?

Celor care vor spune : «Acum nu e momentul de autocritică, acum e momentul să ne apucăm de treabă», le voi răspunde : Nu te poți apuca de o treabă, ca aceea a facerii sau re-facerii unei țări, fără ca, înainte, să te speli pe mâini ; și pe obraz ; și pe picioare ; fără să-ți speli gura murdărită de tăcere vinovată, de calomnie, de turnătorie.

“Oricum, nu se va putea clădi nimic bun, nimic adevărat împreună cu foștii-actualii-viitorii securiști. După cum nu se amestecă focul cu apa, așa nu se amestecă oamenii cu securiștii. Cine a fost securist o zi - a devenit, este ne-om. Să nu i se taie capul, să nu fie bătut în cap, numai în cap (așa cum ne-a bătut el pe noi) - dar să nu ni se ceară să con-lucrăm - nu-i destul că ne-a lucrat el, Organul vreme de 40 ani?

“Din nefericire, comunitatea carpato-mioritică a fost incapabilă de o revoluție anticomunistă ca cea a ungarilor din 1956 ; de un nucleu alfabetizator precum Solidaritatea poloneză - n-a fost în stare să înjghebe măcar o mișcare ecologică ca cea bulgărească. De aceea nu avem doar de recuperat, ci de luat de la început totul.

“Începînd cu începutul - care va fi la 15 noiembrie 1990”.

Am căpătat pe dată meritata replică - de la cel mai autorizat :
 - cineva care nu mișcase un deget în 1977, în 1987 (dealtfel, nici în 1956, nici în 1968 - nici chiar în 1971 - după “revoluția culturală”);
 - cineva surprins de evenimentele din 1989, dezorientat vreo două luni bune, în care susținuse, negru pe alb :

“Normalitate înseamnă revenirea la obiectivele literare”;

“Noi ne ocupăm cu literatura, cu arta și cultura”;

“Formele de protest ale artei diferă de simplele strigăte de protest”;

“Noi trebuie să ne ocupăm de cărți și idei, nu de realitatea imediată”,
 (vezi *România literară* nr. 2 din 11 ianuarie 1990);

- cineva care, de cum a pus mâna pe *România literară*, orișicâtuși, săptămânal... literar, după cum indică numele, s-a reorientat, s-a revizuit, și a descoperit... politica ;

- cineva care, descoperind el politica, l-a descoperit pe Ion Iliescu, imediat după sângeroasele zile de 13, 14, 15 iunie (1990) - și i-a ars un interviu legitimator pe care-l începea, adresîndu-i-se “Omului cu o mare” ;

- același care, auzind că revista 22 refuzase o **Scrisoare deschisă către Paul Goma**, în care suprașeful Securității, Sturdza-Voican își prezenta... “dosarul de securitate”, îl poftise la *România literară* - unde-i pusese la dispoziție 5 (cinci) pagini din 2 (două) numere consecutive, neuitînd să recomande cititorilor printr-un chapeau redacțional ezotericul product : un fals.

S-a înțeles despre cine vorbesc : despre Nicolae Manolescu. Ei, ce scria Nicolae Manolescu, marele analist politic (apud Tismăneanu și Mihăieș) în editorialul intitulat : “15 Noiembrie : o lecție de istorie” (*România literară* din 22 nov. 1990) - ca replică la afirmațiile mele ? Iată ce :

“Nu împărtășim părerea exprimată de către dl. Paul Goma într-o scrisoare publicată de *România liberă* în ziua de 15 noiembrie 1990, că n-a existat solidaritate cu Brașovul în 1987, cum n-a existat cu Valea Jiului în 1977. **Dl. Goma privește dintr-un unghi exclusiv moral dialectica istorică.** Dar în istorie efectele nu se produc totdeauna instantaneu. **Decembrie 1989 a fost o urmare a lui noiembrie 1987**” (sublinierile îmi aparțin, P. G.).

Ce limpede - și totodată ce profund, nu ? Nimănui altuia nu i-ar fi trecut prin cap o asemenea legătură (“urmare”, în text).

Decât unuia mult mai asemenea decât se arată la prima vedere : Emil Constantinescu !

Peste ani, în iulie 1998, la Washington, la Muzeul Presei, alesul nației :
 “Fapta jurnaliștilor de la *România liberă* (Băcanu, Creangă, Uncu, Chivoiu, n. m. P.G.) a pregătit Revoluția din decembrie 1989. **Fără lupta lor, eu n-aș fi fost azi președintele României**” (s.m., P.G.).

Da, domnule ! Mai poți pentru ca să zici ceva ca să combați geologica logică ? Nu mai poți pentru ca să zici nimic : au zis, totul (și încă ceva pe deasupra) ei, reprezentanții cei mai de frunte ai țării, unul ajuns președinte al României prin lucrarea lui Măgureanu, celălalt ce va ajunge președinte prin asudania aceluiași (cine altul maniază sforile marionetei Quintus ?).

Păi să nu te pui jos și să decedezi - vorba unui personaj de-al meu din **Ostinato** ?

Paris 3 octombrie 1998

Dialectica tancului sovietic

După încheierea Turului Franței pe canalul de televiziune Antenne 2 a fost organizată o emisiune specială, în care s-a vorbit numai de dopaj...- fatal: populara și mereu superba cursă fusese murdărită, compromisă și mulți se întreabă dacă mai are viitor. Printre participanți la dezbateră era și un ins antipatic. Și oficial. Un spelb.

Nu înțelegeam de ce, cum începea să vorbească el, eu mă gândeam la altceva, ori la nimic. Există asemenea exemplare care te țin la distanță, nu-ți permit să te-ai apropii, te resping - nu prin vorbă agresiv-lătrătoare, ci prin... altceva. Mă respingea și totodată nu-mi dădea drumul din strânsoare. Și nu mă menaja : mă irita în cel mai înalt grad. M-am mai foit prin casă, după un timp m-am întors... Cum individul intervenea în dezbateră, cum nu mai receptam ce se spunea - dar mă scotea din fire... Într-un târziu am înțeles motivul :

Vorbitorul folosea gramaticalul prezent al verbelor, pentru a răspunde unor întrebări care-l obligau să coboare în trecut - însă el avea în vedere viitorul... Iată : un jurnalist îl întreba, de pildă :

«Bine-bine, dar ce **a făcut** (subl. mea) Uniunea Internațională de Ciclism pentru a curma sau limita proporțiile dopajului - despre care știa foarte bine, de ani de zile, că se practică pe scară largă ?» - iar el "răspundea" de parcă ar fi venit acum o jumătate de ceas din România :

«**Avem** laboratoare, **avem** medici buni, alergătorii **sunt** oameni de mare calitate - **facem, luăm măsuri, stopăm dopajul**, această plagă a zilelor noastre...»

Limpede : adevărul era altul, în altă parte: organizația pe care o reprezenta nu făcuse (deci nu făcea) absolut nimic, eventual avea de gând să facă. Și nimeni nu-i atrăgea atenția că falsifică și gramatica și logica...

După această revelație, am început să mă uit la el cu atenție ; și să înțeleg, global, ce spune... Să înțeleg și de unde vine : de la noi, din spațiul carpatodanubian ! - cum de uitasem ?

Dar era o dialectică de tanc sovietic : prezentizezi (ierți-mi-se licența, vreau să spun: aduci în prezent) un trecut în cel mai fericit caz gol - când nu e umplut de imbecilități, dacă nu chiar de orori - prezentându-l (aici în sensul cunoscut al termenului) drept... viitor-de-aur. În ce scop? În acela de a închi-dea calea-gura oricui ar avea intenția să pună întrebări legate de logică, de gramatică, de trecutul mizerabil, de prezentul catastrofal. Dialectică tovărășească : Ceaușescu măcina altfel grăunțele bieteii limbii române ca să rezulte tărăștea de-acum clasicizatei pararomâne.

Eram probabil singurul ne-ceaușist (pro- fusesem trei zile : 22, 23 și 24 august 1968, imediat după invazia rusească a Cehoslovaciei) care, de bună voie și nesilit de nimeni, ședea 3-4-5 ore în fața tembelizorului - și-l chiar asculta pe Nea Nicu, personaj viu, mai adevărat decât adevărul ficțiunii lui Caragiale, umflându-și gușa, dînd din mână și din falca lui de salcâm de Scornicești, veritabil. Mi se părea o realitate extraordinară, cunună a omului nou de tip comunist: avea sânge cald (în această problemă, pentru contrast poate fi consultat cu folos Sturdza-Voican), respira, însă era prevăzut cu o inimă de piatră, cu o gândire de oțel de Krivoirot - și cu o limbă de lemn... din codru-i frate cu Românul. Scriitor fiind, eram interesat de limbajul oamenilor : al unora colorat, bogat ; sărac, sumar al altora - însă ceea ce răzbătea din direcția gurii Marelui Cărmaci nu era limbaj, ci altceva - mai aproape de zornăitul de șenile, de scrâșnetul de fier pe fier - decât grai.

Și iată : o astfel de exhalatie, de clămpăneală, clănțăneală, zdrăngăneală, hodorogeală de mașinărie scăpată de sub control - orice-aș fi crezut eu, nu constituia monopolul lumii comuniste!

Individul luînd parte la dezbateră despre dopaj în ciclism nu avea fibră de avocat - acela umblă cu pezevenchitlicuri, cu astuții, cu șantaj sentimental («Priviți-l pe acest biet fiu al unei singure mame, inocentă victimă a societății de consum...!») ; nu avea o structură de tiran care se dispensează de adevăr când vrea să-și impună punctul de vedere; nici de om de afaceri care, în "conversație" cu un om de neafaceri, îl strivește sub argumentele lui («așa este rentabil»). Ci unul infinit mai periculos, pentru că, chiar dacă îl lasă și pe celălalt

să vorbească, în fapt își continuă monologul, nu ține seamă de intervențiile, de argumentele, de obiecțiile aceluia -nu se supune chemării la ordine... gramaticală. Prezență care mi s-a părut o... realitate care nu mai face parte din regnul nostru, animal.

(Nota din martie 1999 : spelbul de care vorbesc a fost recent implicat în procesul conducătorilor Federației Naționale de ciclism, ca unul care știa totul despre dopajul alergătorilor - dar nu a făcut nimic pentru a-l împiedeca).

*

G A U R A D I N A B E C E D A R

7 octombrie 1998

Un protestatar de elită...

Cineva din țară mi-a trimis câteva tăieturi de presă, din păcate fără a indica periodicul și data apariției. Dacă am dedus că este vorba de o tabletă din *România liberă*, nu pot indica data (oricum, august-septembrie acest an). Titlu : **Protest** ; autor : Alex. Ștefănescu.

Cum să nu-l cunosc pe Alexandru Ștefănescu ? Am fost colegi la Filologia bucureșteană. După închisoare-domiciliu obligatoriu și alte libertăți socialiste, în urma "Decretului Ceaușescu" din iunie 1965, am reluat studiile, din anul întâi, la vârsta de 30 ani. Am fost colegi de an, de serie, de cameră de cămin (la "Regnault"). Ștefănescu mi-a devenit de-a dreptul simpatic atunci când am aflat că un coleg al nostru purtând numele: Fănuș Băileșteanu l-a denunțat că a scris versuri... nejuste - motiv pentru care a fost exmatriculat (sau doar exclus din UTC). La scurt timp am părăsit și eu facultatea.

I-am întâlnit numele în presă câțiva ani mai târziu. Dar în 1989 (înainte de evenimente) am aflat cu strângere de inimă că autorul versurilor anticomuniste nu numai că se cumintise demult, de parcă nici n-ar fi fost alcătuitor de versuri deranjante politic ci, pradă unei totale defazări istorice și mânat de o feroce ambiție de parvenire, plătea orice-preț-ul, acum executînd dansul curcanului împrejurul Suzanei Gâdea bis, curco-cămila numită : "Tovarășă Costache". După ce N. Manolescu a devenit director al *României literare*, prin viu grai, prin scris i-am reproșat că păstrează în redacție gloabe slugăriste ca Țoiu, activist-socialiste ca Băran, Pardău, Silvestru - dar nu cooptează tineri... În cele din urmă intervievatorul lui Iliescu și spălătorul de sânge al lui Sturdza-Voican l-a adus în redacție pe junele de 45 ani, Alex. Ștefănescu.

Se zice că este un bun critic literar, bun condei, generos cu debutanții. Nu am motive de a afirma contrariul. Faptul că a scris o cronică defavorabilă la romanul meu **În cerc**, sub titlul : "Arta exasperării cititorului" - dreptul lui: o carte de ficțiune poate plăcea, poate... exaspera, autorul nu este îndreptățit să conteste opinia unui critic literar. Însă când, în martie 1997, a scris cum a scris despre **Jurnal**-ul meu (în *România literară*), am găsit că :

a) dacă nu-l citise (cum era evident pentru oricine) - dar scrisese despre el - comisese o gravă greșeală profesională ;

b) dacă-l citise - și scrisese contrariul a ceea ce se afla, negru pe alb, acolo, în **Jurnal** - este vinovat de o greșeală morală.

Bănuiala mi s-a confirmat în iunie 1997 : N. Manolescu mi-a telefonat în vederea unei emisiuni la PROTV, iar la observația mea că *România literară* purtase o adevărată campanie (în 6 numere consecutive, 12 texte împotriva **Jurnal**-ului) iar cel mai grosolan neadevărat fusese al lui Ștefănescu, cel care nu citise ceea ce recenza - a răspuns că, într-adevăr, acela nu citise **Jurnal**-ul, motiv pentru care el, directorul, îl mustrase...

Acest ocol, pentru a spune : nu mă miră tableta din *România liberă*. Fiind doar... muștrat pentru greșalele sale, Ștefănescu și-a luat nasul la purtare : în satul fără câini al presei românești, își îngăduie să scrie tot atât de improvizat ca și inginerii agronomi de până mai ieri, *despre ce nu a citit* ; să vorbească *despre ce nu cunoaște* ; să-și dea cu presupusul despre ceea ce nici

prin gând nu-i trece pentru ca măcar în viitor să se informeze, pe fugă. Încurajat că, acum, la spartul târgului (iulie 98), a intrat pe ușa de serviciu în PNȚCD (de ce n-a aderat când partidul se afla în opoziție, parașutistul fiind, totuși, un adult : număra peste 50 de toamne ?), se străduiește să se înalțe în scări (?), să cheme, el, la luptă (în iulie 1998 !) pe “intelectualii de elită” întru... salvarea PNȚCD ! Ei, da : dacă nu făcuseră vreo brânză arheo-prelinsiști ca Doinaș, oportuniști-din-convingere ca Ulici, nici alaltăieriști-țărăneni precum minunea-lumii Pruteanu, inconmensurabilul intelectual (de elită) Ștefănescu Alexandru, fost ucenic la piciorul stâng al scaunului tovarășei Costache de la Scînteia va avea mai multe șanse - prin TVR, se înțelege : adevărat, nu ca țărănist “istoric”, ci din asta, recentul : băiat cu dosar la băieți.

Protest-ul din *România liberă* începe astfel :

“Un scriitor original din România și stabilit în SUA, Norman Manea, a publicat nu demult în revista *The New Republic* un articol în care, printre altele, acuză societatea românească de azi că «ezită să-și recunoască propria contribuție la Holocaust»”.

Am înțeles datele problemei. Pe care o rezum: Evreul Norman Manea cere ca Românii să-și recunoască «**propria contribuție** la Holocaust» (subl. mea, P.G.). Care-i reacția (protestul...) cunoscutului protestatar român Alex. Ștefănescu ? Aceasta :

“În ceea ce mă privește, **ca membru al societății românești de azi, refuz să-mi recunosc vreo contribuție la fapte săvârșite înainte ca eu să mă nasc.** Ceilalți membri pot să reacționeze cum vor, dar eu, independent de reacția lor, **nu admit să fiu culpabilizat** în vreun fel. În mod similar, resping ideea că umbra rușinii pe care o simte Vasile Popovici întinzându-se peste el s-ar întinde și peste mine. **Consimt să mă rușinez - dacă va fi vreodată cazul - exclusiv pentru faptele mele** (sublinierile mele, P.G.).

Am ajuns la mijlocul “contribuției” și ne oprim : s-au acumulat (prea) destule semne de întrebare. Re-rezumat :

- A.Ș. se prezintă ca “membru al societății românești”;

- A.Ș. - membru al societății - refuză să-și recunoască vreo contribuție la fapte săvârșite înainte ca el să se nască.

Protestatarul nostru este dârz, este țărănist (din...legalitate), este redactor șef la *România literară*, este colaborator la *România liberă* - și este (profund) analfabet : un membru al unei societăți, cum pretinde a fi, nu poate refuza să-și asume faptele (bune, rele) ale înaintașilor săi - chiar dacă, așa cum explică intelectualul de elită Ștefănescu : el încă nu se născuse. Justificarea ar fi fost valabilă dacă bivoul ar fi avut grai (însă, vai : bivolița nu-i miorită), în care caz Ștefănescu Alex ar fi “membru” al unei cirezi, nu al unei comunități omenești.

La urma urmei, în această discuție cheștiunea persecuțiilor la care au fost supuși evreii între 1938-1944 în România este doar unul din aspecte. Întregul este simplu, dar impenetrabil pentru un “elitard” ca Ștefănescu : acela al vinovăției colective - și asumate. Germanii au dovedit că alcătuiesc un mare popor, când au avut tăria în normalitate de a recunoaște faptele rele comise de concetățenii lor germani - chiar dacă cei ce sonorizau recunoașterea culpei naționale nu erau născuți pe când părinții, unchii, buncii lor îi persecutau, îi masacrau pe evrei, pe țigani, pe slavi, pe norvegieni, francezi, belgieni, olandezi, polonezi, ucraineni, ruși...; din exact același motiv (inversat) Rușii au dovedit că nu sunt mare popor : nu au recunoscut nici măcar masacrul de la Katjin, darmite cele din Țările Baltice, din Crimeea, din Caucaz, din Basarabia, din Bucovina de Nord.

Spre deosebire de Marele Român Ștefănescu, eu, unul mai mititel, aștept ca statul român constituit să-și recunoască vina - și să-și ceară iertare - pentru persecuțiile soldate cu moartea a nepermis de mulți cetățeni români, fie de altă etnie : evrei, țigani, germani, sârbi, fie români-români, ca Basarabenii și Bucovinenii refugiați în ce mai rămăsese din țară, în 1944. Pe aceștia din urmă statul român i-a concentrat în lagăre de “repatriere” și i-a dat pe mâna rușilor. Ca țărănist de viță-veche (!), Protestatarul ar fi trebuit să cunoască istoria partidului pe care el (dimpreună cu Doinaș, cu Ulici, cu Pruteanu) vrea

să-l...salveze: între septembrie 1944 și noiembrie 1946 (prima fază a vânătorii de basarabeni și bucovineni) funcționarii superiori din preturile și prefecaturile județelor ardeleni Sibiu, Târnava Mare, Târnava mică, Brașov, Făgăraș, Alba, erau în majoritate zdrobitoare membri proeminenți ai PNT. Bestiile de ruși ocupanți care supravegheau Comisiile de Repatriere nu făceau decât să culeagă "rezultatele muncii" acestor bravi români și dârji țărâniști : ei, nu Ungurii, ei, nu Ovreii, ei, nu Lipovenii, ei, nu Bulgarii erau executori ai... mioritismului nostru, de veacuri : vinderea și (de ce nu ?) uciderea de frate.

De ce un Ștefănescu (altfel, țărânist-foc !) s-ar mândri cu faptele lui Ștefan, Decebal, Mircea, Mihai, Tudor, Bălcescu - chiar cu ale lui Antonescu? Doar "atunci" el, bietul, nu era... născut? Părinții, învățătorii, profesorii, maeștrii săi nu i-au explicat, măcar la intrarea din recreații, că a fi membru al unei comunități presupune asumarea faptelor înaintașilor - bune, rele ?

Citind Protestul din *România liberă* te întrebi : de unde a picat - ca un bolovan - autorul ? De/din care altă-lume ? Chiar așa : refuză să-și recunoască vreo vină pentru fapte săvârșite înainte ca el să se nască ? Nu-și asumă (ca un intelectual de elită, cum se laudă a fi) nici faptele rele săvârșite de înaintașii săi țărâniști, de care am vorbit mai sus ?; nici, ca un fiu iubitor, faptele rele ale tatălui său ? A da : nu se născuse... Dar după 1947 ? Nu-și asumă el faptele rele ale comuniștilor și ale securiștilor ale căror victime s-au numărat cu sutele de mii: țărani, preoți, meseriași, militari, intelectuali ?; bătrâni, adulți, adolescenți, copii, bărbați, femei ?; nici deportările în Bărăgan ale "bănățenilor" : români, sârbi, șvabi, macedoneni, basarabeni, bucovineni ? ; nici internările în azile psihiatrice din Iepoca de Aur ?

Eu, mărturisesc, umil : port, ca vină și a mea, păcatul Aiudului, al Gherlei, al Jilavei; vina colectivizării, oroarea "reeducării", culpa "dislocării" în Bărăgan - am cunoscut aceste arcadii ; mi-i asum pe Groza, pe Tătărescu, pe Dej, pe Ceaușescu, pe Drăghici, pe Enoiu, pe Crăciun, pe Pleșiță - și pe tot neamul lor : mi-i duc în spinare, ca pe-o cruce. Fiindcă (chiar) și ei sunt români - ca mine. Le-am fost victimă în mod nemijlocit, însă am învățat de la tata, modest învățător de țară, avînd însă "Școala Siberiei": om liber este acela care consimte la libertatea celui de alături ; om liber fiind cel care, ca membru al unei comunități, își asumă și binele și răul, de azi, și de ieri al celorlalți membri ai comunității sale - chiar de nu era născut pe atunci...

Dacă prima parte a Protestului ștefănesc este o strălucită, orbitoare expresie a unei crâncene subdezvoltări intelectuale (să nu mai vorbim de morală), a doua se constituie ca o plângere-pără de copil isteric, răzgâiat, retardat, handicapat :

"Protestez (...) împotriva acuzațiilor sale / ale lui N. Manea - n.m. P.G./ abuzive care îmi aduc grave prejudicii. Printre altele, aceste acuzații tulbură relațiile mele - până acum firești - cu evreii".

Dar bineînțeles că acuzațiile abuzive îi pricinuesc elitotului 'telectual țărânistic grave prejudicii. Și acuzațiile mele adresate securiștilor, fiind ele cu totul abuzive, negreșit aduc grave prejudicii fiilor, soțiilor, nepoților, fraților, cumnaților care, fie nu se născuseră pe când securistul familiei apăra cu drag (să nu fie uitat devotamentul!) socialismul cu ciomagul și cu pușca, fie "nu știau" ce făcea tăticuțul, unchiulețul, frățiorul "la ei la cazarmă"- altfel nu refuzau nici carnea, nici vinul, nici banii, nici călătoriile, nici apartamentul, nici slujba, nici puterea (e-he, sentimentul puterii la neamurile securistului !) - toate "obținute pe bază de MAI".

Pe lângă "argumente" debile, infantile, puțioiești, Alex. Ștefănescu folosește, pe față, unul securist - când scrie, ca și cum despre asta ar fi vorba :

"Norman Manea (de altfel, un scriitor lipsit de talent (...))".

Se știe : Zeguritatea Boborului (prin "tovarășii de sprijin") când vrea să denigreze, să descalifice, să "desființeze" pe cineva care a contrariat-o politic (iar în acest caz: naționalnic), folosește lovituri sub centură, diversiuni, acuzații alături ca: "nebun", homosexual, "violator", 'fractor de drept comun"... Cunoscut deturnările de pe timpul când Ștefănescu nu auzise de : "asumare istorică". În gura Securității și sub pana extrabugetarilor am fost pe rând, simultan : jidovit (Drăgan, Eugen Barbu, Ciachir, Ion Brad - poetul

cheferist Cincisutistul, reprofilat, după exemplul lui Dumitru Mircea, cuvios poet creștin îmi dăduse, la Atena, numele : Efremovici !) și... antisemit (Iosif Petran, Ed. Reichmann, J. Popper, Alain Paruit). Cât despre “lipsit de talent”... Mi-a fost retras (talentul acela, cât era...) și de el, de Ștefănescu, pe urmele lui Eugen Barbu, Păunescu, V.C. Tudor, apoi Dimisianu, Toiu, Groșan, Buduca (și alți foști adunători de cotizații), în cadrul campaniei organizată anul trecut de *România literară* în legătură cu **Jurnal**-ul (pe care nu-l citise !). Iar pentru cititorii ce vor mai avea îndoieli privitoare la sorgintea discursului ștefănescoidă, iată încă o dovadă - citez, în continuare :

“/Norman Manea/ are o atitudine de megaloman agresiv, **acuzînd de peste ocean întreaga noastră societate** (s.m. P.G.).

Nu mai este necesar să fac și un desen, ca să devină limpede cine-când folosește asemenea aglomerări de emisiuni sonore purtînd marca: “limba de lemn”, categoria : securistă. Fiindcă, pentru Organ, pericolul vine totdeauna de afară, de la străini (de aici psihologia încercuirii) - mai ales “de peste ocean”, amenințînd “întreaga noastră societate”. După ce protestează împotriva acuzațiilor (care-i tulbură, nu-i așa, relațiile...) noul țărănoinic pe nume Ștefănescu se întreabă - retoric (și în panică) :

“Cum să mă mai port de acum înainte când întîlnesc un evreu? Să stau cu ochii în pămînt, considerîndu-mă vinovat față de apartenența mea etnică? **Sau** (subl. mea, P.G.) să caut, la rîndul meu dovezi că și coreligionarii săi i-au oprimat cândva pe români, ca să nu mă simt mai prejos?”

Aici șade viciul de gândire al Ștefănescului Alex. : în disjunctivul **sau**.

Dacă proaspătul salvator al țărănismului de ambe sexe (cu excepția lui Diaconescu : neant...) ar fi fost o ființă normal constituită, normal informată, normal formată, atunci nu ar fi pus față-n față, în poziții contradictorii, deci excluzîndu-se, “capul” și “pajura” monedei: una reprezentînd asumarea păcatelor propriiei comunități (chiar dacă subiectul nu se născuse atunci când acestea fuseseră comise) și, în chipul cel mai firesc, să pretindă, stînd drept, pe doar două picioare, de la cel din față, reciprocitate - în asumarea faptelor rele ale comunității aceleia. E chiar atît de complicat ?

Pentru Ștefănescu : da. Fiindcă, după ce se plînge de N. Manea (ăla de n-are nici măcar talent !) că “acuză, de peste ocean, întreaga noastră societate”, scrie negru pe alb :

“Dar repet (? - semnul mirării îmi aparține, P.G.), nu societatea mă interesează (?? - și acestea, P.G.) (...), ci propria mea demnitate”.

Nici mai mult, nici mai puțin.

Propria lui demnitate... Care demnitate, Ștefănescule ?

*

Paris 11 octombrie 1998

Jurnale... mistificate

Bunii și neprețuiții mei prieteni Monica Lovinescu și Virgil Ierunca îmi fac nemeritata onoare de a-mi considera **Jurnal**-ul publicat în februarie 1997 la Nemira (**I-II-III**) : mistificat ; și traficat. Se înțelege : în bună tradiție românească, condamnarea fără apel nu este precedată de vreo motivare.

Cu mult înainte bunul, neprețuitul meu prieten Țepeneag vorbea și el de “traficare”, iar ne-bunul ne-prieten Alexandru George de “mistificare” - cât despre neprețuitul Breban este convins că **Jurnal**-ul meu este în întregime o înjurătură la adresa cremei nației.

Nu voi face nici un efort să demonstrez contrariul ; nu am a mă disculpa, explicînd că nu sînt șchiop, nici scoțian, nici tâmplar de sicrie ; că nu sînt autorul cererii adresată lui Iliescu de a mi se restitui cetățenia luată de Ceaușescu - precum Țepeneag ; nici părinte al luminatului text “Oponenți, rezistenți, disidenți”, din 1992 și nici chiar al celui din 1993, în care vajnicul antibolșevic Al. George dă-o-înalță-prețuire lui Iliescu astfel : “*regimul politic actual, care deranjează atît de mult pe intelectuali (dar numai pe cei de formație umanistă) este cel mai popular care a existat vreodată în țara noastră...*”

Socotesc reproșurile, acuzațiile privind **Jurnal**-ul meu în afară de chestie. Hazlie situațiune cea în care autori de jurnale, de confesiuni mai mult sau mai puțin violente, aflați în viață, reproșează unui contemporan al lor că a publicat un jurnal "traficat" ; "mistificat". Potrivit Monicăi Lovinescu, lui Virgil Ierunca, lui Țepeneag, Breban, Al. George - dar și lui Dimisianu, Manolescu, Ciocârlie, Zăciu - aș fi modificat, falsificat realitatea, în scopul de a-i înșela pe cititori, de a le prezenta o altă imagine (traficată, mistificată) a... adevărului.

Să admitem prin absurd că chiar așa ar sta lucrurile - care episoade, în legătură cu care persoane, în ce împrejurări am traficant adevărul ?

Monica Lovinescu : D-sa a citit **Căldură Mare** ce alcătuiește vol. II al **Jurnal**-ului, relatând tentativa de formare a Uniunii Scriitorilor inventată de Țepeneag, Breban, Brie, Nedelcovici, Sorin Alexandrescu, în iunie 1989. A citit, deci, **Căldură Mare** (vezi însemnarea din 10 august 1989 în vol. I, **Jurnal pe sărite**) - dar nu a contestat, atunci, **adevărul faptelor** - traficarea, mistificarea -, ci doar *interpretarea* mea, ca diarist, a anumitor acte, umori, temeri ale D-sale: că o zugrăvesc prea isterică, prea temînd-și scaunul de la Europa liberă ; că sînt nedrept cu Geta Dimisianu (care ce fată bună-i ea), că nu-i bine să-l vorbesc de rău pe Vlad Georgescu, cu atât mai puțin pe americani și a lor Europă liberă, că nu-i frumos să spun : "Hăulică unsurosul"...

Deși am avut prilejul în atîția ani să mă gândesc la întâmplările din vara lui 89, nu am găsit că aș fi etichetat-o "isterică", ci: am prezentat împrejurările isterizante - pricinuite de manevrele lui Țepeneag și ale lui Breban de "a-i da afară din literatură și din istorie pe Ierunci și pe Goma" (citat din gândirea șefului-clasei-oniricilor-la-români). Numai că potrivit indicațiilor prețioase ale D-sale, exact în acea direcție au privit - și au scris - (aiurea) recenziile-obedienții : Mihăilescu, Buduca, Ștefănescu, Părvulescu, Dimisianu...

Revin la declarația "piatră de mormânt", cum atât de poetic o zugrăvește poetul Tudoran - cea cu : "Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma" (22 din 18-24 febr. 97). Și repet :

Monica Lovinescu nu citise **Jurnal**-ul - mă văd silit să precizez evidența : cel publicat la Nemira în februarie 1997. D-sa avea în amintire **Căldură Mare** - parte devenită volum - pe care nu o găsisese traficantă, mistificată, ci neconvenabilă din punctul său de vedere. Ceea ce, într-adevăr, citise - cu un an și ceva înainte de apariția **Jurnal**-ului, fusese textul **Unde am greșit?** - la sugestia lui Dan Petrescu "lipit" la finele vol. III în **Addenda**. Acolo sunt concentrate, "ingraturile", "resentimentele" mele și la adresa Monicăi Lovinescu - dar și "polițele plătite" lui Țepeneag, lui Liiceanu, lui Manolescu - Breban neavînd, aici, capitol aparte, însă pe el îl persecut încă din 1977, când au fost publicate în presa germană fragmente din **Jurnalul de iarnă**, inclus în **Culoarea curcubeului**.

Așadar Monica Lovinescu l-a mistificat pe cititor, afirmînd că în **Jurnal** ar exista ceva ce îi dăduse dreptul să scrie : "Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma". Ei bine, ceea ce o supărase nu se află în **Jurnal** - ci într-un text autonom (adevărat, publicat la finele volumului III, **Jurnal de noapte-lungă**). Deci și afirmația D-sale că **Jurnal**-ul meu ar fi "traficant, mistificat" este în afară de chestie ; arată în direcția **Jurnal**-ului, însă are în vedere altceva și anume : **Unde am greșit ?**

Cum va fi ajuns la D-sa o copie dactilografiată din acest text ? Așa cum a ajuns și la Țepeneag, la Breban : de la cele patru-cinci persoane cărora le încredințasem cu peste un an înainte de publicarea **Jurnal**-ului.

Nu m-am întrebat niciodată dacă literați practicînd, de decenii, jurnalul și publicînd fragmente : Monica Lovinescu, Virgil Ierunca "trafichează", dacă "mistifică" propriul jurnal (cât, unde, cum). Atîta vreme cît diaristul este în viață și își publică jurnalul - nu are cum să fie acuzat de astfel de manipulări...

...Decât dacă, așa cum face Țepeneag în jurnalele sale, sub data cutare, prezintă o realitate și mai ales o viziunea a acelei realități câștigată cu 3-5-7-11-21 ani mai târziu (de pildă : tipărește, sub indicația : 1970 opinia că romanul meu **Ostinato** este o carte proastă - pe care nu meritase să o sprijine !).

Este normal să fi "traficant" jurnalul meu (va fi oare necesar să amintesc

unor literați că este vorba de un text scris de mine, și de care dau seama, sub semnătură?) - în sensul că am suprimat destule episoade, paragrafe, propozițiuni, cuvinte. Am suprimat - și nu am adăugat, la dactilografierea în vederea xerocopierii (prima "ediție" a numărat... 11 exemplare), fapte, impresii care să poarte, vădit, marca prezentului dactilografierii. Unul din exemplele care-mi vin în minte : am păstrat ca atare impresiile așternute pe hârtie în 17 mai 1989 despre **Jurnalul de la Păltiniș** al lui Liiceanu - deși, până la publicarea **Jurnal**-ului meu trecuseră 8 ani, răstimp în care îmi schimbasem părerile (bune...). Le-am lăsat însă așa cum le notasem atunci, din fidelitate față de mine în primul rând. Și în ultimul, dealtfel. Tot așa : o asigur pe Monica Lovinescu și pe Virgil Ierunca : am suprimat din forma dată la publicat multe, foarte multe din adevărurile mele în ceea ce îi privește. Din proprie inițiativă, unele, cele mai numeroase la insistențele soției mele. Cât despre Țepeneag și Breban - să știe : cea mai mare parte din "răutățile" la adresa lor au fost eliminate, în urma intervenției Anei.

Că iar am adus vorba de Țepeneag : fostul meu prieten, după o perioadă în care singur, ori în tandem cu Breban a negat în întregime cele scrise de mine despre el (în **Jurnal**, se înțelege), în ultima vreme și-a "nuanțat pozițiunea" - astfel : începe o frază cu : "**Jurnal**-ul lui Goma este mincinos", dar, uitînd ce spusese (e-he!, somnirismul la Românul cu pricina!), când are de plătit vreo poliță lui Ierunca, lui Liiceanu, Monicăi Lovinescu, mai știu cui - ce face ? Ce să facă : în sprijinul afirmațiilor sale că Liiceanu este un anti-patic, Monica Lovinescu o intrigantă, Ierunca un viclean (de pildă), Puu Țepeneag citează din **Jurnal**-ul lui Goma !

Nu se obișnuiește să te autocitezi, însă în cazul de față e necesar - din **Jurnal de Noapte-Lungă**, pagina 22, însemnarea de la 27 septembrie 1993 :

"După cum lesne se poate observa, acesta nu este un jurnal. (...) Eu nu scriu jurnale-adevărate, nici romane-adevărate, nici ficțiuni-adevărate - eu scriu. Că îi zic «roman», «jurnal», «mărturie», asta-i așa, ca să mă aflu în treabă. (...) În fapt, jurnalul de față este un fals-jurnal-de-vânătoare".

Un ultim citat - de la aceeași pagină :

"La urma urmei, jurnalul de față este - oricât aș încerca eu să ocolesc, ba chiar să ascund evidența : o manieră «mască» de a continua să scriu".

Aș fi putut subintitula **Jurnal**-ul : "pamflet". Puteam să-i pun titlul : *Amintiri din exilul parizian* - de ce nu : *Amintiri din fața borților*?

I-am spus primului volum : **Jurnal pe sărite**, celui de al doilea **Jurnal de Căldură Mare**, celui de al treilea **Jurnal de Noapte-Lungă**, cel de al patrulea va purta titlul : **Jurnal de Așteptare**, cel de al cincilea : **Jurnalul unui jurnal**...

Și ce-i cu asta ?

Atâta vreme cât în oricare dintre cărțile mele scriu adevărul meu - chiar de este neplăcut urechilor contemporanilor mei - nu am nimic a-mi reproșa.

Adevărul meu este mult mai aproape de adevărul-adevărat decât adevărurile celor numiți mai sus.

*

P R O F E Ț I I

11 octombrie 1998

Ce bine ar fi fost pentru toată lumea dacă "profețiile" mele nu s-ar fi adeverit ! Aș fi fost fericit dacă după 9 ani de la evenimentele din decembrie 89 lucrurile și oamenii ar fi arătat normal, în evoluție naturală - și nu a-normal, sub-normal, în negru, cum avertizasem eu...

Nu sînt profet - acesta prevede, preade, prezice viitorul - eu trag concluzii simple, din simple premise ; anunț, nu sfârșitul lumii, ci comunic o normală consecință a unor cauze.

Recunosc : m-am înșelat în privința marilor-evenimente ușor previzibile de oricine - cu excepția mea. Sînt unul dintre puținii oameni din Estul european care nu a crezut că apucă sfârșitul comunismului - s-a înțeles ce

spun : sfârșitul sistemului, nu și al... gândemului, cum ar lucă Pițul, prietenul epistolar recent focșanizat... Odată recunoscută această eroare de calcul, pot să explic de ce (nu l-am prevăzut) : din neîncredere în miracole. Or miracolul s-a produs, incantat fiind de - îi înșir în ordinea cronologică a “intrării” lor : Soljenițin, Papa Ioan Paul al II-lea, Reagan, Gorbaciov. Că și eu speram (aici ar fi mai potrivit : nădăduiam), desigur, însă prea multe și decepționante și dureroase fuseseră așteptările-în-venirea-godoților-americani. Și, chiar dacă Zi-dul Berlinului căzuse, comunismul se prăbușise împejurul României, până și la Chișinău, mă temeam că, atâta timp cât nu va chema la răsturnarea tiraniei însuși Tiranul, Românului tiranizat (“din negura vremurilor”) nu-i va da prin minte această soluție de necompromis.

Temerea mi-a fost contrazisă pe jumătate (cea optimistă) : au existat români care, din 14, din 15 decembrie 89 au ridicat capul.

Cam târzior pentru “poporul cel mai anticomunist din Lagărul sovietic” - citat din gândirea gânditoarei Blandiana.

O r b i r i

Recunosc, umil : câteva din “previziunile” mele încă nu s-au adevărit, în sensul că “semne” sunt destule și prea destule, însă probe, în sensul juridic - încă nu. Nu le am eu.

Recunosc, deasemeni : m-am înșelat în cântărirea unor oameni. I-am considerat prieteni... până la proba contrarie. În asta nu se mai poate vorbi de “profeție”, ci mai degrabă de lipsa de fler a mea ; de somn al rațiunii. De aici : orbirea (în prietenie). Sau, mai aproape de adevăr : trădare.

În decembrie 1989 m-am simțit trădat de prietenul meu :

1. G.(elu) V.(oican)

Mare lucru nu voi fi putut face pentru el, rămas “acolo, în România, în ghearele Securității”, însă nu am “deconspirat” convorbirea telefonică din ziua de 1 martie 1977 (Vezi **Culoarea curcubeului**, ediția Humanitas pp. 122-123 ; ed. Familia pp. 142-143 - iar cine are ediția franceză **Le Tremblement des hommes**, Seuil, 1979, la pagina 92). Dealtfel, la Rahova, după arestarea de la 1 aprilie, numele lui nu-mi fusese pomenit de ancheta- tori (nici măcar de prietenul său, maiorul Goran !) ca al unuia dintre “corespondenți”, însă nu și adherenți: mulți semnaseră prin telefon, or el mă și vizitase. Dar atât. Atunci, pe loc, nu m-a încercat vreo bănuială ; mi-am spus că, în vâltoarea evenimentelor (desigur, trăite doar de vreo mie de români - din 22 milioane de bravi - însă cum eu, observatorul și consemnatorul mă aflu în centrul lor...), prin ochiurile plasei securiste scăpase și prietenul meu, Gelu. Drept care, la Paris, redactînd cartea de mărturii care un deceniu și jumătate avea să poarte titlul, calchiat după franceză : **Cutremurul oame-nilor**, nu i-am dat numele întreg, ci doar inițialele : **G.V.** Jumătate de măsură, fiindcă dacă Securitatea ar fi vrut să afle cine “se ascunde” îndărătul inițialelor, ar fi aflat ; la astfel de “fapte de arme patriotice” se pricepea, Organa. Însă motivul subteran, să-i spun : inconștient, era...

Abia în 22 sau 23 decembrie 89, când l-am recunoscut printre tâlharii autori ai loviturii de stat KGB-iste am început a realiza de ce /re/acționasem astfel cu 12 ani în urmă : în iarna-primăvara lui ‘77 mă aflu practic asediat de o adevărată armată de securiști, milițieni, “tovarăși în civil” ; telefonul nostru funcționa mai mult de cinci secunde doar pentru convorbiri internaționale, consecință : Românii care încercau să mă contacteze învățaseră lecția, așa că, la revenire (după multe tentative infructuoase), concentrău esențialul în doar câteva secunde. Și chiar atunci prietenul meu Gelu Voican, dușmanul comuniștilor, Gelu Voican, dintr-o familie de reacționari înrăiți, ezotericul Gelu Voican, fostul-recent deținut politic (pentru tentativă de trecere de frontieră) - taman atunci găsisese se se întindă la palavre telefonice cu mine! - mai bine citez din **Culoarea curcubeului**, paginile indicate mai sus :

“Ora 20,00 : **NĂSTRUȘNICA ÎNTÂAMPLARE** :

“Ridic receptorul - fără să fi auzit soneria de apel și, bineînțeles, dau peste un glas ; de astă dată al unui cunoscut, G.V. Îi recomand să spună repede ce are de spus - ca să nu fim întrerupți. G.V. spune... că nu voise să-mi spună nimic deosebit, doar așa, ca să afle ce mai fac. Minune : nu sântem întrerupți (oare de ce : fiindcă G.V. care mă vizitase, dar nu sem-nase, nu își exprimă nici de astă dată dorința să o facă?). Profităm de ocazie și pâlăvrăgim (subl. în text, P.G.) - o adevărată orgie de pâlăvrăgeală, după atâtea zile în care în care mă străduisem să concentrez în 2-3 secunde o informație... Culmea : ne chiar plictisim - de trăncăneală. Ne luăm rămas bun. Închide el (aud declicul), închid și eu.”

Orice-ar pretinde, acum, Sturdza-Voican, tâlharul care ni l-a furat pe Ceaușescu (pentru a evita un proces european - sau măcar centrafrican ! - în care detronatul-desscepratul ar fi spus cine ni sânt revoluționarii) - și probabil tot el l-a împușcat - atunci nu mi-am surprins vreo umbră de regret că nu l-am mirosit; că nu i-am bănuțit tulbureala-i cefalo-clytorindică - sau măcar predispoziția pentru murdării, porcării sângerinde. Fiindcă, am mai spus, scris: nu am purtat nici o umbră de ranchiună celor care, deși străbătuseră atâtea vămi ale securiștilor - într-un moment în care oamenii veneau la mine, pe Aleea Compozitorilor 10, numai pentru a semna Apelul nostru - ei nu l-au semnat : Virgil Mazilescu, Ion Pantazi, Aurel Covaci, “Țiganul” (adevăratul nume : Cristinel Dumitrescu), Voican, prima oară ; și nu aveam cum să mă supăr pe cei... pe care eu îi convinsesem să nu o facă (scriitorul Teohar Mihadaș, v. **Culoarea curcubeului**, Familia, p. 173 și nota 28). Nu le-am purtat pică nici acelora care îmi telefonau - fie că îmi erau necunoscuți fie prieteni - dar nu aderau : ca Gelu Voican.

Pentru că am ocazia : Gabriela Adameșteanu, gazetăreasa care n-a auzit în viața ei lungă (și lată) nici de citate, nici de folosirea lor obligatorie, mai ales în polemici - continuă să falsifice în stilul său grosolan și care a făcut școală, spusele-scrisele mele : orbitor de isteța directoare de opinie și de 22 o ia pe scurtătură și “rezumă” abuziv, fanteziv, scofînd din mîneacă “răzbunarea asupra unor morți” : Mazilescu, Titel, Robescu. Încă o dată : nu-i reproșez faptul că în ‘77 nici ea nu a semnat Apelul nostru pentru respectarea drepturilor omului - și ale scriitorului. Fiind o persoană înțelegătoare cu slăbiciunile, mai cu seamă cu umbrele naturii umane, re-zic : până la 22 decembrie 1989 și Prozatoarea a viețuit, a supraviețuit ca o vegetală, vorba Poetei, “rezistînd” în maniera moștrămoșnică : răbdînd, suportînd, îndurînd teroarea puterii, iar prin cenzura exercitată asupra colegilor, a prietenilor, ca redactor la editura Cartea românească, s-a ilustrat ca un foarte de nădejde auxiliar al aceleiași puteri. Îi reproșez însă faptul că, începînd din noiembrie 1993 a devenit complice al topitorului de cărți pe nume : Liiceanu Gabriel, punîndu-i la dispoziție (și sieși, pentru... re-publicări !) revista 22, în care, eu, victimă, ieșeam... acuzat de calomnie !

Înapoi, la prietenul meu Gelu - cu el am petrecut ceasuri în discuții ; a fost în mai multe rînduri la mine acasă, este și autorul unui proiect de copertă pentru **Ostinato** (deci : înainte de primăvara anului 1971, când cartea a fost definitiv refuzată - dealtfel în toamnă a apărut în Occident) ; la prietenul Gelu Voican pe care (prin 1975 să fi fost ?), întîlnindu-l pe stradă, l-am întrebat :

«De unde ieși ?», iar el mi-a răspuns, rabinic, printr-o întrebare :

«Se vede ?»

Se vedea - în anii petrecuți în domiciliu obligatoriu, la Lătești am avut prilejul să văd cel puțin o dată pe lună un “ieșit” (din închisoare). Cu o privire pe care i-o descopeream atunci - nu fugace era, ci... fugărită - Gelu mi-a comunicat în cuvinte puține : încercase să treacă, împreună cu tatăl său, frontiera în Ungaria, fuseseră prinși...

Revin, ca să fie mai limpede :

Gelu nu avea privirea, paloarea, scurtimea părului unui frontierist (cunoșteam categoria, cunoșteam oamenii, încă din 1957, de la Jilava, din 1958, de la Gherla) - ci aerul (!) unuia care a stat într-o celulă fără aer, fără lumină, cel puțin șase luni. Din acest motiv nu l-am întrebat de ce nu mai

dăduse pe la noi și nu l-am invitat să ne viziteze : de-acum intrase în Clubul Pușcărișilor, știa limbajul, codul, obiceiurile. După aceea dată ni s-au mai încrucișat de câteva ori drumurile prin oraș, am schimbat câteva cuvinte - atât.

Și iată că prietenul Gelu - deși traumatizat de propria-i aventură - avea curajul să mă viziteze în plin "asediu", apoi să-mi telefoneze la 1 martie 1977! Cunoscând reticențele foștilor deținuți politici (fie pățiți care suflau și-n înghețată, fie precauți, consultând-i "în problemă" pe înțelepți : Noica, Stăniloae, Carandino, Coposu, Țuța... - care, nesmintit, îi consiliau să nu se încurce cu Goma, cunoscut provocator și agent rus, ungar, israelian, american, etc... și care nu dorește decât să provoace intrarea rușilor în țară), îmi voi fi spus că atitudinea prudentă a lui este explicabilă. Nu i-am purtat pică (de ce ?) ; nu l-am bănuțit, atunci, de felonie (din nou : de ce ?).

Când, în decembrie 89 l-am văzut la televizor printre "revoluționari" ca alde Brucan, Iliescu, Verdet, Sergiu Nicolaescu... Nu, nu e corect spus : l-am văzut, fiindcă văzusem un individ cu barbă albă, însă nu-mi spunea nimic - în schimb, glasul... Soția mea a găsit că vocea bărbosului îi pare cunoscută - dar de unde ? M-am întors cu spatele spre televizor, am ascultat - am zis :

«Gelu Voican !» - dar numaidecât : «Imposibil ! Ce să caute Gelu cu tovarășii...?»

Când altcineva i-a rostit numele, a trebuit să acceptăm inacceptabilul : Gelu Voican (sub acest nume îl cunoșteam, nu aveam știre de Voiculescu) nu numai că era prezent în sediul C.C. - la "rivoluție", dar în 25 decembrie, când s-a proiectat caseta cu "procesul Ceaușecilor", l-am găsit pe Gelu al nostru în rolul, nu al lui Vășinski, ci în al lui Beria. Faptele sale, care de care mai tenebroasă, mai murdară : devastarea sediilor partidelor democratice, încăierările de la Târgu Mureș, mineriadele - au fost marcate cu bălți de sânge de-a lungul primei jumătăți a anului 1990. Pentru mine însă Gelu Voican (acum și Voiculescu - dar și Sturdza, după mamă) a mai însemnat ceva :

De cum am aflat că volumul de mărturii **Culoarea curcubeului**, publicat la Humanitas în iunie 1990, nu se mai găsește în librării, iar în Ardeal, în Banat, în Moldova nici distribuit nu fusese, l-am întrebat pe Liiceanu, aflat la Paris : să fie adevărat ce mi s-a spus (dealtfel și cronicarii literari scriseseră despre asta)? ; iar dacă da, nu cumva prietenul meu Voican este amestecat și în asta - va fi găsit în volumul de mărturii că rolul său în 1977 apărea... tulbure ? Liiceanu a explicat că vor fi fiind dificultăți de distribuție din cauza evenimentelor (mineriada primă), însă de cum se va întoarce la București, are să repună lucrurile pe șine... ; a negat hotărât amestecul lui Voican în (ne)distribuția unui volum care vorbea despre el în termeni deloc laudativi pentru un "revoluționar spontan" ce pretindea a fi, în ultimele zile ale lunii decembrie 89, în fața presei străine.

Dacă autorul moral al nedistribuirii cărții mele este Voican (viceprim-ministru al guvernului și suprastaroste al Securității), asta nu-l absolvă deloc pe Liiceanu de fapta-rea. Să admitem că Voican l-a somat pe directorul editurii Humanitas să retragă de pe piață cartea, să o distrugă - cum i-a transmis dorința-ordinul : printr-o notă scrisă ? Voican s-a dovedit a fi un criminal, însă bou n-a fost vreodată (să se fi cretinizat de cum a intrat la ei?) : să lase el probe... Printr-o discuție telefonică ? Posibil... Sunt posibile și amenințările - dar de ce natură ? Că îl paște un accident-accidental ? Ori va fi avut Voican alte pârgii de șantaj, printre care cea cu editura Politică primită în dar de Liiceanu de la Pleșu, cu binecuvântarea lui Brucan, a lui Măgureanu, a lui Iliescu ? Să fie Liiceanu, așa cum se spune (cum spune în primul rând Pleșu) un om atât de fricos, atât de înfricoșabil ? Bine, dar atunci, în vara lui '90, după mineriadă, lumea întreagă aflase, văzuse la televizor ororile "revoluționarilor" pe care Occidentul îi simpatizase și-i sprijinise - deci Puterea (și Securitatea lui Voican) se afla în defensivă.

Să nu fi știut acest lucru un atâteștiutor ca Liiceanu ? Va fi știut, dar va fi privit în jur ; va fi observat cum anume se opune terorismului neocomunist instaurat de doborâtorii Ceaușecului un alt director de conștiință, strălucit intelectual, dealtfel prieten al său : Nicolae Manolescu. Or ce găsise nesfârșit de înțelept de făcut Manolescu imediat după mineriada-primă, moment

extrem de greu pentru Iliescu, președinte ales, dar neconfirmat, pe lângă asta dovedit în fața românilor și a occidentalilor ca autor al masacrelor succesive? Așadar : ce făcuse un structural fricos, un intelectual român de cea mai tricoloră extracție în fața Terorii ce cunoștea un moment de slăbiciune (acum vorbesc de Manolescu) ? În loc să-și adune... curajul pe care nu-l avusese într-o viață de om și să-i dea lui Ion Ticăloșescu lovitura de grație (prin interviul pe care tot i-l lua), el începe printr-o plecăciune demnă de Păunescu, la picioarele Cărmaciului (numindu-l pe interlocutor : «Om cu O mare»), apoi îi oferă pe tavă celui vinovat și de incendierea Bibliotecii Universitare și a aripei Muzeului Național prilejul nesperat de a “se explica”, de a se justifica, de a ieși basma curată din băile de sânge. Din acest motiv l-am acuzat pe marele critic literar, că dăduse fuga la Cotroceni, unde se prefăcuse în mașină de spălat (păcatele, sângele, alte secreții...).

Vorba Românului : «Ce să fac ?...» Ce era să facă bietul Liiceanu, amenințat de noua putere că are să-i ia ia jucăria-editură, fiindcă nu fusese cumințe - adică vigilent cu autorii publicați - Nae Ionescu, Antonescu și cu oarecarele Goma : ba ; mai ales cu textele “care ne îmbroască cu noroi, pe noi, revoluționarii cu condică și pe rezistenții prin cultură” ? Un intelectual de rasă, ce a respirat aerul Pălănișului între Noica și Plămădeală optează pentru răul cel mai mic : “sacrificarea” cărții unui autor, dealtfel antipatic, incomod, culpabilizator al intelectualității noastre de la ora ’sate, pentru a salva un viitor ce promite a fi, dacă nu de aur curat, atunci sigur : de arginți sunători.

Asta este una dintre ipoteze - dealtfel, avansată de mine, în primele “plângeri” (împotriva sorții). Mai există alta, nu doar plauzibilă, ci... adevărată, dată fiind structura Liiceanului :

După cum Românii Constantinescu, Ciorbea, Zoe Petre, Pleșu, Căușu (și alți patrioți) și-au zis că Occidentul acela este... un oarecare bișnițar (ca ei); un “aranjist”, un băiat-descurcăreț cu care tratezi după obiceiurile noastre strămoșești : faci-tu-un-gest - scoți ceasul de pe mână și i-l întinzi ; dacă el ezită să-l ia, înțelegi că-i prea puțin, așa că-i dai și căciula ; și cămașa ; și nădragii, îi dai și izmenele. «C-așa-i jocul pe la noi, așa se face-ntr-oameni».

Românii-verzi numiți mai sus (dar câți alții nu au aderat la această idee (mai ales Oltenii, Ardelenii și Bănățenii !) și-au imaginat că la “intrarea în NATO” se plătește (“ca peste tot”) șpagă ; dacă nu direct, bulibașei, atunci pieziș, unui puradel, nepot de văr (cu totul întâmplător acum nu vorbesc de Nepoțescu-Diaconescu). Deci, pentru a pătrunde în Vest, “facem un gest” în Est. Ne-am uitat pe o hartă școlară, am dat de Ucraina - evrika ! Păi dacă-i dăm Ucrainei un-mic-șperț : dreptul de viață și de moarte asupra românilor din Bucovina de Nord, din Herța, din Nordul și din Sudul Basarabiei, “înglobate” de Ucraina prin voința lui Stalin - bașca Insula Șerpilor, deci și platoul continental al Mării Negre - gata !, avem asigurat biletul de intrare în NATO, căpătăm pe de-asupra și o conductă de petrol caspic - și-atunci să vezi, neneaco, trai pe dolarii babacului Sam !

Nici prin gând nu-mi trece să compar necazul meu : o singură carte distrusă de un singur cel-mai-tânăr-filosof-la-români, Liiceanu - cu tragedia sutelor de mii de români abandonați bunului-plac ucrainean (i-am spus unui ardelean : «Voi, credeți că Ungurii sunt cei mai răi, mai intoleranți dintre vecinii noștri - nu-i cunoașteți pe ucraineni!»). Comparația a avut drept scop doar reliefaarea mentalității de rob a “intelectualului” român : cel care nu știe să-și ceară, nici să-și apere un drept, îl consideră, favoare, deci, pentru a căpăta favoarea-pașaport, favoarea-slujbă, favoarea-apartament, favoarea-volum publicat, favoarea-respiratului, favoarea-ieșitului-afară - este în stare să se vândă și pre sine.

În fine, următoarea apariție a lui Gelu Voican în viața mea se leagă - fatalitate ! - de celălalt corifeu al intelectualității rezistente prin cultură, dejapomenitul Nicolae Manolescu.

Se vorbește mult despre dosarele de securitate : politicienii de la vârf, foștii deținuți politici țărâniști liberali și mai vârtos legionarii, în ruptul capului nu acceptă să fie făcute publice. De ce ? Răspunsul e cunoscut de toți interesații, fie partizani ai dezvăluirii dosarelor, fie ai tinerei lor, până la

sfârșitul timpului în Pivnița lui Pelin.

Nu mă pot stăpâni să nu deschid o paranteză :

Am publicat recent o **Scrisoare deschisă** adresată lui Gheorghe Grigurcu (apărută în *România literară* 23-29 sept. 98). Îi reproșam că, în cronică la volumul **Această dragoste care ne leagă**, Humanitas 1998, urmărește fără luciditate teza fantezistă și calomnioasă - și fără probe - a autoarei, potrivit căreia Ion Caraion ar fi scris, la cererea Securității, ceea ce a publicat organul MAI Săptămîna lui Eugen Barbu drept "Jurnalul lui Caraion", pentru a obține pașaport de emigrare. Semnatară "Reconstituirii unui asasinat" îmi dă replica în *Cotidianul*, 29 sept. 98. După ce, prin volumul amintit a falsificat ecuația călău-victimă, contrapunîndu-i văduvei lui E. Lovinescu, nu pe securiștii vinovați de arestarea, de martirizarea, de omorîrea ei prin neasistență medicală (dealtfel, după "cercetarea arhivelor", în afara unor rapoarte de urmărire, nu aflăm mai multe despre "cadrele MAI" decât cunoștea Monica Lovinescu înainte de 1989), ci pe Ion Caraion. Acesta a devenit, sub pana înveninată a iscălitoresei : Răul Absolut, Monstrul, Tortionarul Ecaterinei Bălăcioiu, Hoțul de Poeme, Intrusul în Dicționarul Scriitorilor Români ! În scrisoarea de răspuns alcătuită indică izvorul la care s-a adăpat și cu a cărei apă i-a otrăvit și pe N. Manolescu și pe Matei Călinescu, chiar și pe Grigurcu, luați după ea fără discernământ - citez :

"Într-un serial publicat în 1996, în revista «Expres-Magazin» (nr.6, 7, 8, 9,10), Mihai Pelin face, pe baza dosarelor (...) afirmația că Ion Caraion a colaborat cu această instituție. Nimeni în 1997 nu a protestat, nu i-a luat apărarea poetului, din câte știu".

Iscălitorea volumului și a scrisorii de răspuns, calcă în străchini, ca de obicei, senină, nerămânînd la chestiune, obligîndu-mă să repet ceea ce pentru oricine altul ar fi fost limpede :

Principalul reproș aflat în **Scrisoarea** către Grigurcu viză afirmația sa (a autoarei) - nerezemată pe vreo dovadă (citește : documentele pe care pretinde că le-a cercetat în arhivele Securității - o repet și aici, poate-poate va pricepe) : că Ion Caraion ar fi scris ceea ce a publicat *Săptămîna*, pentru a obține pașaport de emigrare ;

Privitor la "sursa" indicată : în niciun caz numitul Mihai Pelin nu poate constitui sursă de informație, specialitatea sa - o știu toți Ro-mânii - fiind dezinformația. Această târîtură securistă a "lucrat" ani în șir la Milano, în editura ce publica texte sustrate din arhivele MAI, ale Institutului de Istorie al PCR, unde fuseseră adunați supraviețuitorii pușcăriilor românești și ale lagărelor rusești - numită : Nagard (a se citi: Dragan, prietenul lui Ceaușescu, apoi al lui Iliescu - sper că n-au fost uitate zbierătele năimiților din Lugoj : «Iliescu și Drăgan !»). După "revoluție" a asudat la falsificarea, la traficul dosarelor de securitate - să nu știe iscălitorea "reconstituirii pe bază de documente", conducătoare de colecție istorică la Humanitas că Pelin, sursa ei, este "coordonatorul" Cărții Albe a Securității, cea prefată de nesfârșitul iubitor de adevăr-documentar, pe numele de cod : Virgil Măgureanu ?

"Tăcerea" celor care ar fi vrut să-l apere pe Caraion se explică și prin faptul că acest autor de cărți albe (Pelin) nu merită a fi luat în seamă, nici măcar combătîndu-l, astfel ar fi luat în serios și legitimat ! Formatorii de opinie (cu alte cuvinte : directorii de conștiință!) nu împărtășesc opinia expusă mai sus. L-am văzut pe Liiceanu galopînd pentru a preîntâmpina o înfruntare voicanioată, pe Manolescu încercînd, prin vrăjire (aici în toate sensurile limbii române) să îmblânzească fiara iliască, măturînd preșul roșu cu un interviu culpabil. Dar nu credeam să-l citesc pe același Manolescu - într-un editorial al *României literare* - luînd în serios "izvorul Pelin" (în legătură cu Liviu Rebreanu din timpul războiului). Ei, bine : Manolescu l-a comentat cu amenitate pe plutonierul de securitate Pelin, manipulator, calpuzan de adevăruri documentare!

Ucenica lui Pelin, iscălitorea volumului în care ni se explică, picior peste picior, la o cafeluță și-o bărfă de ce a scris Caraion ce a scris (ca să capete un pașaport - pe care nu-l voia !) persistă în neinformarea-i structurală, provocînd dezinformare pură și simplă, atunci când repetă - după altă lumină

a lumii și a publicisticii dâmbovițene : Gabriela Adameșteanu - inexactități flagrante. Voi cita din aceeași scrisoare-replică (apărută întâi în *Cotidianul*, 29 sept. 98, apoi în *România literară* : 7-13 oct., fără ca paznicii deontologiei breslașnicilor din branșa literaturnică să-i atragă atenția - ca mie : “că a procedat incorect” și că o roagă, “ca în viitor să respecte uzanțele unanim acceptate în presă”) :

“Vorbesc de Monica Lovinescu, amintindu-vă că a fost bătută până aproape de mutilare, pentru vina de a vă fi scos din ghearele securității mult mai devreme decât v-ar fi scos norocul sau întâmplarea sau bunul Dumnezeu...”

Această persoană a cărei ignoranță este egalată doar de o nesfârșită insolență, își maimuțărește maestrul în materie de dezinformație. Pentru că adevărul este altul. Nu era nevoie de o proaspăt alfabetizată (pe sfert) în materie de ne-uitare, pentru a-mi aminti ce s-a întâmplat cu Monica Lovinescu (ba sunt numeroase episoadele, ca să nu mai vorbesc de amănuntele din viața D-sale - pe care eu le țin minte, D-na Lovinescu : ba - de pildă acesta :

- Monica Lovinescu a fost molestată de doi palestinieni aflați în slujba securității în dupăamiaza zilei de vineri 18 noiembrie 1977 ; potrivit afirmațiilor lui Pacepa (**Orizonturi roșii**) - pentru “vina” de a fi atacat Familia Ceaușescu, nu pentru aceea de “a-l fi scos pe Goma din ghearele securității”, cum se exprimă exprimătoreasa de la Humanitas;

- Monica Lovinescu nu avea cum să fie considerată de Securitate : “cea care l-a scos pe Goma din ghearele ei”, pentru nesemnificativul amănunt că Goma se afla în... ghearele ei când Monica Lovinescu era atacată pentru...;

- Goma a scăpat (din ghearele... etc..., etc) duminică 20 noiembrie la prânz, iar ajuns la Paris, de la aeroport a mers direct la spitalul Saint Louis, unde Monica Lovinescu se afla internată de două zile, pentru aceeași “vină”: de a fi atacat, la Europa liberă, Familia Ceaușescu.

Acum e clar și pentru iscălitoreasa peliniană ? Dacă nu, pot s-o iau de la capăt cu explicațiile, ba îi fac și un desen - poate-poate pricepe... Credeam că lucrurile au fost definitiv lămurite de Laszlo Alexandru (la 2 aprilie 1997, în emisiunea Marianei Sipoș, *Dreptul la adevăr*). Eseistul clujean demascase, cu probe, dezinformarea caracterizată a “prestației” televizuale din 22 februarie 97, de pe TVR 2 a Gabrielei Adameșteanu și a lui Andrei Cornea la serata lui I. Sava despre **Jurnal-ul meu** - pe care nu-l citiseră !

Cum adică : șefesa colecției “Procesul comunismului” nu citește decât 22, buletinul parohiei Humanitas ? Nu privește decât emisiunile TV în care oficiază Brucan și Liiceanu ?

Mă întorc la Voican - tot în relație cu Manolescu : la sfârșitul anului 1990 noul director al *României literare* a publicat, în trei numere consecutive, pe cinci pagini de revistă, **Scrisoare deschisă către Paul Goma** în care “expeditorul”, patronul Securității și proprietar al arhivelor ei, pe nume : Voican își oferea cartea de vizită... subintitulată: “dosar de securitate”! Pardău, Băran, Silvestru, Toiu, Dimisianu - în fruntea lor : Nicolae Manolescu, nu numai că au publicat fantasiile unui fantast (acesta a fost un eufemism), dar în *chapeau-ul* redacțional, au prezentat, cu toată seriozitatea unor formatori de opinie, “dosarul de securitate” al șefului Securității ! Iar ca o culme a subdezvoltării intelectuale și civice, au pretins : Criminalul Organ pe care Românii îl cunoscuseră pe pielea lor timp de patru decenii era doar... “represiva instituție ceaușistă” (sublinierea mea, P.G.). Scepticii sunt invitați să consulte colecția săptămânalului Uniunii Scriitorilor din 1990, numerele 50, 51, 52 din 13 și 20 decembrie). Vor afla de acolo (dacă vor privi “documentul” reprodus pe prima pagină a **Scrisorii**) că anchetatorul care se ocupase de Voican - în 1970!, dacă am descifrat corect - era... căpitanul Goran Gheorghe. Îl cunosc, îl cunosc și cititorii volumului **Culoarea curcubeului** - cel distrus de filosoful Gabriel Liiceanu (am mai spus-o de o sută de ori ? Foarte bine am făcut, am s-o spun până la 1001 ori). Or într-un interviu dat unui periodic român, în primele săptămâni după evenimentele din decembrie 89, fostul-deținut politic Voican povestea cum, imediat “după Revoluție” s-a dus el la nu știu care cazarmă și l-a liberat pe prietenul său Gheorghe Goran, arestat abuziv de

niște... țivili. Cititorul trebuie să știe : ofițerul de securitate Goran era, în 1977, maior și secretar al organizației PCR a Direcției Anche-telor Penale din Calea Rahovei, București; nu știu ce grad va fi avut în decembrie 1989, însă cu certitudine îndeplinea funcția de comandant al direcției cu pricina. Ce fel de prietenie putea exista între Voican-Sturdza, dușman al poporului, fost pușcăriaș politic și Goran, comandant al celui mai important abator securist din țară?

Las întrebarea deschisă. Poate va răspunde - cândva - însuși Goran. Ceea ce întărește ipoteza amestecului voicanesc în “afacerea Culoarea Curcubeului” : volumul începe chiar cu o întrebare a anchetatorului Goran...

Și iată încă un nemulțumit de propria-i imagine...

2. B a b i u c

Când FSN a publicat lista propușilor săi pentru a deveni aleși ai poporului, am remarcat că pe poziția 5 se afla un postulant : Babiuc Victor. Primul reflex : să cred că nu este “al meu”, deși acest nume nu e chiar frecvent în România (ca și Ivasiuc, dealtfel). Până la urmă, aflînd și câteva date civile, a trebuit să acceptăm evidența : era prietenul nostru... Ca de obicei în cazuri de trădare, pun întrebarea de bun simț :

«Dar cum este posibil, domnilor, să...?» și, până să-mi răspund cu vorba lui Teodor Mazilu : «Da, e posibil (domnilor), ca X să fie atât de porc!» - am trecut în revistă episoadele semnificative :

Îl cunoscusem în iarna 1964-65 la Brașov, în casa fostului coleg de liceu (Gheorghe Lazăr de la Sibiu), Silviu Jecu, jurist. Jurist era și amicul amicului, juristconsult la Steagul Roșu (ori Tractorul, dar nu Rulmentul, unde lucram eu, ca muncitor necalificat la secția forjă). Cu toate că după liberarea “definitivă” (și din Bărgan) eram un declasat, fără dreptul de a “ocupa posturi de muncă”, altele decât necalificate ; cu toate că mulți dintre foștii colegi de liceu, de facultate reîntâlniți, dacă acceptau să schimbe câteva cuvinte cu mine pe stradă, o făceau privind în jur, speriați, au fost și alții, altfeli, care nu s-au temut să-mi dea mâna, să stea de vorbă cu mine - ba chiar m-au invitat acasă și la masă și nu o singură dată. Unul dintre aceștia : Silviu Jecu - și soția sa Miorița. Peste mai puțin de un an (după iunie 1965, când a fost “Decretul lui Ceaușescu”), statutul social al meu s-a schimbat, am redevenit frecventabil - ceea ce nu a modificat și relațiile cu Jecii și cu Babiucii.

Anii au trecut ; mă căsătorisem, eram redactor cu jumătate de normă la *România literară*, încercam să public...Din când în când mă vizitau, fie la redacție, fie acasă, în Drumul Taberii vechii și dragii prieteni de la Brașov, veniți cu treburi la Capitalie...

Prin 1969 (?) Victor Babiuc ne-a anunțat o veste bună : reușise detașarea la București - era tot juristconsult, însă acum la o uzină bucureșteană, parcă Semănătoarea. Ne-am bucurat, am băut un pahar în cinstea promovării... De-acum prietenul Victor venea mai des pe la noi, mai cu seamă de când avea copil mic. Venea când venea, însă mai degrabă ca să ne ne ceară cheia apartamentului - pentru două-trei ore...

Într-o dupăamiază am primit la redacție o vizită insolită : soția lui Babiuc. De cum m-a văzut apropiindu-mă pe coridor, a început să strige, trafîndu-mă de “bandit”, de “dușman al poporului” și amenințînd că mă aranjează ea, “unde trebuie”. Motivul furiei : bărbatu-său o înșela, îl urmărise, văzuse că intră la noi, “cu o muiere”, înțelesese că eram “complice” cu el la “distrugerea căminului...” Babiuca nu a plecat , până nu și-a vărsat oful, amenințînd că de-acolo se duce drept la “știi tu unde, c-ai mai fost client”, să ne denunțe pe-amîndoi că ne-am “coalizat”, s-o distrugem pe ea...

Au fost momente penibile, teribile. Femeia avea dreptate : chiar de eram prieten doar cu bărbatu-său, ea era soția lui, mama copilului lui Victor, nu ? Și eu ce făcusem ? Înlesnisem o legătură extraconjugală a amicului - doar îl văzuse intrînd cu gagica în apartamentul nostru... Nu-mi era teamă de amenințările ei cu Securitatea, mi se strîngea inima gîndindu-mă la soarta bietului iepuraș Victoraș încăput pe mâinile Babiucăi...

O vreme - poate un an - Victor nu m-a mai căutat. Până când, într-o zi... Mai să nu-l recunoaștem : într-un superb costum maron-auriu, cu cravată verde-aurie, cu pantofi Romarta - și, culmea culmilor: cu o nemaipomenită servietă "Diplomat"! Ce se întâmplase, câștigase la pronosport, dăduse peste el unchiul-din-America ?

«M-am detașat la...», a explicat Victor, roșind ca un bujor (dealtfel el roșea, vorba Anei, chiar când pălea...).

N-am înțeles unde se detașase, de căpătase, nu doar costum, ci și "Diplomat" - parcă arăta și mai rotunjour la obrăjor' - așa că am întrebat. Roșind, a răspuns la o întrebare ne-pusă. Am devenit bănuitor și l-am somat să spună unde dracu' se detașase ? - doar nu la Securitate...

Doamne ferește ! Ca glumă e bună... De fapt, nu era detașare, ci un fel de chemare : ei îl invitaseră să... Adică el, vorba fiind de Ministerul Comerțului Exterior...

«Comerț Exterior ?!», am făcut, orifiat. «Dar spuneai că nu la ei...»

Prietenul Victor s-a străduit (asudase, obrazul îi devenise ficățiu) să ne explice Anei și mie că ceea ce face el acolo (o chestie cu drept internațional...) n-are legătură cu... Cu asta...

«Cu Securitatea ?», l-am ajutat. «Lumea toată știe că într-un regim totalitarist, ce e "extern", "exterior", este doar : Dinafara Dinăuntrului, fațada interiorului, externul Internelor - Mănăstirea Secu ! Tovarășii lucrători cu sarcina de a se deghiza în diplomați, cei care fac pe... comercianții-exteriori sunt securiști !».

Victor Babiuc s-a supărat. A suferit cât a suferit - că nu-l credem; că nu-l înțelegem. Aproape în lacrimi a declarat că nu se aștepta să-l bănuiesc...

«Am probe», am zis, iar după ce el mi-a cerut să le produc : «Costumul... Cravata... Pantofii... Servieta - astea-s noile efecte din Ordinul 50 ?»

Babiuc a declarat ritos că el nu știe ce-i cu Ordinul 50 și demn, cu obraji în flăcări, a plecat.

Nu l-am mai văzut câțiva ani... În 1974 ne-a sunat la ușă... Știa, «de la Europa liberă», că fusesem un an încheiat în Franța, că ne întorsesem - chiar așa: de ce ne-am întors? Doar aveam bani, de pe cărți! Bine-bine, el mă înțelege: scriitorul... limba... Arăta ceva mai... uzat, nici "lucrurile" de pe el nu erau noi, însă de foarte bună calitate. Mi s-a părut că avea o altă servietă, tot "Diplomat". Era și mai rumen la obraz - în fapt : congestionat ; și în ne-apele sale... Mereu se uita la pereți, la mobile, brusc, își rotea capul, de parcă ar fi simțit o amenințare. L-am întrebat ce caută - nu, nimic...

Într-un târziu a deschis gura, a turuit ca pe o lecție învățată : că el a primit aprobare să plece "într-o excursie, în Occident", dar nu are bani...

Am înțeles unde bate, însă nu l-am ajutat, rostind noi cuvintele pe care ezita să le sonorizeze. Așa că a fost silit să le spună el, cu gura lui:

«Dă-mi și mie niște dolari, îți dau lei la schimb bun...» - și a început să se scotocească prin buzunar, ba a deschis și servieta...

M-am uitat la Ana... Suferea și ea pentru (fostul) prieten Babiuc. El a luat de la cap lecția. După ce a terminat-o m-a întrebat dacă-i dau, dolarii ceia, dacă nu, el pleacă să caute în altă parte... I-am arătat ușa, făcându-i semn să caute... Ana i-a zis :

«Tu, care lucrezi la Comerț-Exterior, vii la noi, prietenii tăi și ne ceri dolari? Ultimul piețar știe că cetățeanul român n-are voie să dețină devize, tu nu? Drepturile de autor ale lui Paul ajung la Banca de Comerț Exterior, de unde primim bonuri, nu umblăm cu dolarii în buzunare...»

«Știu, știu, dar credeam că...»

Prietenul nostru Babiuc a ridicat din umeri a neputință (și parcă a ușurare !), în timp ce privea, roată pereții - apoi a ieșit, mormăind :

«Am încercat, dar dacă nu se poate...»

Am discutat mult cu Ana - și nu doar în acea zi - despre "ciudățenia" lui Babiuc. Ea se simțea jignită mai ales de faptul că amicul acceptase să ne provoace - cu dolarii - astfel interpretăm ultima sa replică adresată, nu doar nouă, ci și microfoanelor comanditare ale vizitei prietenești a prietenului Babiuc.

L-am pierdut din vedere - și la propriu - pe Victoraș... Până când a

țâșnit pe lista FSN-iștilor - și nu pe poziția 55-a, ci a 5-a... Firesc este să ne întrebăm ce anume învățase el la "Comerțul (foaaarte) Exterior", de ajunsese ministru (al Justiției ?) al banditului Iliescu, cot la cot cu Puțoiul Mitoman, / purtând numele Român ?

Fiind și el român, Babiuc m-a căutat - însă numai după ce fusese alungat de la afaceri. Prietenii deveniți oameni-mari se prefac, fulgerător, nu doar în persoane extrem de ocupate («Nici nu-ți închipui, mamițule...»), dar și total amnezice. Așa se întâmplase cu Paleologu, ambasador la Paris câteva bune luni, dar care mi-a dat întâiul telefon în ziua de 29 iunie (1990), ca să mă felicite de ziua onomastică și să-mi propună să ne vedem, că acum e mai liber... ; așa se întâmplase cu Dan Petrescu, secretar de stat la Cultură : în multe lui călătorii la Paris nu găsisese măcar un minut pentru o singură bună-ziua telefonică - mi-a explicat mai târziu că era foarte ocupat, nu se simțea bine cu sănătatea, pierduse numărul meu de telefon...Așa și Babiuc. Mi-a telefonat abia la sfârșitul anului 1993. L-am întrebat dacă are ceva nou, important să-mi comunice; a răspuns că nu. Am zic că nici eu - dialogul s-a oprit aici, așa. S-a plâns Monicăi Lovinescu - D-sa mi-a reproșat că-i închisese Babiucului telefonul în nas - de ce? Și de ce-l repezisem? Nu-l repezisem, nu-i închisese telefonul în nas - dar nu înțelegeam: de ce pleda cauza lui Babiuc, fostul meu prieten, dovedit ordinar securist ? D-na Lovinescu mi-a explicat : Babiuc este un fin intelectual, nu trebuia să-l resping, fiindcă e de-ai noștri... Am lăsat-o moartă cu finii-intelectuali, cu ai-noștrii Monicăi Lovinescu, *Timpul* din Iași tocmai publicase scrisoarea adresată lui Antonesei în care mă plângeam de Liiceanu care-mi topise **Culoarea curcubeului**, de Sorescu - el distrusese plumburile **Gărzii inverse**...- nu-mi mai ardea de întrebări esențiale în legătură cu finătatea intelectuală a lui Babiuc.

Această calitate va fi făcut din Victoraș Babiuc ministru al Apărării... Și cumpărător de elicoptere cu banii zmulși de la gura copiilor, a bolnavilor, a bătrânilor, a muncitorilor, a funcționarilor - și a colegilor săi, juriștii.

Constatare : Babiuc nu este doar un individ agățat cândva de Securitate, acum pus să joace după cum cântă Organul - ci și un avid de bani, un rapace; unul, nu de-ai noștri - ci de-ai lor, structural tâlhari. Nici nu mă întreb cât a primit el "comision" pentru a impune cumpărarea unor Rolls-uri, când noi, vai de curu' nostru, nu avem suficiente "tractoare-hipo"...Până de curând credeam că momentul "contactului" cu Securitatea al Victorului cel Babiuc poate fi datat-localizat în episodul cu gagică pentru ale cărei farmece îmi cerea cheia apartamentului (urmarea : Babiuca ne turnase la Securitate, mie nu avea ce să-mi facă, pentru asta - însă pe el îl șantajase, obligându-l să...). Cei care-l cunosc dinainte spun că Victor era "băiatul Securității" încă de la Brașov - dacă nu cumva și mai devreme, din timpul facultății, să zicem : din toamna lui 1956, mai ales că era student la Drept, facultate care a dat mulți arestați, printre care și fete - e-he, ce nu face omul, ca să nu intre în pușcărie?

Aceasta este o variantă dulce : bietul, fusese șantajat cu închisoarea : «Intri ca dușman al poporului, ori rămâi liber - și lucrezi pentru noi...?»

Mai este una, rezumată abuziv astfel :

«Bună ziua, mă numesc cutare, sunt de meserie cutare - n-aveți nevoie de o calfă - fie și de un ucenic ?»

Omul care conduce Armata Română : Babiuc - a fost silit, s-a oferit, ce mai contează : pentru aceeași Securitate lucrează, de, iată, patru decenii.

3. B o t e z

Avusesem de gând să-i dedic și lui Mihai Botez un întreg capitol la rubrica "trădări".

Nu doar pentru că a murit - ci pentru că nu merită efortul, îl las în plata domnului. Să-l ierte ai-lui.

PROFETII ÎMPLINITE

(2)

Spuneam în introducere că aş fi fost fericit dacă "profețiile" mele nu

s-ar fi împlinit. Fiindcă una din două : ori sânt... pre-vizionist - ceea ce nu poate fi adevărat, nu am acest dar ; ori sânt gură-rea, care menește, cheamă, provoacă răul. Ceea ce n-aș vrea cu nici un chip. Repet : “performanța” mea este la îndemâna oricui... trage concluzii din premise.

Adevărat : ca fost pușcăriaș politic, mă folosesc și de o “addenda” la abecedar, cea care te ajută să judeci un om contemporan și în contextul socio-politico-polițienesc instaurat de Rușii ocupanți consolidat de slugile lor indigene ; să apreciezi o victimă și în funcție de călău - dar să judeci un fost-actual-viitor client al Securității și în raport cu un alt fost-actual-viitor client al Securității. În acest din urmă caz gândim astfel :

“X este...tulbure, până la a deveni de-evitat - nu numai pentru că beneficiază de avantaje de neimaginat la Y, la Z (și la alții), ci și pentru că el nu este privat de ceea ce sânt privați, de decenii, alții, în frunte cu Y și cu Z”.

Și Românii au fost mutilați de universul opresiv, terorist - comunist în care au trăit. De aceea percep drepturile elementare ca favoruri - dreptul de a călători în străinătate era văzut ca o imensă favoare.

În “addenda” pomenită există câteva criterii (premisele !) după care fostul deținut politic îl cântărea, îl judeca în primul rând pe un al fost deținut politic și trăgea concluzii. De pildă :

- Călătoriile peste hotare, mai cu seamă în “țările capitaliste” - criteriu valabil pentru toate categoriile socio-profesionale ;
- Publicarea în periodice și la edituri - îi privea pe gazetari, scriitori, cercetători ; aici intrau și artiștii : aveau din nou voie să se manifeste prin spectacole, expoziții, concerte ;
- Ocuparea de posturi, în interior, în învățământ și de funcționari în cultură, artă ;
- Ocuparea de posturi, în exterior - mai cu seamă la universități occidentale.

Acestea ar fi coordonatele “orizontale” ; existau și “verticale”, sau cronologice :

Vara anului 1965 (“Decretul lui Ceaușescu”) prin care foștii deținuți politici puteau :

- să reia studiile universitare întrerupte prin arestare ;
- să publice, să editeze ; să postuleze pentru catedre în învățământ ori funcții coordonatoare (învățământ, artă, literatură).

Totuși : pentru foștii deținuți politici continua să funcționeze interdicția totală de a lucra în diplomatie, învățământ superior în calitate de cooperanți, profesori-vizitatori - în străinătate ; interdicția... cvasi-totală de a călători în Occident. Excepții : trecuții de partea Securității.

Să vedem, potrivit acestei “grile”, câteva exemple din lumea scriitori-cească - va fi vorba numai de foști deținuți politici. Țin să spun încă o dată : nu sânt alcătuitor-de-liste, nu sânt sadic, iar “turnător” m-au desemnat ființe fără prihană ca Geta Dimisianu (!) - fiindcă “îl dădusem la Europa liberă” pe Vasile Nicolescu; Bianca Balotă, (pentru că scrisesem în **Jurnal** despre decepția pricinuită de căderea lui Nicolae Balotă). Nu-mi face deloc plăcere să-i arăt cu degetul pe niște prieteni și colegi de pușcărie (Ivasiuc), pe oameni cu care am împărțit celula (Balotă) ori Bărăganul - Marino - scriitori față de care aveam o mare stimă și le prețuiam (le prețuiesc, în continuare) scrisul - cazul lui Doinaș. La urma urmei, ei mi-au înșelat încrederea, prețuirea, prietenia. Mi-au trebuit ani, decenii până să mă hotărâsc să deschid gura. O fac cu strângere de inimă : mi-au fost apropiați, chiar dragi.

Însă nu mi se poate cere să tac faptele rele, prezente, ale unor oameni știuți buni, în virtutea trecutului lor fără pată : nu există capital de moralitate care, acumulat cândva, te scutește mai apoi de a dovedi în fiecare zi că ești drept, curat. Dacă indivizi ca Eugen Barbu, Păunescu, V.C. Tudor merită să fie blamați - pentru fapte-de-scris - de ce ne-am preface că nu băgăm de seamă aceleași grele păcate la alții care, în plus, ne-au trădat ?

Dacă se vor găsi cititori ce nu vor înțelege în ce consta, în anii 60, 70, 80 vina de fi funcționar la ambasada USA (ca Ivasiuc, după ce abia ieșise din închisoarea politică) ; dacă nu vor accepta că un deținut care, liberat în 1964,

la decret, în 1965 devine “paroh la Detroit - și călătorește în cele patru (sic) continente” este profund suspectabil (ca Anania - vezi Dicționarul Zăciu) ; dacă nu vor înțelege ce înseamnă ca un scriitor fost deținut politic, să publice “înainte de vara anului 1965” ori să fie invitat la “Sărbătoarea L’Humanité” din Franța - regretele mele, dar nu le pot fi de vreun folos. Dacă aveau 18-19 ani în decembrie 1989 - nici o scuză pentru ignoranța lor, fiindcă de atunci, de bine, de rău, cei care au vrut să afle ce e pe lume - dar mai ales ce s-a întâmplat în țara lor, România, cu părinții, bunicii, străbunicii ori doar cu vecinii - au putut să se informeze, fără a înfrunta riscurile dinainte. Pe aceștia îi poftesc să se oprească din lectura textelor mele și să treacă definitiv la scrierile politice ale lui Buzura, Pardău, Breban, D.R. Popescu, Al. Dobrescu, Al. Ștefănescu, Al. George și alți alii : acelea nu au nevoie de o minimă inițiere în tainele și în taințele istoriei patriei iubite...

Alexandru Ivasiuc :

- înainte de “pragul Decretului Ceaușescu”, din iunie 1965 (în 1964, zice Dicționarul Zăciu) i-a apărut în *Gazeta literară* o povestire, **Timbrul**, și un eseu - au urmat alte texte beletristice, publicistice ;

- a călătorit peste tot, mult în Occident, mai cu seamă cu misi (îndeplinite în tandem cu Breban - la Stockholm, la München) ; a fost unicul fost deținut politic cu bursă Fullbright ;

- a avut ‘funcții interne’ : director adjunct al editurii Cartea românească, director de studio cinematografic, secretar al Uniunii Scriitorilor ;

- în fine : a fost funcționar la Ambasada USA din București.

Acestea au fost : (câteva din) premise.

Nu voi pune, în chip de concluzie numele și ne-călătoriile, ne-bursele în Occident, ne-“responsabilitățile”, ne-funcțiile altor foști deținuți politici și ei scriitori și nu mai lipsiți de valoare decât Ivasiuc: Olga Caba, I. D. Sîrbu, Vl. Streinu, Negoîtescu, Ovidiu Cotruș, Pandrea, Mihadaș, Caraion, Dimov, Ursachi, Paleologu, Dinu Pillat, Steinhardt... ;

Șt. Aug. Doinaș :

- a publicat și el înainte de “pragul Ceaușescu” (în 1964, **Cartea marelor**) : în acel an au fost editate fie volume de versuri ale tinerilor curați încă (prin biografie), debutanții Abăluță, Ion Alexandru, Blandiana, Sorescu, fie postume (Voiculescu și Vineanu - mort în august același an), fie ale tovarășilor-poeti Andrițoiu, Beniuc, Boureanu, Crînguleanu, Sina Dănciulescu, Mihai Dragomir, Anghel Dumbrăveanu, Vasile Nicolescu, Țațomir...

- a călătorit oriunde, oricât - cu soția, chiar în perioada în care oricine altul trebuia să și-o lase ostatecă ;

- a intrat în redacția revistei *Secolul 20*, periodic de mare calitate și cu un rol considerabil în readucerea Românilor în Europa și în lume, publicație cu statut aparte - dacă nu chiar de U.M., atunci sigur, de “unitate de producție pentru export” - ca de altfel și *Revue roumaine d’études littéraires* - la care voi reveni.

Cu al cui alt fost deținut politic să-i compar “statutul”? Cu al colegilor săi de Cerc literar sibian - și ei deținuți : Negoîtescu, Sîrbu ? Cu ne-deținuți ca Regman, Radu Enescu ? Sau cu colegii de lot(uri) Ion Omescu, Marcel Petrișor ? Însă ar fi decente apropierea ?

Adrian Marino :

- a publicat după vara lui ‘65 (în 1966, **Viața lui Macedonski**) ;

- a publicat, în 1974 - stupefact ! - volumul adunînd impresii de călătorie: **Olé, España**... Fostul dușman al poporului (național-țărănist!) călătorea ca vodă prin lobodă, nu doar în Occidentul putred - ci și în Spania franchistă ! ;

- a participat la campania - politică - din 1969 (?) împotriva onirismului, organizată de *Contemporanul* lui Ivașcu ;

- a fost redactor al revistei *Revue roumaine d’études littéraires*, al cărei șef era Dumitru Popescu-Dumnezeu, sub-șef : Zoe Bușulenga, avînd colegi gloabe ale culturalismului realist socialist dat cu var, pentru a lua ochii occidentalilor : Mihnea Gheorghiu, Balaci, Cîndea ;

- a fost unul dintre puținii scriitori - dacă nu unicul (din România) care dădea roată/roți sediului Europei libere din München, fără a se ascunde ;

locuia la Mircea Carp, îl vizita pe directorul Vlad Georgescu acasă, cu Gelu Ionescu se plimba colocvial prin Englischer Garten ;

- unicul scriitor român, fost deținut politic anticomunist invitat și participant - de câte ori ? - la “Sărbătoarea L’Humanité” (organul Partidului Comunist Francez, *Scînteia* de pe Sena) ce se ține, anual, lângă Paris.

Nicolae Balotă :

- a debutat editorial abia în 1969 (**Euphorion**), dar de-atunci nu s-a mai oprit, a scos și câte trei volume într-un an (1974) ;

- nu știu ce - și când - i s-a-ntâmplat ce i s-o fi-ntâmplat colegului meu de Jilava și de Lătești, de s-a prefăcut într-un lăudător da!da!-ist al Ceaușescului (vezi și textul meu : **Gaura din bibliografie**, publicat în *Cotidianul*, cita-tele provenind din **Antologia rușinii** de Virgil Ierunca, *Ethos* numerele 1/73, 2/75, 3/82);

- deasemeni nu știu cum, prin ce minune verticalul fost deținut politic și fervent catolic Balotă a ajuns să predea (oficial, ca emisar al RSR) limba și literatura română la München, la Tours, la Paris - înainte de a cere azil politic în Franța.

Toate acestea - despre toți aceștia - înainte de 22 decembrie 1989.

(3)

“Profețiile” mele...

În legătură cu unii oameni pe care i-am cunoscut și în raport cu care mi-am exprimat mirarea ; teama de ce voi afla și din alte surse decât propriami intuiție ; îndoiala ; bănuiala - și în fine : rezemată pe probe scrise (la gazetă, firește, în broșuri de propagandă ale Securității), certitudinea colaborării cu Odiosul Organ a lui Plămădeală, Anania, Quintus, Aurel Covaci...

Nu-mi face nici o plăcere să-mi aduc aminte cu câtă neîncredere, ba chiar ostilitate față de mine, cel care purtam “astfel de acuzații împotriva unui coleg”, au reacționat Breban, Ion Vianu, Lucian Raicu imediat după liberarea din 1977, când le-am relatat șocul găsirii în dosarul de anchetă a raportului semnat de Ivăsiuc - altul decât cel reprodus în Cartea Albă. În același analiză, din unghiul Securității, **Gherla**, apărută la Gallimard și difuzată la Europa liberă în 1976, în lectura mea...; nici o plăcere să-mi amintesc cu câtă vrăjmășie au primit Americanii de la Departamentul de Stat de la Washington aceeași informație, de astă dată scrisă (în cartea de mărturie **Culoarea curcubeului**), prezentată spre difuzare Europei libere. În fruntea intervenționiștilor interzicători ai capitolului Ivăsiuc-colaborator-al-Securității : fostul ambasador la București James Barnes jr., prețuitor și al lui Breban, Pintilie, Manolescu, Vianu, Bernea... Îl bănuiam încă din 1971 - s-a dovedit abia după decembrie 1989, că a jucat cum îi cânta Fanfara Securității : era “ținut în lesă” în urma unor imprudențe eroticicești ale soției sale (ah, Americanii de ambe sexe, de ieri, de azi - de poimâne, ai zice că numai la asta se gândesc...).

Și iarăși : nu-mi face plăcere să-mi amintesc de scrisorile lui Breban (în *Contemporanul* său), după apariția romanului **Bonifacia**, că... aș fi făcut o întreagă carte numai ca să denigrez un mort ! Înclinare (spre acuzare) se vede, genetică la breasla scriitoricească, fiindcă și Gabriel Dimisianu mi-a reproșat “profanarea morților” (în textul meu era vorba, în treacăt de Coposu, mai apăsător de Diaconescu-Țepelea-Galbeni - să fie Dimisianu profet? menitor?) ; și Gabriela Adameșteanu m-a acuzat că... îi părăsc pe morți (!) : Mazilescu, Robescu, Titel - pentru că în 1977 nu semnaseră **Apelul** cerînd respectarea drepturilor omului...

Nu-mi fac plăcere amintirile, deși nu după mult timp, au căpătat confirmare toate “denigrările”, toate “pările”, toate “delațiunile” mele.

Nu mă bucură nici “previziunile” unor evenimente, stări de lucruri.

Pe când scriam la “cartea despre Pitești”, am înțeles că “reeducarea”, ca tentativă a Puterii teroriste de a crea “omul nou de tip sovietic” nu se încheia-se în 1952, odată cu sistarea acțiunilor violente și cu “pedepsirea” țurcanilor. Am mai înțeles : dacă Puterea renunțase la tortură, scopul îi rămăsese nes-

chimbato - dovadă : “reeducarea dulce” (dar cât de distrugătoare!) dintre 1960 până la liberarea prin amnistie, în 1964 - la Jilava, la Botoșani, mai ales la Aiud. Din aceasta, practic, nu a ieșit nici un deținut teafăr, nemaculat.

Am scris **Patimile după Pitești** între 1978-1979 (traducerea în franceză a apărut în 1981). Am intuit, scriind această carte, că reeducarea la scară națională în afara zidurilor închisorilor a continuat și continua, în România. Primul semn neliniștitor mi se arătase a fi obediența totală, acceptarea mioritică a sortii din partea “cremei nației”, cum îi spune Breban “obștii scriitoricești”, în vara anului 1977, când Ceaușescu a anunțat : cenzurarea textelor va fi făcută de-acum încolo de către redactorii periodicelor și ai editurilor - ei înșiși buni scriitori.

În anul-simbol 1984 am avut proba apariției a noi specii de români - printre cunoscuți, chiar prieteni care mai fuseseră în Franța. Bineînțeles, la primele contacte mă întrebam dacă nu eu sânt cel “mutat” în altă lume, în alt sistem de gândire. Dacă ar fi fost așa, nici o pagubă : un singur individ (eu) pierdut, nici o tragedie ! Însă din nedumerire în dezorientare, am ajuns în 1989; apoi în 1990, 91, 92... Apoi, după noiembrie 1996...

Fiindcă, acceptând fatalitatea : de la creaturi ca Verdet, Popescu-Dumnezeu, Pleșiță, Iliescu, Păunescu, V.C. Tudor, Sergiu Nicolaescu, D.R. Popescu, Titus Popovici - nu te puteai aștepta la altceva : ei își schimbaseră doar jocul - nu și cămașa, în nici un caz obielele... Dar unde să-l pun pe Eugen Simion ?; pe Sorescu ?, pe Vulpescu ? - dar pe Al. Piru, oricât ar fi fost de păcătos și înainte ? Bine-bine, Pleșu totdeauna strălucise prin lunecoșenie, fiind un structural dilematic - dar chiar așa : în 90-91 obedient ministru al lui Iliescu, din 96 partizan pe față al lui Petre Roman și făcând politica neocomuniștilor-securiștilor de la PD?

De un Buzura nu mă mir și nu-mi pare rău : individul e făcut din plecaciune, din ținut scaun pre dindărăt și din purtat cuvântul Securității - dar Manolescu ? Rămânerea lui în... opoziție nu l-a împiedecat deloc să-l legitimeze pe Iliescu imediat după mineriada primă, prin interviul cu pricina; faptul că a improvisat un partid nu l-a împiedecat deloc să distrugă același... PAC ! (silențiosul onomatopeic) ; faptul că se laudă cu anticomunismul (n-a fost membru al PCR !) nu l-a împiedecat deloc-deloc de a fi perfect duplicitar înainte de 89, nici de a face, acum... uniune cu turnători cu condiță : Quintus, cu securiști “cinstiți” : Cataramă...

Pe ce lume ne aflăm ? Acum, că s-a dat voie la libertate, sântem liberi să facem toate porcăriile de la care ne abținusem - ori ne fuseseră interzise - înainte de decembrie 89 ? De acord, nu ne revoltă peste poate năravurile tâlharilor de drumul mare care au continuat jefuirea României sub Iliescu - dar să ni se dea voie să fim îngreșoși până la vomă de comportamentul “martirilor de pușcărie” Diaconescu, Tepelea, Galbeni, Sorin Botez - și atâția alții, ajunși “la afaceri” odată cu creația lui Coposu : Constantinescu.

Să nu se uite : despre acești “democrați” am scris cu ani în urmă. Fără a lua ton profetic, fără a formulă avertismente, ci doar trăgând concluzii din premise (care erau fapte confirmate, nu “temeri”). De pildă împotriva lui Constantinescu am protestat în 1995, la 13-15 iunie (nu era o simplă coincidență!). Fiindcă le interzisese studenților accesul în clădirea și la balconul intrat în istorie al Universității. De ce l-am agresat pe inocentul cotizaționist mineralogic : fiindcă mă năpădisese furia, din senin ?; fiindcă așa mi se năzărise? Dar nu era pentru întâia oară, nici întâiul semn-rău venit dinspre Delfinul lui Coposu, dublu clocit de Blandiana și Cornea : de mână cu suava, cu distinsa, cu neasemuita Zoe Petre, “Emil” se dăduse de ceasul morții pentru a-i crea o catedră (de sociologie, mă rog frumos!) - cui ? Lui Măgureanu ! “Virgil” al lui Coposu, Tatăl nației, Seniorul partidului Țărănist (încă Național...). Deși Protestul a apărut în periodice de restrânsă circulație, nu puțini au fost revoltații (printre ei Dimisianu, cunoscutul combatant țăranist din neagra ilegalitate, de pe când era secretarul PCR al *României literare*) de blasfemia proferată de mine, drept care m-au acuzat de nepatriotism - ba chiar de antiromânism.

La 1 septembrie 1996, în **Renunțarea la candidatură**, îl zugrăveam astfel pe Constantinescu: “creația ex nihilo a Blandianei și a Măgureanului” și “trista strategie de senectute a seniorului Coposu” (textul a putut fi citit în revista 22 din 18-24 sept. 96, în vicioasa punere în pagină operată de nesfârșita gazetarnică pe numele ei Gabriela Adameșteanu).

Să fi fost “pornirea” împotriva Constantinescului mânăată doar de gelozia concurențială ? Nici vorbă : pe de-o parte, nu credeam în victoria lui (aici mă înșelam - nu poți fi ghicitor 24 ore din 24), pe de alta, cu câteva rezerve, recomandam alegătorilor candidatura lui Manolescu. Răzbătea însă din acel text (acum înțeleg că era mult mai bun decât îl credeam atunci...) constatarea că România nu avea un candidat măcar acceptabil în fața unui Iliescu.

S-a dovedit exactă “profeția” ? Cu vârf și îndesat, însă aceea, ca și celelalte ale mele nu a fost profeție, ci rezultat normal al unei normale operații logice. Potrivit ei, Manolescu era cel mai puțin foarte prost candidat - “din contra”, Constantinescu : de-a dreptul catastrofal.

Ce ar fi de mirare, ieșit din comun în acest raționament dintre cele mai simple ? Am judecat astfel :

“Omul fără un trecut de măcar «disident» (în accepția românească) înainte de decembrie 1989 nu poate fi un bun (contra)candidat al lui Iliescu”. Iar prin faptul că Inventatorul său, Coposu i-l lăsase cu limbă de moarte lui “Virgil” (Măgureanu), “Emil” avea toate “calitățile” de a deveni mai rău, mai periculos, mai primejdios, mai vătămător decât Iliescu. Deși părea imposibil, iată, a devenit nu doar posibil, ci deznădăjduitor de adevărat.

Și n-am avut dreptate ? Nu mă mândresc cu dreptatea avută, ba regret din inimă că nu m-am înșelat !

Când s-a profilat perspectiva încheierii Tratatului cu Ucraina (drept spagă dată americanilor, ca să ne primească în NATO !), am avertizat :

- tratatul va fi o crimă împotriva integrității naționale a României și va pecetlui definitivă abandonare a milioane de români cedați (provizoriu) rușilor la 28 iunie 1940 ;

- va trece-peste-contradicția Tratatul Hitler-Stalin din 23 august 1939 ;

- România nu va intra în NATO, nici în Europa ;

- conducta de petrol caspic nu va trece prin România.

S-a adevărit punct cu punct scenariul-catastrofă ?

Spre cine să întorc privirea, dintre cei ajunși la afaceri și care, vorba unui rabin “au rezistat la rău, dar nu rezistă la bine” ?

Oameni de nimica, incapabili de a închide în urma lor o ușă, de a se șterge la gură, de a răspunde la salut - de a asculta ce li se spune ; neînstare de a face ceva pentru țara și a lor (ba judecându-i după pofte, numai a lor) - dar, perfect capabili să mintă, să înșele, să trădeze, să se opună deschiderii dosarelor de securitate, restituirii proprietăților, întoarcerii regelui în țară - și iară și iară : să fure, să distrugă ce a mai rămas nefurat, nestricat de pe urma lui Iliescu și a lui Roman.

La cine : la Constantinescu - și la tot neamul lui ? ; la Zoe Petre și la tot neamul ei ? ; la eminentul incapabil Ciorbea, cel care și-a dat seama că făcuse numai tâmpenii și porcării abia după ce s-a trezit din somnul mioritic, zgâlțâit de trimiterea la plimbare ? ; la actualul ministru de interne - altfel țărănist ? ; la ministrul justiției - se zice : liberal ? Sau din nou la aceste hoituri vii, păgubitoare, la moaștele Celor Trei Moșnegi ai Apocalipsului care conduc partidul țărănist-securist, adăpostind sub sumanele lor stolurile de lăcuste ale nepoților, cumnatelor, verilor, cuscrilor, vecinilor până la a șaispea spiță ? Te întrebi de unde Dumnezeu mai fură și ăștia, după ce țara a fost secătuită de război, jefuită de ruși, ruinată de comuniști - de jo-aceașiști, întâi, apoi de cei illiști-romaniști ?

“Optimiști” spun : «Să așteptăm să moară boșorogii de ambe sexe, de ambe culori politice (dualitatea : dreapta-stânga) - apoi, cu oameni noi vom construi o Românie nouă...»

Ei, da. Ajungem iar la vorba comuniștilor, ei ne cereau “să ne sacrificăm pe altarul viitorului de aur...”

Din sacrificiu în sacrificiu, va pieri și România și Românii.
 Și ? Și, vorba poetului : Va fi liniște - va fi seară.

Dar mai sunt în România, mai sunt, slavă domnului, oameni dreți, oameni nemurdăriți - chiar din generația celor avînd acum peste 65 ani - dacă mă gândesc doar la colegii mei de pușcărie și domiciliu obligatoriu : Dinu Vasiliu, Ștefan Davidescu, Bebe Nicolau, Toni Dușescu, Romulus Pop-Bimbo, Mircea Stancu, Tudoroiu și încă și încă, atîția alții... Din cei de-o vîrstă cu mine, doar studenții "ungariști", cei din '56 : Horia Florian Popescu, Horică Popescu, Radu Surdulescu, Dan Rusecki, Costică Iliescu, Gheorghe Păcuraru, Aurel Păuna, Caius Muțiu, Baghiu, Vulpe, Costel Dumitru, Sandu Mălinescu, Florin Caba, Mihai Serdaru, Dan Stoica, Ion Varlam - și încă și încă... Dar dintre cei sub 50 ani ?- aici aș putea da numele a cel puțin 200 și numai dintre prietenii mei epistolari, eu, fatal, neputînd fi prieten cu țarantreagă ! ; sub 40, sub 30 de ani încă vreo 500 - ca să nu mai vorbim de minunații și minunatele de 20 ani, pe care eu n-am cum să-i/să le cunosc... Dar e plină țara de oameni cinstiți, perfect capabili s-o scoată din groapa în care au îmbrîncit-o acești răufăcători aflați în fruntea bucatelor ! Până acum au rămas tăcuți și retrași, scârbiți de năvala, de încăierarea pentru ciolan, orifiați de răcnetele, de răgetele nerușinaților, de obrăznicia activiștilor, de nesimțirea securiștilor, a milițienilor - și a turnătorilor care terorizează, în continuare, celula ceastălaltă.

Dar...Pe cine așteaptă să coboare din cer să-i salveze, să salveze România? Să pună ei mîna, să fondeze un nou partid politic ! Dacă e adevărat că Partidul Comunist avea sub o mie de membri în momentul acaparării puterii, de ce un partid cu... același număr de aderenți nu ar răsturna munții - avînd și credință ? Un partid care să nu poată fi tras în jos, să nu se lase ținut pe loc de "tradiții" defuncte, valabile-viabile acum 40-50-60-70 ani, însă "reînviată" se vădesc a fi factor de dezbinare și de nemișcare ? Un partid politic nou, întru nimic dator formațiilor vechi : legionari, țărăniști, liberali - cu atât mai puțin comuniștilor ?

Un partid nou - pentru mileniul al 3-lea ? Să fie clădit acel partid pe principiul fostei Alianței Civice (dar cu altă denumire!), să se întoarcă la locul și la rostul lor, natural cei care, descurajați, îngreșoșați, s-au dus la Vadim, la Quintus, la Diaconescu; să-i lase acolo unde s-au aciuat carieriști ca Pleșu, Doinaș, Pruteanu, Ulici, Ștefănescu, N.C. Munteanu și alți dilemioți iorgulofili - și să ridice o casă nouă, pe un teren nou.

A, că un asemenea partid nu va intra direct în guvern - deci aderenții nu vor căpăta pe loc reglementarul os-de-ros ?

Adevărat. Să fie însă asigurați : îl vor primi peste patru-cinci ani.

Să fie așa de mult, la niște născuți ortodocși, în plus eterni ?

*

Paris, 22 octombrie 1998

O ANIVERSARE...

Numărul 41 (14-20 octombrie 1998) al *României literare* a fost închinat aniversării a trei decenii de la prima (re)apariție a săptămânalului - la 10 octombrie 1968.

Ca unul ce am făcut parte din prima echipă îmi iau îngăduința de a spune câteva cuvinte despre revista și a mea, despre relațiile cu șefii după lovitura de stat din primăvara anului 1970 împotriva lui Geo Dumitrescu (aflat în călătorie în Elveția), când tovarășul Ilie Rădulescu ni l-a adus și impus pe N. Breban - și despre raporturile cu aceiași din decembrie 89 până azi :

În *România literară* am publicat pentru ultima oară în martie 1970 - interdicția mea a fost consimțită, consfințită de noul redactor șef N. Breban. De atunci n-am mai tipărit proză, nici articole, nici măcar texte nesemnate (note de lectură). De atunci nu am mai fost pomenit, măcar într-o enumerare,

de atunci numele meu a dispărut din literatura română. Situație legalizată, oficializată prin excluderea din Uniunea Scriitorilor, în timpul detenției, la 13 aprilie 1977 de către Consiliul Uniunii din care au făcut parte buni (și îndrăgiți, de cititori) scriitori de limbă română, prieteni colegi de revistă - din decembrie 89, autodesemnați : directori-de-conștiință.

Statutul de nonexistență scriitoricească a durat, așadar, din luna martie 1970 până în 20 noiembrie 1977, la plecarea în exil : șapte ani și opt luni, timp în care eu, interzisul, mă aflu pe solul României ; apoi, ca "fugit", vorba lui Breban, alți doisprezece ani și alte câteva luni - până în primăvara-vara anului 1990. Ceea ce însumează două decenii de totală interdicție ; ceea ce reprezintă două treimi din viața *României literare*.

Ce s-a întâmplat după căderea comunismului și ridicarea interdicției totale ? În cursul anului 1990 (director : N. Manolescu, adjunct : G. Dimisianu) au apărut câteva articole în care se vorbea și despre faptele de scris ale mele ; la recomandarea lui N. Manolescu, mi s-au publicat în foileton fragmente din romanul **Patimile după Pitești** ; din toamna aceluiași an, mai ales de la **Scrisoare deschisă lui Paul Goma**, semnată de Voican (la care voi reveni), *România literară* a încetat cu desăvârșire de a mai publica texte semnate de mine și a continuat să nu-mi solicite colaborarea ; în 1991 au apărut cronici (la cărți editate în românește, în România) de Fevronia Novac, de Eugen Simion, de Laszlo Alexandru. Tot în 1991 au început atacurile :

- În 15 aug., la "Revista presei", *Cronicarul* (G. Dimisianu ?) a scris :

"O polemică găzduiește *Contemporanul* (30 și 31) : o scrisoare de la Paris a dlui Paul Goma și replica de la București a dlui N. Breban. (...) dl. Goma aduce dlui Breban grave acuzații și totodată culpabilizează întreaga obște literară din țară de a nu fi luat atitudine contra directorului *Contemporanului* care, într-un serial, ar fi scris inadmisibile neadevăruri despre diaspora românească din Franța. Nu putem verifica nimic din aceste lucruri. (...) Goma nu produce argumente convingătoare, ci învinuiri urâte". Or :

1) afirmînd că propoziția ar fi fost "scrisoarea lui P.G de la Paris", riposta ("replica") - "de la București a dlui Breban", *Cronicarul* i-a mistificat pe cititori prin inversarea termenilor : atacurile lui N. Breban împotriva exilului începuseră în aprilie 1990, iar scrisoarea lui P.G., în replică (sau riposta), a apărut abia în 26 iulie 1991, după 15 luni de atacuri săptămânale ;

2) *Cronicarul* i-a mistificat pe cititori, afirmînd : (N.B.) "ar fi scris" - când adevărul era : N.B. chiar scrisese ! - ar fi fost suficient, pentru *Cronicar*, să citească, pentru a cita ;

3) *Cronicarul* i-a mistificat pe cititori, afirmînd : "P.G. nu produce argumente convingătoare, ci învinuiri urâte" - adevărul fiind : argumentele lui P.G. erau citatele din înseși editorialele lui N.B., publicate în *Contemporanul*.

- În 1992 este atacat romanul **Ostinato** sub semnătura : Romanița Constantinescu ;

- În 1993 aceeași semnează, tot despre **Ostinato**, un text intitulat grăitor despre un roman interzis de cenzură în România, dar editat în Franța, în Germania, în Olanda, tradus și în Italia : "**Cenzura scrie cărți**"...;

Tot în 1993 (16 iunie), în editorialul "Valul memorialistic" G. Dimisianu debutează seria atacurilor - totdeauna piezișe, totdeauna apelînd la rezumate abuzive, fantezive și nu la citate (de parcă n-ar fi un bătrîn critic literar, ci un adolescent urechist).

- În 1995 (nr. 46) Alex. Ștefănescu recenzează romanul meu : **În cerc** sub titlul : "**Arta exasperării cititorului**".

Singurele contribuțiuni trimise de mine, fără a fi fost solicitat : dreptul-la-replică în legătură cu campania împotriva **Jurnal**-ului (12 texte în 6 numere), o scrisoare deschisă adresată lui Grigurcu și un text "autonom", cerînd deschiderea Arhivelor Uniunii Scriitorilor - reprodus sub indicația ce multe indică ea : "Primim". Cu sugestia de a reproduce textul de față sub : **Primiți**, trec la chestiune :

Obiecții de formă la numărul festiv nu am a face, exceptînd fotografia de la pagina 10 - jos, dreapta - repetată în pagina 11 - adevărat : legendele

diferă... Cât despre fond...

Pagina 13 a numărului aniversar este ocupată de un DOCUMENT - sub această indicație, titlul dat de redacție : "Securitatea despre *România literară*". Deși ni se explică : "Din Cartea albă a Securității", am rămas într-un picior : ne așteptam la altceva, la un document - și nu la un "document", cu care organul Uniunii Scriitorilor continuă să-i mistifice pe cititori în toată inocența, făcătorii *României literare* fiind bravi ingenui care-i învață pe alții ceea ce ei n-au știut niciodată și nici nu vor să afle - iată cum probez afirmația:

În nr. 2 din 11 ian. 1990, la întrebarea : "Cum ar trebui să arate *România literară* acum ?" Nicolae Manolescu răspundea astfel - citez:

- "normalitate înseamnă revenirea la obiectivele literare (și în general culturale) ale revistei - oglindă a aparițiilor editoriale, a publicațiilor, a vieții literare..." - și :

- "Noi ne ocupăm cu literatura, cu arta și cultura (...). Formele de protest ale artei diferă de simplele strigăte de protest" și :

- "Noi trebuie să ne ocupăm de cărți și de idei, nu de realitatea imediată, oricât ar fi ea de vie în aceste săptămâni"... etc., etc...

La acea dată el era unul din cei șapte componenți ai comitetului provizoriu. După 29 martie (1990), devenind director, a încălcat alegru, fără pă sare, fără remușcare, nu doar programul editorial anunțat, dar și propriile-i convingeri afirmate anterior.

Pe N. Manolescu evenimentele din decembrie 89 l-au surprins, l-au dezorientat : nu pricepea ce se întâmplase și nu întrevădea ce urma să vină - dovadă răspunsurile de mai sus. Trăind numai din literatură și prin (și pentru) literatură, optase definitiv pentru eliminarea, uitarea, alungarea de la sine a tot ce i-ar fi putut îngreui dosarul (de la origine : "pătat" : ambii părinți arestați, el însuși exmatriculat din facultate după 1956). Însă dacă a făcut figură aparte prin ne-membria PCR și pedepsirea, timp de decenii, într-un post universitar subaltern, N. Manolescu nu rămâne mai puțin, în - totuși - Istoria literaturii române contemporane drept coautor al proletcultistului volum **Literatura română de azi. 1944-1964**. Cel apărut în 1965. Și atunci era un "ne-orientat", un inert, un insensibil, un nepăsător la semnalele venite de dincolo de zidul împrejmuind - și protejînd - în concepția lui, literatura. Într-un moment în care veterani ai realism-socialismului ca Paul Georgescu, Crohmălniceanu, Vitner nu mai invocau, citînd servil pe Marx, pe Engels, pe Lenin, junele Manolescu, fiul unor deținuți politici, reacționarul, persecutatul, silitul să-și schimbe numele: da ; D.R. Popescu, Bănulescu, Băieșu publicau, în același an de anunțată și reală deschidere volume citibile și azi ca **Somnul pământului, Iarna bărbaților, Sufereau împreună**, în timp ce prietenul și consilierul lui Manolescu: C. Țoiu scotea detestabila **Moartea în pădure** ("o carte cu partizani").

Toate aceste "amănunte", pentru a spune : din păcate, N. Manolescu nu era doar un șocat, dez-orientat, de-fazat, victimă a unor evenimente violente (ca cele din decembrie 89), ci a fost și a rămas structural străin de tot ce iese din sfera literaturii curate cu voie de la primărie.

Dar să admitem că interviul luat lui Iliescu imediat după mineriada sângeroasă (13-15 iunie 1990) a fost doar o gafă - și nu o gravă eroare (pentru care, oriunde, un director de publicație ar fi fost descalificat pe viață); gafă explicabilă prin candoare și nu, Doamne-fereste, prin cine știe ce calcule în vederea supraviețuirii ori a aranjamentelor "nemaculante" (cum consideră el relațiile dinainte de 89 cu Gogu Rădulescu, de pildă) ;

Să mai admitem că și publicarea, în numerele 50, 51, 52 din 13 și 20 decembrie 1990, pe cinci pagini, a **Scrisorii deschise către Paul Goma** a lui Voican intră tot în categoria gafelor peste care, la rigoare, s-ar putea trece.

Fie. Însă nu înainte de a reaminti contribuția redacțională la prezentarea Scrisorii... - este vorba de chapeau (nesemnlat fiind, aparține directorului) :

"Publicăm în două numere consecutive **dosarul de securitate** (subliniat în text, n.m. P.G.) al d-lui Gelu Voican Voiculescu. Nu, desigur, în întregime, căci spațiul nu ne-ar permite, dar în mare parte. Este vorba de un adevărat **document** (subl. mea, P.G.), primul de acest fel, după știința noastră, care vede lumina tiparului. Cititorii vor putea afla, cu această ocazie, cum

funcționau unele din mașinăriile **represivei instituții ceaușiste** (s. m., P.G.).”

Să concedem : N. Manolescu, oficiind de la catedra celei mai prestigioase publicații - firește, *România literară* - a avut nevoie de un substanțial răgaz pentru a-și veni în fire, după șocul pricinuit de evenimentele din Decembrie 89. Să facem un efort și să spunem :

«Bietul de el, a trăit într-un gheto nomenclaturist, habar n-avea cum trăia “poporul”; nu știa ce-cum-când-cât arătau persecuțiile comuniste și asupra copiilor arestaților; n-a aflat că în 1956 fuseseră arestați, de lângă el, colegi de-ai săi, și ei studenți la Universitatea Bucu-rești ; n-a cunoscut cazuri de protejare a copiilor prin schimbarea numelui (cazul lui Băieșu până pe la 18 ani : Mihalache...); e de crezut că nu și-a dat seama cine este, cu adevărat, Iliescu (și mai ales ce făcuse tovarășul Ion Bălcescu-PCR, între 21 decembrie 1989 și 15 iunie 1990 - pentru a nu-i lua interviu) ; hai să-l credem : nu și-a dat seama că Securitatea eternă este o ticăloasă : l-a ametit, l-a mintit, iar el, la rândul-i, i-a îmbrobodit pe cititorii *României literare*, atunci când suprașeful “represivei instituții”, împușcătorul Ceaușeștilor, numitul Voican-Sturdza și-a prezentat spre publicare “dosarul de securitate”- și, încă: n-a observat că ambii părinți îi fuseseră arestați de Securitatea lui Dej, iar el vorbește de doar cea de după 1965, “ceaușista”...»

Să zicem. Dar, pentru Dumnezeu : de la “revoluție” au trecut - câți ani: trei ?, cinci ?, șapte ? Opt ani, lungi până la editorialul “«Jurnalul» poetului” (*România literară* nr. 47/97) în care imperturbabilul N. Manolescu, predică cititorilor avizi de adevăr următoarele :

“De ce împrășca acum Ion Caraion cu noroi pe toți cei cu care fusese în bune raporturi? Explicația dată (de autoarea volumului **Această dragoste care ne leagă** - n.m. P.G.) e simplă, plauzibilă și înspăimântătoare : **ca să i se permită să emigreze** (subl. mea, P.G.)”.

“Simplă, plauzibilă”- pentru cine ? Pentru cei care cred, se încred în spaimele lor - nu în adevărul cântărit, verificat, probat. Pe ce s-a rezemat “concluzia” lui N. Manolescu, o repet: “Explicația dată e simplă, plauzibilă”? Pe afirmațiile fără acoperire, pe alegațiile ne-probate ale semnătoarei volumului **Această dragoste...** (prezentat, tot de N.M. la TV- ultraelogios, nediferențiat), persoană care, în urma scrisorii mele către Grigurcu, în sfârșit comunică sursa de informare (în *Cotidianul* din 29 sept. 98) - iat-o :

“Într-un serial publicat în revista «Expres-Magazin» (nr. 6, 7, 8, 9, 10) Mihai Pelin face, pe baza dosarelor întocmite de fosta securitate, afirmația că Ion Caraion a colaborat cu această instituție” (vezi și *R.I.* din 7-13 oct. 1998).

Deci Manolescu (iar după el, Grigurcu, Liiceanu, Matei Călinescu) se ia după afirmații rezemate documentar pe o... afirmație a lui Pelin! Bravos, națiune, halal să-ți fie! Vivat intelighenția română, adăpată la Izvorul Pelinului de Secu! Bibliografie = SRI !

M-am exprimat despre volum cu alte prilejuri - revin la oia aniversară:

Așadar, au trecut de la șocul din decembrie 89 opt ani - în care N. Manolescu nu a aflat nimic nou, nu a învățat nimic altceva, altfel. Să fie el chiar atât de abstras celor terestre ?, să fie disponibil doar pentru literatură ?, atât de orbește încrezător în carte - chiar atunci când aceea se numește : **Cartea albă a Securității** ? Judecându-l după eleganța contorsiunilor, a zba-terilor din băltoaca guțismului actualizat de quintismul de cea mai cataramică extracțiune - ba.

Atunci ? Un alt accident - ca interviul cu Iliescu ?, ca dosarul de secu al secului Voican ? Da de unde : acum câteva săptămâni - și tot într-un editorial - N. Manolescu se ocupa cu o seriozitate demnă de o cauză, în sfârșit, bună, de o altă carte-albă a lui M. Pelin - cea în care Izvorul cu epoleți albaștri dezvăluia... colaborarea lui Rebreanu cu nemții...

Iar acum, plăcinta : “documentul” din Cartea albă a Securității reproduș în numărul aniversar. Ca să vezi cu ce se fălesc românliteratoriții : cu o diplomă de onoare acordată de Măgureanu! Ai zice că toți redactorii sunt frați ai lui Emil Constantinescu...

N. Manolescu nu este singurul “director de conștiință” incapabil să deosebească negrul-cel-mai-negru de albul-cel-mai-alb. La fel de ciung raționa-

seră și acționaseră cei din GDS, în toamna anului 1990, când, la stră-luminoasă inițiativă a celui mai tânăr filosof român : Liiceanu, “cremuitornicul nației” îl poftise pe inevitabilul, pe incontestabilul Măgureanu la o curat-amicală conversațiune. Atunci participaseră nu doar persoane tulburi ca Pavel Cîmpeanu ; speriați de avioane ca Thomas Kleininger ; prezenți la toate cumetriile (Stelian Tănase), ci și victime ale Securității : Al. Paleologu, G. Andreescu, Doina Cornea. Și ? Și !

Atunci am înțeles - definitiv - că dragii mei compatrioți (în fruntea lor : directorii !) nu înțeleseseră nimic-nimic-nimic din timpul pe care și ei îl traversaseră ; nimic-nimic-nimic din blestemul ocupației rusești - pe care o înduraseră și ei ; nimic-nimic-nimic din ceea ce ne martirizase patruzeci și cinci de ani : comunismul. Cei care supraviețuiseră românește, dînd cezarului ce (nu) se cuvenea țarului - aveau măcar o justificare : ei se aranjaseră totdeauna, cu oricine ; peste ei, nisip, trecuseră toate apele ; greu acceptabil : victime ale Teroristului Organ (nu doar “ceaușist”, cum scriu negru pe alb luminătorii-poporului de la *România literară*), ca Paleologu, Andreescu, Doina Cornea adoptaseră o atitudine demisionară, de “dialog fratern”, pozînd în creștini practicanți, iertători de profesie - în realitate, “statutul” lor era mai complicat și mai trist : nu din tărie creștinească “iertau” ei, ci din slăbiciune românească ; din pura și simpla frică : căci nu se știe niciodată dacă nu se întorc tot ei la afaceri...;

Atunci am înțeles : avusesem dreptate când, în luna mai 1991, la Roma, le reproșasem colegilor din țară demisia, dezertarea - trădarea comunității noastre ; când îi acuzasem de confiscare a revoluției, de vinovăție pentru înconștiența cu care “masele” îl votaseră, la 20 mai 1990, pe Iliescu ; când îi considerasem pe ei, scriitorii, vinovați de sub-conștiința minerilor aduși să facă ordine în proaspăta democrație (acțiune aprobată de N. Manolescu, din moment ce îi luase interviu inițiatorului : Iliescu). Or iată, după aproape un deceniu, rezultatele “rezistenței prin cultură”, iată fructele colaborării scriitorilor cu cenzura comunistă : a te mulțumi cu doar “o parte de adevăr” (cea pe care ți-o concede puterea), înseamna acceptarea neadevărului ; a te iluziona că “reziști” Totalitarismului Comunist prin structuralism, prin textualism prin semiotică - prin doar estetism - a semnificat, nu doar capitulare, ci complicitate cu Teroarea.

“Cazul Caraion”, lucrînd ca hîrtia de turnesol, a revelat : umaniștii noștri cei dragi și învățați N. Manolescu, Liiceanu, Blandiana, Adameșteanu - și alții și alții - nu cunosc istorie în general, nu cunosc istoria specială a României din ultimul secol - cât despre milă - să fie la ei, la ruși !, după cum caritatea îi privește numai pe papistași... De unde să cunoască ei istorie, când, toată viața au refuzat să știe ce li s-a întîmplat părinților, neamurilor ?; cum să discearnă ei minciuna Secu-rității în toate cărțile-albe, când o viață întreagă s-au străduit (și au reușit !) să... nu vadă care este Răul Absolut ?- iar dovada structuralei incapacități de înțelegere la intelectualii români rezistenți culturalicește : *Anexa și Addenda Cărții negre a comunismului*.

Citindu-i pe formatorii de opinie, dacă ești politician, le spui : inocenți ; și ingenui. Dacă te lași pradă mirării, îi tratezi de candizi : de naivi... Dacă te indignezi, de creduli.

«Dar cum este posibil, domnule...?», îți ieși, retoric, din fire constatînd atîta sărăcie cu duhul, atîta puerilitate, atîta ignoranță a informațiilor elementare (totodată capitale, ca expresia supremă a Terorii : Securitatea). «Vasăzică i-ai fost victimă, părinții tăi i-au fost victime, cel puțin un unchi al tău a trecut printre fălcile ei (ale Securității), iar tu, cultural-curat, n-ai văzut, n-ai auzit, deci n-ai avut nimic de ținut minte - drept care te prezinți la Iliescu - și îl legitimezi;

«drept care publici (pe cinci pagini), pasămite, “dosarul de securitate” al patronului Securității - și îl legitimezi și pe el, ca persoană (odioasă) - în același preț onorabilizezi Puturosul Organul, instrument al opresiunii comuniste, al idiotizării (“reeducării”) oamenilor ;

«știi că Pelin a “lucrat” ani în șir, împreună cu Traian Filip, la Milano, în “editura Nagard” - citește : Dragan de-a-ndăratelea -, sucursală a Securității

comandată de prètinul lui Ceauşescu, devenit - ca băănăţeanul imparţial - prètin al Iliescului, la "toaletatul" documentelor sustrate din arhivele MAI şi ale Institutului de istorie al PCR, muroarul sighetenilor, aiudenilor;

«ştiai că Pelin este "coordonatorul" Cărţii albe a Securităţii ;

«deasemeni ştii - sau ar trebui să ştii - că Securitatea a fost şi rămâne un instrument, nu doar de teroare, ci şi de dezinformare - iar tu, ditamai Manolescu, iei de bune "variantele" Voican-Sturdza, "variantele" Pelin ! Ba le dai răspândire şi credibilitate !»

La urma urmei, ce... documentează "documentul" publicat de *România literară* în numărul aniversar ? Care-i valoarea... literară, dacă documentara : nulă ? Care-i semnificaţia (adevărată !) pentru bravii scriitori curaţi autori de literatură cu şase chei şi şapte coduri ?

Nu e deloc necesar să fii specialist în... servicii secrete, nici măcar în miliţie-uri autohtone pentru a constata, dintr-o ochire :

a) "autorul" : iniţiat în "mişcarea literară", ca un văr după cumnată al unui membru al Fondului literar ; a pătruns în Sfânta Sfintelor : restaurantul Casei Scriitorilor, acolo, între un şpriţ şi o friptură, a auzit ba una, ba alta - a-nţeles ce... n-a-nţeles, dar a pus pe hârtie - să fie ;

b) dacă n-avem chef să-i contestăm autenticitatea, nici nu vedem de ce noi, victime, am lua în serios un "document" pe care însuşi pelinistul-coordonator îl trimisese la Note...;

c) dacă am strânge din dinţi şi ne-am strădui să aflăm ce anume intenţionează Securitatea - prin Pelin, prin *România literară* - să ne strecoare în ureche, am afla :

Aşa cum, în corpul Cărţii albe scriitori "rezistenţi - ba chiar opozanţi" erau, nu Tudoran, nu Țepeneag, nu Tănase - cât a fost - şi, cu permisiunea lui G. Dimisianu : Goma - ci Fănuş Neagu, Săraru, Ungheanu, Titus Popovici, Mircea Micu, Sălcudeanu, Vulpescu, Buzura, A.D. Munteanu, Păunescu, Sorescu, V.C. Tudor !...;

...astfel, din "documentul" *României literare* reiese că cel mai detestat de Securitate, deci : fioros anticomunist şi antisecurist era... Vasile Băran!

Alte "învăţăminte", să mă ierte Dumnezeu, nu am găsit în "documentul" reproduş.

Ba da : că Ivaşcu, Dimisianu, Țoiu, Valeriu Cristea, Dana Dumitriu, Iorgulescu, Eugen Simion erau "filosemiţi" - în timp ce Roger Cîmpeanu, Raicu, Crohmălniceanu, Silvestru, S. Damian, mai scurt, erau : "semiţi" !

N-o fi prea puţin - pentru o Românie atât de literară ?

Nota : Acest text, ca şi următorul ("Dragă Grigurcu" din 11 noiembrie 98) a fost refuzat de N. Manolescu prin editorialul României literare din 2 decembrie : "Adio, domnule Goma" - vezi şi replica mea: "Pe marginea unui editorial".

*

Paris 11 noiembrie 1998

Dragă Grigurcu,

Nu eu trebuia să răspund la întrebările D-tale, ci D-ta la ale mele. Însă fiind mai bătrân, sânt şi mai politicos. Deci : în **Scrisoarea deschisă** adresată mie la 9 oct. 1998 mă întreb...

De ce n-am..."polemizat direct cu persoana care are la bază o documentare şi (...) o chibzuinţă asupra subiectului" - te-am citat - vorba fiind de alcătuitoarea volumului **Această** (nu **Aceeaşi**, cum grafiezi) **dragoste care ne leagă**, apărut la Humanitas?

Dragă Grigurcu, eu polemică nu angajez cu persoane ignare şi de rea-credinţă - cu asta am spus totul. Polemizez, dialoghez, "conversez", comunic (mă cert) cu cei avînd vederi deosebite asupra aceleiaşi probleme ; angajez o discuţie cu Gheorghe Grigurcu, fiindcă ştiu: chiar de există între noi ne-identitate de vederi, folosim acelaşi cod, vorbim aceeaşi limbă. Altfel... Nu am dialogat cu Ceauşescu - l-am interpellat ; nici cu Iliescu - precum Nicolae Manolescu, imediat după mineriada sângeroasă din 13-15 iunie '90 ;

n-am dialogat cu Măgureanu - ca Liiceanu, în septembrie '90, la sediul GDS.

Acesta fiind motivul pentru care m-am adresat lui Grigurcu : el, nu altcineva a scris cronica : **De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion**. Cu îngăduința D-tale revin la fondul problemei - și anume : acuzația nedovedită potrivit căreia Ion Caraion ar fi scris "jurnalul" pentru Securitate, în schimbul pașaportului de emigrare.

În scrisoarea din 15 august mă arătam mirat, indignat că ai considerat credibile supozițiile, speculațiile, acuzațiile autoarei volumului în chestie. În **Scrisoarea deschisă**..., după ce rezumi : "Poetul este acuzat (...) de a fi făcut un târg cu Securitatea, **obținând dreptul de-a pleca în Occident, în schimbul unor calomnii** (subl. mea, P.G.)" ; după ce afirmi despre aceeași : "neputînd produce, într-adevăr, o probă zdrobitoare, dar conturînd o ipoteză care nu e defel lipsită de verosimilitate"... (cu alte cuvinte re-formulezi acuzația mea la adresa autoarei volumului - și a surprinzătoarei D-tale credulități) - ce scrii?

"Ca **dovadă** (subl.m., P.G.) unghiul d-sale de vedere a fost susținut și de alte nume precum Gabriel Liiceanu, Nicolae Manolescu, Matei Călinescu"

Cum așa, "ca dovadă", dragă Grigurcu ? Dacă "unghiul" iscălitorei este "susținut" de Liiceanu, de Manolescu, de Matei Călinescu simplul act al susținerii acelora să constituie "dovada" că delirul acuzator al cesteilalte este și adevărat ? Dacă așa o iei, așa îți răspund :

N. Manolescu a susținut și că nu am avut samizdat (dar nici nevoie n-am avut !) - ei și? ceea ce a afirmat în scris este adevărat? Nici vorbă!; G. Liiceanu, la televiziune, a susținut că rezistența românească în munți a fost cea mai importantă din estul Europei - să fi rostit el încă un adevăr (ca cel cu lichelele, cel cu arheul-nației, cel cu frate-său, Sebastian)? Chiar așa să fi ajuns : orice ar spune-scrie Liiceanu, Manolescu (și alți directori de conștiință est-etici) - în mod necesar trebuie să fie și adevărat? Nu, domnule! Nu, dragă Grigurcu: prea multe neadevăruri au rostit, prea multe fapte reprobabile au comis, atât Liiceanu cât și Manolescu, pentru a avea încredere absolută în cuvântul lor ; pentru a lua drept adevăr tot ce secretă ei.

De aceea m-am adresat lui Grigurcu, nu semnatarei volumului **Această dragoste care ne leagă**...; nu lui Manolescu (primul, cronologic, a o fi aprobat în scris și promovat la televiziune) ; nu lui Liiceanu, editorul-comanditar. Motivul: Grigurcu este de-al meu - Manolescu ba : el a fost de-al lui Ivașcu, de-al lui Ivasiuc, de-al lui Gogu Rădulescu, a pactizat cu Iliescu și cu Voican, acum cu Quintus, deci cu Cataramă, deci... ; Liiceanu : a fost de-al lui Noica, atunci când casa ardea pe noi (te invit să recitești doar prima pagină din **Jurnalul de la Păltiniș**, atent fiind la dată : martie 1977...), a fost cu Plămădeală, cu Brucan, cu Măgureanu, cu Pruteanu, cu N.C. Munteanu, cu Ștefănescu - deci nu poate fi cu noi ! Iar D-ta...

Scrii : "În calitatea mea de **prezentator** (subl. în text) al cărții în discuție, n-am fost în măsură decât a da un succint, palid reflex al tezei cu pricina"

N-ai fost (în măsură...) - dar ai dat - și nu doar "un palid reflex..."

A fi prezentator înseamnă a participa, a te angaja, a-ți pune obrazul, garantînd că tu, prezentator, ai luat cunoștință de "teză", ai cântărit-o, ai verificat sursele (măcar te-ai gândit că ai putea s-o faci), abia apoi o prezinți, o impui cititorilor. Or D-ta te speli pe mâini ("n-am fost în măsură decât a da un succint, un palid reflex..."), te dezangajezi, explici ca un copil surprins de părinți lângă cioburile unei vaze : «N-am făcut decât să o prezint pisicii...»

Să-l jignesc iară pe Grigurcu, amintindu-i că nu în "calitate de prezentator" și-a scris cronicile literare (el chiar când doarme, doarme literatură !)? Vasăzică față de faptele de literatură este riguros, participativ, responsabil, angajînd propria-i onoare prin fiecare cuvânt scris - iar într-un fapt de neliteratură, trece peste contradicții, nu ia în seamă că, prin prestigiul său, verificat în atâtea decenii, legitimează tot ce prezintă sub semnătură (chiar când rostește un nu) - și iată-l pe Grigurcu luînd parte cu drag la un lînsaj moral (și postum !). Iar când i se atrage atenția că a co-semnat o condamnare, nesinchisindu-se de absența probelor, el se refugiază îndărătul "prezentatorului", invocînd participarea și a altora (a "altor nume") !

Sînt silit să mai explic o dată (din **Scrisoarea**... lui Grigurcu înțeleg că

nu s-a înțeles) :

Nu am sărit în apărarea lui Ion Caraion - ca om (de care, în trei ani de conviețuire în redacția *României literare*, nu m-am apropiat) ; nici în apărarea poetului Ion Caraion (poezia lui nu are nevoie să fie apărată - nici măsurată cu coloana - ca la Humanitas) ; ba, judecând după cantitatea de venin din "jurnalul" publicat de E. Barbu în *Organa MAI*, ocup deloc invidiatul loc trei. Nu am sărit în apărarea cuiva anume, ci am intervenit într-o Cântare a României fără Ceaușescu și fără Păunescu ; am fluierat în biserica în care domnea o suspectă armonie, o unanimitate de opinii de foarte rău augur, după opt ani de libertate a expresiei. De neimaginat : intelectuali, scriitori de confirmată valoare (avînd și o înaintată vîrstă : experiență-de-viață) să năvălească în grup, în turmă, încotro le arată careva (te miri cine) că într-acolo ar fi adevărul-adevărat ; inadmisibil : persoane sensibile, instruite și care au trăit în România, nu pe Lună, să nu cîntărească, să nu examineze normal-critic o opinie mai... ciudată - și să se declare de-acord-în-unanimitate (în turmă) cu tezele comunicate de la tribuna Humanitas.

Un român-în-trecere-prin-Paris s-a mirat deunăzi că am luat apărarea lui Caraion, "un porc". Că nu trebuia să introduc în dezbatere "detalii fără importanță : dacă a făcut ce a făcut pentru un pașaport - ori i s-au zmulș la Securitate niște declarații..." - și a încheiat, punînd o întrebare ce nu aștepta răspuns : «Nu-i tot aia ?»

Nu, nu-i tot aia ! Nimeni dintre acuzatorii direcți nu a făcut un minim efort - altfel cu certitudine ar fi găsit : nu e deloc «tot aia» să ți se zmulgă, la Securitate, "niște declarații" - și «tot aia» să... negociezi (?), tu, anchetat (!!), să condiționezi (!?!), tu - dar ce-și imaginează ei : că făceai troc cu Securitatea : uite o mărturie mincinoasă, dă-mi un pașaport ? Astfel judecă cei care nici pe strada Securității n-au trecut ; așa judecă cei care nu judecă.

Ca să înțeleagă până și iscălitoarea sentinței : nu am contestat caracterul... incomod al lui Caraion; nici probabilitatea de a fi scris, sub tortură, la Securitate, oarecari pagini - contest însă cu tărie "adevărul" lansat de Humanitas, aprobat în ecou de Manolescu, de Matei Călinescu, de Grigurcu - anume: Caraion ar fi scris acele pagini odioase pentru a căpăta un pașaport.

Revenind la motivul pentru care am intervenit, întrerupînd Corul Calomniatorilor : am suferit, dragă Grigurcu găsindu-te alături de notorii indiferenți față de adevăr, de iluștri nepăsători la morală - ca Manolescu, ca Liiceanu - mai grav : participînd la analfabetizarea cititorilor prin "istoria" pe care o scriu, după 89, nechemăți, impotenți, intruși, pernicioși (taman cei care, până la 22 decembrie 89 fix, nici cu gândul nu gîndeau să rostească, la bucătărie, adevăruri aflate pe buzele tuturor, darmite să semneze o hîrtie de solidarizare cu puținii care deschideau gura) : aceiași demisionari, aceiași dezertori, deveniți, oroare : directori de conștiință românească : Manolescu și Liiceanu, la care se adaugă Blandiana, Rusan (autori ai..."istoriei" cu **Addenda** și **Anexa Cărții negre a comunismului**), Adameșteanu, alcătuitoarii volumului **Memorialul ororii** de la editura Vremea - și, bineînțeles : sursa lor, modelul lor : Brucan-Măgureanu-Pelin, edificatori emeriți ai Monumen-tului Rezistenței prin Cultură a Scriitorului Român : Cartea albă a Securității.

Pe scurt : am suferit, găsindu-te printre falsificatorii istoriei noastre - deja falsificată.

Te plîngi că te jignesc, întrebîndu-te cu ai cui ochi ai citit câteva scrieri pe care le-ai comentat. Te plîngi degeaba : nu te jignesc cu impresii, cu deducții, cu solidarități de breaslă ca cele ce te-au făcut să cânți în Corul Pionierilor Aria Pașaportului (lui Caraion), ci cu citate :

În *Apostrof*, 3-4/1992 (reluat în **Imposibila neutralitate**, Inst. European 1998, pp. 422-433) la întrebarea : "Și tot despre «cazurile» noastre literare, mai exact despre cazul Breban și cazul Goma : ne-ar interesa opinia dv.!", Gheorghe Grigurcu a răspuns :

(a) "Ambii mi-au fost colegi de facultate (...). Disputa dintre Goma și Breban mi se pare regretabilă, precum orice dispută care atinge accente de sarcasm și de violență. Totuși ea nu iese din obșnuitul **relațiilor dintre disidenți**" (subl m. P.G.).

(b) /Lui Breban/ "I se aduc (nu numai de către autorul Gherlei) învinuiri care, **dacă ar fi suficient probate** (s.m. P.G.), ar produce fără doar și poate stigmatizarea sa morală !"

(c) "Dintr-un unghi de vedere ferm, controlabil, **Breban a greșit aderînd la regimul lui Ceaușescu, închipuindu-și probabil că-și va putea păstra independența** (...). Dar nu și-au făcut și alții iluzii în primul an de domnie a despotului ? (...) **N-au devenit atunci membri de partid chiar și viitori lideri ai disidenței, Paul Goma, Dorin Tudoran ș.a.**" (sublinierile îmi aparțin, P.G.).

Îată comentariile mele, iubite Gheorghe Grigurcu :

a. Am înțeles că până în 1992 nu citiseși vreun rând semnat de mine, deci nu știai că nu m-am considerat disident, ba am respins (din 1969 !) eticheta neinfamantă, însă nepotrivită. Deci, după D-ta, Breban e disident - de cine disidase: de PCR ? - nu: de acolo fusese exclus; din C.C.? - idem. În 1971 Breban "disidase" de Ceaușescu - de la Paris, unde a mai rămas un an. Întrebare și răspuns oculte de interviu: ce i s-a întâmplat lui Breban, după ce a disidat de Cărmaci? 1. i s-a luat cetățenia (ca lui Țepeneag)?; 2. a fost arestat la întoarcerea în țară ?; 3. internat în azil psihiatric ?; 4. scos din manuale, din biblioteci, din dicționare, din referințe?; 5. numele lui a fost interzis? Nu : imediat după revenirea în țară ("din exil", cum se alintă el), i s-a publicat **Îngerul de ghips** - la a cărui lansare am fost prezent;

b. Am mai înțeles că nu citeai *Contemporanul* la care erai redactor : nu știai că acolo a semnat N. Breban multe atacuri împotriva "exilului cultural" (prin editorialele directoriale) ; nici că, în replica mea din iulie 1991 am dat citate din gândirea sa - acelea erau probele a căror existență ai contestat-o. Cine nu citește nu știe ; cel care nu știe - ce face ? Tace !;

c. (vezi și răspunsul comun citatului din *Contemporanul* (10 mai 1991). Fie nu citiseși nici cărțile în care povestesc împrejurările aderării mele la PCR - în 22 august 1968, împreună cu: A. Păunescu, A.D. Munteanu, Paul Schuster, Mariana Costescu și Al. Ivăsiuc - nu în '65; nu cu Breban; nu cu Tudoran, fie nu crezi ce citești semnat de mine, în care caz, anunță-mă. Oricum, "atunci" nu putea fi vorba de vreo iluzie - care? Cu excepția lui Ivăsiuc, eram cu toții basarabeni prin naștere și prin... opțiune (Schuster) : pentru a ne opune rușilor (măcar câteva ceasuri), cerusem arme, or acestea nu se încredințau ne-membrilor de partid. Să fie atât de greu de priceput: "în acel moment" a adera la PCR nu însemna a-ți face carieră, ci a-ți (pro)pune pielea pe băț: "atunci" România era amenințată de a cunoaște soarta Cehoslovaciei.

Îată una din declarațiile lui Breban din *Cuvîntul* (4 aprilie 1990):

* "Fugeam nu atât spre exteriorul unui exil pe jumătate acceptat, mă refugiam într-o noțiune morală..." - comentariu : un exil nu poate fi "pe jumătate acceptat", acela nu e exil, ci navetă. Breban nu a fost exilat, se putea întoarce în România când poftea, publica în România tot ce scria, era premiat, era sărbătorit, cărțile nu-i erau scoase din biblioteci, numele nu-i era interzis ca ultimului emigrant la Israel ; * "**intelectuali fugiți**" (subl. în text) : satornic tic mental : vasăzică: ei erau... "fugiți" (limbaj oficial, securist), în schimb Breban, notoriu navetist, era... exilat !; * "niciunul dintre marii noștri poeți nu a emigrat"...- dar Horia Stamatu, Nicu Caranica, Kiropol, Caraion, Alexandru Lungu, Ilie Constantin, Sanda Stolojan ? Dar... ?; * "Greșelile emigrației au început (...)" când ea a pornit să imite metodele ideologiei și chiar ale poliției din țară": - frumos, chiar just (măi tovarășe !) spus : "poliție" - când toată lumea știe că (în țară) "poliția" se chema, în cazul cel mai de jos: miliție, altfel: Securitate ; * "când a început să pună în circulație **liste negre**" (subl. în text, n.m. P.G.) de persoane non-frecventabile" - care "liste negre" ? Vrea să spună : călători profesioniști, cu statut tulbure, de "imparțial", de navetist - ca Marino, Hăulică, Marian Popa, Sorescu, Pintilie ?

Nicolae Breban a atacat cu vehemență exilul - de unde : dinăuntru? - nu a fost niciodată înăuntru, motivînd că el nu face "politică", ci doar cultură. Din afară ? "Afară" aceea era, în ordine : München, Paris... București. Interminabilul serial din *Contemporanul* (**Riscul în cultură**) era subtitrat când : **Exilul (luptele intestinale)**, când **Stafiile și farmecul exilului**, când **Resentimentul colegial**... În fapt, Breban ataca exilul politic, anticomunist -

el, exilatul pe jumătate, opozantul pe sfert; dar-însă-totuși : culturalul...

Iată, pentru rememorare, câteva din gândurile și din faptele de scris ale lui N. Breban apărute în revista al cărei redactor erai D-ta, Grigurcu:

- (29 martie 1990) : * "Nimeni, dragă Paul Goma nu este în afara poporului său, a «egalilor»(...)" - autorul să știe ce a avut de gând să spună ;
 - (5 aprilie 1990) : * "I-am propus lui Goma să-i fac un referat la cartea lui **Ostinato**, ce avea probleme..." - nu mi-a propus nici un fel de referat : în 1970, când ne-a fost adus șef la *România literară*, pe de-o parte nu mai aveam nevoie de referate : **Ostinato** era respins(ă); însă la sugestia lui Țepeneag, a lui S. Damian, într-adevăr, cerusem audiență (ei, da, așa era sub directoratul său), rugându-l să intervină la ei, la C.C., pentru a mi se ridica interdicția totală (cauzată de "decodificarea" lui Ivasiuc a cărții **Ușa noastră cea de toate zilele**...). Răspunsul lui Breban a fost : Dacă așa au hotărât tovarășii, înseamnă că au avut dreptate să hotărască așa...; - (tot 5 aprilie) : * "P.G. nu conține să-l atace pe fostul său coleg de celulă Al. Ivasiuc, defăimându-l cu o energie disproporționată (...) într-un roman întreg, **Bonifacia**..." : - se va contrazice când va tipări **Confesiuni violente**, acolo va relata "variantele Ivasiuc" a decodificării cărții mele **Ușa**... ; când scriam **Bonifacia**, știam de 8 ani ce hram poartă "fostul coleg de celulă", adică din aprilie 1977, când am găsit în dosarul meu de anchetă rapoartele sale de lectură la **Gherla** (nu cea apărută la Gallimard, în franceză, ci varianta românească, transmisă la Europa liberă, înregistrată-transcrisă în familie); - (12 apr.90) : * /Ceașescu îi retrăsese lui Țepeneag /"cetățenia română, în timp ce Goma (...) a reușit să și-o păstreze pe a lui" : - "cetățenia", departe de a mi-o fi păstrat, a fost pierdută automat, în decembrie 1977, când am cerut azil politic în Franța ; acest "mecanism" este cunoscut de toți "fugarii", vorba lui Breban - cu excepția exilatului-Breban; și a ne-fugitului Țepeneag. Și a familiilor lor. După 21 ani, sunt tot cu statut de refugiat politic (din România) în Franța ; - (19 aprilie 1990) : * "Am o deosebită stimă pentru opera și cariera lui Petru Dumitriu" : - dacă înlocuim "cariera" cu "gândirea", ne întoarcem la "deosebita stimă" a lui Breban, înainte de 1971 (când îl lauda pre Ceașescu mai îndesat decât Păunescu) ; - (10 mai 1991) : - * "Paul Goma (și alții !) fac mare caz de o dedicație pe care i-am dat generalului Pleșiță pe un exemplar al romanului **Bunavestire**, la câteva zile de la apariție" : - Pleșiță nu era un oarecare general - ci **de Securitate** și **ministru al Securității**. Nu l-am acuzat pe Breban că a dat dedicație unuia "care mai târziu avea să-mi zmulgă barba" (lui Negoșescu ce avea să-i zmulgă generalul Securității Chiriașilor ?), m-am întrebat, retoric : «Un scriitor îi dă o carte a sa, cu dedicație Securistului suprem ?»; - * "Uitînd că el (Paul Goma - n.m.) a fost exclus din partid cu mulți ani în urma mea..." : - nu uit deloc faptul că... **n-am fost exclus!** - am aderat în 22 august 1968, după invadarea Cehoslovaciei : voisem să mă înscriu în Brigăzile Patriotice, însă mi se pusesese condiția (pentru a avea dreptul la o armă): carnetul de partid. După vreo trei luni de zile (deci: tot în 1968), comitetul PCR al Uniunii (cei mai activi și mai insistenți componenți ai săi: Dimisianu, Țoiu, Fănuș Neagu, Nichita Stănescu, Horea, Chiriță) a prins a mă convoca periodic și a-mi cere să predau carnetul, fiindcă... în august '68 nu fusesem legal primit ("un viciu de formă", tot explica Dimisianu)... Nu l-am dat - de-al dracu' : nu eram ca ei. **Mi-a fost confiscat de Securitate la arestarea de la 1 aprilie 1977**; - (14 iunie 1991) : - * "Sărmanul Nego, ca și Goma, era atins de virusul suspiciunii, sau cine știe, știindu-se culpabil față de Europa liberă pe care o injuriase într-un articol, după părerea mea, fără ca acest lucru să fi fost imperios necesar, făcea act de o sumisiune violentă. Adeseori, la spirite superioare, culpabilitatea creează astfel de fidelități agresive, de fanatisme de licean..." - Nu crezi, i-am răspuns uimit de lipsa lui de eleganță în propria lui casă, nu crezi că..." etc?

Acest editorial de o nesfârșită nesimțire din serialul **Riscul în cultură** m-a determinat, să-i dau replica prin **Capra și Căprarul** - publicat(ă) și în *Contemporanul* din 26 iulie 1991.

Am citat numai din propozițiile sale, firește, anterioare riposteii mele.

Dacă n-aș fi obosit să explic pentru a mia oară lucruri elementare, l-aș

trimite pe Gheorghe Grigurcu la alte mărturii despre N. Breban și despre “colegialul său comportament” :

- la Gabriela Melinescu (citată și de Dorin Tudoran), soția editorului suedez Coeckelberghs, pe care l-au vizitat, în scop de descurajare de a publica **Gherla** - două cupluri celebre : Țoiu-Bălăiță și Ivăsiuc-Breban ;

- la Ioana Măgură, soția lui Noël Bernard (vezi volumul : **Directorul Postului nostru de Radio**, Betromond, 1994 - p. 44-47) : perechea Ivăsiuc-Breban îl vizitase pe Bernard în 1976 (în urma scandalului provocat de difuzarea **Gherlei** în lectura mea, la Europa liberă), reproșându-i că “îi permite” Monicăi Lovinescu și lui Virgil Ierunca să impună un dictat cultural, iar pe Goma, care n-are pic de talent, îl laudă într-una. În vara anului 1977, Breban s-a prezentat singur la Noël Bernard, cu aceeași plângere-cerere.

Să nu constituie aceste fapte rele ale lui N. Breban probe că romanțierul a avut un comportament cel puțin necolegial ? ; că demersurile sale, mai ales în Occident, fie pe după cap cu Ivăsiuc, fie singur erau în spiritul purei propagande securiste ? Ba bine că nu.

Te-am mai jignit, reproșându-ți lectura lui Caraion prin ochii Monicăi Lovinescu și ai lui Virgil Ierunca. Exista precedentul **Jurnal**-ului meu : mi-am exprimat în scrisoarea din 18-24 iulie 1997 nedumerirea, consternarea (D-ta citezi doar introducerea, ceremonioasă), că citiseși, fie neatent, fie selectiv, ținând seama, nu de ceea ce stătea scris în carte, ci de ceea ce spusese Monica Lovinescu despre autor (22 publicase în 18 februarie 1997 sub titlul : **O precizare la Jurnal-ul lui Paul Goma**) : “**Regret că l-am cunoscut pe Paul Goma**”.

Pentru că tot nu se mai ține minte observația mea, repet pasajul deja citat din textul D-tale **Radiografie Paul Goma** (8-14 iunie 97) :

“Nu-i vom lua (lui P.G.) neapărat apărarea dacă, în unele momente, se va vorbi de ingratitudea sa. Oricâte decepții vor fi intervenit în relația lui Goma cu Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, acești directori de conștiință neîntrețuți ai vieții noastre culturale și civice din ultimele decenii, ne întristează maniera în care Goma se detașează de ei, **uitînd, nu numai caracterul ireversibil «istoric» și acesta, al sprijinului generos de care s-a bucurat din partea lor**” (sublinia mea - P.G.).

Re-iertare : cine scria astfel despre **Jurnal**-ul meu știa înainte de a-l frunzări (în căutarea unor argumente care să conforteze teza) ce avea să scrie. S-a înțeles : nu îți reproșez că ai scris “defavorabil” - ci îți atrag atenția : te-ai pronunțat în necunoștință de cauză și ai eludat adevărul : solidarizarea Monicăi Lovinescu și a lui Virgil Ierunca, nu cu victima, autorul, ci cu editorul distrugător de carte : Liiceanu. Deci, ai așternut pe hârtie neadevăruri. Or acest obicei nu intra în... obiceiul lui Gheorghe Grigurcu.

Rezum : în cazul meu, ți-ai pornit cronica, nu de la textul propriu-zis al **Jurnal**-ului (pe care nici nu mai aveai nevoie să-l cunoști), ci de la declarația Monicăi Lovinescu : “Îmi pare rău că l-am cunoscut pe Paul Goma” ;

În cazul lui Ion Caraion, ți-ai scris cronica pornind, nu de la textul **Această dragoste care ne leagă** - citit profesional, cu ochi treaz - ci de la acuzațiile fără temei ale semnatarei, reluate în cor de Liiceanu, Manolescu. Ei au deplasat atenția - și adevărul - de la moartea tragică a Ecaterinei Bălăcioiu la vânzarea la care s-ar fi dat monstrul Caraion (acum l-am citat pe Matei Călinescu). Deplasare întărită, binecuvântată de cronica D-tale, iubite Grigurcu, cea intitulată fără echivoc : **De la Ecaterina Lovinescu la Ion Caraion**.

Că Monica Lovinescu și Virgil Ierunca sunt și ei oameni care pot să se înșele, ca noi toți - îți vine greu să admiti. Te înțeleg : și eu am trecut prin această fază de credulitate. Însă dacă înainte de decembrie 89 cuvântul lor prin Europa liberă era literă de evanghelie, după aceea datele s-au modificat. Susținerea până în pânzele albe a unora (Blandiana, Buzura, Hăulică, Geta Dimisianu, Manolescu) ce putea să aibă atunci justificare, după 89 a creat confuzii, a provocat injustiții - atât prin acțiuni directe (campania Monicăi Lovinescu de a face din Blandiana, nu doar o vînjoasă opozantă anticomunistă - n-a rezistat ea prin arpagicultură ? - ci chiar “sertaristă”! - vezi textul

din decembrie 1986 din *Convorbiri literare*). Dar mai ales prin tăcerea păstrată asupra unor fapte-rele ale protejaților - tăcere acordând acoperire morală a unor fapte imorale - exemplul recent al traducerii, la Humanitas, a **Cărții negre a comunismului** cu “afacerea” **Anexei** și a **Addendei**. Tulburătoare coincidență”: în ordinară, în nepăsătoarea falsificare a istoriei au fost direct implicați subdirectorii de conștiință Blandiana, Liiceanu, Manolescu, Adameșteanu, protejații fără restricție, dintotdeauna.

Într-un text “blasfematoriu” din *Cotidianul* îmi exprimam convingerea că, dacă Monica Lovinescu și Virgil Ierunca nu ar fi păstrat tăcere în legătură cu pașii pe de lături ai protejaților lor, nu s-ar fi ajuns la această uluitoare (și tragică, la urma urmei) concluzie : scriitorii de valoare nu au “recuperat” anii, deceniile de demisie morală; pentru ei, luminători ai poporului, istoria a fost și a rămas o “materie” aparte, o știință (nu sunt ei creația, chiar fără voie, a materialismului științific? și istoric?) ; iar cei care vor să scrie “romane istorice” se documentează cum se documentează cei ce scriu despre viața furnicilor, despre moartea balenelor. Intelectualul român, în primul rând scriitorul la român este, nu doar ignar în materie de istorie, dar incapabil de a înțelege istoria ca o necesitate, o realitate constitutivă a faptei scriitoricești.

De aici, pe de o parte, incapacitatea de a realiza timpul, de a accepta existența și necesitatea cronologiei ; de aici refuzul scriitorului român de a-și face datoria (ei da : datoria) de scriitor, aceea de a limpezi faptul scris, nu de a-l întuneca, ascunde, codifica, trafica, apoi, din lene și din frică, a-l invita pe cititor la... coautorat. Scriitorul român rezistent prin cultură și-a imaginat că, trezit din somnul cel de moarte taman la 22 decembrie 89, dacă a fost de 3-5 ori în Piața Universității, a și absolvit cursul accelerat (și fără profesor) de istorie, de democrație, de libertate. Ei bine, nimic nu se recuperează în materie de... umanioare, cu atât mai puțin de etică - dovada fiind chiar “dezbateră” pe marginea volumului **Această dragoste care ne leagă**.

Participanții - printre care și D-ta, dragă Grigurcu - au dovedit pentru a multa oară :

- nu cunosc istorie elementară ;
- n-au de gând să învețe, măcar la bătrânețe, câteva elemente ;
- la urma urmei, puțin le pasă de ceea ce este, la toate comunitățile, istoria - fie ea orală, fie scrisă (à propos : singura lucrare, apărută în acești 9 ani de libertate și meritându-și numele este **O istorie sinceră a poporului român** de Florin Constantiniu).

Astfel se explică indiferența cu care persoane serioase, universitare au evaluat, au judecat fapte de istorie din... istoria lui Caraion.

Astfel se explică scrisoarea mea adresată lui Grigurcu - nu altcuiva.

Iată, ai aflat “realitatea judecății mele” (fii sigur - deci : teme-te - nu e doar a mea) în ceea ce te privește.

Știi foarte bine (dragă Grigurcu) : sântem ceea ce ne facem noi înșine și nu ceea ce încercăm să fim, pentru a nu-i jigni (!) pe cei pe care-i prețuim.

Prețuire,

Paul Goma

*

Paris 15 noiembrie 1998

Noroc cu domnul Tzoiu !

Recent, în *Cotidianul*, numitul C. Țoiu semnează un atac bezmetic și abject împotriva...

Nu. Eu nu sânt ca numitul Țoiu, analfabet al citatului. Eu pun ghilimelele citării, îl iau pe cititor drept partener - nu cum îl consideră el : un leneș al satului căruia scriitorul îi rumegă posmagii literaturii curate cu voie de la secu - altfel, bietul, nu înțelege. Citez, deci, din Țoiu C.:

“Recent, în *Cotidianul*, numitul P. Goma, la rubrica sa privată, anume intitulată «Gaura din...» semnează un atac bezmetic și abject împotriva mea și a lui George Bălăiță. Cum că noi am fi fost trimiși special de Securitate la Stockholm să împiedecăm apariția la o editură a unei din pișăcioasele sale

scrieri" (...) "În iunie 1977, împreună cu Bălăiță, am participat în Finlanda, la Lahti, la una din întâlnirile internaționale scriitoricești obișnuite. La întoarcere... noroc cu domnul Katz !"

Cine este "domnul Katz" ? După nume : un evreu. Ce rol are în text ?

1. Să probeze (?) că întâlnitorii internaționali uniunscriitori (altfel spus : inginerii sufleticolii) erau trimiși în negrele străină-tături fără bani ;

2. Să fie evreu ! Bun.

Și ce face "domnul Katz"? "De milă sau de prietenie" împrumută, fără a i se fi cerut, 200 mărci finlandeze cu care cei doi breslași tricolori în vâjâială prin Finlanda pot petrece o noapte la hotel - aici intervine miracolul :

"Așa avurăm noi posibilitatea să tragem la un hotel foarte modest, ajungând la Stockholm" - acestea au fost scrise de C.Țoiu, altfel scriitor de limbă română. Din scriitura lui înțelegem: cei doi se culcă, seara, la hotel, în Finlanda, dimineța se trezesc în Suedia ! Reiese că în 1977 Românii treceau granițele (dintre țări capitaliste !) ca pe niște vulgare dâmbovițe !

La Stockholm Țoiul nostru național dă nas în nas cu un alt Katz - citez:

"...acest Coeckelberghs, un evreu deștept, aventurier, troțkist, fost secretar al africanului Chombe, i-o fi transmis, orgolios, ceva mârșăvelului de textier (eu sânt acela ! - n.m. - P.G.), fapt e că acesta, țăță și născocind ca să crească în ochii lumii, i-a spus lui Virgil Nuștiucum de la Europa liberă care dădu imediat pe post știrea (...). Și uite-așa, și **virgilică și paulică** intrară amândoi braț la braț **pe ușa din dos** (sublinieri în text - n.m. P.G.) a vieții noastre literare, pe vechi stampilați de această grosolană minciună".

Numitul Țoiu a debutat în 1965 cu "un roman despre teroriști" (citește: partizani) de cea mai abjectă extracție : **Moartea în pădure** (model : **Vânătoare de lupi** al Canalei Canale, Petru Dumitriu) și a sfârșit ca șter-gătoare de picioare la ușa lui D.R.Popescu, președinte numit de Ceaușescu. În cărțile sale, a mâncat cu polonicul căcat comunist, dar a făcut cu ochiul legionarilor, asigurându-și o geamănă imunitate. Decembrie 89 l-a băgat în boale, dar s-a întreținut cu alt surprins : N. Manolescu, care l-a spălat și pe el de balega colaborațio-nismului târător. Drept care crede că cititorii de azi sunt tot cei de ieri, deci vor înghiți orice gogoriță, ca prezenta amintire de călătorie din Finlanda în Suedia - unde nu te mai poți învârti de atâția ovrei - indivizi care, după ce că sunt ceea ce sunt, le plătesc și hotelurile bieților martiri ai unionalului scriitorism cu bilet de voie de la Ivașcu-Virgil Teodorescu, vestiți comici ai anticomunismului.

Ce scrisesem pentru a provoca croncăniturile baboțioești ale numitului: că, în 1976, după apariția în franceză a cărții **Gherla** (aceasta fiind "pișăcioasa scriere") și difuzarea ei la Europa liberă, în lectura mea (aflat în România), Securitatea furioasă și în panică, apelase la posturile-fixe din Occident (Drăgan, Milhovan, M. Titus, Govora), precum și la "colegi de breaslă" din țară, prozatori bine cotați: Ivăsiuc-Breban - trimiși cu lămurirea la München, la Paris, la Stockholm în 1976, în 1977 Țoiu-Bălăiță, la Stockholm, la "ovreiul deștept, aventurier, troțchist", care-l publica pe Goma (și care plătea emisarilor hotelul pe o săptămână !).

Numitul Țoiu, în loc să stea în prepeleacul seninătății și să mediteze la multele și marile porcării făcute colegilor (eu nu-i sânt coleg !), se trezește clămpănind din falca-i de salcie autentică. Nu i-am făcut "onoarea" de a-l trata de "securist", cum a încercat el diversiunea cu "domnul Katz", depanatorul de scriitori români. Ci, repet: l-am tratat de scriitor (și deloc rău, măgarul!) care a acceptat să facă muncă-voluntară (și murdară) : calomnierea unui alt scriitor - fiindcă așa i-au dat dispoziție Hobană și Iancu - acești "tovarăși-devotați-în-civil".

Cât despre "viața noastră literară" : spre deosebire de mine, care n-am intrat deloc în ea (să fie la ei, acolo), Țoiu este introdusul pe ușa din dos a ei, strecuratul pe scara slugilor, cu plecaciunea **Moartea în pădure** - în același an, 1965, când apăreau cărți perfect citibile și azi ca **Iarna bărbaților** de Bănuțescu, **Sufereau împreună** de Băieșu, **Somnul pământului** de cel care avea să cunoască o involuție din cele mai românești : D.R. Popescu.

Ai dreptate : sunt prea mulți - și peste tot - "domni Katz", "domnule

Tzoiu”!

*

Paris 18 noiembrie 1998

Un cititor indignat...

...protestează pe lângă directorul *Cotidianului*, scriind - despre autorul de mine :

“o persoană care se autointitulează scriitor, semnînd cu numele Paul Goma, **ginere** (dacă o mai fi ?) **al unui general care a făcut parte din Securitatea română**” (sublinierea mea - voi reveni, P.G.)”; adresîndu-se... ginerelui “generalului care a făcut parte din Securitatea română”, laudă :

“Nume precum Iosif Constantin Drăgan, Virgil Gheorghiu, Nicolae Baciuc, pe care acest sus-numit Goma le murdărește cu atîta răutate, reprezintă figuri luminoase care au avut și unele încă mai au de dăruit și înfăptuit lucruri frumoase și utile atît neamului românesc din care se trage cît și țările de adopțiune” (ortografia a fost strict respectată).

În fine, despre autor și despre scrisul său :

“(P.G.) prin tot ce a scris și scrie nu produce decît repulsie prin falsificarea nerușinată a istoriei, prin întinarea memoriei celor plecați în lumea dreptilor și mai ales prin otrava pestilențială pe care o varsă asupra unor oameni de valoare”.

Indignatul proorocește : dacă va continua să publice textele mele, ziarul va rămîne fără cititori și semnează : “**Gheorghe Iuliu Gheorghiu, București, str. Frumoasă 54**”.

Am să-i răspund tovarășului Gheorghiu, ca și cum aş face-o pentru întâia oară, cu toate că se împlinesc 30 ani de atacuri din partea Securității : au început de la sfîrșitul anului 1968, imediat după ce intrasem în PCR, la 22 august, cu speranța de a mi se da o armă pe care s-o bine-folosesc, atît împotriva rușilor invadatori, cît și a securiștilor băștinoși.

La primul reproș, cel de a fi ginerele unui “general care a făcut parte din Securitatea română” (dacă indignatul însuși n-ar fi/este securist, s-ar fi rostit ca toată lumea : “un general de securitate”, nu ciocnind călcăiele pînă și pe hîrtie, folosind formula reglementară) - îi răspund :

Dacă sunt ginerele unui general de Securitate, atunci socru-meu habar n-avea că e general, cu atît mai puțin de Securitate (a poporul’ ’ncitor, to’arșu’ Gheorghiu, s’ trăit’!).

La al doilea reproș - că am murdărit cu otrava-mi pestilențioasă figuri luminoase (de să le pui în cadru !) ca a sfîntului Drăgan, a martirului V.C. Gheorghiu, a mucenicului Baciuc... - deși am scris de multe ori despre acești eroi ai neamului prost, profit de ocazie, pentru a repeta :

I.C. Drăgan : legionar de felul său, nu ezită să colaboreze cu comuniștii: călătorește în RSR, are numeroase întâlniri cu Ceaușescu (după 89, ca drăganul imparțial : cu Iliescu). Individul colaborează nu doar cu puterea politică (și economică, dragă-doamne !), ci și cu cea polițienească (citește : securistă) : legionarul Drăgan, după ce se bătea pe burtă cu comunistul Ceaușescu, se ducea la arhivele MAI, la Institutul de Istorie al PCR, de unde scotea (corect : sustrăgea) documente, multe fiind declarații din anchete, le ducea la Milano, unde echipa de securiști condusă de Mihai Pelin (autorul Cărților albe) le “prepara”, le falsifica, le trafica - iar pe unele chiar le publica în editura NAGARD (Dragan citit de la coadă la cap). Dacă indignatul cititor este un drăganist convins - prin forța împrejurărilor, a fost/este și convins ceaușist; normal : este și iliist (a uitat ce “lozinci” strigau, la Lugoj, năimiții : «Iliescu și Drăgan !»?); de asemenea, fiind el drăganist-pelinist, este, fatal și securist ;

Virgil C. Gheorghiu (și nu Virgil Gheorghiu, cum scrie indignatul - o cu totul altă ființă, poet delicat și pianist) : acest scriitor auto-uns popă ortodox, obosit de exil, a colaborat cu Securitatea popească : în 1971-72, în luptele de stradă pentru apărarea bisericii române de la Paris de asalturile trimișilor de la București, V.C. Gheorghiu s-a aflat în tabăra din față, a asediatorilor, acuzîndu-i pe ceilalți exilați de “fascism” - el, care fusese atașat

cultural la Zagreb în timpul războiului, apoi internat de Aliați în lagăr, pentru... cine zice ăla îi !;

Nicolae Baci : cu mărunțul colaborator al lui Drăgan, improvizat istoric: în cugetările lui de trei lulele despre destinul omenirii și despre soarta crudă și nedreaptă a Românilor, dînd vina nefericirilor noastre în întregime pe... vânzarea Occidentului (Ialta, Malta și chiar... Balta) - nu merită să ocupe spațiul tipografic.

Că sîntem la acest capitol : îi sugerez indignatului să-i adauge la lista "figurilor luminoase" pe Milhovan, Michael C. Titus, Șerban Andronescu, Buhoiu, Burlacu ("fîcși"), iar itineranți : Balaci, Mihnea Gheorghiu, Virgil Cîndea, Zoe Bușulenga, Botez, Buzura, Firan, precum și popii Anania, Plămădeală - de la o vreme Galeriu...

Nu de alta, dar încă n-am spus tot ce era de spus despre acești trădători ai comunității românești.

*

Paris, 7 decembrie 1998

«Drepturile omului - o diversiune comunistă...»

De câte ori mi-a fost dat să aud această imensă prostie - dublată de o nesfârșită măgărie - din gura unor români, altfel simpatici, de felul lor isteți, chiar patrioți ! - care făcuseră și închisoare, însă numai înainte de 1964 !

Zilele acestea se sărbătoresc 50 ani de la Declarația universală a drepturilor omului ; prilej de bilanț : se recapitulează eficacitatea luptei pentru drepturile omului. Se constată că noțiunea a fost - și a rămas - percepută într-un anume fel în America Centrală și de Sud, în Africa, în Asia, și altfel în Lagărul Comunist, anume în URSS, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Țările Baltice, Armenia, Georgia (continuă și astăzi în Cuba și în China). Rezistența anticomunistă de la noi, după o lungă pauză de convalescență, găsisese în anii 60 o altă manieră de a se opune totalitarismului, atacînd "călcașul lui Achile" ; cerînd respectarea - sau doar vorbind cu glas tare despre funia din casa comunistă : - drepturilor omului.

Românii, în intimitate lăudîndu-se a fi "cei mai anticomuniști dintre... thraci" s-au manifestat, ca de obicei, ultimii - și ultimii au rămas. Cei ce îndrăzniseră să agite steagul drepturilor omului au avut de a face nu doar cu Aparatul Comunist Român : serviciul de cadre, UTC-ul, sindicatul, organizația PCR, miliția, securitatea - cu cele două brațe : închisoarea și azilul psihiatric ; nu doar cu ostilitatea familiei (încă nu s-a scris Istoria Familiei la Român, acea adunătură de veri, cumnați, unchi, nepoți, cuscari - chiar și mame! - alcătuiind cea mai eficace, mai terifiantă Brigadă de Intervenție în Civil acționînd pentru apărarea comunismului în general, a ceaușismului în special), ci au făcut cunoștință și cu "dezaprobarea" prietenilor înțelepți.

Ba chiar cu acuzația, din partea foștilor deținuți, că această "metodă" (drepturile omului) ar fi o invenție comunistă, o diversiune securistă.

Chiar așa? Așa! Nu de alibiuri ale lașității duc lipsă urmașii Romei:

- Să fi constituit diversiuni comuniste, invenții securiste, atât motivele, cât și mijloacele la care recurgeau oamenii, de pildă în iarna-primăvara anului 1977? Dar ce voiau ei : demnitate, libertate în țara lor, România, iar în cadrul generalelor libertăți, aceea de a avea pașaport, de a călători unde doresc ?;

- Dacă Securitatea "inventase" drepturile omului, cum se va fi făcut că "oamenii ei", în loc să capete arginții trădării, erau persecutați, hărțuiți, alungați din slujbe, din case, bătuți, arestați, internați în spitale psihiatrice - în final obligați să se exileze, chiar cei ce nu ceruseră și nu voiau asta?;

- Dacă ar fi fost o diversiune comunistă, de ce era Ceaușescu speriat că "află Occidentul" despre persecuțiile la care erau supuși militanții ? De ce se temea de președintele USA Jimmy Carter ? - a-ha, pentru că Americanul era adevăratul inventator al "drepturilor"...;

- Dacă drepturile omului ar fi fost "inventate" de comuniști, Securității i-ar fi păsat de protestelor unor organizații alcătuite din, nu-i așa, agenți ai ei?-

ar fi fost silită, în 1979, să-i libereze pe cunoscuții - și ei... comuniști Țuța, Calciu, Voinea, Aurel State, Petrișor ?

La pervertirea gândirii cârtitorilor tricolori lucrase - cine alta decât Securitatea !? Ea lansase cuvântul de ordine potrivit căruia... drepturile omului ar fi invenția ei, iar militanții : provocatori controlați de ea. A lucrat însă nu doar acest factor - totuși, exterior - ci interiorul de totdeauna al omului-sub-vremi ; al naturii pietroiei peste care tot trece apa : laș, fricos, egoist, analfabet - gelos.

Eroii de pușcărie X, Y, Z, obosiți de atâta detenție, dezamăgiți de nevenirea Americanilor, gândindu-se că nu mai au mult de trăit, semnaseră Pactul cu Diavolul, între 1960 și 1964, la Aiud, la Botoșani, la Jilava, așa că, după liberare, ținuți în hăț de Securitate (iar dacă trăiesc și azi - și azi joacă după Fanfara MAI în guvern, în Parlament, în Senat, cu osebite în PNȚCD), nu puteau schița un pas (anticomunist), măcar în gând. Dar, în ciuda șmecheriei naționale, carpato- danubiene funcționând cu o gândire de peșteră - ce au făcut? Exact ce face hoțul prins asupra faptului - zbiară : «Hoții !, hoții !!» ; ce face “agățatul” de Securitate, la urma urmei : turnătorul notoriu : acuză pe ceilalți de... turnătorie !

Când li se cerea sfatul - ca unor seniori ai nației ce erau - ce anume recitau martirii neamului ? Rolușorul încredințat de Securitate, bine învățat - la care se adăuga veninul propriei neputințe și conștiința (totuși !) a ticăloșirii, a castrării lor definitive :

«Drepturile omului - o diversiune comunistă» ; «Așa zișii disidenți : agenți ai Securității, urmăresc ocuparea Ardealului de Unguri, ocuparea României de Ruși - sub hegemonia mondialistă a Ovreilor» ; «Adevărații anti-comuniști, autenticii opozanți, rezistenții fără pată sântem noi - care nu ieșim în față, să ne deconspirăm convingerile - ca disidenții...»

Rostiseră oare alt discurs Marii Înțelepți ai Românitudinii : Noica, Stăniloae, Carandino, Țuța, Bernea, Coposu - în februarie-martie 1977 ? ; spuseseră altceva exilați proeminenți precum Rațiu, Cîmpeanu, Varlam (nu-i mai pun la socoteală pe cei de teapa lui I.C. Drăgan, René Theo, Virgil C. Gheorghiu, Emilian, Milhovan, Govora, Ion Pantazi) ?

Mulți dintre exilați ce cunoscuseră închisoarea aveau o gândire totalitaristă, o concepție monopolistă asupra suferinței : pretindeau că ei și numai ei au suferit, că ei și numai ei au fost victime. Mai mult : că înfruntarea dintre comunismul rusesc și anticomunismul românesc s-a încheiat definitiv în 1964, când închisorile s-au golit de întemnițați politici. Aceștia au decretat : din 1964 începe o nouă fază : așteptarea cumințe, fără a se deconspira - pentru ca, “atunci când va veni momentul”, ei să fie în stare de funcționare !

S-a văzut, după 1989 (mai limpede după 1996) cât de “în stare de funcționare” erau/sunt anticomuniștii Diaconescu, Galbeni, Tepelea, Quintus, Cîmpeanu, Sorin Botez - și tot neamul lor.

În februarie-aprilie 1977 oameni disperați, riscând slujbă, locuință, libertate, încercau să pătrundă prin multele baraje de securiști, milițieni, “persoane de sprijin”, pentru a ajunge într-un anume apartament din Drumul Taberii și a semna “o hârtie” prin care se cerea puterii comuniste respectarea drepturilor omului, conform angajamentelor luate (sub semnătură) la Conferința de la Helsinki. Pentru majoritatea semnatarilor acele “drepturi ale omului” constau în obținerea unui pașaport de emigrare.

Ei, da : un pașaport - doar. Să fi fost oare această doleanță, dorință, vis (pașaportul) “o diversiune comunistă”? Ce păteau acești “diversioniști” din partea Organului Comunist nu împărțeau cu nimeni, în niciun caz cu “înțelepții: cei care... tare ar mai fi plecat și ei din România dar nu aveau curaj să o facă pe față, să spună cu glas tare, să ceară un drept, nu să se milogească, cerșind “o mică favoare...” ; care, în cele din urmă... aveau să emigreze (ca tot Românul patriot, iubitor de glia strămoșească...) - dar “fără scandal” : fie cumpărați de rude, fie vânzându-se ei singuri Securității și pe dată însărcinați cu nobila misie a împrăstierii de calomnii pe seama compatrioților care făceau câte ceva în exil împotriva comunismului - prin “drepturile omului”.

Unii dintre cei ajunși în Occident nu uitaseră prin ce trecuseră ei înșiși și, în modul cel mai firesc (pentru un ne-român) au participat la acțiuni de apărare a drepturilor omului în România : colocvii, conferințe, manifestații de stradă, petiții de protest... Privind în urmă, în timp, constatăm că între 1978-89 eram “foarte mulți”: 25-30 de persoane de fiecare acțiune. Acum ne numărăm pe degetele a abia două mâini. Mulți, prea mulți ne-au trădat, trecând în tabăra dimpotrivă, sub pretextul că în România domnește democrația și nu, cum știe toată lumea : Securitatea - deci exilul anticomunist nu mai are rost : Berindei, Cazacu, Korne, Barbăneagră, Mămăligă, Ioana Brătianu... pe vremuri dintre cei mai activi. Sanda Stolojan a fost ani în șir președinte al Ligii pentru apărarea drepturilor omului în România, iar acum face navetă asiduă la ambasada RSR, de braț cu soțul, cu fiul, cu finul...

Mai există o categorie de exilați patrioți-foc : ani, decenii în șir, au lucrat în meseriile lor, fără a-și “deconspira” originea (și apartenența) națională, politică. Unii după 1989, alții abia după 1996 au ieșit la lumină : habar n-avînd ce se făcuse, ce nu, s-au trezit criticînd, certînd “comunitatea” că nu făcuse nimic până la coborîrea lor cu hîrzobul din cer, propunînd planuri de “redresare” pe cât de fanteziste, pe atît de neghioabe. Dacă-l întrebi pe vînjosul tricolorist cînd a venit în Occident, află că... în urmă cu 20-30 ani; dacă-l întrebi cum de nu se arătase la față pînă acum, îți răspunde - de sus, cum îi șade bine unui etern mioritic ce n-a părăsit vreodată balega băștinoasă:

«Eu n-am făcut niciun fel de politică! Și am lucrat, domnule... A trebuit să-mi câștig existența - nu ca alții... Dar acum, că am ieșit la pensie...».

Asta-i cu al nostru român iubitor de țară : cînd e nevoie de el - nu-l găsești : că el nu face politică, doamne-fereste!; că el își câștigă existența - «nu ca alții»... Povestea cu pensia : violent neadevărată - adevărată fiind doar frica : să nu se afle că el are activități anticomuniste... (altfel spus : că el face politică...). Însă cînd același aduce vorba de imprudenții, de amărății care vară-iarnă, pe vînt, arșită, ploaie se duceau la manifestații, la întruniri, la poliție, la tribunal, la OFPRA, la aniversări, la cimitire, “înțelepții” de pe margine, le găseau (le găsesc, în continuare) cusururi. Și nu mărunte (că, de pildă ar fi rău îmbrăcați, că schiopătează, că n-au dinți în gură...), ci din acelea care neagă viața unui om :

că n-ar fi cinstiți - din contra ;

că n-ar fi altruști - ci... din contra ;

că tot ce au făcut ei - din viața lor, distrusă, stricată, strivită - a fost... nu doar... nimica-toată, ci infinit mai grav : provocare a Securității, diversivne comunistă !

Acesta nu este un text festiv; noi, Românii nu avem “victorii” de sărbătorit. Acesta este un text amar, de constatare (pentru a căta oară ?) că alcătuim o adunătură de becnici, avînd pentru încă cine știe câte veacuri, o mentalitate de rob: Românul nu se alătură celui rob răsculat împotriva robiei, ci, pentru a-și ascunde neputința structurală, îl ponegrește, îl calomniază, prezentîndu-i curajul drept prostie, perseverența drept idiotie, altruismul drept egoism sălbatic.

Iată-ne pe cei care am mai rămas : îmbătrîniți, bolnavi, și mai săraci decît anul trecut (și de cînd ne știm, vorba lui Ion Creangă...). Noi ne cunoaștem de ani, de decenii - dar să nu se uite nicio clipă : există compatrioți, frați de-ai noștri, români și ei (și încă din cei verzi) care ne consideră “agenți ai Securității” - fiindcă noi ne-am stricat viața (nu ca ei), crezînd în drepturile omului, ca formă de rezistență anticomunistă - nu ca ei. Ei au stat ascunși, pîtiți, nevăzuți, neauziți, nici usturoi politic nu mîncaseră, nici gura nu le putea a... anticomunism-pe-față - ei, nesfârșii strategi au așteptat “să vină momentul”. Ei sunt “conspirativii”, “deștepții”, învîrțiții, ce nu și-au neglijat nici pentru o jumătate de ceas familia, meseria de inginer, de medic, de arhitect... Ei sunt cei care s-au aranjat cu toți și cu toate (de-a lungul istoriei...).

Acești șmecheri de trei lulele, feroci anticomuniști de ale căror convingeri nici nevestele nu au cunoștință - știu ei de unde știu (ei, de unde : din chiar gura Securității) :

«Drepturile omului sunt o invenție comunistă».
Să-i lăsăm să moară - nu proști, ci ticăloși.
Amin.

*

Paris 21 decembrie 1998

Din nou despre Catedrala Neamului

Se vântură în presa românească (și) opinia că ideea piramidei creștine închinată Mântuirii Neamului ar aparține lui Teoctist care a negociat astfel vizita papei Ioan Paul al II-lea în România...

Să-mi fie îngăduit să avansez o altă ipoteză - fără a nega murdarul târg propus de patriarhul numit de Ceaușescu, "pedepsit" cu același scaun de Iliescu și preluat de Constantinescu împreună cu întreg inventarul Securității, viu, dar mai ales mort - anume :

Persoane profund necinstite și strălucit analfabete, pentru care istoria Românilor și a României reprezintă ceva "mai mult decât nimică" (ca samizdat-ul pentru N. Manolescu : «N-am avut - dar nici n-am avut nevoie») precum Iliescu-Roman, Constantinescu-Zoe Petre, în căutare de "legitimătate națională", după ce au dat ca șpagă Basarabia, Bucovina de Nord, Herța, Insula Șerpilor pentru o problemă și fie vorba între noi : inadmisibil de costisitoare "intrare în NATO" (firește : dimpreună cu întreaga securime după ei, în frunte fiind Măgureanu și Caraman), au găsit altă diversiune pentru "a reda demnitatea poporului român" : impunându-i o Casă a Științei Nr. 3 - asta cu crucea deasupra...

Mineralii uteciști dimpreună cu fosilele țărăniști care s-au cocoțat, cu biciul, pe capra acestei nefericite țări vor fi auzit vorbindu-se în tramvai (pe când foloseau și ei acest mijloc de locomotivă) că poporului, ca să nu se răscoale, trebuie să-i dai circ și pâine. Constată, după cum se vede, ținută minte (singura, de altfel) și confirmată în scris de consiliera prezidențială, specialistă în "istorie antică și dădămul" (cum atât de frumos și de exact ar fi zugrăvit-o precedentă mamă a nației, Elena) și prefațatoarea, în deplină cunoștință de cauză a "memoriilor" (sic !) transcrise, prin muncă voluntară de secretariatul lărgit lui I. Diaconescu, după stenograma sforăiturilor specimenului cu același nume, editate la Nemira.

Tandrul și nemărginit de intelectualul tandem Zoe - Emil dăduse din mâini, dar mai ales din picioare și în cele din urmă izbutise (încă din 1995 !) să-i confecționeze pe comandă/pe măsură o... asta, o catedră, nu la școala ajutoare din Giurtelec, nici din Jibou - ci taman la Universitatea București, lui... zi-i pe nume, și el conspirativ - am găsit: Măgureanu ! În buna tradiție bolșevică a mai-sus-pomenitei academiciene de renume mondial, ca și în a celui alt academician : Bârlădeanu, Zoe Petre și Emil Constantinescu au prefăcut, pocnind din degete, un oarecare plutonier de securitate, și el fără bibliografie, având însă avantajul considerabil de a fi, biografic, printre altele, "județ" de-al Coposului - în cântărea "Profesorul" de... asta, cum îi zice ?, sociologie ! A fost o bună "orientare" : Catindatul și-a asigurat încrederea Organului - în aria carpatodunăreană acesta (aceasta ?) continuând să înlocuiască populațiunea electoare (nu mâncau, beau, călătoreau, se-bucurau masili, "prin reprezentății ei de nădejde", activiștii și securiștii ?). Astfel Securitatea și-a desemnat înlocuitorul lui Iliescu.

În 1996 am încercat să atrag atenția asupra pericolului ajungerii în fruntea țării a acestei strălucitoare nulități care, sub masca de reprezentant al opoziției (care opoziție ?), avea toate șansele de a deveni chiar mai nociv decât Iliescu - fiindcă avea să ucidă speranța românilor în eradicarea comunismului și a securismului de pe plaiurile noastre dragi. În textul publicat în revista 22 din 18-24 septembrie același an, printre altele, scriam :

"...Constantinescu (...): creația ex nihilo a Blandienei și a Măgureanului, (...) trista improvizație a strategiei de senectute a seniorului Coposu".

După cum se poate constata, intuisem câte parale face "delfinul" nației

(în fine, al lui Măgureanu - atunci nu știam că Virgilul Tatălui Nației va deveni comandant de partid - Național !). După alegerea lui, în noiembrie (96), din nefericire, în fiecare zi lăsată de la Dumnezeu constatam că mă înșelasem în privința Constantinescului: eu îl crezusem un mormoloc, un găgăuță, un tolomac, marionetă în mâinile Securității - nu bănuisem "contribuția personală" a viitorului președinte al României : or faptele sale cele rele s-au dovedit a fi mult peste... (bănuiesc) cerințele Organului și, presupun : chiar mai rele decât foarte-relele sfaturi ale Zoei Petre cea rău-sfetică :

- Nu a respectat nici una din promisiunile făcute electorilor în campania prezidențială. Oamenii credeau (cum să nu creadă, când "Emil al nostru" îl avea adversar pe Iliescu?) că, în sfârșit, după o întârziere de șapte ani, România se va întoarce la sine și în Europa ; comunismul și securismul vor fi eliminate din Aparatul de Stat (devenit un stat de drept), potrivit pre-constituției de la Timișoara ; se vor restitui proprietățile (și a demnitățile) confiscate, călcate în picioare de comuniști ; se vor face, în sfârșit ! reforme democratice, vor fi luate măsuri economice în scopul de a ameliora starea (halul) populației - iar pe plan extern se vor dezamorsa conflictele cu vecinii - în demnitate națională...

- În schimb (un fel de a vorbi), acest președinte al nostru și acest al nostru guvern au început a acționa de parc-ar fi fost Iliescu-Văcăroiu la cub, fiindcă aceia erau comuniști, de la care nu te așteptai la altceva - dar ceștialaltă, ai noștri, democrați, preponderent țărâniști ?

Aceasta fiind preistoria, să ne întoarcem în contemporaneitatea cea de toate zilele :

Adunătura de incapabili, de necinstiți, de hoți, după ce au încheiat criminalul Pact cu Ucraina, sunt pe cale de a-i ferici pe români cu o Catedrală a Neamului. De ce nu ? Și-așa în patruzeci de ani de comunism nu s-au ridicat lăcașuri de rugăciune..., ar zice oamenii de bună credință, în principiu, din aceia care nu văd decât drept înainte, de parc-ar avea ochelari de cal ; Ce, strică o Catedrală? A Neamului ? Păi noi, care, nu-i așa, sântem născuți gata-ortodocși, hăt, de la sfântul Andrei, nu ca Ungurii, abia de la așa-zisul lor sfânt, Istvan - și să n-aveam o catedrală faină, măreață - taman ca soarele de pe cer?; a cărei piatră de temelie să fie pusă de MultPreafericitul Teotist, înconjurat de mitropoliți, de episcopi, de popi de cea mai aleasă curăție creștină și moralicească, civilă: Plămădeală, Anania, Vornicescu, Galeriu ; de tovarăși în civil precum Cumpănașu, Virgil Cîdea, Dan Zamfirescu, Dan Ciachir, Dinu Săraru, Buduca - și alți viitori sfinți ai românismului ortodox?

Bineînțeles că Românii au nevoie de o catedrală mare, falnică, faină, de să crape vecinii de ciudă că ei nu posedă nici măcar "realizări" mai modeste precum Casa Scînteii Nr. 2, piramida lui Nicolae Keopsescu... Bineînțeles, Românii se vor lipsi de pâine, de lapte, de medicamente, de încălțăminte (ce să facă un adevărat ortodox cu niște păcătoși de *bocanci* - în plus, cu un cuvânt ce ne vine de la unguri...?); se vor lipsi de un nou - și adevărat - local pentru Universitatea București, pentru Biblioteca Națională, de spitale, de locuințe adevărate, pentru oameni, de azile pentru copii și pentru femei abandonate ; bine-înțeles se vor lipsi de șosele, de poduri, de necesarele lucrări de amenajare a teritoriului...

Fiindcă guvernul (sic) a promis că dă el o bună parte din banii necesari - restul să fie adunat prin donații ; știut fiind faptul că guvernul lui Vasile nu este mai breaz decât al lui Văcăroiu ori al lui Dăscălescu ; știut fiind faptul că "banii guvernului" sunt, în fapt, zmulși de la gura nenorocitului de contribuabil - propun o altă soluție:

Cum adaosul : "Creștin" i-a fost suflat lui Coposu de Securitate ; cum activiștii, securiștii au colonizat din ultimele zile ale lui decembrie 89 PNT (C)D ; cum ei, tâlharii de securiști și-au împărțit tezaurul țării în momentul fugii Ceaușescului ; cum ei, până ieri caralii la poarta religiei, interzicători ai credinței, persecutori ai preoților, credincioșilor, s-au prefăcut fulgerător în creștini din, hăt, secolul al III-lea (a văzut lumea întreagă la televizor : Petre Roman făcîndu-și cruce cu piciorul stîng ; șase ani mai târziu "creștin-democratul" Constantinescu : nici măcar cu dreptul - de unde, dacă, sărmanul, o

viață întreagă a adunat cotizațiile de partid la Universitatea București?): să dea ei exemplu, să fie în capul listei de subscripție!

În frunte, desigur : Măgureanu ; apoi Caraman (ortodox de-al nostru, de rit rusesc - de la Karakurgan) ; imediat frații V.C.Tudor-Funar - nu sunt ei și securiști și mari creștini?; frații Păunescu - deși de ce n-ar acoperi ei întreaga cheltuială, li s-a ierta o parte din păcatele lor grele?: bineînțeles, Țiriac : îndeplinește absolut toate condițiile pentru a figura la loc de cinste pe această listă. Să nu-l uităm pe simpaticul Cataramă, proprietar de partid liberal (cu tot cu epigramistul de serviciu, Quintus) ; iar pentru că tot vorbim de un "obiectiv" de interes național și spiritual, să doneze sume semnificative Emil Constantinescu - nu doar ca președinte, ci ca parte a Țigaretii I-II-III (pe linie paternă).

Desigur, nu-i vom uita pe și-mai-simpatici Pleșu-Volkswagen și Babiuc-Bell.

Iar la inaugurarea finală - a parcajului subteran - să fie invitată și Umbra lui Ștefan cel Mare în care Teoctist l-a văzut pe Constantinescu.

Sfeștanie sprincenată, vouă, celor grijulii cu soarta românilor !

*

21 decembrie 1998

PE MARGINEA UNUI EDITORIAL...

Prin editorialul *României literare* nr. 48 din 2-8 decembrie 1998 intitulat : "**Adio, domnule Goma**", Nicolae Manolescu și-a încheiat strălucit coborișul - iată, nu am spus : căderea - observabil de la nr. 2 (11 ian.1990) al revistei. Atunci, la întrebarea "Cum ar trebui să arate *România literară* acum?", criticul și istoricul ce două decenii indicase direcția literaturii dovedise că era un perfect dez-orientat, un strălucit ignorant a tot ce se afla în afara țarcului culturii curate cu voie de la Securitate. În continuare, cu o masochistă consecvență, a confirmat semnul-rău amintit : interviul luat lui Iliescu (cărui i se adresa cu «Omul cu o mare» în chiar prima întrebare), imediat după mineriada din 13-15 iunie 90, "considerațiile" despre... "legătura dintre răscoala de la Brașov din 87 și «revoluția» din 89", publicarea, în 2 numere consecutive, pe 5 pagini a "dosarului de securitate" a suprașefului Securității Sturdza-Voican, în prezentarea acestuia, "aprecierile" despre samizdat, "cugetările" pe marginea disidenței, distrugerea (cu ce consecințe !) a PAC-ului, intrarea la liberalii-securității Cataramă-Quintus, etc, etc...

În acești 9 ani de, totuși, libertate de expresie ne-membrul de partid Manolescu - însă nu mai puțin co-autor al proletcultistului volum **Literatura română de azi. 1944-1964**; nu mai puțin harnic recenzent al produselor călăului culturii D. Popescu-Dumnezeu (5 cronici); vizitator și el - alături de Blandieni, Dimiseni, Buzuri al "protectorului culturii nonconformiste cu voie de la stăpânire, pe numele său Gogu Rădulescu" - nu a recuperat nimic, nu a învățat nimic, dovada: în editorialul din 2 decembrie 98 "explică" astfel situațiunea :

"Două texte (începe prost : nu două, ci trei - n.m. P.G.) adresate de dl. Paul Goma *României literare* spre publicare (...) stau de cîtva timp pe biroul meu. Dilema mea n-a constatat în a le publica sau nu. M-am decis, de cum le-am citit, să nu le public".

O astfel de introducere ar fi fost oriunde-oricând urmată de explicarea motivului nepublicării, și, semn de respect al cititorului : rezumarea textelor în cheștiune (trei, nu două). Oriunde - nu și în România "rezistenței-prin-cultură" ; nu în insula în care "samizdat nu a existat - și nici n-am avut nevoie de el" ; nu "la noi /unde/ s-a manifestat un singur disident : Ceaușescu" - am citat din profunda gândire a directorului (de opinie, de revistă, de partid) N. Manolescu. Lui nici prin cap nu-i dă să explice refuzul, să citeze măcar o propozițiune din textele (trei, nu două). El le rezumă ca-la-București, cum făcea barbiștii, în *Săptămîna*, înainte de 89, cum, "după revoluție", fac

antibarbiștii, cu precădere la *România literară*, moșie proprietate-personală a lui Manolescu, Fiul Ivașcului. Pe la mijlocul compunerii (editoriale !) se ițește o intenție de a vorbi despre “cele două (trei, nu două ! - n.m.) texte pe care le am sub ochi”, pe loc reprimată, fraza continuând în clasicul-stil-dimisian : “obișnuita litanie-pamflet a unui om căruia...” ; “emanând mirosul ranced al frustrării” ; “răfuieli cu breasla” ; “caz patologic” - în fine “gângania în care s-a metamorfozat comis-voiajorul lui Kafka”.

N. Manolescu mai crede și la vârsta-i înaintată că “lupta de idei” în cultură se duce numai prin editoriale indicatoare de direcție ; el își imaginează că, dacă înainte de 89 nu a polemizat cu ai săi co-breslași care nu-i împărtășeau opțiunile (să zicem : securiștii lui E. Barbu), se datorează numai refuzului său de “a se încăiera cu niște derbedei” - și nu, cum era adevărat : parti-dul comunisto-terorist nu permitea să se răspundă unei “critici juste, spontane-dinainte-pregătite”. Însă dacă ar fi vrut să dea o replică troglodiștilor săptămîno-lucefereti - ar fi putut, așa cum putuseră, înaintea lui, scriitori ca și el : Țepeneag, Virgil Tănase, Tudoran, Deșliu, Dan Petrescu, Cangeopol, Dinescu...Chestie de elementară apărare a punctelor de vedere (și normal curaj). Or N. Manolescu nu are organ pentru lupta de idei, polemica, pentru el, este vulgară încăierare, schimb de înjurături, nu apărare a propriei opinii.

Și pentru el teribila, mutilanta perioadă comunistă a constituit un binecuvântat alibi - atât al inacțiunii sale civice, cât și al acțiunilor strict culturale. Dar, oricât de șchioapă ar fi, acum democrația în România (vinovați de această situație fiind și directorii de opinie dezertori, vînjoșii rezistenți prin cultură), există libertate de expresie.

Cum o folosește N. Manolescu, intelectual de frunte și “om politic” - liberal ? Exact așa cum știa el de la Eugen Barbu că “proceda” cu dușmanii poporului (printre ei chiar Manolescu !) : refuzînd să dea citate din textele incriminate, rezumîndu-le, fantezivo-abuziv - și tot el pronunțînd sentința : nu se publică !Gestul (și maniera) lui N. Manolescu m-a mirat. Aveam deja formată o foarte proastă părere despre caracterul său (vreau să spun : despre lipsa...) - dar încă nu era definitivă...

De la editorialul din 2 decembrie 1998 al *României literare* - s-a făcut.**p**